

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

28 Kasım 2012 Çarşamba

ADALET KOMİSYONU
GÖRÜŞME TUTANAKLARI

28 Kasım 2012 Çarşamba

---0---

K O N U

Sayfa

Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Devam)

1:83

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:30
Geneli Üzerinde Görüşmeler	1:34
Bülent TEZCAN (Aydın)	1:4
Dilek AKAGÜN YILMAZ (Uşak)	4:13, 15, 25, 26
Turgut DİBEK (Kırklareli)	4, 14, 22:24
Enver ERDEM (Elazığ)	11
Ali SERİNDAG (Gaziantep)	13:15
Mevlüt AKGÜN (Karaman)	13
Hakan ÇAVUŞOĞLU (Bursa)	15, 16, 17, 26
Ferit Mevlüt ASLANOĞLU (İstanbul)	15:16
Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı) (Hatay)	16, 20:21, 26:27
Mehmet ERDOĞAN (Muğla)	17:18
Faruk BAL (Konya)	18:20, 21
Doç. Dr. Ozan ERGÜL	24:25, 26
Binnaz TOPRAK (İstanbul)	25
Ali İnsan KÖKTÜRK (Zonguldak)	26, 27:28
Celal ADAN (İstanbul)	26, 30
Murat BAŞESGİOĞLU (İstanbul)	28:30
İKİNCİ OTURUM	31:54
Dilek AKAGÜN YILMAZ (Uşak)	31:32, 34
Murat BAŞESGİOĞLU (İstanbul)	31
Turgut DİBEK (Kırklareli)	32
Enver ERDEM (Elazığ)	32:33
Gürkut ACAR (Antalya)	33:35
Recep ÖZEL (Isparta)	34
Bülent TURAN (İstanbul)	34
Yeni Madde İhdasına İlişkin Önerge	35

Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	35:38
Yeni Madde İhdasına İlişkin Önerge		38
Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı)	(Hatay)	38
Yeni Madde İhdasına İlişkin Önerge		38
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	38:39
Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı)	(Hatay)	39
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	39
Yeni Madde İhdasına İlişkin Önerge		39
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	39:40
Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı)	(Hatay)	41
Yeni Madde İhdasına İlişkin Önerge		41
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	41
Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı)	(Hatay)	41:42
Aytun ÇIRAY	(İzmir)	41:42
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	42
Madde 3		42
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	42
Önerge		42
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	42:43
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	44
Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı)	(Hatay)	44
Önerge		44
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		44:45
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	45
Recep ÖZEL	(Isparta)	45
Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı)	(Hatay)	45
Önerge		45:46
Önerge		46
Murat BOZLAK	(Adana)	46
Gerekçe		46:47
Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı)	(Hatay)	47
Madde 4		47
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		47
Önerge		48
Murat BOZLAK	(Adana)	48
Gerekçe		48
Madde 5		48
Madde 6		48:49
Binnaz TOPRAK	(İstanbul)	49
Recep ÖZEL	(Isparta)	49
Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı)	(Hatay)	49:50
Madde 7, 8		50
Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı)	(Hatay)	50
Önerge		50
Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı)	(Hatay)	50
Madde 9		50
Madde 10		50:51
Madde 11		51
Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı)	(Hatay)	51
Madde 12		51
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	51:52
Recep ÖZEL	(Isparta)	51
Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı)		52

Madde 13		52
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	52
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	52
Bülent TURAN	(İstanbul)	52
İlknur İNCEÖZ	(Aksaray)	52
Oktay ÖZTÜRK	(Erzurum)	52:54
ÜÇÜNCÜ OTURUM		55:83
Oktay ÖZTÜRK	(Erzurum)	55:58, 74:75
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	58:59, 62, 67
Mustafa Sezgin TANRIKULU	(İstanbul)	59:60
Recep ÖZEL	(Isparta)	60, 61, 72, 74
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	61, 62, 65, 68:72, 73
Namık HAVUTÇA	(Balıkesir)	61, 62
Ali İhsan KÖKTÜRK	(Zonguldak)	61, 62, 65, 68
Binnaz TOPRAK	(İstanbul)	61:62, 66, 67
Gürkut ACAR	(Antalya)	62:63
Bülent TURAN	(İstanbul)	62, 69, 71, 72
Murat BOZLAK	(Adana)	63:65
Murat BAŞESGİOĞLU	(İstanbul)	65:68
Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı)	(Hatay)	67, 71, 72:73
Ali Rıza ÖZTÜRK	(Mersin)	69
Bilal UÇAR	(Denizli)	71
İlknur İNCEÖZ	(Aksaray)	71
Celal ADAN	(İstanbul)	73:74
Mehmet ERDOĞAN	(Muğla)	75:77
Salih FIRAT	(Adıyaman)	77:78
Madde 1		78
Önerge		78
Murat BAŞESGİOĞLU	(İstanbul)	79
Gerekçe		79
Önerge		79
Ali İhsan KÖKTÜRK	(Zonguldak)	79
Gerekçe		79
Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı)	(Hatay)	80
Önerge		80
Gerekçe		80
Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı)	(Hatay)	80
Murat BAŞESGİOĞLU	(İstanbul)	80
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	80
Oktay ÖZTÜRK	(Erzurum)	80
Önerge		80:81
Bülent TURAN	(İstanbul)	81
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	81
Ali İhsan KÖKTÜRK	(Zonguldak)	81
Gerekçe		81
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	81
Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı)	(Hatay)	81
Madde 2		81
Kenan ÖZDEMİR (Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı)		81
Madde 14, 15		81

Bülent TURAN	(İstanbul)	82
Dilek AKAGÜN YILMAZ	(Uşak)	82
Ali İhsan KÖKTÜRK	(Zonguldak)	82
Oktay ÖZTÜRK	(Erzurum)	82:83
Recep ÖZEL	(Isparta)	82
Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı)	(Hatay)	82

Açılma Saati: 10.40

Kapanma Saati: 19.32

28 Kasım 2012 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.40

BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Harun TÜFEKÇİ (Konya)

0

BAŞKAN – Komisyonumuzun çok değerli üyelerine, Bakanım, bürokratlarına, katılanların tümüne günaydın diyerek, selamlayarak bugünkü çalışmama esas olmak üzere, başlangıç olmak üzere toplantıyı açıyorum.

İnşallah bir ortak noktada buluşuruz. Tabii, 1'inci madde bizi bayağı uğraştıracak. Dün Anayasa'ya aykırılık savunmasıyla ilgili, elbette ki yargısal değil, tamamen siyasi denetim kapsamında, bir sonuca ulaşılmıştı. Dün Anayasa'ya aykırılık müzakeresi karma bir müzakere oldu aslında yani bir yönüyle, konuşan bütün arkadaşlar projenin geneli üzerindeki düşüncelerini de ifade ettiler formal olarak ama biz geneli üzerindeki müzakereyi tamamlamadık.

Değerli arkadaşlarımızdan dünkü tekrarlara mahal vermeksizin farklı görüşleri ifade etmeleri noktasında Komisyonun müzakeresine yardımcı olmalarını istiyorum. Yine sınırsız müzakere edelim, tartışalım, 1'inci maddeyi tartışalım ama komisyonlar rasyonel varlıklardır. Edebiyatta totoloji olur ama müzakerede gerekmedikçe totoloji olmaz, aynı şeyler tekrarlanmaz. Ben bu rasyonellik içerisinde değerli arkadaşlarıma, söz alanlara söz vererek çalışmayı başlatıyorum.

Buyurun Sayın Tezcan.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlar, değerli bürokrat arkadaşlar, katılımcı arkadaşlar; Sayın Başkanımız böyle konuşmaya başlayınca söyleyeceklerimizin yarısını baştan kırtık, attık bir tarafa totoloji yapmamak için.

Dün özellikle Anayasa'ya aykırılık görüşmeleri sırasında tümü üzerinde söylenecek sözleri söylemediğim için kalan kısımları tamamlamak üzere bugün tümü üzerinde görüşlerimi sizlerle paylaşacağım.

Değerli arkadaşlar, önümüze gelen kanun tasarısı Ceza Muhakemesi Kanunu, İnfaz Kanunu ve çeşitli kanunlarda değişiklik öngörüyor. Şimdi, tabii, burada kamuoyuna yansıyan biçimiyle de, bizim de dünkü tartışmalarda en çok tartıştığımız boyut doğal olarak kanunun 1'inci maddesi. 1'inci maddede Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 202'nci maddesinde değişiklik yapan ve bizce yanlış bir ifadeyle "Ana dilde savunma hakkı" adı altında tartışılan konu. Şimdi, esas itibarıyla hem savunma hakkı çerçevesinde hem infaz rejimi çerçevesinde değişiklikler getiren bir dizi düzenlemeyle karşı karşıyayız.

Türkiye'de uzun zamandan bu yana savunma hakkı ihlalleri ciddi bir sorun olarak karşımızda duruyor. En son dün, haberlere dönüp baktığımızda, son dönemin en gözde siyasi davalarından birisi olan Ergenekon davasında esas hakkında mütalaa için savcılığa süre verildiğini, başsavcıya süre verildiğini öğrenmiş bulunuyoruz. Ben geçen hafta Silivri' deydım. Orada bu davanın sanıklarının temel bir itirazı var savunma hakkının kısıtlandığına dair. Davanın özüne, olaylara ilişkin bir şey söylememiz ya da tartışmamız mümkün değil ama yasama organı olarak uzun zamandan bu yana savunma hakkının ihlallerine dönük bu feryatları dikkate almak zorundayız. Burada, özellikle bu çerçevede düzenlemeler yaparken de bunları bir kere daha hatırlamakta yarar var. Bakın, 44 tane gizli tanığın ifadesine, beyanına dayanan bir dava devam ediyor, 160' in üzerinde tanık dinlenmiş, 120 milyon word sayfası tutarında ek klasör arşivi olan bir dosya, 5 terabayt gücünde...

BAŞKAN – 120 milyon mu?

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Evet, 120 milyon, çok tuhaf. Bana da duyunca tuhaf gelmişti. Tek tek hesaplarını gördüm, çıkarabilirim. Ben ilk defa duydum, bunun bir bilgisayar sistemindeki karşılığı dijital ortamda 5 terabayt gücünde, word evrakına döktüğünüz zaman 120 milyon sayfalık bir ek klasör arşivi. Şimdi, içimizde hâkimlik yapanlar var, hâlâ görevde olan konuklar var, avukatlık yapanlar var. Böyle bir evrakın içinden hiçbir mahkemenin çıkması mümkün değil ama böyle bir tablo.

Şuraya geleceğim, onu tartışmak istemiyorum, gelmek istediğim nokta şurası: Bakın, böyle bir davada 44 gizli tanık, 160' in üzerinde tanığın ifade verdiği bir davada tanıklara karşı beyanda bulunmak üzere sanıklara 15' er dakika söz hakkı veriliyor, 20' inci sanığa sıra geldikten sonra mahkeme diyor ki: "Aynı zamanda delilleri değerlendirme aşamasını da geçmiş oluyoruz böyle." Yani elimizi bir vicdanımıza koyalım, 15 dakika içerisinde 44' ü gizli tanık olan 160 tanık hakkında hem değerlendirme yapacaksınız - avukatlık yapan arkadaşlarımıza soruyorum- hem de 120 milyon word sayfası tutarındaki ek klasör arşivi olan bir dosyayı delil değerlendirmesini yapıp bitireceksiniz. Bu, açıkça savunma hakkının ihlali değil, savunmayı tamamen ortadan kaldırmaktır. Bu bir tane örnek, başka örneklerimiz de var birçok davada.

Bakın, savcılara sınırsız soru sorma yetkisinin tanındığı, sanıklara sordukları soruların kesin ve korkunç bir denetime tabi tutulduğu duruşmalar yaşıyoruz. Sözlü talep ceza yargılamasında esastır. Yazılı usulün fiilen esas hâline getirildiği bir yargılama süreci yaşanıyor, "Ne söyleyecekseniz yazın da verin." deniyor. Mahkemelere sorarsanız kendilerince haklı bir gerekçe üretmişler: "Sanık çok, dava çok, evrak çok, içinden çıkamıyoruz." Ama bir tarafta da adalet var, hukuk var. Kendiyle ilgili beyanda bulunan bir tanığa karşı sanık itiraz edip çelişkiyi ortaya çıkarmak üzere soru sorduğunda veya aynı örgüt üyesi olduğu iddia edilen sanıklar yargılanırlarken bu sanıklara kendisi örgüt üyesi olmadığının ispatı için tanığa soru sormak istediğinde "Tanığın seninle ilgili bir beyanı yok, soru soramazsın." diye sanıkların soru sorma hakkının elinden alındığı bir yargılama süreci yaşanıyor.

Değerli arkadaşlar, duruşmadan men cezaları hiçbir dönemde böyle verilmemişti. Sanığın esas hakkında mütalaaaya kadar duruşmadan men edildiği kararlar, disiplin cezaları verildi. Avukatlara duruşmadan men cezaları verildi ve bilirkişi raporlarını, hiçbir bilirkişi incelemesi talebini dikkate almadan karar verilen yargılama süreçleri yaşıyoruz. Daha çok uzun şeyler söyleyebilirim ama buraya kadar girmeyeceğim. Sadece bu bile yaşanan savunma hakkı ihlalleri konusunda içinde bulunduğumuz durumun vahametini anlatmaya yeter diye düşünüyorum.

Bunları niye hatırlatma gereği duydum? Önümüzdeki düzenlemeyi yaparken en azından bunlarla ilgili de bir çözümü burada yasama organı olarak bulabiliriz diye düşünüyorum. Evet, Türkiye son dönemde aslında olmaması gereken şeyleri tartışıyoruz. Bunu MİT Kanunu tartışmaları sırasında da yaşadık, daha önce diğer üçüncü yargı paketi sırasında da yaşadık. Neyi tartışıyoruz? Değerli arkadaşlar, Sayın Bakan, Sayın Başkan; tartıştığımız şey şu: Aslında yasalarımız buna müsait, aslında yasalarımız çağdaş -muhakeme yasalarımızdan bahsediyorum- ama yargıçlarımız uygularken işte, şu veya bu sebeple uygulamadıkları için yasama organı olarak müdahale etmek zorundayız dendi, bu salonlarda söylendi. Uzun tutuklamalarla ilgili üçüncü yargı paketinde konuşmalar yapılırken bunları söyledik, hatırlayın. Daha önce MİT Kanunu meselesinde de bu aslında kanunda vardı ama uygulamadan kaynaklanan problem nedeniyle buraya getiriyoruz dedik. Şimdi de konuştuğumuz şey bunun bir benzeri. Şu anda da Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 202' nci maddesinde, dün hocalarımız konuştu, Sayın Özgenç konuştu, bunun Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırı bir düzenleme olmadığını ama uygulamadan kaynaklanan problemler nedeniyle bugün yasama organı olarak bunu tekrar görüşmek zorunda olduğumuzu söyledi ve doğrudur yani bunları zaman zaman görüşüyoruz, herhâlde görüşeceğiz de.

Bakın, meselenin siyasi bir platforma çekildiği açık, bunu hepimiz görüyoruz. Problemin nasıl önümüze geldiğine dönüp bakmadığımızda problemi çözemeyiz. Problem siyasi bir çerçeveden geldi, önümüze konuldu ve bunun içerisinde, bir çözümsüzlük içerisinde. Yani dün anlatıldı, özellikle bir grup davalarda yargılanan bazı sanıklar ısrarla "Ben ana dilde savunma yapacağım." dedi. "Ben dili biliyorum/bilmiyorum"un ötesinde "Ben ana dilde savunma yapacağım." dedi, bunu bir siyasal talep olarak mahkemelerin önüne getirdi. Mahkemeler de bu sorunu kriz aşamasına taşımadan çözmek yerine aynı eksende, aynı pozisyonda durarak yani bir hukuk, yargılama görevi yapmak yerine siyasal bir pozisyon olarak bunun karşısında duruş gösterdi. Uzun zamandan bu yana da bu kriz önümüze bir yasa değişikliği ihtiyacıyla geldi. Öncelikle şunu peşin olarak vurgulamakta yarar var: Hiçbir zaman hukuk siyasete teslim olmaz, bu doğrudur ama hiçbir zaman hukuk, siyaseti referans olarak, siyasal bir pozisyon olarak önüne gelen hukuki uyumsuzluğu ya da savunmaya ilişkin talepleri yok sayarak da yoluna yürüemez. Ortada bir denge bulmak zorundayız. Telif yöntemini uygulamak zorundayız.

Şimdi, biz meseleye öncelikle şu pencereden bakıyoruz, böyle bakmanın doğru olduğuna inanıyoruz. Bunu söylerken ham hayalci değiliz, olayın siyasallaştırılmasına dönük adımları, talepleri görmüyor değiliz ama önümüzde ne cereyan ederse etsin sorunu çözmek için bütün çabalara rağmen sorunu siyasal alandan çekip hukuk alanına taşımak zorundayız ve bu çerçevede savunma hakkı ekseninde ısrarla durmaya çalışıyoruz. Hepimizin mutabık olduğu şeyler: "Savunma hakkı kutsaldır." diyoruz, "Savunma hakkı adil yargılama hakkının ön koşuludur." diyoruz ve "Savunma hakkını kısıtlayan bütün yöntemlere karşıyız." diyoruz ama bunu söylerken savunma hakkını bir hukuk alanının parçası olarak görmek yerine onu siyaset arenasının malzemesi olarak görmeyi de -kim görürse

görsün, hangi çerçeveden bakarsa baksın- bizatihi savunma hakkının bir başka ihlal yolu olarak görüyoruz. Savunma hakkını başka bir pencereden ihlale yol açar, kapı açar diye düşünüyoruz. Bu çerçevede Ceza Muhakemesi Kanunu'nun özellikle savunma dili konusunda yani kamuoyunda tartışılan "ana dilde savunma" kavramının aslında bir kişinin savunmasını yaparken hangi dili kullanacağı çerçevesinde ele aldığımızda "savunma dili" diye ifade etmemizin, tabir etmemizin daha doğru olacağını düşünüyoruz. Bu çerçeveden baktığımızda, Bakanlık bir çalışma yapmış. Belli ki problemi çözme adına bir çaba harcıyor. Arka planı şudur, ön planı budur; böyle bir tartışmanın peşinde değilim ama önümüze gelen tasarıya baktığımızda problemi çözmek değil, yeni bir probleme ciddi biçimde kapı açmaya aday, hazır bir tasarı olduğunu görüyoruz.

Değerli arkadaşlar, bakın, burada Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (e) bendi kişinin ana dilde savunmasını düzenleyen bir hüküm değil; kişinin anlayabildiği, anlatabildiği dilde, konuşabildiği dilde, derdini anlatabildiği dilde savunmasını yapabilmesini düzenleyen bir madde ve mevcut Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 202'nci maddesi esas itibarıyla buna aykırı değil. Tekrar etmiyorum, dün bu konuda ayrıntılı açıklamalar yapıldı yani mevcut Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 202'nci maddesi çerçevesinde aslında mahkemeler uygulamada bu sorunu çözebilirdi ama çözemedi, önümüze geldi. Şimdi, o zaman bunu sanki meşrulaştırırcasına, savunma meselesini bir siyasal adım, bir siyasal mevzi kazanma mücadelesi olarak görmek isteyen anlayışa teslim olup bunu bir mevzi kazanma yolu açarcasına savunma konusunda "Türkçe bildiği hâlde başka dilde savunma hakkı yapma" ifadesi kanuna dâhil ediliyor, ithal ediliyor bu düzenlemeyle. Bu çok ciddi bir tehlike. Anayasa'ya aykırılık kısmını bir tarafa bırakıyorum dün konuşulduğu için ama burada özellikle yargı dili değişir mi, değişmez mi tartışması hassas bir tartışma. Bakın, siz getirdiğiniz yasal düzenlemenin içerisinde Türkçe bildiği hâlde bir başka dilde savunma yapabilme imkânını kanun dili hâline getirirseniz uygulamada pratikteki birçok problem çözme yolunu da tıkayıp doğrudan doğruya kanunun içerisine bir başka dilde konuşulabilmesini, özel olarak bildiği hâlde, ihtiyacı olmadığı hâlde, Türkçe bildiği hâlde bir başka dilde konuşabilme imkânını taşımış olursunuz. Bu, ciddi biçimde yargılama dilini tartışmaya açmaktır. İşte, kaygı buradan kaynaklanıyor ve toplumun birçok kesimi haklı olarak bu hassasiyetleri dile getiriyor.

O yüzden, bizim konuya dönük önerimiz, bunu, problemi de çözecek bir değişiklik önerisi verilebilir. Beyan esasını getirebiliriz. Burada arkadaşlarımız maddelere geçildiğinde önergeyi verecekler. Biz 1'inci maddede net olarak şunu diyoruz:

1) Yargılama dilinin Türkçe olduğunu tartışmaya açmayacak şekilde bir ifadenin kanun metninde olması lazım.

2) Kişinin bilip bilmediği tartışması bugüne kadar... Hangi niyetle yaparsa yapsın, siyasal amaçla olsun, başka bir amaçla olsun, kişinin yargı dilini tartışmaya açmasının önünü açacak bir çabayı bu getireceğimiz düzenlemede önleyebiliriz ve bu çerçevede de beyan esasını getirip tartışmaları noktalandırabiliriz.

Bizim önerimiz şudur, diyoruz ki: 202'nci maddeyi tamamen değiştirelim. 202'nci maddenin birinci fıkrasında "Yeterince Türkçe bilmediğini beyan eden sanık ya da mağdura tercüman tayin edileceği" hükmünü getirelim, bir cümle olarak da bu hakkın kötüye kullanılmayacağını yazalım.

Şimdi, böyle bir tabloda, baktığımızda, karşımıza şu çıkacak: Hiçbir zaman yargılama sürecinde, bugün yaşanan deneyimlerde olduğu gibi, kimse şu hakka sahip olamayacak: "Ben Türkçe biliyorum, yeterince Türkçe de biliyorum ama ben kendi dilimde savunma yapmak istiyorum." diye bir yargılama dili tartışmasına imkân vermeyecek. Yani bir kişi başka bir dilde savunma yapacağını, daha iyi kendini ifade edeceğini beyan ediyorsa "Ben yeterince Türkçe bilmiyorum, derdimi bu dilde daha iyi anlatacağım." diyebilecek ve bu çerçevede... Değişiklik öneremiz bu doğrultudadır.

Bu, dil tartışmasını savunma hakkı eksenine sokmaya çalışan, çabalayan bir tartışmadır. Keşke bu değişikliğe hiç ihtiyaç olmasaydı, mevcut Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 202'nci maddesi çerçevesinde böyle bir problem uygulamada çözülebilseydi.

Bunu yaparken bunun yanı sıra -madem el attık bu işe- bir dizi düzenlemeyi daha peşinden getirebiliriz. Özellikle Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 204'üncü maddesine -duruşma yasağının dayanağı olarak kullanılan bir maddedir, sanıkların ve müdafilerin duruşma yasağı bu maddeye dayanarak veriliyor- bir ikinci fıkra eklemeyi öneriyoruz madde ihdası şeklinde. Burada da diyelim ki bu duruşma yasaklarının sonraki oturumları kapsayacak şekilde verilmemesi gerekir diyelim, fırsat elimizde, bu garabete de bir son verelim, bu tartışmaları da burada önlemiş olalım.

Bir başka önerimiz, 63'üncü maddede yapılacak değişiklikle keyfi olarak, bilirkişi incelemesi yapmadan, özellikle teknik verileri değerlendirmeden hüküm kurulmasına fırsat vermeyelim. Mahkemelerin bilirkişi incelemesi yapma -bu konu da teklifi verince arkadaşlarımız açıklayacaklar sorunu- ya da çelişkileri gidermeden hüküm kurma konusundaki keyfiyetini ortadan kaldıralım ve bu noktada da biraz daha açıklayıcı, zorlayıcı bir düzenleme yapalım diyoruz.

Son olarak da yine iki nokta: Gizli tanık terörüne son verecek bir düzenleme önerimiz var. Bu değişiklik önerimizi de burada görüşüp karara bağlarsak ciddi bir problemi çözmüş oluruz.

Notlarımızdaki ter bunlar, arkadaşlarımız diğer önerileri de vereceklerdir.

Sayın Bakanım, dördüncü yargı paketi gündemde, bir hazırlık yapıyorsunuz ama en azından şu çalışmanın içerisinde de mini bir yargı paketiyle bütün bu sorunları çözebilme imkânı bulabiliriz diye düşünüyorum. Bu çerçevede, önümüze getirilen düzenleme esas itibarıyla Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesi kapsamına uygun bir düzenleme değil, Anayasa'nın 3'üncü maddesine uygun bir düzenleme değil ama getireceği bir düzenlemeyle sorunun çözüleceğini düşünüyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Başlangıçta mini bir basın bildirisi, sonra ise gerçekten katkı veren nitelikli müzakereniz için, konuşmanız için teşekkür ediyorum Sevgili Başkanım.

Şu anda söz isteyen yok...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Hayır, var efendim.

BAŞKAN – Yok ama yok.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – İstiyoruz efendim.

BAŞKAN – Efendim, ben kâhin değilim, kâşif de değilim, kerametim de yok.

TURGUT DİBEK (Kırklardı) – Sayın Başkan, biz her siyasi partiden bir arkadaşımızın konuşmasının daha doğru olacağını düşündük, yoksa konuşmak istiyoruz. Yani Cumhuriyet Halk Partisi ya da Milliyetçi Hareket Partisi, AKP'li arkadaşlarımız hepsi arka arkaya gelince öyle düşündük yani yoksa konuşacağız.

BAŞKAN – Tamam.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) - Bir şey söyleyebilir miyim? Biraz önce milletvekili arkadaşlarımız geldi, yer olmadığı için gitmek durumunda kaldılar. Bizim grubumuzdan da arkadaşlarımız gelecekler. Bu konularda düşüncelerini beyan etmek istiyorlar. Bu nedenle de bu salon yetersiz yani yine KİT Komisyonu salonunda yapılabilir.

BAŞKAN – Yok, yok da onun için. Onlar toplanıyor, salon yok.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Plan Bütçe de dolu mu efendim?

BAŞKAN – Plan Bütçe çalışıyor zaten. Yok, onun için. Ben çıktım, araştırdım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Plan Bütçenin toplantıları bitti diye biliyorum ben.

BAŞKAN – Bitti olur mu? Var.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bitti efendim, Plan Bütçe de bitti. Yani bizim buradaki çalışmamız...

BAŞKAN – Devam edin, buyurun Dilek Hanım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani o anlamda buradaki görüşmelerin daha sağlıklı olabilmesi için Sayın Başkanım, öncelikle daha büyük bir salona gidilmesini istiyoruz. Onun dışında geneli üzerinde söz hakkımız vardı.

BAŞKAN – Bir dakika Dilek Hanım, bakın, Komisyon Başkanı olarak müzakerenin suhulet ve katılımcı bir şekilde devamından yanayım. Dün, Anayasa'ya aykırılık için bir günü şey ettik. Burada, 1'inci maddede aşağı yukarı tezler belli. Komisyonumuz çalışıyor, devam ediyor ve ben buna temas ettim ertesi gün de başka bir komisyon var mı diye? Çağrı tarihi itibarıyla o imkânı bulamadım, bütün komisyon başkanlarını telefonla arayarak, böyle bir fırsata ulaşamadım. Şimdi Komisyon burada toplantıya başladı, müzakere edelim ve 1'inci maddeyi... Bakın, iki yol var. Birinci yola benim Komisyon Başkanı olarak müdahale hakkım da var. Biteviye bir konu müzakeresi, tezler açıkça ortaya konduktan sonra öznelerin o tezleri tekrarinin sonuca katkısını Komisyon üyelerinin takdirine sunuyorum. Yani burada biz on gün, yirmi gün... İş değil bu, bu pozitif parlamento değil. Önemli olan 1'inci maddede akıllı, rasyonel... Bakın, Bülent Bey'in bir teklifi var, yarın diyelim ki Murat Bey'in teklifi olacak. 1'inci madde üzerinde yoğunlaşmak önemli, yoksa Komisyonun o noktada parlamento hukukununun 26'ncı maddedeki gündeme hâkimiyetinin şeyi de var. Bütün mesele burada, sonucu, pozitif bir sonucu –bakın, Bülent Bey de güzel noktalara işaret etti- yakalayabilmek. O, Komisyonun takdirinde tabii, üyeleri müzakere edecekler...

Buyurun Dilek Hanım, dinliyoruz, buyurun.

Yani siz müzakereye mi giriyorsunuz şu anda?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Geneli üzerinde söz almış bulunuyorum.

BAŞKAN – Tamam, buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, Sayın Bakan, sevgili milletvekili arkadaşlarım; şimdi, dün uzun uzadıya Anayasa'ya aykırılıkla ilgili ve hatta Anayasa'nın değiştirilmez maddelerine yönelik bir mevzuat değişikliğiyle karşı karşıya olduğumuzu, bunun bu Komisyonunda görüşülemeyeceğini, Komisyonumuz tarafından reddedilmesi gerektiğini, yapılmak istenen şeyin, resmî dil Türkçenin yanında ikinci bir dil konulmak isteniyorsa Anayasa Komisyonunda bunun değerlendirilerek anayasa değişikliği üzerinde görüşülmesi gerektiğini ve bu Komisyonunda bu şekilde kanuna karşı hile, Anayasa'ya karşı hile yapılarak burada bunun düzenlenmeye çalışılmasının doğru olmadığını beyan ettik. Yani dünkü görüşmelerimiz tarihî görüşmelerdi, bugünkü görüşmelerimiz de aynı nitelikte olacak. Yani bu bir günde, iki günde, beş günde bile konuşarak da olsa yani buradaki bu hassasiyetleri, toplumun da hassasiyetini hem dile getirmek durumundayız hem de geçiştirmek durumundayız.

BAŞKAN – Değil, değil, tekrarlamayı ben şey ediyorum. Totoloji; anlamı yok. Mesela, şu ana kadarki konuşmalarınızı dün en geniş şekilde tartıştık.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) - Tabii.

Şunu söylemek istiyorum: Ben, dün geç vakitlere kadar sürdüğü için belki basından olan arkadaşlarda işin özeti bilme isterler diye, o nedenle söyledim.

BAŞKAN – Lütfen yani tekrarlamayın.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Şimdi, öncelikle şu konuya değinmek istiyorum.

BAŞKAN – Bırakın efendim.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, yani benim insicamımı bozmazsanız...

BAŞKAN – Peki efendim, ama tekrarını yapmayın.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Teşekkür ederim.

Tekrar da olabilir Sayın Başkanım yani bunda lütfen bizim milletvekili olarak sözümüzü kısıtlamayın, tekrar da olabilir, tekrar tekrar belli şeyleri anlatmak yani arkadaşlarımıza... Bizim şimdi muhalefet grubu olarak yani CHP olarak görüşlerimiz zaten belli. Bunu muhalefet şerhimizde belirttik ama önemli olan, AKP Grubundan arkadaşlarımızı bu konuda bir parça da olsa ikna edebilirsek bu bizim için bir kazanımdır. Yani bu konuda diretmeye devam edeceğiz Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, öncelikle benim şu konuda bir önerim olacak: Tabii komisyon çalışmaları sırasında -siz çok deneyimli bir insansınız ama- bu İç Tüzük'ün 34'üncü maddesi uyarınca bir komisyon kendisine havale edilen tasarı veya teklifi başka bir komisyonun ihtisası dahilinde görürse gerekçe olarak tasarı veya teklifin o komisyona havale edilmesini isteyebilir. Ben öncelikle bunun kullanılması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü dün tek gelip de görüş bildiren Sayın Profesör Doktor İzzet Özgenç'in de söylediği gibi ve hepimizin de söylediği gibi, aslında bu Ceza Muhakemeleri Kanunu'nda düzenlenerek tamamlanacak bir olay değil. Yani bir anayasa değişikliği ya da bir anayasa sorunu olarak karşımıza çıkacak, Türkçenin dışında ikinci bir resmî dilin de tanınmasına ilişkin, bir egemenlik hakkının tanınmasına ilişkin başlangıç olduğu kanaatindeyiz. O nedenle, İzzet Hocanın da söylemiş olduğu gibi, öncelikle bu konunun Anayasa Komisyonunda görüşülmesi gerektiğini, bir anayasa değişikliği eğer gerektiriyorsa, bu çerçevede, anayasa değişikliğinin koşullarına uygun bir görüşme yapılması gerektiğini ve Meclisimizde de aynı şekilde onaylanması ya da reddedilmesi gerektiğini yani bir 330 ve bir 367 oyuyla onaylanması, reddedilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Hatta, böylesi bir tasarının, böylesi bir maddenin yani gerçekten de egemenlik hakkının kısmen devriyle ilgili bir konu olduğu için referandum yapılması gereken yasalardan olduğunu düşünüyoruz efendim. Burada sadece Meclisin, işte toplananların, yeter sayıda toplananların salt çoğunluğuyla verilecek yani görüşülecek bir madde olmadığını ve bu şekilde bir karar verilemeyeceğini söylüyoruz. Bu nedenle, öncelikle 34'üncü madde çerçevesinde Anayasa Komisyonuna gönderilmesi teklifimiz var, bunu değerlendirirseniz çok seviniriz.

Sayın Başkanım, şimdi pek çok arkadaşımız söyledi yani ben özellikle konuştuğum yerlerde de şunu anlatmaya çalışıyorum: Kamuoyunda şöyle bir algı yaratılmayı çalışılıyor: Yani bizim ülkemizde Türkçe bilmeyen insanlar kendilerini savunamıyorlar, o nedenle de böyle bir düzenleme getirilmek isteniyor gibi bir algı yaratılmaya çalışılıyor. Oysa ki bizim ülkemizde en son 2004 yılında yapılan zaten -daha önceki Ceza Muhakemeleri Kanunu'nda da var bu ama- değişiklikle getirilen Ceza Muhakemeleri Kanunu 202'nci maddesinde zaten Türkçe bilmeyenler ya de yeterince bilmeyenlerle, meramını anlatamayanlarla ilgili bir düzenleme yapılmış durumda. Meramını anlatamayanlara zaten tercüman tayini yapılıyor; bu tanık da olsa, mağdur da olsa, sanık da olsa... Bunlar zaten yapılıyor. Bu düzenleme var. Yani kamuoyundaki bu yanlış algıyı bir kere ortadan kaldırmak lazım. Şu anda yapılmak istenen ise biraz daha farklı bir olay. Yani artık Türkçe bilse dahi farklı dilde savunmasını yapmak istediği takdirde ona yol açan bir uygulama olacak. Bu, daha sonra verilen önerilerden ve yasa tekliflerinden de anlıyoruz ki -BDP Grubu tarafından verilen yasa tekliflerinden de anlıyoruz,

Komisyonumuzun gündemine gelen ve sizin birleştirmiş olduğunuz- bir kere yazılı olan savunmaların da ya da yazılı olan belgelerin de tümüyle kendi dillerine çevrilmesini, istedikleri dile çevrilmesini ve bu çerçevede bu haklarını kullanmak istediklerini söylüyorlar. Buradan açıkça anlaşılıyor, zaten bu egemenlik hakkı talebidir yani özerklik talebinin yanında bir egemenlik hakkı talebidir, bunun bir başlangıcıdır. Bunun böyle görülmesi gerekiyor, böyle algılanması gerekiyor.

Şimdi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde çok açık bir şekilde yani anlamayan ve konuşamayan kişilere tercüman tayin edileceği ceza yargılamalarında söyleniyor. Yine, Medeni Haklar ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 14'üncü maddesinde de aynı şekilde bir düzenleme var. Hiçbirisinde yani bu şekilde, mahkemenin dilini bildiği hâlde "Başka dilde konuşmak istiyorum." dediği zaman -ki bu konuda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin çok sayıda kararları var- yani işte "Parlamentoda da ben kendi dilimi konuşmak istiyorum, kamuda da ben kendi dilimi konuşmak istiyorum, eğitimde de kendi dilimde eğitim almak istiyorum." dediğinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bunun devletin egemenlik hakkına bir müdahale olduğunu, kamuda, Parlamentoda, eğitimde ve savunmada bu türden hakların egemenlik hakkı talebi olduğunu ve asıl olarak resmî dilin buralarda kullanılması gerektiğini ve bundan dışarıya çıkılmasının hiçbir devletten istenemeyeceğini belirtiyor. Yani şimdi böylesine bir durum var iken bu düzenlemenin getirilmesi, gerçekten uluslararası hukukta hiçbir karşılığı olmayan bir düzenlemenin getirilmesi yani hukuki anlamda da bizleri gerçekten çok rencide ediyor.

Şimdi, Sayın Bakanımıza dün ben sordum, dedim ki: "Sayın Bakan, bazı ülkelerde bu konuda düzenlemeler var diyorsunuz, hangilerinde var? Sayın Bakan bir protokolden bahsetti ve dedi ki: "Bu protokolü imzalayan belli ülkeler var." Ama -onlardan bir tanesi Almanya'ydı yanlış hatırlamıyorsam, Fransa'da olabilir- şimdi onların mevzuatını Meclis Araştırma Merkezi'nden arkadaşlarımız biraz yanlış da olsa tercüme ettiler, gönderdiler. Oralarda çok açık, Alman Ceza Muhakemesi Kanunu'nda çok açık, diyor ki: "Almanca'ya vâkıf olmayan kişiye tercüman tayini yapılır." Yine, Fransız Ceza Muhakemesi Kanunu'nda çok açık, orada da deniyor ki: "Resmî dili yani Fransızca'yı bilmeyen, konuşamayan kişilere tercüman tayini yapılır." Yani bütün Avrupa ülkelerinde de, İsviçre de dâhil, İngiltere de dâhil, hepsinde, bize gönderilen, Meclis Araştırma Merkezinin gönderilen metinlerinden de anlaşıldığı gibi, yani o protokolü imzalamış olsalar dahi kendi iç hukuklarına onu geçirmemişler. Anlaşılıyor ki bunu uygulamaya sokmamışlar. Yani uygulamaya sokulabilmesi için uluslararası anlaşmaların Meclisten geçirilmesi, iç hukuktaki bunun düzenlenmesinin yapılması lazım. Hiçbir ülke kendi egemenlik hakkına ilişkin böylesi bir talebi kabul etmemiş ve kesinlikle de bu şekilde hiçbir düzenlemeyi yapmamışlar kendi kanunlarında.

Onun için, kamuoyunu bu şekilde yanlış yönlendirmemizin anlamı yok yani bu konuda gerçekleri söylememiz lazım, kamuoyunun bu gerçekleri bilmesi lazım.

Onun dışında, doktoriner görüşlere biz muhalefet şerhimizde de yer verdik. Profesör Doktor Osman Doğru, Durmuş Tezcan, Ankara Barosu Başkanı Profesör Doktor Metin Feyzioğlu, İstanbul Barosu Başkanı Ümit Kocasakal, Profesör Doktor Sibel Özel, bunların tümü de ve Komisyonumuzda dinlediğimiz, alt komisyonda dinlediğimiz bilim adamları da, bir kere, şu konuda herkes hemfikir. Mahkemenin resmî dilini biliyorsa, Türkçeyi biliyorsa, meramını anlatacak şekilde, iyi bir şekilde biliyorsa o zaman bu konuda farklı bir dilde savunma yapılabileceğine dair herhangi bir düzenleme yapılamayacağını, bunun Anayasa'ya aykırı olduğunu, uluslararası sözleşmelerin bize böyle bir yükümlülüğünün olmadığını ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde de bu konuda herhangi bir mahkûmiyetimizin olmadığından bahsedilmektedir.

Şimdi, bazı arkadaşlarımız şundan bahsettiler: Mehdi Zana davası. Ben aldım Mehdi Zana davasını. O konudaki başvurularla ilgili Mehdi Zana'nın kararından alıntı yapıyorum sevgili arkadaşlar. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararı aynen şöyle, deniliyor ki: "Bay Zana, Sözleşmenin 6/1 ve 3, 9, 10 maddelerine dayanarak ceza yargılamasının uzunluğundan, kendisini mahkûm eden mahkeme önüne çıkarılmadığı ve ana dilinde Kürtçe savunma yapamadığı için adil yargılanma hakkının ihlal edildiğinden ve düşünce ve ifade özgürlüğüne müdahale edildiğinden şikâyetçi olmuştur." 1997 tarihli bir karardan bahsediyorum. Aynı şekilde komisyon ise "Başvurucunun duruşmalarda bulunmaması, düşünce ve ifade özgürlüğüne müdahale edildiği şikâyetleri yönünden kabul edilebilir olduğunu, bunlar dışındakiler yönünden kabul edilemez olduğunu açıklamıştır." deniliyor. Yani arkadaşlar, ana dilde savunma yapılmaması, yaptırılmaması nedeniyle Mehdi Zana için 97 yılında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurulmuş ama bu konuda, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, ana dilde savunma yaptırılmadığı gerekçesiyle ülkemize herhangi bir mahkûmiyet vermemiştir. Bu çok açık seçik bir şeydir. Ondan sonra ben bu konuda uzman olan profesörlerle de görüştim, uzmanlarla da görüştim, dedim ki: "Var mı, bu konuda başkaca bizim bilmediğimiz, gerçekten fark edemediğimiz, ülkemizi zor durumda bırakan böylesi bir düzenleme yani mahkeme kararı var mı?" Hepsinden de böyle bir mahkeme kararının olmadığı duyumunu aldık. İzzet Özgenç'e de, Cumhur Şahin'e de,

aynı şekilde hocalarımıza da alt komisyonda sorduk ve dünkü toplantıda da Sayın İzzet Özgenç aynı şeyleri söyledi. Yani uluslararası hukukta böylesi bir düzenlemenin karşılığı yok sevgili arkadaşlar. Ayrıca, hiçbir ülkenin düzenlemesinde de böylesi bir düzenlemenin karşılığı yok.

Şimdi, yalnız, bu konuda BDP grubundaki arkadaşlarımızın vermiş oldukları ve Komisyonumuz tarafından birleştirilen yasa teklifleri var, ana dilde savunma yapılmasına ilişkin ve bu konuda gerekçelerini de gösterdikleri bir Lozan metni var. Aynı şekilde -bunu Murat Bey de söylemişti, alt komisyonda da söylemişti yani işte gerekçelerinde de, muhalefet şerhinde de bundan bahsediliyor- Lozan Anlaşması'nın 37 ve 45'inci maddeleri arasında azınlıklarla ilgili hakların düzenlendiği belirtiliyor ve bu hakların bir kısmının da Türkçeden başka dil konuşan diğer topluluklarla ilgili olduğu söyleniyor ve bu çerçevede -kendilerinin yani Ertuğrul Kürkcü'nün de muhalefet şerhinde var zaten bu, İnsan Hakları Komisyonundan gelen muhalefet şerhinde- 1923 yılında Lozan Anlaşması'yla tanınmış olan bu hakkın o tarihten itibaren gasbedildiğini ve şu anda o gasbedilen hakları istediklerini beyan ediyorlar arkadaşlar. Oysaki Lozan Anlaşması'nın 45'inci maddesi aynen şöyle: "Bu kesimdeki hükümlerle Türkiye'nin Müslüman olmayan azınlıklarına tanınmış olan haklar, Yunanistan tarafından kendi ülkesinde bulunan Müslüman azınlığa tanınmıştır." deniliyor. Yani 37'nci maddenin başında başlık: "Azınlıkların haklarının korunması" Son hükmü nedir? 45'inci maddede bu konuda Müslüman olmayan azınlıklara uygulanacak bir düzenleme olduğu belirtiliyor ve bu maddelerin müzakeresi sırasında, Lozan müzakereleri sırasında bu çokça tartışılıyor Sayın Başkanım. Ben bu Lozan'la ilgili tartışmaları duyunca Meclisimizden Lozan tutanaklarını, müzakere tutanaklarını getirttim. 8 ciltlik -yanlış hatırlamıyorsam- bir Lozan tutanakları vardı. Bunu bana yardımcı olan üniversiteli gençlerimizle beraber tek tek inceledik, didik didik inceledik. Oradaki şeylerden çıkan müzakere tutanaklarını ben sizlere buradan okumak istiyorum. Lozan Anlaşması'nın sonucu bildirgesi diyebileceğimiz, artık imzalanmaya doğru giden aşamada, 7 Ocak 1923 tarihinde Alt Komisyon Başkanı Montagne'nin Birinci Komisyon Başkanı Lord Curzon'a sunduğu raporda: "Azınlıkların korunmasına ilişkin hükümlerin Türkiye'de oturan dil ve din azınlıklarının, Müslüman azınlıkları da içine almak üzere hepsine uygulanması konusunda uzun bir tartışmadan sonra alt komisyon genel kapsamlı olan bir maddeye dayanarak bu hükümlerin uygulama alanının Müslüman olmayan azınlıklarla sınırlandırılabilceğini düşünmüştür. Can ve çalışma güvenlikleri için gerekli garantileri Türk devletinin yeniden örgütlenişinde bulacak olan Müslüman azınlıkları bu öngörülen korumanın kapsamı içine almak istemekte direnmeyi alt komisyon mümkün görmemiştir." Yani orada uzun uzun tartışmalar yapılmış Sayın Başkanım, yani dil konusunda, soy konusunda, etnik köken konusundaki daha...

BAŞKAN – Bu konudan bir farkı yok zaten yani Komisyonun farklı bir görüşü yok.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Efendim var, ona da değineceğim, bana müsaade ederseniz.

BAŞKAN – Yok yok efendim, 14 cildi de okuyun hatta, olabilir!

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Onu inceledik efendim, o incelememin sonucunda ben bunu çıkardım. Aynı zamanda bu görüşmelerden sonra 9 Ocak 1923 tarihinde 19 sayılı tutanakta İsmet Paşa "Azınlık terimine sınırlı bir anlam verilmesi müttefiklerce Türk Temsilci Heyetine yapılmış önemli bir taviz gibi gösterilmektedir. Türk Temsilci Heyeti durumu böyle görmektedir. Türkiye'de hiçbir Müslüman azınlık yoktur. Çünkü kuramsal yönden olduğu kadar uygulamada da Müslüman nüfusun çeşitli unsurlar arasında hiçbir ayırım gözetilmemektedir. Lord Curzon söz konusu Müslüman unsurların Türk halkıyla tam bir anlaşma içinde iyi geçinecekleri umudunu açıklamıştır." diyor Sayın Başkanım. Yani bu kanı bu kadar açık seçikken, böylesine bir yani ülkemizin kuruluşuyla ilgili bir barış konferansının, bir manifestonun, dünya emperyalizmine karşı kazanılmış bir Kurtuluş Savaşı'nın ardından yapılmış bir manifestonun ülkemizin şu anki durumunda aleyhe yani ülkemiz çıkarlarının, egemenlik hakkının aleyhe kullanılması gibi bir yaklaşımı bizim benimsememiz söz konusu olamaz. Ancak, efendim, alt komisyon metninde, komisyon raporunda bu sözler söyleniyor söyleniyor, daha sonra alt komisyon raporunu hazırlayan AKP'li üye arkadaşlarımız cevaben "Lozan 39/5'te bu konuda işte azınlıklarla ilgili bir hakkın düzenlendiğini ve bu çerçevede de bu hakkın verilmesi gerektiğini." söylüyorlar. Ben şimdi Türkiye Cumhuriyeti Meclisi'nin bir milletvekili olarak, bu ülkeyi yöneten, şu anda devletin temsilcisi, hükümetin temsilcisi olan AKP Hükümetinin milletvekillerinin bizim ülkemizin kuruluş manifestosu olan Lozan Anlaşmasının tahrif edilmiş o metinlerini sanki yani bu haksız temelde egemenlik devriyle ilgili böylesi bir talebi haklı göstermek için orada kullanmalarını gerçekten çok yadırgadım. Yani böylesi bir şeyin, sadece o gösterilen, getirilen önerenin ya da getirilen değişikliğin haklılık temelinde kendi ülke çıkarlarımızı dahi hiçe sayabilecek böylesi bir yaklaşımın olmasını asla kabul edemiyorum ve Murat Başesgioğlu'nun -Sayın Bakanımızın da- dün söylediği gibi, lütfen, ana komisyon raporunda o metin asla olmasın.

BAŞKAN – Beraber yazarız, Komisyon üyesisiniz, teşrif edin.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Çünkü efendim, bu konuyu inceledik. Yani bu konuda inceleme yapmak isteyen arkadaşlar, Medis kütüphanesinde var, 8 ciltlik Lozan müzakere tutanakları var. Onlar Seha Meray'ın, herhangi bir yorum da yok. Tutanaklar yapılmış, tutanaklar tutulmuş. Azınlıklarla ilgili ve 37, 45'le ilgili bu konuları incelemek isteyen arkadaşlarımız bunu incelesinler ama ülkemiz aleyhine sonuçlar doğurabilecek konuları da lütfen hiçbir yerde dercetmesinler. Bu konu da sizlerden istirhamımız var.

Sayın Başkanım, şimdi, uluslararası hukuktaki bu yansımalarını gözlemledikten sonra yani elbette biz bu konuda, savunma hakkı temelinde bunun getirilmediğini hepimiz biliyoruz. Dün de söylendi, Recep Bey de bu tasarı getirilirken ki yaklaşımın ne olduğunu söyledi, dedi ki: "KCK davasındaki sanıklar savunma yapmak istemiyorlar. Orada bir kilitlenme var, o nedenle de bunun getirilmesi gereği doğdu." Yani şimdi biz de dün dedik ki: Böylesi dayatmalar olduğu takdirde nereye kadar gidecek bu? Bu dayatmalar olduğu takdirde, her şey için açlık grevi yapıldığında ya da başka dayatmalar olduğu takdirde ya da silahlı dayatmalar olduğu takdirde bu ülke nereye kadar taviz verecek? Bugün yargılama dilinin değiştirilmesine yol açabilecek böylesi bir düzenleme yapılıyor, ardından yani arkadaşlarımız, AKP Grubu arkadaşlarımız her ne kadar buna "Hayır." deseler de Beşir Atalay'ın bu konuda çok net açıklamaları var, diyor ki: "Kamuda da hizmetin farklı dillerde, ana dilde verilmesi için bir çalışmamız vardır." Bunu övünçle söylüyor Beşir Atalay. Ardından da diyor ki... Mustafa Şentop'un bir şeyde hazırladığı yani panelde söylediği şeyler var onu göstereceğim arkadaşlar biraz sonra. Ana dilde eğitim olabilmelidir, olmalıdır gibi bir yaklaşım biçimi var. Yani şimdi bunlara "Evet." dedikçe, dil konusunda bu kadar taviz verdikçe egemenliğin... Nerelerde vardır arkadaşlar? Bir devletin kurulabilmesinin koşulları nedir? Bir toprak olacaktır, bir dil olacaktır, bir bayrağı olacaktır yani kendi medisi olacaktır. Şimdi onu birer birer... Büyükşehir tasarısıyla bütün şehir hâline getirdiğiniz, idari federalizmin yolunu açtığınız bir düzenlemeyle bölge medislerinin yolunu açtınız. Yani ben tam olarak şeyden okuyamadım ama Başbakan demiş ki: "Seçilmiş valiler neden olmasın." Yani o bütün şehirdeki idari federalizmin yolunu açacak şeyleri birer birer gündeme getiriyorsunuz, ardından ana dilde savunmayı getiriyorsunuz, kamuda da ana dilde uygulamanın olabileceğini söylüyorsunuz, eğitimde olabileceğini söylüyorsunuz ve bunların hepsi de birer dayatmanın sonucu yani Oslo'da, İmralı'da yapılan dayatmaların sonucu. Ha, bir de şunu söylemek istiyorum, dün Başbakan şunu söylemiş, demiş ki: "BDP'li milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılması konusunda düğmeye basıyoruz." Şimdi, sevgili arkadaşlar, yani düğmeye basmak bugün mü aklına geldi Sayın Başbakanın? Neden böyle bir şey oldu? Şimdi, böyle bir egemenlik hakkının devriyle ilgili...

BAŞKAN – Dilek Hanım, bakın, kilitler farklı. KCK davasında bir kilit olur, komisyon müzakeresinde bir kilit olur.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) - Efendim, bana izin verir misiniz? Milletvekillerinin sözü kesilemez biliyorsunuz. Hakaretimiz bir sözüm yok benim ama siyasi bir tespit yapmak istiyorum.

BAŞKAN – Değil, değil efendim, o anlamda demiyorum. Efendim, hayır, gündem belli, dokunulmazlıklar yok, gündem belli.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Efendim, gündem belli, ben oraya bağlamak istiyorum.

Şimdi dokunulmazlıkların kaldırılmasıyla ilgili fevlekelerin Meclise gönderildiği belirtiliyor. Bu neden bugün yapılıyor? Sayın Başkanım, bu ana dilde savunmayla ilgili, egemenlik haklarından birisinin devriyle ilgili kamuoyunda oluşabilecek tepkileri bastırmak için bir illüzyon yapılıyor orada Sayın Başbakan tarafından, yapılmak istenen şey budur. Yani bunun böylesi bir şeyle, egemenlik hakkının devriyle ilgili bir tasarı geldiğinde yani BDP milletvekillerine herhâlde "Siz susun, şimdilik bunu biz çıkartalım. Dokunulmazlıklarınızla ilgili, konuyla ilgili bir gündemde tutalım bunu, kamuoyunun tepkisini bu şekilde ortadan kaldıralım." Şimdi ben Başbakanı anlamıyorum. Diyor ki: "Abdullah Öcalan'la görüşülebilir."

Sayın Bakanımız da söyledi: "Görüşülebilir, görüştük, görüşmeye devam edeceğiz." O zaman şimdi devlet eliyle BDP milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılması neden isteniyor? Deniliyor ki: Efendim siz PKK'lı teröristlerle kucaklaştınız, sarıldınız, öpüştünüz. Peki, devlet eliyle böyle bir görüşme yapılır, yapılabilir, yapıyoruz, bundan sonra da yapacağız dediğinde bu suç değil mi Sayın Başkan? O suçsa Sayın Bakanın söylediği de suç, Başbakanın söylediği de suç. O zaman Sayın Bakanın da biz dokunulmazlığını kaldıralım çünkü azmettiren konumunda, "Görüşüyoruz, görüşeceğiz." diyor; Başbakanının da dokunulmazlığını kaldıralım, azmettiren konumunda. "Hakan Fidan'ı oraya gönderen benim, bu görüşmeleri biz yapıyoruz." dedi. Şimdi, o zaman, BDP milletvekillerine bu konuda yükleneceksin yani kamuoyunun tepkisini bu şekilde, illüzyonist bir şekilde ortadan kaldırmaya çalışacaksın ama aynı suç, aynı anayasal suç kendin işleyeceksin ve bir de bunu savunacaksın. Sayın Başkanım, eğer biz hukukçuysek, hukuk gözlüğünden bakıyorsak, eşitlik ilkesi çerçevesinde buna bakıyorsak o zaman Başbakanın da, Bakanın da dokunulmazlıklarının

kaldırılması ve onların da yargılanmaları gerekiyor diye düşünüyorum. Yani arkadaşlar, cumhuriyet başsavcıları, Yargıtay cumhuriyet savcıları bu konuda baskı altında kalmamış olsalardı eğer...

BAŞKAN – Dilek Hanım, ne olur... Karma komisyonun gündemine erken müzakereyle zamanımız yetecek mi?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Şimdi bunların hepsi birbiriyle bağlantılı konular. Lütfen efendim.

BAŞKAN – Bakın, bir şey söyleyeyim efendim. Benim doğum tarihimden şu ana kadar yaşadığım zamanda mantıksal olarak birbirine bağlı olmayan herhangi bir konu yok. Uzun illiyet diyorum, illiyet bağı, kozalite... Beni annem doğurmasaydı şu anda başkan olamayacaktım, siz milletvekili olmasaydınız şu anda müzakerelere katılamayacaktınız.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, bu konunun öyle bir şey olmadığını siz de biliyorsunuz, ben de biliyorum.

BAŞKAN – Gündeme saygılı olun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – O gündemin yapay olarak nasıl yaratıldığını, bu gündemi örtmek için yaratıldığını gayet iyi biliyoruz efendim.

BAŞKAN – Peki, peki.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bu 202'nci maddeyle ilgili yani bunun siyasi yaklaşım biçiminin, dayatmalarının, pazarlıklarının, müzakeresinin bu olduğuna bir değinmek istiyorum. Ardından da bu ülkede gerçekten savunma hakkına eğer ciddi anlamda bir değer verilmiş olsaydı, siyasi iktidar mahkemeleri bu kadar kendilerine bağlamak için olağanüstü bir çaba sarf etmezdi. 12 Eylül 2010 referandumuyla beraber Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ve Anayasa Mahkemesinin yapısının değiştirilmesiyle beraber yargının siyasallaşması, yargı üzerinde baskının daha da artırılması söz konusu oldu. Yani bu özel yetkili mahkemeler ve ardından terör mahkemelerinin olağanüstü mahkemeler olduğunu, doğal yargıç ilkesine aykırı olduğunu, en başta da tarafsız ve bağımsız mahkemeler olmadığı için Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesine doğrudan doğruya asıl orada bir ihlal olduğunu hepimiz biliyoruz. Öncelikle, bu ülkede eğer Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin, uluslararası hukukun uygulanmasını tam olarak istiyorsak işte o özel yetkili mahkemeleri yani terör mahkemelerini kaldırmamız gerekiyor. Yani biz ne yaptık üçüncü yargı paketinde? Özel yetkili mahkemeleri kaldırdık, 250, 251, 252'yi kaldırdık. Ondan sonra da dedik ki -bu terör mahkemelerini onlara aktardık- ama onlar, yargılamaları devam ettiği sürece, ellerindeki davaları bitirdiği sürece buna devam etsinler.

Şimdi, Sayın Başkanım, siz bir anayasa hukukçusunuz. Yani bunun hiçbir şekilde evrensel hukukta yerinin olmadığını hepimiz biliyoruz, böyle bir şey olmaz. Yani bir mahkemeyi kaldırılıyorsunuz, o mahkemelere yapılan eleştirileri de biliyorsunuz ama diyorsunuz ki yani işte ne şiş yansın ne kebab, ne işte ben cemaati küstüreyim. Çünkü cemaatin orada çok yoğun bir ağırlığının olduğunu biliyorsunuz. Artık yargının bağımsızlığı değil, yargının sahibi kimdir diye, bunun kavgası yapılıyor AKP İktidarı tarafından. Onları da küstürmemek adına orada mahkemeler devam ediyor. Uluslararası hukuk, evrensel hukuk yok ediliyor. Asıl Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ve uluslararası kriterlerin yok edildiği düzenleme oradan başlıyor Sayın Başkanım.

Ardından yani Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun 58'inci maddesinde...

BAŞKAN – 202... Gündemimiz 202.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Efendim, ben savunma hakkıyla ilgili düşüncelerimi belirtmek zorundayım, bunu belirteceğim. 58'inci maddede "gizli tanık" diye bir düzenleme yapılıyor. Yani..

BAŞKAN – Madde ihdasını getireceksiniz, orada konuşursunuz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Tamam efendim, ben geneli üzerinde görüşlerimi bildiriyorum.

BAŞKAN – Ama madde ihdası değil ki.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Efendim, lütfen benim sözümü kesmezseniz... Geneli üzerinde görüşlerimi bildirmek durumundayım.

BAŞKAN – Kesmek değil.

Değerli Kardeşim, Dilek Hanım, kesmek değil, gündeme bağlılık. Ben de bağlıyım, siz de bağlısınız.

58'inci madde, madde ihdası dileğiniz var.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Efendim, geneli üzerinde görüşmelerimi tamamlamama izin verir misiniz.

BAŞKAN – Veriyorum ama madde...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, lütfen... Zaten bundan sonrası kısa olacak.

58'inci maddede "gizli tanık" denilen bir ucube var. Yani bu gizli tanıkta insanlar bu tanığın kim olduğunu bilmiyorlar, kendileriyle olan husumetini bilmiyorlar ve açıkça ortaya çıktı ki terör örgütü suçlamasından mahkûm olan Sakık orada gizli tanık oluyor. Aynı şekilde, o davanın sanıklarından birileri orada gizli tanık oluyor. Yani böylesi bir yargılama sistemi olabilir mi? O davada sanık olan kişi yani o davadaki kişilerle doğrudan doğruya husumeti olabilen bir kişi tanık olabilir mi Sayın Başkanım? Bu gizli tanıklık diye bir ucube varsa, gerçekten savunma hakkının ortadan yani savunma hakkına yapılan saldırıların ortadan kaldırılmasını istiyorsak gizli tanıklığı içeren 58'inci maddenin de kesinlikle değiştirilmesi gereklidir.

Öbür taraftan, şu anda yargılaması devam eden bu davalar içerisinde... Yani biz güya 252'nci maddeyi kaldırdık 3'üncü yargı paketinde. Ben görüşüm Ergenekon davasındaki avukat arkadaşlarımla. Sayın Başkanım, eylül ayında savunmalarındaki kullandıkları sözlerden dolayı, aynı şekilde 252'nci maddede verilen o cezalar, duruşmaya almama cezaları... Mustafa Balbay, Tuncay Özkan ve diğer 3-4 tane daha arkadaşımız için duruşmaya almama kararı veriliyor; Doğu Perinçek için de esas hakkındaki mütalaanın okunmasından sonraki yani duruşmanın sonuna kadar bu ceza veriliyor.

Sayın Başkanım, kaldırılmış bir hüküm yani uygulanabilir mi bu mahkemelerde? Ben Sayın Bakanımı bu konuda yani Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunu ve Sayın Bakanımı bu şekilde yapılan yanlış uygulamanın yani yasaya aykırı, var olmayan bir düzenlemenin hâlen daha varmış gibi yapılmasından dolayı yani Adalet Bakanlığı müfettişlerinin devreye sokulması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü orada bir görevi kötüye kullanma suçu işleniyor. Yani düzenleme olmadığı hâlde, biz onu kaldırdığımız hâlde ve "Kovuşturma usullerine ilişkin Terörle Mücadele Kanunu"ndaki 10'uncu madde geçerlidir." dendiği hâlde 252'nci maddedeki eski şey hâlen varlığını devam ettiriyormuş gibi yapıyor.

BAŞKAN – Bakın, yarım saattir daha 202'ye gelmediniz Dilek Hanım. Şu topluluk, medeni topluluk; usul nedir biliyor, İç Tüzük nedir biliyor, geneli üzerindeki konuşmanın sınırlarını biliyor.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Efendim, biz de biliyoruz, ben de biliyorum, ben de biliyorum onları.

BAŞKAN – Biliyorsunuz da...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ben de biliyorum ama bu konunun siyasi bir konu olduğunu, savunma hakkıyla doğrudan doğruya bir ilgisinin olmadığını, o nedenle de siyasi olarak yani kişilerin savunma haklarının ihlal edildiğine ilişkin konuları bizim söylemeye hakkımız var Sayın Başkanım. Biz bu ülkenin muhafefet milletvekilleriyiz. Eğer oradaki insan hakları ihlallerini, savunma hakları ihlallerini söylemeyeceksek böyle savunmaya ilişkin getirildiği iddia edilen bir 202 maddeyle ilgili düzenlemede, nerede söyleyeceğiz Sayın Başkanım? Yani bizler bir hukukçu olarak bunlara parmak basmayacaksak, o zaman burada bulunmamızın, varlığımızın anlamı nedir? Onun için, lütfen benim sözümü kesmezseniz... Bitirmek üzereyim.

BAŞKAN – Kesmeyeceğim ama biraz sabır... 202'nci maddeye...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani savunma hakkı ihlali eğer diyorsak, biz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesine aykırılıklar söz konusu diyorsak ve hatta arkadaşlarımız açlık grevlerindeki dayatma nedeniyle biz bunu getirmek durumunda kaldık diyorsa... Şimdi, bu Meclisin tutuklu milletvekilleri var. Bu tutuklu milletvekilleriyle ilgili, Sayın Meclis Başkanının çağrısı üzerine üç parti grubu uzlaştı Sayın Başkanım. O zaman AKP Grubu neden o uzlaşılan metne "Hayır." dedi? Neden ona "Hayır." dedi de bu milletvekillerinin bugün bizim yanımızda, Meclisimizde birlikte bu yasama faaliyetini yapmasına izin verilmedi? Yani birileri dayatınca kabul ediliyor, üç grup "Evet." dediği hâlde tutuklu milletvekilleri için neden doğrudan doğruya bir şey yapılmıyor Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Dilek Hanım, izin verir misiniz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bunlar bizim içimizi acıtan şeyler Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Usulî açıdan bir şey söyleyeceğim, izin verir misiniz.

Çok değerli arkadaşlar, ben şahsen müzakerelerin en geniş şekilde yürütülmesi taraftarıyım ve bütün başkanlıklarım da buna çok derin fırsatlar verdim. Türkiye'nin bütün savunma sorunlarını 202'nci maddeye sığdırırsak arkadaşlara saygısızlık olur, usule saygısızlık olur. Yarım saattir, Sevgili Kardeşim, Değerli Dilek Hanım, 202'nci maddeye gelmedik. Savunmayla ilgili yani savunmanın sorunlarıyla ilgili -bugün Barolar Birliği temsilcisi burada, arkadaşımız- çok sorunlar var. Savunma siyaset ilişkisiyle ilgili sorun var, milletvekili arkadaşlarımızın Anayasa'nın 83'üncü maddesinden kaynaklanan sorunları var, Anayasa Uzlaşma Komisyonunun çalışma usulü hazırlanırken altta oluşturulan bir metin sebebiyle partilerin ortaya koyduğu konseptlere uygun davranma, davranmama var.

Yani bizim bugünkü toplanma amacımız, bakın, siz bu geniş açığı, bu geniş perspektifi yarım saatte ifade ettiniz. Eğer Komisyon üyelerine saygılı olursanız, 202'nci madde lütfen ve neyin ilgili olduğunu, neyin ilgili olmadığını Komisyon Başkanı olarak müzakere... Bakın, hiçbir arkadaşımızın sözünü kesmek istemem, hiçbir arkadaşımızın...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ama kesiyorsunuz efendim. Bakın, en azından 4 ya da 5 oldu benim süremi kestiğiniz.

BAŞKAN – Kesmedim Dilek Hanım, yarım saattir...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Siz bir hukukçunuz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Bakın efendim, beni şey yapmayın...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani Komisyon üyesi olarak benim bu konuda düşüncelerimi en geniş olarak ifade etme hakkım var. En az 5 kez benim sözümü kestiniz. Yani bu davranışınızın, gerçekten, bu Komisyonun çalışma usulleriyle ilgili çok uygun olmadığını düşünüyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Peki, benim davranışım sizin davranışınızın...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Lütfen, sözümü kesmezseniz, ben devam edeceğim.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Sayın Başkanım, özür dilerim.

Madem savunma hakkının bu kadar sorunları varsa, sorunlarla ilgili düzenleme niye getirmiyorsunuz? Yani bakın uluslararası alanda...

BAŞKAN – Hocam, size söz vereceğim, onu konuşuruz.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Yani, özür dilerim de bu konuyla alakalı, siz söylediğiniz için.

Yani savunma hakkının sorunlarını Medisin gündemine taşıyorsunuz.

BAŞKAN – Kesinlikle taşımak lazım, aynı kanaatteyim.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Ama bunu taşıyorsunuz. Sorun olan bu zaten. Onun için, kusura bakmayın, mecburen dinleyeceksiniz. Yani, bu savunma hakkının sorunlarını gündeme getiriyorsa dinleyeceksiniz.

BAŞKAN – Sevgili Milletvekilim, ben bir milletvekiline müdahil olma hakkımın olmadığını düşünüyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ama müdahale ediyorsunuz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Değil, değil...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani 5-6 kezdir bana müdahale ediliyor.

BAŞKAN – Ama gündem, gündeme saygı.

Dilek Hanım, zaten kısa...

Buyurun, buyurun, devam.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ben, zaten bu gündem çerçevesinde savunma hakkıyla ilgili olduğunu düşündüğüm, daha doğrusu sizin savunma hakkı olarak getirdiğiniz, tasarının öyle getirildiği ama gerçekte savunma hakkıyla ilgili olmadığını, siyasi bir egemenlik hakkının devriyle ilgili olduğunu çok açık seçik söyledikten sonra, savunma hakkının ne olması gerektiğini, nasıl düzenlenmesi gerektiğini söylemeye hakkım var benim.

Şimdi, siz de dediniz yani bu AKP milletvekillerinden 1 tanesi olarak ve Komisyon Başkanımız olarak da, bir hukukçu olarak da şunu söylediniz: "Savunmanın sorunları çok yani bunlarla ilgili sorunların konuşulması lazım." Sayın Başkanım, AKP bu ülkede on yıldır iktidarda. On yıldır iktidarda olan bir iktidar partisi, bu savunma haklarıyla ilgili var olan sorunların çözümü konusunda, bu sorunu çözme konusunda değil de bu sorunları artırma konusunda bir çaba içerisine niye giriyor? Ben de bunu bütün milletvekillerimiz ve basın değerlendirmelerine sunmak durumunda kalıyorum.

Sayın Başkanım, sonuç olarak...

BAŞKAN – Kaç dakikada bitirmeyi planlıyorsunuz? Kırk dakika oldu.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sonuç olarak, efendim...

BAŞKAN – Kaç dakikada bitirmeyi planlıyorsunuz?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Efendim, kaç dakika olursa, sonsuz.

BAŞKAN – Sonsuz mu?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bakın, benim sözümü bitirmeme izin verirsiniz... Bakın, bu 7'nci oldu herhâlde kestiğiniz.

BAŞKAN – 10’ uncu olabilir. Kaç dakikada planlıyorsunuz Hanımefendi? Burada arkadaşlarımız...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Efendim, bu konuda bir sınırlamamız var mı? Komisyonumuzun almış olduğu bir karar var mı?

BAŞKAN – Yapmayayım diyorum, öyle bir sınırlama yapmayayım diyorum. Yetkim var.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Anladım efendim. Şu ana kadar yapılmadığını göre benim konuşma hakkım var demektir, yapılmadığına göre şu anda benim konuşma hakkım devam ediyor demektir.

BAŞKAN – Peki.

Rasyonel olarak makul bir sürede bitirirseniz sevinirim.

Buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Konuşma hakkım devam ediyor demektir.

Sevgili arkadaşlar, bu şekilde, çok ayrıntılı olarak belirttiğimiz nedenlerle, uluslararası hukukta bir karşılığı olmadığından, Ceza Muhakemeleri Kanunu madde 202’deki, Hükümet tarafından getirilen tasarinin yani Türkçe bildiği hâlde istediği başka bir dilde savunma yapabileceğine ilişkin getirilen tasarinin kesinlikle uluslararası hukukta hiçbir karşılığı olmadığından, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi madde 6’da herhangi bir karşılığı olmadığından, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde herhangi bir şekilde bu konuda bizim ülkemiz aleyhinde bir karar verilmediğinden, aynı zamanda Lozan Anlaşması’na dayanan arkadaşlarımız, defalarca bu konuda davalar - ya da o düşüncede olan arkadaşlarımız- savunma haklarının ihlal edildiği gerekçesiyle, ana dillerini mahkemelerde kullanamadıkları gerekçesiyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine davalar açmalarına rağmen, bu açılan davalarda, elbette buraya getirdiklerine göre, orada da Lozan Anlaşması madde 39/5’i getirmiş olacaklarını düşünüyorum. Şimdiye kadar öyle bir lehte karar verildiyse -ben bunu bulamadım- bunu ben öğrenmek istiyorum arkadaşlardan. Bu konuda Baskın Oran’ın kitabını okudum. Arkadaşlarımızla aynı görüşte Baskın Oran. Baskın Oran 2004 yılında yayınladığı bu kitabında diyor ki: “Şimdiye kadar bu konuda Lozan Anlaşması’na dayanılmadı, Lozan Anlaşması dayanak gösterilmedi davalarda.” 2004 yılından, yıl 2012. Mutlaka gösterilmiştir Lozan Anlaşması dayanak olarak. Kendi düşüncelerine göre. Bize göre, asla Lozan Anlaşması bu resmî dilin delinmesi anlamına gelecek, egemenlik hakkının devri anlamına gelebilecek koşulları taşıyor ama arkadaşlarımız böylesi bir düşüncüyle mutlaka başvurmuşlardır. Olumlu bir karar varsa ben de bunu görmek istiyorum.

BAŞKAN – Yok tabii.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Eğer yok ise, o zaman, kamuoyunu, Meclisimizi yani basını bu şekilde aldatacak şekilde, bu şekilde tahrif edilmiş biçimde yani Lozan Anlaşması’na, bizim ülkemizin kuruluş manifestosu olan böyle bir anlaşmaya dayanmalarını gerektiğini ve böyle bir yaklaşım biçimi içinde olmalarının yanlış olduğunu kendilerine söylemek istiyorum.

Şimdi, resmî dili bilen, hiçbir yerde resmî dili bildiği hâlde başka dilde savunma hakkı verilen hiçbir ülke uygulamasının olmadığını biraz önceki uygulamalardan da söyledik, bunu hepimiz biliyoruz. Yani bütün kamuoyuna da bunu duyurmayı bir görev olarak görüyorum beni.

Şimdi, böylesi bir çerçevede, düzenlemenin dün de Anayasa’nın “Madde 3- Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçedir.” Aynı zamanda bu 3’üncü maddenin değiştirilemeyeceğine dair olan 4’üncü madde çerçevesinde, “3’üncü maddesi hükümleri değiştirilemez, değiştirilmesi dahi teklif edilemez.”, bu çerçevede, bu tasarinin, Anayasa’ya aykırı olduğunu, uluslararası hukukta hiçbir karşılığının olmadığını ve aslında, bunun, savunma hakkına yönelik bir talep olmayıp bir egemenlik devrine, bir egemenlik talebine yönelik bir yaklaşım biçimi olduğunu ve bu çerçevede de bu ülkedeki Türkiye Cumhuriyeti’nin milletvekilleri olarak bizim böylesi bir yasaya, böylesi bir tasarıya “Evet” dememizin mümkün olmayacağını, bütün milletvekili arkadaşlarımızın da bu konuda kendi iç dünyalarındaki kendi vicdan muhasebelerini yaparak buna karar vermeleri gerektiğini düşünüyorum.

Bu nedenle efendim, biz, ülkemize karşı duyduğumuz tarihsel sorumluluk gereği bu konuşmaları yapmak durumundayız çünkü biz yani buradaki sayısal çoğunluk, AKP çoğunluğunun bu hiçbir şeyi belki... Kendi vicdanlarında mutlaka arkadaşlarımızın bunları hissettiklerini ben biliyorum, hissediyorum bunları ama bu verilen talimatlar ya da verilen şeyler çerçevesinde getirilen bu tasarıya “Evet.” demek durumunda kalmaları gibi bir durumla karşı karşıya gelmemesi gerektiğini düşünüyorum. Yani şimdi bizim elbette partimize karşı sorumluluklarımız var ama öncelikle, hepimizin önceliği ülkemize karşı duyduğumuz sorumluluktur. Her şeyden önce gelir bu. Ülkemize karşı duyduğumuz bu sorumluluk çerçevesinde, ben AKP’li milletvekillerimizin de ve diğer milletvekillerimizin de kendi vicdan muhasebesini yaparak bu tasarıyla ilgili çalışmalarda ve verecekleri oylarda bunları ön plana çıkarmaları gerektiğini düşünüyorum.

Hepinize saygılar sevgiler sunuyorum efendim.

BAŞKAN – Çok sağ olun efendim, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Valim, buyurun.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, sayın milletvekilleri, kamu kurumlarının değerli mensupları, sayın basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, sizden öncelikle bir istirhamım var. Gündemi geniş yorumlarsanız bizi ve söyleyeceklerimizi yansıtmaya imkânı bize sağlamış olursunuz; teşekkür ederim.

Sayın Başkan, yasalar, bilirsiniz ki genel olmalı, soyut olmalı ve nesnel olmalı.

BAŞKAN – Bir de sürekli olmalı.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sürekli olmalı.

Ama bir buçuk yıllık deneyimim içerisinde yasaların bu görüşe, bu genel kurala uygun hazırlanmadığını görüyoruz. Bu yasa da öyledir. Bundan önce getirilen bazı yasalar da öyledir. Mesela, MİT mensuplarının yargılanmasıyla ilgili husus aynı şekildedir. O nedenle -siz, ülkemizin önde gelen hukukçularından birisiniz ve Adalet Komisyonu Başkanısınız- şunu söylemeye izin verin lütfen: Doğruları bizim söylememiz lazım. Bunun yanlış olduğunu her platformda belirtmemiz lazım. Bunu söylemiyorsunuz demiyorum ama kamuoyunun da bunu bilmesi lazım, bizim bunu bilmemiz lazım. Belki bizim tanık olmadığımız platformlarda bunu dile getiriyor olabilirsiniz ama Adalet Komisyonu Başkanı olarak, kamuoyunun bunu bilmesi lazım çünkü kamuoyunun bunu bilmeye ihtiyacı vardır.

Dün bir ifadeniz oldu, yanlışsam lütfen düzeltirseniz sevinirim: “Yasama faaliyeti henüz ülkemizde kurumsallaşmamıştır.” Bu anlama gelen, değil mi efendim?

BAŞKAN – Tabii, tabii.

Makalemi vereceğim size Valim, şimdi geliyor.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Tamam, teşekkür ederim.

Şimdi, bakınız, yasama faaliyeti ülkemizde kurumsallaşmamışsa, bize düşen görev, milletvekillerine düşen görev, bu faaliyeti kurumsallaştırmak için gereğini yapmaktır. Bize düşen görevin bu olması gerekir. Ama, maalesef, bu yapılmıyor, bu komisyonlarda da göz ardı ediliyor.

Şimdi, gene dün belirttiniz: “Komisyonlar görev ayrımına göre değil iş bölümü esasına göre kurulmuştur.” dediniz. Ben aslında söz alma niyetlisi değildim ama bu konuşmaları dinledikten sonra söz alma gereğini hissettim.

MEVLÜT AKGÜN (Karaman) – O konuda da kitabı var.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Kitabı olabilir efendim. Şimdi, pek çok kişinin kitabı var, kitapla uygulama... Bizim için esas olan uygulamadır Sayın Başkan.

Şimdi, Sayın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı tasarı ve teklifleri komisyona havale ederken, ister görev ayrımı deyin ister iş bölümü deyin, mutlaka buna uygun bir uygulama içerisinde olmalıdır. Şimdi size birkaç örnek vereceğim. Bu yasayla ilgili zaten arkadaşlarımız söylediler, Anayasa Komisyonuna gitmesi gerektiğini ifade ettiler, ben onu tekrarlamıyorum.

Şimdi, biz kısa bir süre önce, İçişleri Komisyonunda, ülkemizin idari yapısını yakından ilgilendiren bir tasarımı görüştük. Şimdi de Sayın Cumhurbaşkanının zannediyorum onayında. Bu tasarı, yıllık 300 milyar TL'lik bir kaynağın dağıtımını öngörüyor aynı zamanda. Şimdi, Anayasa'ya aykırı olarak, Kamu Mali Yönetimi Kontrol Kanunu'na aykırı olarak, Meclis İç Tüzük'üne aykırı olarak bu tasarı Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edildiği hâlde görüşülmedi. Niye biliyor musunuz? Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı İçişleri Komisyonuna yazı yazıyor, diyor ki: “Bizim gündemimiz yoğun, o nedenle biz bu tasarımı görüşemiyoruz.” Oysa öğreniyoruz ki o günlerde, on günlük süre içerisinde Plan ve Bütçe Komisyonunda hiçbir konu görüşülmemiştir. Şimdi, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve komisyonları bu kadar işlevsiz hâle getirilebilir mi Sayın Başkan?

Gene, şimdi, doğrudur veya yanlıştır, pek çok platformda bu tasarının Anayasa'ya aykırı olduğu hususu sürekli dile getirildi, hatta zannediyorum, yanılmıyorsam Milliyetçi Hareket Partisi Grubunun bu konuda yazılı bir başvurusu da oldu, Anayasa Komisyonuna havale edilsin diye. Buna rağmen Anayasa Komisyonunda görüşülmedi.

Şimdi, şöyle: “Anayasa Komisyonunda görüşülse ne olurdu?” diyeceksiniz. Gene AKP Grubunun çoğunluğu var, dilediği şekilde geçirecektir. Plan ve Bütçe Komisyonunda da benzer şey oldu ama hiç olmazsa, o komisyonların ve o komisyonda görevli AKP'li arkadaşlarımızın görüşlerini kamuoyunun ve bizim öğrenme imkânımız olurdu. Bu tutanaklar saklanıyor. Demin Dilek

Hanımefendi söyledi. Şimdi, neyi araştırmış? Lozan Anlaşması'nın tutanaklarını araştırmış. Bu tutanaklar burada saklanacak, bizden sonrakilere belki araştırma materyali olarak intikal edecek.

BAŞKAN - Zaten bu tutanaklar da Değerli Valim saklanıyor. İç Tüzük'te arşiv hükmü var, hepsi saklanıyor.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi, Sayın Başkan, konuşmalardan şunu anlıyoruz... Bu yasada da öyle, yasayla da bağlantılı. Şimdi arkadaşlarımız diyorlar ki: "Aslında yasal düzenlemeyi gerektiren bir şey yok. Zaten mevcut mevzuatımız bu konuda gerekli çözümü getirmiş." Ama bizim sorunumuz nedir Sayın Başkan? Bizim sorunumuz zihniyet sorunudur. Bizim en çok bu konu üzerinde durmamız lazım. Siz onlarca yasa getirebilirsiniz buraya, uygulamadıktan sonra, ne kadar yasa getirirseniz getirin, sorunları çözemezsiniz. Sonra, bu yasalar niye geliyor Sayın Başkanım? Toplumda var olan bir ihtiyacı karşılamak üzere geliyor ve siz uygulamadıktan sonra, ne tür bir yasa getirirseniz getirin, o zaman var olan ihtiyacı gideremezsiniz.

Sayın Başkanım, şimdi, Meclis bir formalitenin yerine getirildiği bir kurum gibi görülmemelidir. Türkiye Büyük Millet Meclisi bize göre önemli bir kurumdur ve yasama faaliyeti de önemli bir faaliyettir. Zannediyorum Anayasa'mızın 7'nci maddesi "Yasama faaliyeti devredilemez." der. Ama biz pek çok konuda yasama faaliyetinin gasbedildiğini demeyeyim ama yani yasama faaliyetine -nasıl ifade edeyim- izin verilmediğini söylemek lazım.

Şimdi sizin çok güzel bir değerlendirmeniz var Sayın Başkan. Siz diyorsunuz ki: "Değerli arkadaşlar, bu Meclis DYP'nin meclisi değil." 2001 yılında söylüyorsunuz bunu.

BAŞKAN – Yani eski dönem milletvekillerinin en büyük kadersizliği, geçmiş tutanaklara bakarak onun bugüne aktarmak. Biz razıyız tabii ya...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim, güzel bir görüş.

BAŞKAN – Yok, menfi de olsa müspet de olsa, o anlamda diyorum.

Buyurun.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Siz, uzun bir Parlamento deneyiminiz var, iyi bir hukukçusunuz. Elbette Parlamento sizin deneyiminizden yararlanacaktır, o konuda kuşkunuz olmasın. Biz de yararlanıyoruz ve zaman zaman size intikal ettiriyoruz bunu.

"Değerli arkadaşlar, bu Meclis DYP'nin Meclisi değil, bu Meclis DSP'nin Meclisi değil, bu Meclis MHP'nin Meclisi değil, bu Meclis Fazilet Partisinin Meclisi değil..." Demek ki o zaman Fazilet Partisi vardı.

BAŞKAN – Ben DYP milletvekiliyim, partim için şey yapıyorum.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – "...bu Meclis ANAP'ın Meclisi değil; bu Meclis milletin Meclisidir, yüce milletin Meclisidir." Ve alkışlanıyorsunuz. Şöyle diyorsunuz: "Büyük filozof Sartori, demokrasisini ara verdirerek kazaya uğratan ülkeler için aynen şöyle diyor: 'Parmakların akılları olsaydı demokrasiyi yutan ejderhalar türemezdi.' Zafer, parmakların değil, milletin olacaktır." Çok güzel bir söz.

BAŞKAN – İyi de işte onu inşallah bulacağız, bulmaya çalışıyoruz.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Peki, niye bunu şimdi uygulamıyorsunuz? Niye bunu uygulamıyorsunuz? Niye her şeyi parmak çoğunluğuna bağlıyoruz Sayın Başkan? Niye bunu uygulamıyorsunuz?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Demirel'in sözü var Sayın Valim, onu hatırlatmak lazım.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Ama onu Sayın Başkana şey etmek istemiyorum, Sayın Başkanın öyle düşündüğünü düşünmek istemiyorum. Ben Sayın Başkana yakıştıramam onu.

Şimdi, Sayın Başkan, biz milletvekiliyiz, millet bizi seçti gönderdi. Niye? "Yasama faaliyeti nde bulunun, denetim faaliyetini yerine getirin." dedi, onun için gönderdi bizi. Fakat biz bunu yapamıyoruz. Siz Adalet Komisyonunun Başkanısınız, bunu sağlamamız lazım.

Şimdi -demin söyledim- Meclis bir formalitenin yerine getirildiği bir kurum gibi görülmemelidir.

BAŞKAN - Bir onay mercisi değildir.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Başkanım, şimdi, bakınız, son yıllarda Meclis İç Tüzük'üne getirilen bir müessese var, temel kanun. Şimdi, temel kanunun -şimdi belki gündemle ilgili değil deniyor ama adaletle ilgili en azından- haiz olması gereken standartlar İç Tüzük'ün 91'inci maddesinde belirtilmiş ve bu 91'inci madde de zannediyorum o konudaki Anayasa Mahkemesinin kararına istinaden öyle düzenlendi, siz biliyorsunuz bunu.

Şimdi, peki, elimizi vicdanımıza koyalım. Getirilen temel kanunların hiçbiri bu standarda uyuyor mu uymuyor mu Sayın Başkanım? Şimdi, ne diyor... Biz şimdi torba kanunu temel kanun olarak görüşüyoruz. Bu, işin tabiatına aykırı. Bunu sizin söylemeniz

lazım, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının söylemesi lazım. Milletvekillerinin hukukunu korumak, Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygınlığını korumak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının görevidir ama Türkiye Büyük Millet Meclisi, Sayın Başkan bunları dile getiriyor. O zaman Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanını buna zorlayın efendim, zorlayın. Böyle bir yasama faaliyeti olamaz, yasama faaliyeti böyle bir uygulamayla kurumsallaştırılmaz. Siz şikâyet ediyorsunuz yasama faaliyetinin kurumsallaşmamış olmasından, biz de şikâyet ediyoruz. Ama siz bu uygulamayla bunu sağlayamazsınız Sayın Başkanım.

Şimdi, çok kısa bir örnek verip sözlerime son vereceğim Sayın Başkan. Bir de kanun hükmünde kararname diye bir müessese var, öyle mi? 1971'deki muhtıradan sonra, efendim, bizim anayasal sistemimize girdi. Niye? İdarenin hızlı çalıştırılması için. Sayın Başkan, şimdi, kanun hükmünde kararname yetkisi 91'de düzenlenmiş. Şimdi 91'inci madde ne diyor: "Kanun hükmünde kararnameler yayımlandıkları gün yürürlüğe girer, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Kanun hükmünde kararnameler, Türkiye Büyük Millet Meclisinde, komisyonlarda ve Genel Kurulunda öncelikle ve ivedilikle görüşülür." Öyle mi diyor efendim? Öyle diyor. Peki, bu öncelikle ve ivedilikle görüşüleceğine göre, Meclis raflarında, komisyon raflarında bekleyebilir mi? Bekleyebilir mi Sayın Başkan? Anayasa koyucu böyle bir öngöründe bulunmasaydı, niye kanun hükmünde kararnamelerin öncelikle ve ivedilikle görüşülmesini Anayasa'ya dercederdi, niye koyardı? Demek ki Meclis gündemine öncelikle ve ivedilikle gelsin, Türkiye Büyük Millet Meclisi yani yasama organı hemen duruma el koysun ve başkası tarafından kendisi adına kullanılan yetkiyi değerlendirsin, kontrol etsin. Ama şimdi öyle inanıyorum ki sizin Komisyonunuzun gündeminde de kanun hükmünde kararnameler vardır. Komisyonunuzun gündeminde, Sayın Başkanım, kanun hükmünde kararname varsa siz bu tasarıyı görüşemezsiniz, Anayasa'ya aykırıdır, öncelikle ve ivedilikle onları görüşeceksiniz, o kanun hükmünde kararnameyi görüşeceksiniz. Onu görüşeceksiniz, sonra da bunlara sıra gelecek.

O nedenle, Sayın Başkan, son sözümü şöyle bitiriyorum: Biz hepimiz milletvekiliyiz. Sayın AKP Grubuna mensup arkadaşlarımız da, biz de, hepimiz bu millete hizmet etmek için geldik ama bu yasama faaliyetiyle biz bu görevi yerine getiremeyiz. Biz bu görevi yerine getiremiyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı bu konuda sorumlu, komisyonları denetleme yetkisi var; denetlemiyor. Türkiye Büyük Millet Meclisi şunu diyemez: Efendim, benim yetkim yok. Hayır, her konuda konuşuyor. Sayın Başkan bir görüş ifade ettiği vakit hemen onun peşinde Sayın Meclis Başkanı da efendim benzer, paralelde bir görüş ortaya koyuyor. Demek ki durumdan vazife çıkarıyor gerektiğinde. O zaman ne yapmalı? Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Türkiye Büyük Meclisinin kendi yetkisini en iyi şekilde kullanacağı bir ortamı sağlamalıdır ve bunu da tüm komisyon başkanlarınıza... Ben tüm komisyonlarda bunu söylüyorum; gündeminizde kanun hükmünde kararname varken siz bunu görüşemezsiniz. Ayrıntılarına girmiyorum, zaten benim uzmanlık alanımın dışında, ayrıntıları arkadaşlarımız dile getirdiler.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sağ olun, teşekkür ediyorum.

O Anayasa'nın 91'inci maddesiyle ilgili sorunda aşağı yukarı üç tane doktora tezi var. Türkiye'nin anayasal bir sorunudur. Tabii, gündemimiz dışında ama sohbet edebiliriz, orada da değinme var temel kanunla ilgili Değerli Valim.

ALİ SERİNDAĞ (Gaziantep) – Sorun, uygulama sorunu.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Sayın Başkanım, bir dakikalık bir katkı sunmak istiyorum.

BAŞKAN – Tabii, tabii, Hakancığım ama Mevlüt Bey "İki dakika konuşup gideceğim." diyor, Komisyon Başkanlığına geldi, bir talebi var.

Turgut Bey, Dilek Hanım; eğer o talep makulse önergeleştirin, bakınız.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Önerge hâline getirdik efendim.

BAŞKAN – Tamam.

Buyurun Mevlüt Bey.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Komisyonumuzun çok değerli üyeleri; çok özür diliyorum Komisyon üyelerinden, ben bir hukukçu değilim ama bir konuyu hepinizin bilgisine, dikkatine sunmak istiyorum.

Tasarının 2'nci maddesinin üçüncü fıkrasının son paragrafında "mahkûmun cezasının infazı" diye bir madde var Sayın Başkanım. Türkiye'de mahkûmlar da var, tutuklular da var. Eğer Komisyonunuz uygun görürse, bağışlarsanız, acaba bu hüküm tutuklular için de uygulanmaz mı? Ben dikkatlerinize sunuyorum. Yani tutuklular için de hasta ise... Yani bilemiyorum, burada "mahkûm" dediği için benim dikkatimi çekti. Tutuklulara da uygulanacak şekilde düzenlenemez mi?

Sayın Bakanım, bir de bunlar için zannediyorum ki sadece Adli Tıp Kurumunun raporu... Eğer Komisyonumuz uygun görürse sadece Adli Tıp Kurumuna bağlamak yerine... Artık Türkiye'de eğitim ve araştırma hastanelerimiz var, üniversite

hastanelerimiz var. Örneğin, Adli Tıp Kurumunun yanında eğitim ve araştırma hastaneleri ve üniversite hastanelerimizden birinin veya ikisinin, Komisyonumuz nasıl uygun görürse.. Yani sadece Adli Tıp Kurumu yerine acaba eğitim ve araştırma hastanelerimizden bir veya ikisinin de raporu olursa bu maddeyi uygulayabilir miyiz? Bunu arz edecektim.

Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN – Çok sağ olun.

Efendim, pozitif yasama farklı, gündeme bağlı yasama.. Ben şahsen birçok dünya ülkesinin, dünya parlamentolarının müzakerelerini gördüm, Çin’de dahi seyrettim, gündeme korkunç bağlılık var ve kozaliteyi, illiyet bağını gündeme teksif etmek... Çok faydalı oluyor bunlar.

Buyurun Bakanım.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum Sayın Aslanoğlu’ nun katkıları için.

Tabii, ilk defa dile getirdiği konuda hükümlüler için getirilen bu düzenlemeden tutukluların da, haklı olarak, istifade etmesini arzu ediyor. Ceza İnfaz Yasası’nın 116’ncı maddesi 16’ncı maddeye atıf yapmak suretiyle tutukluların da bundan istifade edeceğini düzenliyor zaten. Burada bir problem olmayacak Sayın Aslanoğlu.

Diğer konu, Adli Tıp Kurumu raporunun üniversitelerden de verilebilmesine dair...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Eğitim ve araştırma hastaneleri de...

BAŞKAN – “Çeşitlendirilsin” diyor efendim.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Bu raporların alınmasında şu an bir engel yok. Bu raporlar üniversite ve eğitim hastanelerinden alınabiliyor ancak Adli Tıp Kurumu bu raporları denetliyor. Yani sadece Adli Tıp Kurumu rapor tanzim edecek diye bir kural yok, uygulamada da şu anda üniversite hastanelerimiz rapor hazırlıyorlar ama Adli Tıp Kurumu bu raporlarda uygulama birliğini bozmamak adına inceliyor, itirazı varsa o itirazı bilimsel anlamda muhataplarıyla paylaşıyor. Bu konuda da belki ileride biraz daha rahatlık sağlayacak, uygulama birliğini bozmayacak bir standarda ulaşmayı da amaçlıyoruz. Doğru bir taleptir, inşallah bu standarda ulaşırız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Tamam mı Mevlüt Bey?

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Başkanım, teşekkür ederim.

BAŞKAN – İyi günler diliyorum, katkınız için teşekkürler.

Buyurun Hakan Bey.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, çok değerli milletvekili arkadaşlarım; ben de öncelikle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Tabii, dünkü görüşmelerden bu yana özellikle bir konuda altı çizilerek ifade edilen bir husus var. O da şu: Getirilmiş olan düzenlemeyle mukayese edilebilecek hiçbir ülkede hiçbir düzenleme olmadığı yönünde çok sabit fikirler var. Bunun üzerine ben de Türkiye Büyük Millet Meclisi Araştırma Merkezine bir araştırma yaptırдыm. Çıkan sonuçları hem kayıtlara girmesi bakımından hem de bu sabit görülen saptamaya bir ihtiraz koymak bakımından ifade etmek istiyorum.

Macaristan’daki uygulamayı söylüyorum: “Duruşma sırasında kişilerin ana dilinde konuşma ya da yazma hakkı bulunmaktadır. Ana dili Macarca olmayan bir kişi kendi ana dilini duruşma sırasında kullanmak isterse kendisine bir tercüman tahsis edilir.” diyor.

Romanya’daki uygulamayı söylüyorum: “Romanya Anayasası’nın 128’inci maddesi: ‘Ulusal azınlıklara mensup Romanya vatandaşları organik kanun hükümleri uyarınca mahkeme önünde kendi ana dillerinde ifade hakkına sahiptir.’”

Slovenya’nın uygulamasını söylüyorum: “Yargılamada taraflar, tanıklar ve diğer katılımcıların soruşturma, mahkeme prosedürleri ve yargılama boyunca kendi dillerinde kullanma hakları vardır.” ifadesi yer almakta.

Yine, Komisyonunuz tarafından gönderilen Nezahat Yuca araştırmasında da oraya özgün durumu çok iyi bilemediğim için ama gene de ifade edeyim: “Ukrayna’da ceza muhakemesi Ukraynaca ya da yerel halkın çoğunluğu tarafından kullanılan bir dilde yapılır.” ifadesini kullanan içerikte düzenlemeler vardır.

Sadece bunu aktarmak istedim, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

Buyurun Sayın Erdoğan.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değişik kamu kurum ve kuruluşlarından gelen kamunun kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, şu anda görüşmekte olduğumuz kanun tasarısının geneli üzerinde konuşacağım ama hepinizin de bildiği gibi, bu kanun tasarısının 1'inci maddesi işin özü bizim açımızdan, geri kalan kısmı da bu işin ambalajı mahiyetindedir.

Şimdi, arkadaşımız biraz önce başka ülkelerden farklı açıklamaları söyledi ama herkesin kendi şartları farklıdır. Şimdi her grip olan insan bir eczaneye gidip standart bir grip ilacı olarak tedavi olmaz. Her grip olan insan doktora gider, doktorun vereceği tedaviyi uygular.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Hiç olmadığı söylendiği için söyledim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, bu Parlamento Avusturya'nın, Macaristan'ın ya da başka bir ülkenin parlamentosu değil; Türkiye Cumhuriyeti'nin, Türk milletinin parlamentosu. Bu Parlamentosunun kuruluşundan başlayarak bu konulara detaylı olarak bakmak lazım. Bizim cumhuriyetin yani Kurtuluş Savaşı'yla birlikte o günden bugüne kadar imzaladığımız uluslararası sözleşmelerde böyle bir taahhüdümüz var mı? Bunun olduğunu ben şimdiye kadarki yaptığım çalışmalarda bulmadım. Dünden bu yana Komisyonun çalışmalarını takip ediyorum, gerek iktidar kanadından gerek muhalefet kanadından gerekse Sayın Bakanın sunuşlarında "Bizim şöyle bir uluslararası yükümlülüğümüz var, bunu yerine getirelim." denilmedi.

Ben aslında işi başında daha farklı bir şey söylemek istiyorum. İktidar böyle bir düzenlemeyi buraya niçin getirmiştir? Yani bunun yargılamanın bir ihtiyacı olarak getirilmediğini burada herkes biliyor. Herkesin az çok kendine göre bir fikri ve buraya gelinceye kadar bir birikimi var. Bunu samimi olarak ortaya koysa, Sayın Bakan sunumunda keşke "Biz şunlar için bunu koyuyoruz, getirdik buraya." dese biz daha mutlu olurduk. İşte, efendim, yargılama, adil yargılanma vesaire gibi hikâyelerle birbirimizi kandırmak yerine daha somut olarak "Biz şurada, şuna söz verdik. O sözümüzü yerine getirmek için, siz ne kadar bağırırsanız bağırın, ne kadar muhalefet ederseniz edin, ne kadar haklı olursanız olun biz bunu geçireceğiz." deseydi bu daha mantıklı bir açıklama olurdu.

Bakınız, şimdi, bir süreç var yaşanan, AKP İktidarı göreve geldiğinden bu yana yaşanan bir süreç var. Habur'la başlayan ki kendileri de zaman içerisinde bunu -Sayın Başbakanın ağzından- "Habur kazası" olarak itiraf ettiler. Habur'da kim karşılandı, kiminle görüşüldü? Yani burada, tabii, BDP milletvekillerinin dokunulmazlıkları kaldırılırken bunların da somut olarak ortaya konması lazım. BDP milletvekilleri yanlış teröristlerle görüştüleri için mi dokunulmazlıkları kaldırılıyor? İktidar doğru teröristlerle görüşüyor, BDP milletvekilleri yanlış teröristlerle. Dokunulmazlıklar kaldırılırken, BDP milletvekilleri yanlış yapmıştır, dağdaki teröristlerle, Türkiye'yi bölmek, parçalamak isteyenlerle kucaklaşmışlardır, bunların dokunulmazlıkları kaldırılmalıdır ama aynı şekilde, Türk devletinin itibarını sarsacak, Türk milletini, şehitlerimizi incitecek davranışlarda bulunan herkesin dokunulmazlığı da kaldırılmalıdır.

Şimdi, Habur'da bir karşılama yapılıyor. Buradan başlayan bir süreç var. Arkasından Oslo'da yapılan görüşmeler, İmralı'yla yapılan görüşmeler, yol haritası, Büyükşehir Yasası, 4+4+4'te Kürtçe seçmeli ders ve tabii ki... Bu Kürtçe seçmeli dersin kabul edildiği günlerde Mardin Artuklu Üniversitesi Kürtçe Enstitüsü Müdürü çok enteresan bir açıklama yaptı. O gürültünün içerisinde bunlar kayboldu. Dedi ki Sayın Enstitü Müdürü: "Şu anda bu seçmeli ders Kürtçeyi ancak pilot uygulama olarak yapabiliriz, elimizde çok fazla öğretmen yok. Ama bir on-on beş sene sonra Kürtçe eğitim yapabilecek altyapıyı oluşturacağız." Şimdi, bu Enstitü Müdürüne bu görevi kim verdi, onu da bilmiyoruz. Yani AKP'nin bu gizli kapaklı icraatlarını hep sonradan böyle parça parça toparlayarak bulabiliyoruz. Şimdi, arkasından burada ana dilde savunma, bu görüşülürken Sayın Beşir Atalay da yeni bir şey daha, kamuda ikinci bir dil tartışması açıyor ama bunların hepsini düşünürken hep örnekler Kürtçe üzerinden veriliyor. Burada bir şeye daha dikkat etmek lazım. Sayın Başbakan birçok konuşmasında 36 etnik gruptan bahsediyor. Şimdi, 36 etnik grup üzerinden siyaset yapılacaksa o zaman yarın bunun 36 ayrı etnik grup açısından da önümüze geleceğini görmek lazım yani Sayın Başbakan ya da birileri Türkiye'yi 36 dilli mi yapmak istiyor? Böyle bir görev mi var? Bu milleti yöneten, bu milletin seçtiği iktidarın böyle bir sorumluluğu mu var? Nereden geldik buraya? Ha, tabii, bunlar yapılırken, çok enteresan, çok da çelişkili şeyler yaşıyoruz. Büyükşehir Yasası görüşülürken birden gündeme Başbakanın ağzından bomba gibi bir açıklama: "İdam cezasını geri getirelim." "E, getirin idam cezasını..." Ses yok. Ama Pakistan dönüşünde Sayın Başbakan diyor ki: "İdam cezası falan önemli değil. Bu suç işleyenler bu memleketten çekip gideceklerse biz onları peşinde değiliz, nereye isterlerse gitsinler." Bizim askerimizi, polisimizi öldürenler istedikleri kadar öldürsünler ama istedikleri yere de gitsinler, bundan sonra bizim başımıza bela olmasınlar; biz onların peşinden koşmayacağız, onlarla uğraşmayacağız. Şimdi, bu kanun geliyor, BDP milletvekillerinin dokunulmazlığı gündeme geliyor. Ya, böyle kamuflaje falan filan gerek yok. Eğer idam cezası getirecekseniz, Büyükşehir Yasası yanlış. Efendim, BDP'li milletvekillerinin dokunulmazlığını kaldırarsanız bu yanlış. Yani bir çizgisi olur insanın,

bu çizgi üzerinde gider. Böyle zikzak yani işte, milleti alıştırmak ya da yapılan bazı şeyleri göz ardı etmek için bu tip açıklamalarla gündemi karartmanın bir anlamı yok.

Şimdi, konumuzun özü nedir? Burada Türkçeyi bildiği hâlde farklı bir dilde birisinin savunma talebinin karşılanması. Şimdi, burada açıkça bir dayatma vardır. Adam Türkçeyi biliyor, örgütün, kendisinin bütün kullandığı metinler Türkçe, efendim, avukatları var, avukatların hepsi Türkçe biliyor. Böyle bir ihtiyaç falan yok, bu bir dayatma. TRT Şeş'i de siz kurdunuz. Niye kurduğunuzu o zaman da çok konuştuk. Şimdi de gene tartışırız. Şimdi, ısrarla dilin nereye gideceğini görmek lazım. Bir milleti oluşturan en önemli unsur dildir. Siz dağdaki teröristleri Habur'da karşılayıp sokağa salıp bu tip kanunlarla birlikte yani Türkiye'nin içerisinden yeni bir millet oluşturup Türkiye'yi bölmek istiyorsanız bunu açıkça ortaya koyun. Ha, böyle bir niyetiniz yoksa ateşle oynamayın. Yani burada Sayın Bakan hukukçu; Sayın Komisyon Başkanı ömrünün yarısını hukuku uygulayarak geçirmiş, yarısını hukuk yaparak geçirmiş; Komisyon üyesi arkadaşlarımızın çoğuna bakıyorum, hukukçu yani yapılan işin nereden geldiğini, nereye gideceğini göremeyecek kadar aramızda saf, bilgisiz, tecrübesiz insan yok. Kendimizi ve milletimizi kandırmayalım. Yüce Türk milleti bizi, bu milletin bekasını devam ettirmek üzere bu milletvekillerini seçti, bu milletvekilleri bu görev için buradalar. Bu milletin birliğini, dirliğini bozmak gibi milletvekillerinin bir görevi ya da sorumluluğu yok arkadaşlar. Şimdi, buradaki arkadaşlarımız eğer bu işin nereden geldiğini, nereye gideceğini bilmiyorlarsa... Ben buna ihtimal vermiyorum yani bu alt yapıya sahip olmayan burada hiçbir arkadaşımız yok. Bu genç arkadaşlarımızın hepsi, genç milletvekillerimiz hukuk mezunu. Şimdi, dünyadaki örnekleri, dünyadaki bu konuyla ilgili sosyal araştırmaları, hukuk metinlerini bilmeyen ya da ulaşamayacak bir kimse yok bu Komisyonunda. Dolayısıyla, bu milletin birliğine, dirliğine sıkıntı getirecek... Ha, sizin arkanızda başka bir dayatma varsa... Ben bunu geçen gün Büyükşehir Yasası görüşülürken Genel Kurulda da söyledim arkadaşlar. Çanakkale'de 253 bin şehit verdik, Kurtuluş Savaşı'nda binlerce şehit verdik, 1984 yılından bu yana Doğu ve Güneydoğu'da binlerle ifade edilen, bir sürü şehit verdik. Bakınız, o insanlar, bu topraklar için, bu milletin, bu devletin bekası için verebilecekleri en son, en kıymetli şeyi verdiler. Neyi verdiler? Canlarını verdiler. Şimdi, o zaman, bizim milletvekilleri olarak burada kaybedeceğimiz ne olabilir? İktidar açısından da, muhalefet açısından da milletvekilinin bundan sonra buna "hayır" demekle kaybedeceği ancak siyasi ikballeri olabilir. Hiçbirimizin siyasi ikbali yani bu Medisteki 550 kişinin siyasi ikbali bu toprağın altındaki bir şehidin yaptığından daha önemli değildir arkadaşlar. Bu dayatma nereden geliyor, bunu açıkça ortaya koyalım yani ben bunu Sayın Bakandan da, Sayın Komisyon Başkanından da istihram ediyorum. Burada bir dayatma var. Çünkü dili bu kadar kurumsallaştırdığınız zaman bunun arkasından milletteşmenin önüne geçemeyeceğiniz sosyolojik olarak belli. Bununla ilgili gerek ülkemizde gerek uluslararası arenada yapılmış bir sürü çalışma var, bir sürü araştırma var, bir sürü doktora tezi var. Şimdi bunların hepsini yok sayarak, hafızamızı yok sayarak kendi bilgilerimizle, kendimizle, kendi birikimimizle, kendi tarihimizle, kendi kültürümüzle alay ederek böyle bir kanun tasarısının bu Parlamentoda görüşülebilmesi lazım.

Benim Sayın Bakandan istihramım, öncelikle tasarının bu 1'inci maddesini hemen bu Komisyondan çekip, yeniden bir uzlaşma komisyonu marifetiyle düzenleyip ondan sonra buraya getirmesidir. Bu millete yapabileceği en büyük hayır budur. Eğer kendisi Türkiye Cumhuriyeti'nin sorumluluğunu taşıyorsa, Türk milletinin sorumluluğunu taşıyorsa bunu da hemen yapmalıdır.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok sağ olun Değerli Valim.

Faruk Bey, buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Sayın Başkanın da bu zarafetine teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, dün genelî üzerine yaptığımız konuşmalarda ben de söz almıştım ve savunma hakkının mukaddesliği üzerine birtakım düşüncelerimi paylaşmıştım. Türünün yargılayabilen, eşrefi mahlukat olan insanın yargılama sırasında savunma hakkının kutsiyetine işaret etmişim. Dolayısıyla, savunma hakkı kapsamında Milliyetçi Hareket Partisi olarak sonuna kadar kullanılmasının önündeki engellerin kaldırılmasında yanayız.

Bunu, Türkiye, tartıştığımız mevzuda -adını koyalım, adı "ana dilde savunma hakkı"dır bunun, kanunda farklı kelimelerle ifade edilmesine rağmen bunun adı budur- gereğini uluslararası hukuka ve altına imza attığı sözleşmelere uygun bir şekilde yerine getirmiştir. Nedir bu? Birleşmiş Milletler Sözleşmesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Anayasa'nın 90'ıncı maddesine göre de iç hukuk kuralı hâline gelerek hepimizi bağlayan bu hükümleri gereğini yerine getirmiş ve Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 202'nci maddesinde meramını anlatacak kadar Türkçe bilmeyen herkese devletin tercüman tahsis etmesi ve savunma hakkının bu çerçevede

içerisinde kutsiyetine uygun bir şekilde yerine getirilmesi konusunda hem taahhüdünü yerine getirmiş hem de savunma hakkının kutsiyetine bir önem atfetmiştir.

Şimdi, önümüze gelen konu bununla alakalı bir konu değil. Pek çok arkadaş merak ediyor ve “Bu nereden geldi, bunu Sayın Bakan, Sayın Komisyon Başkanı açıklasın.” diyor. Ben onların açıklamalarına ışık tutacak şekilde düşüncelerimi sizlerle paylaşmak istiyorum. Bu iki kanaldan gelmiştir değerli arkadaşlarım. Birinci kanalı, küresel dayatma, Büyük Orta Doğu Projesi kapsamında Orta Doğu’ya yeniden şekil vermek isteyen güçlerin “böl-parçala-yut” taktiği çerçevesi içerisinde millet bütünlüğünü, millî devlet kavramını ortadan kaldırarak etnik imtiyazlar yaratıp, bu etnik imtiyazların tahrikiyle de iç kargaşalarla Türkiye’yi meşgul etmek. Bu bir tek bizim ülkemizde olmuyor; bu, Libya’da oldu, ne hâle geldiklerini gördük; bu, Tunus’ta oldu, ne hâle geldiklerini görüyoruz; Mısır’da oldu; şimdi Suriye’de oluyor; sıra Türkiye’de. İşte, bu yasa öyle bir cehennem kapısını aralayan bir yasadır. Bunu dünkü ifademde söylediğim gibi, eşrefi mahlukata bahşedilmiş olan o vicdanındaki mahkemeyikübrada Adalet ve Kalkınma Partisine mensup milletvekillerinin ve Sayın Bakanım, zatialinizin; Sayın Komisyon Başkanım, zatialinizin de muhakeme etmesi gerekmektedir. Hatay Suriye’ye çok yakındır Sayın Bakanım. Oradaki kargaşayı görüyoruz. Buraya sığraması işini de risk olarak algılayabilecek durumdayız. Gerçi Sayın İyimeya orta Anadolu’nun ortasından ama orada da bu işler karıştığı zaman ne hâle geldiğimizi göreceğiz. Dolayısıyla, geldiği kaynak, birinci olarak küresel bir projeden gelmektedir: Böl-parçala-yut.

Bununla ilgili belki o vicdanınızda muhakeme yaparken değerlendirebilirsiniz diye Hindistan’la ilgili küçük bir anekdotu anlatmak istiyorum. İngilizler Hindistan’a gittiği zaman, Hindistan’ı işgal ettiği zaman bunları ne kadar parçalayabilecek, toplum bütünlüğünü ne kadar bölebilecek enstrüman varsa hepsini kullanmışlar; din, dil, lehçe, inanç, kademe, kast vesaire. Paramparça ettikten sonra, gerekli ekonomik çıkarlarını da güvence altına aldıktan sonra “Hindistan’ı bağımsızlaştırıyoruz.” demiş ve Hindistan’ı terk edecek. Terk ederken İngilizlerin Hindistan Valisine Hintliler de bir tören düzenlemişler, törenle uğurluyorlar. Uğurlarken Hindistan’ın yetkili şahsiyeti demiş ki: “Geldiniz, burada bir süre kaldınız ve gidiyorsunuz. Giderken paramparça bir Hindistan bırakıyorsunuz. Bizi dinimize, dilimize, inancımıza, lehçelerimize göre parçaladınız. Şimdi biz ne yapacağız biz gittikten sonra?” Kulağına eğiliyor diyor ki: “Dediğin doğrudur ama siz de bölünmeye, parçalanmaya çok müsaittiniz.”

Değerli Komisyon üyeleri, bölünmeye, parçalanmaya müsait olduğumuzu tarih size gelecekte hatırlatmasın. İnşallah bunu değerlendirebilirsiniz.

Dolayısıyla, bu bir küresel projedir. Bu küresel projede Türkiye’nin millet bütünlüğü bozulmak için etnik imtiyazlar yaratılmaktadır. “Türkiyelilik” gibi, 36-47 mozaikten bahsedilmesi gibi sözler de bu projenin Türkiye ayağını teşkil etmektedir. Tarih bizden hesap soracaktır. Tarih yarın sizi yargımlarken, bu parti disiplinine göre hareket etmiş, affedici yönünü bulalım diye düşünmeyecektir. Ecdadımızın ruhu sizden, hepimizden hesap soracaktır ve dolayısıyla bunu görerek, bilerek değerlendirelim.

Birinci kaynak küresel BOP projesinin uygulamasıdır. İkinci kaynak ise bu kanun tasarısının buraya gelmesinde PKK terör örgütünün nasıl dağdaki silahı acımasızca bu milletin fertlerine karşı, hem Güneydoğu’da yaşayan Kürt kardeşlerimize hem onların can ve mal güvenliğini sağlayan emniyet güçlerimize, askerimize, öğretmenimize, hâkimimize, savcımıza çeviriyor ise bu acımasızlığını cezaevine düşmüş olan kendi mahkûmlarının hayatını da bir silah olarak kullanıp açlık grevlerine dönüştürmekte ve açlık grevlerine dönüştürmenin yarattığı propaganda gücüyle de kamuoyunu etkileyip cezaevinde bulunan kişinin kişisel hâliyle mütenasip olmayan üç tane taleple karşımıza çıkmaktadır. Birincisi, bu tasarı, ana dilde savunma, Türkçe bildiği hâlde ana dilde savunma; ikincisi, ana dilde eğitim; üçüncüsü de tecrit.

Şimdi birinciyi yerine getiriyorsunuz. Birinciyi yerine getirirken, Sayın Bakanım, terör örgütü sizi muhatap almadı. Sayın Cumhurbaşkanının, Sayın Başbakanın, zatialinizin ve Hükümetin diğer yetkililerinin, açlık grevlerinin bitirilmesi konusunda iyi niyetle yapmış olduğu çağrılarının ve çalışmalarının tamamını cevapsız bıraktı veya reddetti. Bir tek kişinin sözü üzerine bir günde açlık grevleri sona erdi, o da İmralı’daki bebek katili. Dolayısıyla, siz şimdi bu talebe bu yönü itibarıyla, ileride anlatacağım Anayasa’ya aykırı, millet bütünlüğünü bozucu, millî devlet kavramını tahrip edici tavizi teslimiyetçi bir anlayışla verirseniz yarın silah hâline gelecek diğer açlık grevleri veya beklemediğiniz davranış biçimleri tehdidi ile karşı karşıya kaldığınızda hangi tavizleri vereceksiniz? Bunun sınırı nedir? Bunun sınırını milletin vekillerinin burada bilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla, sınırsız bir teslimiyet ve sınırsız bir taviz sizin Anayasa çerçevesi içerisinde siyasi sorumluluklarınızı aştığınız ve siyasi bir sonuç doğuracağı anlamına gelmektedir. Bu siyasi sonuç aynı zamanda hukuki bir sonucu da birlikte getirecektir.

Siz bu ülkeyi atalarınızdan ya da ananızdan, babanızdan veraseten intikal etmiş bir tereke gibi yönetemezsiniz; bu ülkenin bir kuruluşu var, bir kuruluş düzeni var, bir kuruluş felsefesi var, bir anayasası var, buna göre yöneteceksiniz. Sizin bunların hepsini hiçe

sayarak terör tehdidi altında ya da dış küresel güçlerin baskısı altında vereceğiniz her taviz günü geldiğinde hesap olarak karşınıza çıkacaktır, fatura olarak karşınıza çıkacaktır. Bu hem hukuki açıdan karşınıza çıkacaktır hem siyasi olarak karşınıza çıkacaktır. Dolayısıyla PKK'nın bu dayatması, elinde silah olarak gücü bulunduran veya en mukaddes varlık olarak insan canını bile silaha dönüştürebilen terör örgütünün önümüzdeki süreçte tavizci ve teslimiyetçi politikaların açtığı yoldan daha büyük mesafeler katedeceğini bilmeniz gerekmektedir ve buna göre de bu kanun tasarısını tekrar değerlendirmeniz gerekmektedir.

Değerli arkadaşlarım, şimdi bu tasarı Anayasa'nın pek çok maddesinde ama özellikle 3'üncü maddesinin birinci fıkrasında hassasiyetle korunan millet bütünlüğünü etnik imtiyazlarla bozmaktadır. Bu tasarı Anayasa'nın 3'üncü maddesinin birinci fıkrasındaki "Resmî dil Türkçedir." ilkesini ve değişmez ve değiştirilmesi teklif dahi edilemez kuralını bozmaktadır. Bu, Anayasa'nın 10'uncu maddesinin dördüncü fıkrasındaki "Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz." şeklindeki hükmünü bozmaktadır. Bu, Anayasa'nın yargı yetkisi kapsamında hükümlerinin teklifini bozmaktadır. Bu, hakimin bağımsızlığını ve tarafsızlığını etkileyebilecek ve mahkemeyi bu yönde kontrol edilebilir bir makam hâline getirebilecektir. Şimdi "Sanığın ana dil dışında seçeceği tercüman marifetiyle tercüme yapılır." diyorsunuz. Değerli Bakanım, siz de hukukçusunuz biz de hukukçuyuz, hiç taraflardan birinin mahkemenin vereceği kararda esas alacağı bilirkişi atama yetkisi tanınıyor mu? Bilirkişi dediğimiz, tercüman dediğimiz de bir bilirkişidir. Yani iki taraftan birisine diyorsunuz ki: "Sen bir bilirkişi tayin et, senin dediğin gibi olacak bu iş." Böyle bir şey olabilir mi? Ha, bunun bir anlamı var, o anlamı ben size anlatayım. Bilirkişi tercüman listesinde muhtemeldir ki PKK'nın kontrolündeki isimler olacaktır. Bunun buraya yazılmasının sebebi hikmeti, önünüze gelen her sanık PKK kontrolü altında bulunan o kişiyi seçecektir ve böylece sanığın savunması terör örgütünün sansüründen geçtikten sonra mahkemeye ulaşacaktır. Bu kadar garip, bu kadar vahim bir durum nasıl oluyor da bir kanun tasarısı hâline dönüştürülebilir, ben buna şaşırıyorum. Ama başındaki dayatmaları gördüğümüz zaman o şaşkınlığın bu defa üzüntüye ve kakra dönüşüyor.

Değerli arkadaşlarım, bu kanun tasarısı her yönüyle milletin, hukukun ve yargılanan kişilerin hayrına değildir. Bu tasarı küresel güçlerin hedeflerine ve PKK terör örgütünün amaçlarına hizmet eden bir tasarıdır. Dolayısıyla, eşrefi mahlukat olarak size verilmiş olan vicdanda bir kez daha bu vatani bize emanet eden şehitlerin, gazilerin ve korumak için gencecik bedenlerini kara toprağa verenlerin ruhuyla birlikte değerlendirilmesi gerekir diyor, hepimize saygı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Faruk Bey.

Bakanım hemen mi konuşacağız yoksa...

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Sayın Bal ayrılmadan söz alayım çünkü benzer şeyler söyledi, kendisi ayrıldıktan sonra bir iki şey söyledim, o açıdan kendisi buradayken...

BAŞKAN – Buyurun Bakanım.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, tekrar sizleri saygıyla selamlıyorum.

Tabii, burada dün de yasanın teknik eleştirisi dışında yapılan değerlendirmelere verilmesi gereken cevaplar var ancak onu bu zeminde değil, belki ilerleyen aşamalarda değerlendireceğim. Şimdi burada Sayın Bal ifade ettiler: Bu küresel bir dayatma sonucu gelen bir tasarıdır. Bu küresel dayatma Büyük Orta Doğu Projesinin bir ayağı olarak önümüze gelmiştir anlamına gelen sözler ifade edildi ve buradan bir örnekleme yapıldı. Bu örneklemelelerdeki vahameti gözeterek şimdi cevap vermek istedim.

Libya, Mısır, Suriye örneklerinden sonra şimdi sıra Türkiye'ye geldi, o oyunun bir parçası olarak bunlar düşünüyor denildi. Bir kere şunu çok net ifade etmek lazım: Libya'da, Mısır'da, Suriye'de insan hakları sağlandığı için, özgürlükler temin edildiği için o hareketler yaşanmadı. O coğrafyalarda yıllardan bu yana, uzun yıllar boyu antidemokratik yönetimlerin iş başında olması, insanın fitratından, doğuşundan var olan temel hakların tanınmamış olmasının getirdiği bir birikim vardı, bunu görmek lazım ve o coğrafyalarda bu reformların yapılması yönünde uzun yıllardır bir arzu, bir beklenti var idi. Şimdi, "Arap baharı" ya da farklı adlarla adlandırılan o hareketler ile Türkiye'de parlamenter demokrasiye dayalı, her türlü muhalefetin çok net ve açık yapılabildiği ve uzunca bir süredir aşamalardan geçerek Avrupa Birliğiyle müzakere sürecine girmiş ve Kopenhag siyasi kriterlerini karşılamış, bunu şimdi daha da ilerletmek isteyen, taçlandırmak isteyen bir ülkenin demokrasi karşıtlığından kaynaklı uygulamalara dönük tepkilerle oluşan Arap baharında bir halka olarak Türkiye'nin bunun peşine takılacağını, katılacağını söylemenin sosyolojik ve tarihsel temelini çok doğru olmadığını ifade etmek istiyorum.

Türkiye'de yıllardan bu yana yaşadığımız sorunlar var, terörle mücadele konusu var. Sayın Bal'dan önce söz alan Sayın Erdoğan da birtakım değerlendirmeler yaptı. "Türkiye'yi 36 dilli mi yapmak istiyorsunuz? Türkiye içinden bir millet oluşturup bu ülkeyi

bölmek mi istiyorsunuz?” gibi sorular yöneltildi. Değerli arkadaşlar, bir kere şunu çok net ifade etmemiz lazım: Her arkadaşımız kendi açısından bu ülkeye sevdasını, bağlılığını, sevgisini de içine katarak bu ülkenin sağlığı, selameti için görüşlerini ortaya koyuyor. Cumhuriyet Halk Partili milletvekili arkadaşlarımız da aynı endişeyle konuşuyorlar, MHP'nin değerli temsilcilerinin görüşlerinin de aynı endişeyle yapıldığından hiçbir şüphem yok. Ama AK PARTİ'nin milletvekilleri, şu anda yürütme organı içerisinde olanlar bundan farklı bir endişeye sahip değiller. Hiç kimse bir diğerini daha fazla memleket sever olarak gören ya da memleketini sevmeyen, memleketine yanlış yapan, gelecekte bu ülkeyi sıkıntıya sokacak ihanete varan birtakım eylemler içinde olmakla ölçüp, tartıp, itham edemez. Herkes kendi penceresinden bu ülkenin selameti için gördüğü doğruları ifade ediyor ve bu doğrular çerçevesinde politika üretiyor, siyaset belirliyor. MHP'nin siyasetteki tavrı, tarzı yıllardır bilinen bir tarzıdır, tavidir, kendi içerisinde tutarlıdır ve gelip burada bunu söylüyor. CHP kendi açısından farklı değerlendirmeleri yapıyor. AK PARTİ de siyasete başladı, kurulduğu 2001 yılından bu yana kadar hem parti politikalarını belirleyen hem partisinin programını belirleyen belgelerinde bu ülkeyi bir bütün olarak, bugün itibarıyla 75 milyona yakın bir ülke insanını içerisinde barındırdığı bütün unsurlarıyla beraber barış içerisinde, bu ülkede bir ve beraber, özgürlükleri sağlayarak demokratik bir zeminde yaşatma idealini topluma deklare etmiştir ve toplum AK PARTİ'nin bu deklarasyonuna prim vererek onu iş başına getirmiştir ve her iki yılda bir siyaset kurumu halkın önüne giderek politikalarını test etmektedir, kamuoyunun, milletin onayından geçirmek suretiyle uygulamalarını demokratik kontrole, denetime tabii tutmaktadır. Her iki yılda bir bu demokratik kontrole tabiyiz ve milletin arzu etmediği bir işi yaptık ise halk bizi ilk fırsatta gönderecektir, bu demokrasinin temel vazgeçilmezidir. Ama birbirimizi siyasetimizi üretirken, bu siyasetimizi icraata döker iken farklı değerlendirmelerle yaftalamak çok doğru olmaz diye ifade ediyorum.

Habur'da başlayan olaydan giriliyor ikide bir. Habur nedir? Dağda silahla çatışan unsurların silahını bırakarak gelip Türkiye içerisine girerek mevcut kanunlar içerisinde ben ülkeme geldim demesi, bizim yıllardır insanlar düşünceleriyle mücadelelerini yaptılar, silah, şiddet, terör yöntemi bir hak arama yöntemi olamaz düşüncemizle çatışan bir şey midir? Habur'un ilerleyen safhalarında bu süreç sabote edilmiştir ama Habur düşüncesi, Habur fikri yanlış bir düşünce, yanlış bir fikir değildir. Öz itibarıyla; savaşan, bu milletin güvenlik güçlerine silah doğrultan unsurların silah bırakarak kendi ülkesine gelip o ülkenin adaletine teslim alması bizim en nihayetinde varmak istediğimiz nokta değil de nedir Allah aşkına? İnsanları tek tek dağlarda öldürerek bitirmek midir politikamız? AK PARTİ olarak şunu söyledik hep: Sözü olan, bu ülkenin selameti için, birliği için ve mutluluğu için söyleyecek bir lafı olan buyursun gelsin, demokratik platformlar açık Türkiye'de, siyaset zemini açık, sivil toplum katılımı açık. Bu açıdan Habur platformuna yapılan göndermeler kanaatimce maksadı aşan göndermelerdir. Habur hadisesi silahlı yöntemlerle değil, demokratik yöntemlerle fikirlerin müzakere edilmesi süreci için oluşturulmuş bir platform idi ama bunun kötüye kullanılması, maksadı aşan biçimde kullanılması neticesinde yargı gerekli işlemlerini yapmıştır. O süreci istismar eden uygulamalar yargılanmış ve tecziye edilmiştir, cezalar verilmiştir ama bugün gene Türkiye'nin içerisinde bulunduğu problemlerin çözümü için oluşabilecek her türlü pozitif atmosfere katkı sunmak, bunu temin etmek siyasetçinin görevidir diye düşünüyorum. Ama bunu sağlarken de elbette ki ülkemizin gününbirlik yaşadığımız süreç içerisinde insanımızın ve ülkemizin karşı karşıya kaldığı silahlı tehdit ve saldırılar karşısında hem ülkenin hem vatandaşlarımızın can, mal emniyetini sağlayacak her türlü güvenlik tedbirini almak da bu ülkenin en tabii hakkıdır. Bu da yapılıyor. Terörle, silahla, çatışma yoluyla hak aramak isteyenlerle devletin güvenlik birimleri her türlü imkânı kullanarak mücadele ediyor ama siyaset kurumu aynı zamanda çözüm üretmesi gereken, bu sorunları çözmesi gereken kurumdur.

Şimdilik teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Çok teşekkür ediyorum Bakanım.

FARUK BAL (Konya) – Ben bir cümle ilave edebilir miyim Sayın Başkanım?

Sayın Bakanımın ayrıldığı bazı noktalar var ama bir tanesini kendisine hatırlatmak istiyorum o da şudur: Büyük Orta Doğu Projesine tabi kılınan ülkelerde hiçbir zaman insan hakları, demokrasi yönündeki zafiyetleri gidermek için operasyon yapılmamıştır. Eğer öyle olmuş olsa idi ilk önce Suudi Arabistan'dan başlamaları gerekirdi, Katar ve Birleşik Arap Emirliklerinde olurdu. Bu projenin temelinde enerji paylaşımı vardır ve küresel güçlerin önünde onların tahakkümünü kabul etmeyen hükümetlerin ve ülkelerin sınırlarının, yönetim şekillerinin değiştirilmesi vardır. Bu, bu kadar basittir. Türkiye'de de bu konuyla ilgili olmak üzere dört ayrı ülkenin haritaları o küresel güçlerin masalarında dolmaktadır, bu da bilinen bir gerçektir. Dolayısıyla, Türkiye'de böyle bir riskin varlığı bizden önce oradaki siyaset ve karar mercilerinin masalarında bu haritalar geziyor Sayın Bakanım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Faruk Bey.

Buyurun Turgut Bey.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Arayı ne zaman vereceksiniz Sayın Başkan, 13.00' da mı?

BAŞKAN - Başkan o konuda daha iç müzakeresini, beyin içi muhakemesini yapmadı. Sizi dinleyeceğiz ondan sonra.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; şimdi bu sabah hem yazılı basına baktım hem görsel basına. İşte burada konuşuyoruz dün de konuştuk, bugün de konuşacağız ne kadar bu konu Türkiye' de değerlendiriliyor, var, konuşuluyor, gündemde var mı diye baktım. Pek, pek yok değil hiç yok gibi bir şey. Yani şu anda Türkiye' nin gündeminde bu konuştuğumuz yasa belki bugünlerde hiçbir şekilde görüşülüyor, başka şeyler var. Az önce arkadaşlarımız bahsettiler. Bu konuda da çok maharetli iktidar yani Sayın Başbakanı da kutlamak yani bence. O işi gerçekten çok iyi yapıyor. Dokunulmazlıklar ve patriot falan derken hatta şey de çıktı dün, biliyorsunuz, ilk ve ortaöğretimde bu kıyafet serbestisi çıktı, onunla ilgili yönetmelik Resmî Gazete' de yayınlandı bir de o var. Dolayısıyla, bana göre... Dün de konuştuk, işte Anayasa' mızın bir çok maddesine aykırı olan bu tasarı milletimizin birliğine atılmış bir patriot bana göre ama biz patriotu konuşuyoruz, yasayı konuşmuyoruz.

Şimdi Sayın Başkanım, şimdi bu yasaya baktım son iki maddesini saymazsak on bir madde ama yasanın diğer maddelerinden hiç kimse bahsetmiyor daha doğrusu kamuoyu da bahsetmiyor. Yasa, tasarı sanki tüm içeriğiyle, her şeyiyle bir tek madde veya bir tek kurgu üzerine sanki oluşturulmuş gibi "Anadilde savunma" Aslında böyle bir şeyi de kesinlikle bence kullanmamak lazım. Yani bir madde, diğer maddeler infaz kanunu var, işte belki ilave edilecek maddeler var, güvenlik tedbirleriyle ilgili ayrıca bir geçici madde de var ama yasanın adı "Anadilde savunma" Öncelikle bunu burada belirteyim, bu yasanın bu şekilde kamuoyunda konuşulması da doğru değil. Belki oradan da bu tartışmalar çıkıyor. Yani tercüman bulundurma hakkı işte Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Birleşmiş Milletlerin Siyasi ve Medeni Haklar Sözleşmesi taraf olduğumuz sözleşmeler. Bunlara göre baktığımızda yani işte yargı dilini bilmeyen insanların tercüman bulundurmasıyla ilgili düzenleme aslında ama çok farklı bir boyuta gitti olay.

Değerli arkadaşlar, iç hukuki kısımlara girmeyeceğim dün de bahsettik, Anayasa' ya aykırılık kısımlarında geniş geniş konuştuk. Yani kör sultan mı, sağır sultan mı ne dersiniz deyin herkes bu yasanın hukuka, hukuk tekniğine, yasa tekniğine, Anayasa' ya aykırı olduğunu -bu birinci madde için konuşuyorum tabii bunu- hepimiz biliyoruz. Yani tartışılan olay "Niye geldi peki?" Yani şimdi bu yasanın içinde, ardında -bu madde için konuşuyorum, birinci madde için- adil yargılanmayla ilgili bir kaygı yoksa, efendim, savunmanın kutsallığı veya savunmanın layıkıyla yapılmasıyla ilgili bir kaygı yoksa niçin geldi bu yasa? Bunun arkasında ne var? Niçin önümüze geldi diye soruyor, herkes soruyor, ben de soruyorum.

Sayın Bakan az önce Habur' dan bahsetti. Benim aklıma tabii bu tür yasalar geldiğinde geçmişte de geçen dönemden bu yana görev yaptığımız için takip etmeye çalışıyorum. Hatırlarsınız "taş atan çocuklar" diye yine kamuoyunda isimlendirilen bir tasarı vardı. Sayın Bakanım kaç maddeydi o? On sekiz falan mıydı arkadaşlar? Yani o da öyle ama bir yada iki maddesi çocuklarla ilgiliydi, iki madde olabilir ama onun dışındaki maddeler, başka maddeler. Hatta bu iadeyi mahkemeye konu olması gereken teröristler var, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin yeniden yargılayın dediği hâlâ başınıza bela olan. İşte bilmiyorum, Perşembe günü yasa gelirse orada tazminat ödeyerek bunlardan bir kurtulalım diye düşündüğünüz oraya da sıkıştırdığınız Bakanlar Kurulu kararıyla -ben öyle değerlendiriyorum- genişlettiğiniz, onları da sokar mıyız diye... Yani geçmişte bu kanunlar geldiğinde benim aklıma açıkça söyleyeyim, hiç darılmayın Oslo geliyor. Şimdi, Sayın Başbakanı izliyorum işte Madrid' e gitti sordu gazeteciler, Başbakan dedi ki: -Ya işte gündemi öyle güzel değiştiriyor ki kutlamak lazım- "BDP' li milletvekillerinin fezlekeleri Meclise gelecek, dokunulmazlıklarını kaldıracacağız." Bunu da söyledi "...kaldıracacağız." dedi. Hatırladığım kadarıyla Ramazan Bayramıydı. BDP milletvekilleri teröristlerle dağda kucaklaştılar. O görüntü Sayın Başbakanı çok rahatsız etti, bizi de çok rahatsız etti, hepimizi rahatsız etti yani rahatsız etmemesi mümkün değil. Yani elinde silah, terörist gelmiş milletvekilleriyle kucaklaşıyor. Onlar açık açık alanda kucaklaştı yani şimdi hiç darılmayın ama Oslo' daki görüşmelerden şunu görüyoruz -aklıma geldiği için not aldım- kapalı kapılar ardında da devlet aslında kucaklaşmaya çalışmış. Şimdi kapalı kapılar ardında da devlet kucaklaşıyor. Şimdi Başbakanın aklına şu gelmez mi? "Hakan Fidan' ı ben gönderdim." diyor. Hakan Fidan gittiği tarihte Başbakanlık Müsteşar Yardımcısı, Afet Güneş MİT' in Müsteşar Yardımcısı. Oradaki konuşmalarda işte Sabri Ok bir şeyler diyor, Afet Güneş bir şeyler diyor, Hakan Fidan bir şeyler diyor ve Hakan Fidan Başbakan temsilcisi olarak gidiyor. Anayasa' da bu yetkiler var mı? O konuları görüşebilirler mi? O sözler verilebilir mi? Yani dokunulmazlıkları kalkacaksa BDP' li milletvekillerin bence Sayın Başbakanında kalkması lazım. Yani bunu tüm içtenliğimle söylüyorum, hukukçu ol arak söylüyorum arkadaşlar.

Bakın, Sabri Ok diyor ki: "Bu taleplerimiz en kısa zamanda çözümlenmesi gerekir." Afet Güneş ne diyor? Hatırlayın. Ben burada... Siz de çıkarın, bakın, bunlar bilinen şeyler. Diyor ki: "Sizin, Apo' nun serbest kalmasından Anayasa değişikliğine kadar geniş

skalaya yayılmış bir sürü talebiniz var.” Bunları diyor üç ayda, altı ayda, bir yılda hayata geçirmemiz mümkün değil.” E, bunu demiyor mu? Şimdi buradan ne anlıyorsunuz? Düz mantıkla bakalım. Ben şunu anlıyorum devlet olarak: Evet, biz sizin taleplerinizi kabul ediyoruz, yerine getireceğiz ama kısa süreli kabul etmiyoruz. Bizim sorunumuz zaman değil mi? Ben bunu anlıyorum. Şimdi, APO'nun serbest kalmasını konuşmuşsa oradaki arkadaşlar ve kabul etmişse, anayasa değişiklikleri kabul edilmişse, ana dilde eğitim... Hakan Fidan söylüyor, diyor ki: “Ana dilde eğitim ve özerklikle ilgili yasayı çıkardık. Millî Eğitim Bakanlığını ve bazı bakanlıkları kaldırmak üzere o yetkileri de yerel yönetimlere devretmek üzere yasa çıktı, Sayın Cumhurbaşkanı buna izin vermedi.” Kimi söylüyor? Necdet Sezer'i söylüyor, o zaman ki Cumhurbaşkanını. Şimdi, buradan Hakan Fidan şunu diyor: “Biz, sizin talepleriniz için yasa çıkardık ama Cumhurbaşkanı izin vermedi.” Değerli arkadaşlar, bu yasanın niye geldiğini anlamak adına zaten bunları biliyorsunuz mutlaka. Belki hatırlatmam sizleri üzüyor olabilir, canınızı sıkıyor olabilir. Değerli arkadaşlar, bakın, bu devletin Başbakanı, bakanlar, bizler, yürütme organındaki yetki kullananlar için bağlayıcı olan Anayasa'dır, yasalarımızdır. Bizim Anayasa'mızın hangi hükmünde silahlı terör örgütüne bu tür pazarlıkları yaparak, onlarla bu anlaşmaları yapma yetkisi var. “Devlet görüşür.” diyor. Tabii ki görüşebilir, ben şunu diyorum, ben de orada belki biraz farklı düşünüyorum. Devlet, kesinlikle terör örgütüyle silah bırakmak adına görüşür, hatta silah bırakmadan da bence oturup konuşması lazım, benim kişisel düşüncemdir bu. Yani, Türkiye gibi güçlü bir devlet bir terör örgütüne elinde silah varken, vurmaya devam ederken dahi oturup konuşması lazım, bu benim görüşümdür. Ama görüşeceği tek ölçüt silahını bırak kardeşim, hatta bıraktıktan sonra gel konuşalım anlamında olabilir. Ama sen özerkliği konuşuyorsun, ana dili konuşuyorsun, ana dilde eğitimi konuşuyorsun, anayasaya değişikliği konuşuyorsun, terörist başının serbest kalmasını konuşuyorsun bu yetki nerede var, hangi anayasada var? O zaman değerli arkadaşlar olayın fotoğrafını böyle görmemiz lazım. Hani hep soruyor ya arkadaşlar “Niçin geldi bu yasa?” İşte bunun için geldi. Orada Afet Güneş çok güzel söylemiş: “Üç ay, altı ay, bir yıl kısadır.” Bunu zaman içine yayacağız. İşte o zamanın içerisinde maalesef bunları yapıyorsunuz.

Bu açlık grevleri olayı da zaman zaman konuşuluyor. Sayın Bal daha farklı bakıyor. Ben açıkça söyleyeyim farklı bakıyorum. Açlık grevleri olayının da değerli arkadaşlar bu süreçte danışıklı olduğunu ben başından beri düşünüyorum. Yani burada hayata geçmesi adına Türkiye'de atılmış sekiz gün beklendi, toplum hazırlandı, kamuoyu bu konuda yoğunlaşmıştı. Hamuru alırsınız, yoğurursunuz kıvamına getirirsiniz ya onun gibi oldu. İşte insanlar konuşmaya, basın, medya, köşe yazarları tarafından gece saatlerinde televizyonlarda bu konular tartışılmaya başlandı ve artık yeterince kıvama geldikten sonra düğmeye basıldı. Anında terörist başı “Bırakın.” dedi. Ardından da bu tasarı geldi. Yani danışıklı olduğu maalesef ortaya çıkıyor. İşin siyasi tarafı bu. Hiç danılmayın, Sayın Başbakana da buradan bu sözlerim gitsin. “BDP'li milletvekilleri teröristlerle kucaklaşıyor, biz buna tahammül edemiyoruz.” diyorsa önce bir kendi yaptığına bakacak. Gönderdiği temsilcileri neyi konuşmuşlar? O konuşmalarda kendisine bu yetki verilmiş mi, verilmemiş mi? Önce bunlara bakacak, ondan sonra değerlendirmesini yapacak diye düşünüyorum değerli arkadaşlar.

Uzatmayayım, çünkü saat bire geliyor. Hukuki değerlendirmeleri arkadaşlarımız yaptılar. Değerli arkadaşlar, bu 1'inci madde için konuşuyorum, hiçbir ülkede -Hakan arkadaşımız bir iki şey söyledi ama- bu şekilde yok. Yani bizim taraf olduğumuz iki tane uluslararası sözleşme var, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Birleşmiş Milletlerin Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi ona tamamen uygun bir düzenlememiz var. Dün de söyledim, bu düzenlemeyi bu şekilde geçiremeyiz. İnaniyorum, maddelere geçtiğimiz zaman sizlerde bu konuda uygun olduğunu göreceksiniz düşüncelerimizin. Hiçbir yerde devlet kendi resmî dilinin dışında ana dilde bir imtiyazı vermemiştir, vermez. Tercüman hakkı ayrı bir olaydır, bu olay ayrı bir olaydır. Yani, bunu hiçbir şekilde böyle getirip bunun üzerine kuramazsınız. Hiç kimseyi de bu şekilde inandıramazsınız. Gündem değişir arkadaşlar bugün sorun değil, dün değişir, bugün değişir, yarın değişir ama bu yasa çıktıktan sonra eninde sonunda insanlar, toplum bu yasanın ne anlama geldiğini zaten görürler diye düşünüyorum.

1'inci maddeyle ilgili inaniyorum, buradan halkımızın, milletimizin beklediği onları yaralamayacak ve Anayasa'mızın 3'üncü maddesi, 4'üncü maddesi ve diğer maddeleri hiçbir şekilde zedelemeyecek bir düzenlemeyi bugün öğleden sonra yaparız diye umuyorum. Diğer maddelerle ilgili olarak, arkadaşlarımız da söyledi yani onlarla ilgili önergelerimiz olacak onlar belki yararlı maddeler. Ama Sayın Bakanım burada içten olmamız gerekiyor. Yani Türkiye'nin işte dördüncü yargı paketinin -siz sık sık söylüyorsunuz- hazırlık çalışmaları yapılıyor. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Türkiye'yi mahkûm ettiği, zarar verdiği çok sayıda düzenlememiz var bizim. İşte bunları üçüncü pakette bekledik gelmedi, hatta buna da “üç” diyorlar ya bunu o şekilde saymıyorum ama dördüncü pakete ötediniz onu. Ama bakın siyasi davalar Türkiye'nin yararıdır. Türkiye çok partili sisteme geçtiğinden bu yana siyasi davalar yaklaşık 50 yıldır, 60 yıldır maalesef burada çok sayıda insanı mağdur etmiştir, yaralar açmıştır, çok sayıda dizi film, sinema, kitaplar yazılmıştır. Hâlâ izliyoruz, dün akşam da vardı mesela, Öyle Bir Geçer Zaman Ki diye bir film, o da yine 80'li yıllar öncesini anlatıyor. Ama

davalarda insanlar otuz yıl, kırk yıl yargılandı. Haksız yere yattılar. Burada hiç isim vermiyorum, sağ-sol hiç fark etmez bu ülkenin başbakanları yargılandı, asıldı, idam edildi, gencecik insanlar idam edildi haksız yere. Ama bu siyasi davalarının -haksız olduğunu göre göre- hâlâ sürmesine, bunlara cevaz verilmesine bırakın hukukçu olmayı bir insan olarak vicdanım el vermiyor. “Biz reform yapıyoruz.” diyorsunuz, bunu ballandıra ballandıra anlatıyorsunuz ama bu reform içerisinde insanlar acı çekmeye devam ediyor. Kafese giren, bir şekilde yakalan niçin yattığını dahi bilmeden yıllarca yatabiliyor, bu ülkenin milletvekilleri yatabiliyor, adil yargılanma hiçe sayılıyor. Bu konuda düzenlemeleri bir an evvel getirin, samimimi bir şekilde getirin ve bizler de birlikte bu düzenlemeleri yapalım. Yani Türkiye artık uygar dünya içerisinde yerini o anlamda da alsın. İddia sahibiyiz ekonomik anlamda işte 17, 16, 15 söylüyorsunuz, söylüyoruz hep beraber “Türkiye büyük bir ülke, güçlü bir ülke” ben de buna inanıyorum. Ama bize yakışmıyor, bu uygulama yakışmıyor. Yani geçmişte bize yapıldı biz de şimdi bunun intikamını alacağız, acısını çıkaracağız gibi bir mantıkla hareket ediliyor. Bunlarda yirmi yıl, otuz yıl sonra dizi film olur, kitap olur, sinema olur, insanlar bu acıları göz yaşları içerisinde hatırlar yani bunlara lütfen izin vermeyelim, onların sorunları da biz olmayalım, sizler olmayın diyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Ali İhsan Bey, geneli üzerindeki müzakereleri genişçe konuştuk. Sizden şöyle izin istiyorum, Hocam geldi Ozan Ergül Hoca, şöyle iki üç dakika... Gerçi Hocanın yapacağı konuşmalarla ilgili gündemi biz tükettik dün ama önem vermişler, zahmet buyurmuşlar...

Hocam, Ozan Ergül, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Doçenti.

Buyurun Hocam.

DOÇ. DR OZAN ERGÜL – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, Sayın Bakan; sözlerime başlarken öncelikle saygılarımı sunarım. Nazik davetiniz için teşekkür ederim Sayın Başkan. Yeni kurumsalçı yaklaşımla Türk anayasası ve demokrasi.

Efendim, ben görüşmekte olduğunuz kanunun birinci maddesini temel hak ve özgürlükler pratiği üzerinden değerlendirmeye çalışacağım çok kısa ve net olmaya çalışarak.

Efendim, savunma hakkı bildiğiniz gibi Anayasa’ımızda da tanınmış, ülkemizin taraf olduğu temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası anlaşmalarda tanınmış temel bir insan hakkıdır. Bu çerçevede bu hakkın pratikte bir norm alanı büyük ölçüde belirlenmiştir ve yine bu norm alanı içinde yani hangi tür kullanım biçimlerinin savunma hakkına dâhil olduğu ve dokunulmaz olduğu belirlenmiştir ve bu belirlemeler sonucunda önemli bir husus çok açık bir biçimde öne çıkmaktadır. O da kişinin kendisine isnat edilen suçlamayı anlayabilmesi, bilebilmesi ve yine bu suçlamalar karşısında savunmasını yapabilmesi. Bu çerçevede dil ilk akla gelendir ama Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 202’nci maddesinin ikinci fıkrasında belirtildiği gibi özellikle konuşma yeteneği olmayan ama farik mümeyyiz olmak nedeniyle ceza ehliyeti olan bir engellinin, örneğin işaret diliyle de bu türden bir isnadı bilme ve isnada karşı savunmalarını yapabilme hakkı vardır. Buradan hareketle, ben aslında “ana dilde savunma hakkı” tamlamasının da, deyiminin de sorunlu olduğu yönündeki kanaatimi heyetinize sunmak isterim.

Buradaki ana dilde savunma tamlaması, ülkemizde tartışılmakta olan ana dilde eğitim hakkını da çağrıştırmaktadır, ona gizli bir referans yapmaktadır. Fakat buradaki mesele sadece dil meselesi değildir. Buradaki temel insan hakkı, isnadı bilmek ve isnada karşı savunmasını yapabilmektir.

Şimdi, bu hakkın norm alanı, söz konusu tasarının ya da teklifin 1’inci maddesiyle genişletilmek istenmektedir. Bu yapılabilir mi, evet yapılabilir. Asgari bu hakkın kapsamına neyin girdiği, pratik uygulama çerçevesinde Anayasa Mahkemesi kararları, doktrin ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarıyla zaten şekillenmiştir. Bu norm alanında şimdi bir genişletme yapılmak istendiği görülmektedir. Bu yapılabilir mi, evet yapılabilir. Fakat bu genişletme yani kişinin kendisi hakkında ileri sürülen isnadı anlayabilecek durumda olması ve buna karşı savunmalarını yapabilecek durumda olmasına rağmen, bir başka dilde savunma yapmak gibi bir tercihi ne saygı gösterilmesi ve bunun kendisine bir hak olarak tanınması, bana göre, savunma hakkını norm alanında bir genişletmedir. Bu yapılabilir mi? Biraz evvel de söylediğim gibi, yüce Meclis uygun görürse yapılabilir fakat bu norm alanındaki genişletmenin Anayasa’da yer alan başka bazı değerlerle, başka bazı hukuksal temeli de olan, anayasal temeli de olan kurumlarla çatışma içine girmesi yine kaçınılmaz olabilir. Bu çerçevede, örneğin yargı yetkisi, Anayasa’da aynen yürütme ve yasama yetkisi gibi düzenlenmiş bir yetkidir, bir iktidardır ve kökünü egemenlik yetkisinden almaktadır. Yine, Anayasa’nın çizdiği çerçevede resmî dil Türkçe ise yargılama dilinin de Türkçe olması esas olması gerekir. Bu noktada, savunma hakkının norm alanındaki bu genişletmenin Anayasa’daki bu değerlerle çatışma içine girmesi kaçınılmaz olacaktır. Bu çatışmanın gerekli olup olmadığı ya da bu çatışmanın hangi yönde çözüleceği

yüce Meclisin takdirindedir. Ama bu çatışmalardan bir sonuca ulaşma noktasında -ben öncelikle çatışma olduğu yönündeki kanaatimi belirtmiş oluyorum- bu çatışmanın nasıl çözüleceği noktasında şüphesiz son sözü söyleyecek olan önce yüce Meclis, sonra da yargı organı olacaktır.

Beni dinlediğiniz için, bu fırsatı verdiğiniz için teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok sağ olun Hocam, çok teşekkür ediyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, Hocamız buradayken bir şey sormak istiyorum kendisine, izin verir mi siniz.

BAŞKAN – Buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Şimdi, efendim, ben şunu söyledim, dedim ki: “Diğer ülkeler uygulamasında, mahkeme dilini bildiği takdirde, başka bir dilde savunma hakkı verilmemiştir, bu çerçevede diğer ülke uygulamaları böyle değildir.” Hakan Bey arkadaşımız da hatta bu konuda bize...

BAŞKAN – Hocamıza sorunuzu...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Soracağım efendim.

...gönderilmiş olan...

BAŞKAN – Sorunuzu...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani, efendim, bir dakika... Bana bu kadar tahammülsüzlüğünüzün nedenini anlayamıyorum Sayın Başkanım. Başka hiçbir milletvekiline böyle bir tavır içerisinde olmuyorsunuz.

BAŞKAN – Kesin tahammül ediyorum, saygıyla dinliyorum efendim.

Soru sorun, buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Şimdi, bize gönderilmiş olan bu Meclis Araştırma Merkezinin tercümelerinde Almanya, Bulgaristan, Estonya, Fransa, İngiltere, İsviçre, Letonya, Rusya ile ilgili metinlerde, hepsinde de yani mahkeme dilini bilmiyorsa, yeterince bilmiyorsa tercüman hakkından yararlanmayla ilgili düzenlemeler var. Temel nokta mahkeme dilini bilmemesi. Ancak Hakan Bey okudu -bizde yok- Macaristan’da, Slovenya’da ve Ukrayna’da “Mahkemeye katılan kişiler, soruşturma aşamasında ve duruşmalarda kendi dillerini kullanma hakkına sahiptirler.” gibi bir düzenleme olduğunu söyledi. Şimdi ben bu ülkelerin düzenlenmesini bilmediğim için, şimdi Slovenya Yugoslavya’dan ayrılmış bir ülke, Ukrayna da aynı şekilde Sovyetler Birliği’nden ayrılmış bir ülke, Macaristan...

BAŞKAN – Hocam...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Efendim, bir dakika, ben bir düşüncelerimi anlatayım.

BAŞKAN – Efendim, soru soracaksınız. Lütfen...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Soru da soracağım efendim.

BAŞKAN – Ama soracaksınız, şerh yapmayacaksınız.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bunu soracağım. Ben düşüncemi belirteceğim, hocama soracağım.

BAŞKAN – Efendim, düşünceyi bırakın, soru sorun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Efendim, benim sözümü kesmezseniz...

BAŞKAN – Efendim, bakın, yetkiyi doğru...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Beni bir dinlerseniz efendim, sorumu soruyorum şimdi.

BAŞKAN – Ben dinliyorum efendim, şerh yapıyorsunuz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sorumu soruyorum şimdi, sorumu soruyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Şimdi, Slovenya Yugoslavya’dan ayrılan, Ukrayna ve Macaristan da Sovyetler Birliği’nden ayrılan ülkeler. Yani aynen Belçika’daki gibi ya da İsviçre’deki gibi kantonlar, eyaletler olabilir, burada farklı diller olabilir. O nedenle böyle bir düzenleme getirilmiş olabilir mi? Oralarda da federatif bir yapı var mı, eyalet sistemi var mı? Eyaletlerde farklı kullanılan diller var mı? Yani bu farklılık nedendir, hocama bunu sormak istiyorum. Özellikle mahkeme dili konusunda, Slovenya, Ukrayna ve Macaristan’da başka dillerin de kullanılmasına izin verildiğine dair bir düzenlemeden bahsetti arkadaşımız. Orların idari yapısıyla bu konuda bir koşutluk var mı Hocam?

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Sadece bu 3’ü mü, başka ülkeler de var mı?

DOÇ. DR. OZAN ERGÜL - Efendim, ben, bütün burada zikredilen, ismi zikredilen ülkelerin idari yapılarını bilme şansına sahip değilim ama sayın milletvekilimiz o ülkeleri örnek verirken ben de şunu kendi kendime sordum: Acaba bir başka ülkede yargılama dilini anlayamadığı için, kendisine savunma hakkı çerçevesinde işte tercüman bulundurma hakkı verilerek istenen bir ülkede bir tartışma yaşanırken acaba Türk Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 202'nci maddesi örnek gösterilemez mi? Yani bu anayasal ve yasal düzenlemeleri, uygulamadan bağımsız olarak ele almanın çok sağlıklı sonuçlar vermeyeceğini düşünüyorum. Yani karşılaştırmalı örneklere bakmak şüphesiz fikir veriyor ama bunları mutlak doğru gibi sunmanın ben çok doğru olmadığını düşünüyorum. Ben, hak ve özgürlük üzerinden açıklama yapmaya çalıştım yani pratiği üzerinden açıklama yapmaya çalıştım. Bu çerçevede asgarinin ne olduğu verilebilir, daha üstü verilerek istendiğinde bir çatışma olduğunu da kanaatim çerçevesinde ifade etmeye çalıştım. Bu çatışmaya gerek var mıdır ve bu çatışmada eğer feda edilecek, bu çatışmada norm alanı daraltılacak bir şey varsa buna gerek var mıdır? Bu konuda tabii ki kanaat belirtme yetkiisini kendimde görmem.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum Hocam.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Öğleden sonra Genel Kurulda konuşmam var Sayın Başkanım. Onun için bana kısa bir söz verirseniz...

BAŞKAN – Ben çırpınıyorum ama gelemiyorum, senin zamanına gelemiyorum sevgili kardeşim.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ara vermeden önce bana kısa bir söz verirseniz...

BAŞKAN – Ben senin zamanına...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Sayın Başkanım, ben kısa bir açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN – Hocamın yanında mı gerekir? Açıklama yapalım da...

Peki, buyurun.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım; ben biraz evvel açıklamamı yaparken... Dünden bu yana milletvekili arkadaşlarının üzerine basarak, altını çizerek, hiçbir ülkede böyle bir uygulamanın olmadığını kendi söylemlerini kuvvetlendirecek bir tarzda dile getirdiler. Ben de bunun üzerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi Araştırma Merkezinden bir rapor istedim, sadece buna mahsus bir rapor istedim. Hocamın söylediklerine katılmamak mümkün değil, o ayrı bir şey. Ama şunu söyleyeceğim: Burada bu örneği vermek istemezdim ama vermek durumundayım.

Ben, esasen, Balkanlarda doğmuş bir kardeşinizim. Orada doğdum, büyüdüm, ilkokulu orada okudum, Yunanistan'da. Şimdi Lozan'a gelmeyeceğim. Bakın "Burada örnek vermek istemezdim." dedim ama bunu veriyorum. Kosova da üniter bir yapıya sahip ve burada 20 bin Türk var ve bunlar dilini kullanıyorlar, siyaseten de temsil edilecek farklı bir istisnaya tabi tutuluyorlar. Makedonya'da da 70 bin Türk var, bunlar da aynı şekilde, buralar da üniter bir yapı. Ha bunlar, çok sonradan husule gelmiş devlet olabilirler, buna bir şey demiyorum. Ama ben sadece burada, bunu da parantez olarak söylemek gerekir.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Mahkemelerde de kullanabiliyorlar.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Tabii, tabii. Ki bunlar Lozan'a tabi değil, Bulgaristan'da yapılan anlaşma, Neuilly Anlaşması'na tabiler. Orada Bulgaristan da haklarını tanımıyor. Yunanistan'da da şu anda bu konuda çok büyük sıkıntılar var, onlar ayrı şeyler. Lozan'la bunu karıştırmak istemiyorum. Kosova'yla Makedonya'daki konu, şu anda ikisi de üniter bir devlettir, yüzde 30'u Arnavut'tur, yüzde 60'ı Makedon'dur, diğer kısmı da Türk'tür. Kosova'da da yüzde 99'u Arnavut'tur, geri kalan 20 bini Türk'tür. Burada Sırp da vardır, Boşnak da vardır. Bunları örnek olarak vermek istemezdim ama burada bu diller kullanılıyor, mahkemede de kullanılıyor, belediyede de kullanılıyor. Bunu söylemiyorum, Yunanistan'daki Lozan Anlaşması kapsamındaki durum çok farklıdır, orada bir mağduriyet söz konusudur. Yunanistan Lozan'ı uygulamamaktadır. Örneğin, ana dilde eğitim hakkını şu anda okul öncesi durumda vermemektedir, bunun için mücadele verilmektedir. Bulgaristan'da da Türk dili yeterince kullanıma imkânı sunulmamaktadır ki Bulgaristan'da 1 milyonun üzerinde Türk vardır.

Bu kadar bir açıklama yapacağım.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Soru mu soracaksınız Bakanım? Ben şöyle düşünüyorum: Ali İhsan Bey'e vereyim, ara verelim diyorum.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Şimdi şöyle: Sayın Adan bir şey söyledi. Sayın Adan buradayken de bu hocamın söylediklerine bir cevap verirsem uygun olur. Müsaade ederseniz Sayın Başkanım...

CELAL ADAN (İstanbul) – Hoca, Anayasa'ya aykırı olduğunu ifade ediyor bir şekliyle.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Müsaade ederseniz Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Hoca kanaatlerini ifade etti, Bakan görüşünü her zaman ifade edebilir ama diyalektik sağlayalım diyor Celal Bey.

Buyurun.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Hocama da katkıları için teşekkür ediyorum. Elbette hocamız görüşünü paylaşırken “Hak olarak asgari standartları belirtiyorum.” diye belirtmiştir. Biz bu tasarımı getirirken de, tasarımın takdimini yaparken de İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarından ya da AİHS’ten kaynaklanan bir zorunluluktan bahsetmedik. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararı da ortadadır, AİHS’in 6’ncı maddesinin getirmiş olduğu standartlar da ortadadır. Hocamız da buna atıf yaptı zaten. “Bunun üstüne çıkılabilir mi, çıkılabilir; çıkılabilirse, kanaatimce birtakım çatışma alanları oluşabilir.” dedi. Hocamızın kanaatidir, saygı duyarız.

Ancak, ben şunu ifade edeyim bu doğrultuda: Dün Komisyonda kısa bir bölümünü aktardığım Mümtaz Soysal Hocamızın bir görüşünü paylaşmıştım sizinle. O da şunu ifade ediyor idi: “Devlet dilinin Türkçe olması ne demek?” diye soruyor ve cevaplıyordu. Burada “Devletin yargılama dilini değiştiriyorsunuz.” ithamları karşısında bunu ifade etmişim. Onun da, böyle bir uygulamanın yargılama dilini değiştirme anlamına gelmeyeceğini ifade eden açıklamaları var hocanın ve buna da örnek olarak farklı örnekleri de koyuyor. Devlet farklı dilleri konuşan vatandaşlarına toleranslı olmalıdır, yeter ki yazışma dili, haberleşme dili, tebligatı vesairesi yani bu işin prosedürünü Türkçe yapsın, bu kâfidir, anlamına gelen Mümtaz Hocamızın da görüşü var, onu da paylaştım.

O açıdan, bizim getirmiş olduğumuz öneri, şifahen bir tercüman vasıtasıyla kendini iki noktada ifade edeceği -iddianamenin okunmasından sonraki dönemde ve son savunmasında- kendini daha iyi ifade edebileceği bir dilde bunları yapmasını, tercüman vasıtasıyla bunların çevrilerek Türkçe metne girmesini öngören bir düzenlemedir. Mümtaz Hocanın görüşüne göre de bunlar devletin resmî dilini, yargılama dilini etkilemeyecek gibi anlıyorum ben. Elbette ki doktrinde de farklı görüşler olabilir, hocamızın da görüşüne saygı duyarız, öteki de bir hocamızdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Buyurun Ali İhsan Bey.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, saygıdeğer katılımcılar; ben de sizleri saygıyla selamlıyorum.

Aslında dün akşam ve bugün, sabah itibarıyla oldukça geniş konuşmalar yapıldı anayasa’ya aykırılık konusunda. Değerli milletvekillerimiz ve üniversitelerin değerli hocaları görüşlerini tüm açıklığıyla ve netliğiyle ortaya koydular. Ben de bu hocalarımızın görüşlerine katılıyorum. Yani az önceki hocamızın da ifade ettiği gibi, son tahlilde, aslında tercüman hizmetlerinden yararlanmada tercih ve zorunluluk eksenlerinin, devletlerin ana dil politikalarıyla paralel olduğunu düşünüyorum. Yani bunun ana dil politikasından bağımsız değerlendirilmesinin mümkün olmadığını düşünüyorum ve bu çerçevede değerlendirdiğimizde, Anayasa’ımızın 3’üncü maddesiyle karşılaştırıldığında, söz konusu tasarımın Anayasa’ya aykırı olduğunu ifade ediyorum.

Şimdi bunu kısaca geçtikten sonra, aslında yani çok detay gibi görünen bir teknik ayrıntıdan bahsetmek istiyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, aslında yargılamanın nihai amacı maddi gerçeği ortaya çıkarmaktır yani adaleti gerçekleştirmektir. Maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasında savunma hakkının en geniş biçimiyle tanınması zorunlu ve gereklidir. Ancak maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasında, özellikle ceza yargılaması açısından evrensel, ülkeden ülkeye değişmeyen temel ilke ve kurallar vardır. Bu ilke ve kuralların en önemlilerinden bir tanesi yüz yüzelik ilkesidir. Yani mahkeme hâkiminin tanıkları, sanıkları, mağdurları yüz yüze dinlemesi zorunludur. Eğer bir maddi gerçeği yakalama, maddi gerçeğe ulaşma, adaleti gerçekleştirme amacıyla yapılan bir yargılama varsa yüz yüzelik ilkesinin o yargılamada mutlaka tüm boyutlarıyla, en geniş biçimiyle uygulama alanı bulması gerekir. İşte, bu bağlamda, biz, Türkçe konuşamayan, daha doğrusu mahkemedeki yargılama dilini konuşamayan veya anlayamayan bir sanık veya mağdura tercüman hizmetlerinden yararlanma hizmeti verdiğimizde, aslında ceza hukukunun temellerinden biri olan yüz yüzelik ilkesinin gerçekleşmesi anlamında da ciddi sıkıntıları beraberinde davet ediyoruz. Yani Anayasa’ya aykırılık konusundaki tartışmaların sonuna kadar arkasındayım ama bu aradaki teknik ilkesel tartışmaları da göz ardı etmemek gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi, bakın, değerli arkadaşlar, mahkeme tercümanlığının hayli zahmetli ve ciddi yetenek ve eğitim gerektiren bir iş olduğu konusunda bütün hukukçular hemfikir. Tercümanın, sadece iki dilde uzman olmakla kalmayıp ana dilde söylenenleri, anlamını bozmadan diğer dile aktarabilecek ve bu süreçte tüm şive, aksan, kültürel anlam farklılıklarına, vücut diline, hareketlere ve hukuk terminolojine dikkat edecek kadar ehil olması gerekir. Daha açık bir ifadeyle, mahkemelerde tercümesi yapılan ifadelerin sadece

içeriklerinin eksiksiz aktarılması değil, aynı zamanda kişinin duraksamaları, tereddütleri, kendisini düzeltmeleri gibi ifadelerin şekline ilişkin unsurların da ehil bir tercüman tarafından aktarılması gerektiği herkes tarafından kabul edilmektedir. Yani maddi gerçeği ortaya çıkaracaksa bir hâkim yani orada sanığın, mağdurun veya tanığın beyanlarını bizzat anlayabilecek, onun duraksamalarını, onun tereddütlerini bizzat saptayabilecek durumda olması gerekir yani arzu edilen durum budur. Ancak Adalet Bakanlığının Yargı Reformu Stratejisi'ne ilişkin bu tercüman bulundurulmasına yönelik bir rapor var. Bu raporda Adalet Bakanlığı diyor ki -özellikle kalifiye tercüman bulmanın zorluklarına değiniyor- bu bağlamda halkın konuştuğu birtakım mahallî dillerde profesyonel tercüman bulmak zor olduğundan, genelde mahkemeler de bu dillerde verilen ifadelerin tercümesi için çevredeki görevlilerden faydalandığı ve bu durumda tercüme hizmetlerinin kalitesinin ve güvenilirliğinin endişe verici olduğunu bizzat Adalet Bakanı ifade ediyor. Yani diyor ki: "Tercümanın, tercüman marifetiyle verilen ifadelerin biz kalitesi ve güvenilirliği konusunda şüphe duyuyoruz."

Şimdi, değerli arkadaşlar, o zaman yani eğer zorunlu... Bakın, Türkçeyi anlayamayan, konuşamayan kişiye müdafî tayin etmeyi dışarıda bırakıyorum. Bu, savunma hakkı kapsamında değerlendirilen temel bir haktır, sonuna kadar bunun arkasındayız ama zorunluluk arz etmeyen, uluslararası hukukla paralel olmayan, biz, yeni, işte tercih eksenli eğer tercüman bulundurma ve tercüman marifetiyle ifade yapma zorunluluğunu beraberinde getireceksek o takdirde mahkemelerdeki yüz yüzelik ilkesinin de ciddi anlamda aşındırılacağını, maddi gerçeğe ulaşmayı, adaletin gerçekleşmesine ulaşmanın güçleştireceğini de beraberinde peşinen kabul etmemiz gerekiyor.

Dolayısıyla bu anlamda şunu söylemek istiyorum: Savunma hakkının en geniş biçimiyle kullanılmasına "Evet." diyoruz. Ancak, mahkemelerin maddi gerçeğin ortaya çıkarılması, adalete ulaşmanın aracı olmasından çıkarılarak siyasi mesajların bir aracı hâline dönüştürülmesine, özellikle üstüne basarak söylüyorum, mahkemelerin maddi gerçeğe ulaşmanın bir aracı olmaktan çıkarılarak siyasi mesajların aracı hâline dönüştürülmesine yönelik tasarımı kabul etmenin ve savunabilmenin mümkün olmadığını düşünüyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, ben maddelerine geçilmesini yüksek oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Genelî üzerindeki müzakere...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, ben söz istemiştim.

BAŞKAN – Maddede veririz Başkanım.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Olur mu Sayın Başkanım? Ben genelî üzerinde söz istiyorum. Ara verecektiniz, ben de...

BAŞKAN – Öyle mi?

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Tabii.

BAŞKAN – O zaman bekleyelim sizi, ondan sonra oylayalım.

Buyurun...

Murat' çığım, ben aynı beyanı 1'inci madde veririm, aynı beyan hiç usul...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Usul böyledir, niye şey yapıyorsunuz?

BAŞKAN – Efendim, usul, çok geniş şekilde...

Veririm.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Ara verin, yemekten sonra konuşayım.

BAŞKAN – Ben şimdi vereyim.

Şöyle efendim: Ben öğleden sonra işimize gelirim, maddelere geçelim diyorum.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Bu işimiz değil mi Başkan?

BAŞKAN – Bu da işimiz ama dün akşamdan beri bunları konuşuyoruz Murat' çığım.

Yani aynı beyanı ben 1'inci maddede veririm diyorum ama...

Buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Evet, çok kıymetli...

BAŞKAN – Doymuş olarak çok güzel konuşursun Murat Bey, 1'inci maddede. Ne kadar güzel olur. Yani inanın, yormayın kendinizi. Ya, aynı şey olacak.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Başkanım, eğer yorgunsanız yemekten sonra...

BAŞKAN – Ben yorgun değilim, sizi yormayayım diye, siz yorulmayın.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – İlla şu anda konuşacağım diye bir ısrarım yok.

BAŞKAN – Sizin için diyorum.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Diyorum ki uzun konuşacağım, eğer tahammül sınırlarınızı zorlayacaksa yemekten sonra...

BAŞKAN – Yok efendim, yok, yok.

Buyurun Bakanım.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Çok kıymetli hazırun, ben de tasarının tümü üzerindeki görüşlerimi olduğunca özet olarak size takdim etmek isteyeceğim.

BAŞKAN – Sağ olun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Anayasa ile ilgili tartışmaları yaptık, onlara da girmeyeceğiz ama konu siyasi bir konu olduğu için dolayısıyla mecrada genişledi; Habur'a geldi, Oslo'ya geldi, diğer konulara geldi.

Şimdi, Sevgili Başkanım, Değerli Bakanım; iktidar ile muhalefet arasında, özellikle bölünme konusunda bir frekans tutarsızlığı var. Yani benim algıladığım mesele bu. Şimdi, muhalefete mensup arkadaşlarımız bölünme konusundaki hassasiyetlerini, endişelerini çok içten gelecek bir şekilde iki gündür dile getirmek istiyorlar. Ama bu konuda iktidarla muhalefet arasında bir hassasiyet ve endişelerde birlik olmadığını maalesef görüyorum.

Şimdi, bizim siyasal geleneğimizde, Parlamento geleneğimizde “devlet politikası” diye bir ibare vardır. Devlet politikası nede olur? Dış politikada olur, ülkenin birlik, beraberlik, huzurunda olur, terörle mücadelede olur. Şimdi, dış politikada bir devlet politikası oluşturma sürecini bu ülke yaşamadı, yaşamıyor, hâlâ da yaşamıyor.

İki: Terörle mücadele konusundaki süreçlerde de bir devlet politikası süreci yaşanmıyor. Şimdi, devlet, birçok kuruluşan oluşmuş bir varlık, iktidar da bunun bir parçasıdır. Yani devletle hükümet aynıyet kazanırsa o zaman demokrasi zilleri alarm veriyor demektir. Yani o zaman parti devleti, parti hükümeti Türkiye'nin gündemine girer. Oysa bizim demokrasi mücadelemiz, eli yıldır tek partinin mahzurlarını gidermek üzere kurgulanmıştır.

Şimdi, nerede yok? Dış politikada şu anda çok savrulmuş bir vaziyetteyiz. Yani içerideki bazı hataları, eksikleri gidermek mümkün de dış politikada ve terörle mücadele konusundaki zafiyeti gidermek çok pahalı olur, maliyetleri çok fazla olur ve iktidarlara devlet müktesebatına yeni katma değerler katmak zorundadır. Mesela dış politikanın en önemli özelliği caydırıcılıktır, caydırıcılıktır Sevgili Başkanım.

Bir örnek vereceğim, biraz daha dikkatlerinizi toplamak adına. 1998-1999'da Abdullah Öcalan'ın Suriye'den çıkarılma hadisesi var. Nasıl gelişti? Bir orgeneral –benim de hemşehrim- Kara Kuvvetleri Komutanı gitti, Hatay'da dedi ki Suriye'ye: “Ülkemizi zora sokan bu bölücübaşını siz burada tutamazsınız.” Parlamentoda o günün Başbakanı ve Sayın Cumhurbaşkanı da bunu destekler iki beyanat verdiler. Onun arkasından Suriye Apo'yu sınır dışı etmek zorunda kaldı ve ülke ülke gezdi, hiçbir ülke bunu kabul etmedi, en sonunda Afrika'nın bilmem ne ülkesine gitti.

Şimdi geldim Suriye konusuna. Suriye konusunda caydırıcılık yapmak istiyoruz. 150 bin kişi ülkemize gelmiş, topraklarımızı açmış, bilmem ne; caydırıcılık konusunda on yıl evvelki Türkiye'nin argümanları yok.

Peki, gelelim terörle mücadele meselesine. Habur mevzu edildi. Bence yani “Yüz yılda yapılan en önemli kırılma noktası ne?” dersiniz, bir, açılım meselesidir. Adı önce “Kürt açılımı” diye başlayan, sonra demokratik millî birlik, beraberlik vesaire diye devam eden açılım politikası önemli kırılma noktasıdır. İkincisi de Suriye'yle ilgili hükümetimizin göstermiş olduğu, hâlâ sebebini anlayamadığım gayretkeşliktir.

Peki, açılım konusunda ne oldu? Açılım konusunda geldiğimiz nokta şu oldu maalesef, Habur'la ilişkilendirerek konuşmak istiyorum: Bir, terörün toplumsallaşması, yaygınlaşması, maalesef, o görüntülerle birlikte oldu.

İki, bir terör örgütünün adı ne olursa olsun istediği iki şey vardır muhabatından, muhatap devletten: Bir, muhatap kılınmak; iki, müzakere etmek. Maalesef, bu süreç sonunda hem muhataplık hem de müzakere konusu gerçekleşti.

Şimdi, o bölgede Kürt kökenli olup da bu devletin yanında, bu bayrağın altında saf tutmuş milyonlarca insan var. Ama ne oldu? Onlar dediler ki: “Ya, bu devlet, bu insanları muhatap alıyor, ben geri çekiliyorum.” Pasifleşti. 55-60 bin köy korucusu var, şehidi var, yaralı var, gazisi var; hepsi pasifize oldu. Yani “Açılımın hatası, açılımın günahı nedir?” denildiği zaman bunları görmemiz lazım. Şimdi de Oslo'da görüşme yapılıyor.

Şimdi Adalet Bakanımız burada, Adalet Bakanlığının yetkilileri burada, siz buradasınız. Bu çok tarihi bir sorun, lütfen biri bana cevap versin: Oslo'daki görüşmelerin hukuki meşruiyeti nedir? Hukuki kaynağı nedir? Kim? Terörle Mücadele Kanunu mu, İstihbarat Kanunu mu, hangi kanun bu yetkiyi Sayın Başbakan'a veriyor? "Efendim, istihbarat yetkilileri görüşür." deniliyor. Ya, İstihbarat Kanunu'nda istihbarat yetkililerinin görevi istihbarat toplamaktır, operasyonel yetkisi yoktur Türkiye'de istihbaratçıların.

CELAL ADAN (İstanbul) - Ayrıca istihbarat görevlisi de değil o tarihte.

MURAT BAŞESGİ OĞLU (İstanbul) – Yani bu, Sayın Başbakanın sırtına asılan aslında çok ağır bir yükür. Sayın Başbakan diyor ki: "Ben gönderdim bunları." Bütün şeyi kendisi üzerine alıyor. Ama ülkede Başbakan olmak... Türkiye'nin anayasal sisteminin görüşüldüğü, idari sisteminin görüşüldüğü bir masada oraya bürokrat göndermeye yetki var mı, yok mu? Bunu arkadaşlarımızın araştırması lazım ve Sayın Başbakanı da bu ağır yükten kurtarmaları lazım. Hâlâ bu yanlış devam ediyor. Böyle bir yetki yok. Yani "Ben başbakanım, ben gönderirim." Böyle bir yetki yok Sevgili Başkanım.

Demek istediğim şu: Çok kritik bir süreçten geçiyoruz. Bu süreçte özellikle bölünme, millî birliğimizin, beraberliğimizin parçalanma tehlikesi karşısında gönül arzu ediyor ki iktidarla muhalefet aynı frekansta olsun ama bu maalesef yok. Yani ne oldu, yıllardır şu oldu, bu oldu, bu ülke bölünmedi; hâlbuki teker teker gidiyor işte. Büyükşehir Yasası, ana dilde savunma, arkasından kamu hizmetlerinde savunma, kamu hizmetlerinde ana dilde hizmet. Neticede bu bizi nereye götürecektir? Ana dilde eğitime götürecektir, özerk yönetime götürecektir. Peki, yani bunlar bir işaret fişegi aslında. Bu süreci yaşamış ülkeler var yani bunlardan bizim ders almamız lazım.

Şimdi, ben, iki gündür beynimi zorluyorum. Ya, bizi şu noktada zorlayan ne var? Kendi iç hukukumuzda bir zorlama mı var? Yok. Doktrinde bir zorlama mı var? Yok. Savunma ve ana dilde savunma ve adil yargılanma konusunda uluslararası imza koyduğumuz sözleşmelerde bu ülkenin bir sıkıntısı mı var? Yok. Yargıtayda bir sıkıntı var mı? Yok. Yerel mahkemelerde bir sıkıntı var mı? Yok. Peki, bizi mecbur tutan o zaman ne? Bilmediğimiz, belki burada 1 kişinin, 2 kişinin bildiği gizli bir gerçek var. Yani bu ana dilde savunmaya bizi götürecektir hiçbir zorlama yokken bunu hangi gerekçeyle Meclis... Yani bir iki mahkeme bunu şey yaptı ama Yargıtay onu neticede düzeltmiş. Hatta, yanlış hatırlamıyorsam, kanun yararına bozmaya, Adalet Bakanlığı isteyerek Yüksekova ve Hakkâri mahkemeleri arasındaki çelişkiyi de gidermiş, "O şeklen." demiş, yani "İtirazı kesindir, onun itiraz yolu açıktır." falan diye ama neticede bir şekilde Adalet Bakanlığı da meseleye müdahil olmuş.

Şimdi, Sevgili Başkanım, değerli arkadaşlar; yani geçtiğimiz süreç kritik bir süreç ve bu ülkenin birliğini, beraberliğini korumak, bugün görevde olan ister bakan olalım ister parlamenter olalım hepimizin sırtında. Yani bizim, çocuklarımıza daha ağır gündemli bir Türkiye terk etmek gibi bir mahcubiyeti yaşamamamız lazım. Hassasiyetimiz ve uzun konuşmalarımız bundan kaynaklanıyor. Bu hususun da en önemli nirengi noktası dildir. Yani dilde yapacağınız herhangi bir değişiklik, neticede bu birlik ve beraberliği zorlamaya götürür ve bizi birlikte yaşamaktan alıkoymaz. Yani şimdi bir sürü şeyler söylendi.

Hakan kardeşimize de bir açıklama yapmak istiyorum. Demin örnek verdi, şu ülkelerle ilgili diye. Tabii, bu tercüme işi çok dikkatli takip etmemiz lazım ve çok dikkatli okumamız lazım. Macaristan diyor mesela Hakan Bey. Macaristan'da durum şöyle: Macar Anayasası'nın 68'inci maddesi "Macaristan Cumhuriyeti'nde yaşayan ulusal ve etnik azınlıklar millet egemenliğine ortaktır..." Macaristan 13 ayrı grubu anayasal sisteminde azınlık olarak kabul etmiş ve bunlara ana dilinde eğitim ve yargılama hakkını tanımış. Yani Macaristan'ı bize örneklemek son derece yanlış. Belki öbür Slovenya örneğine baktarsak benzer bir durum söz konusu.

Yani özetle -sizi daha fazla yormayayım- demek istediğim şudur ki bu talep siyasal ve kültürel bir taleptir. Siyasal ve kültürel talebin norm düzenlemesi ancak anayasa ile mümkündür. Ceza muhakemelerinde böyle bir düzenleme yapma hakkımız yoktur. Anayasa'daki düzenleme konusu da -dün ifade ettik- Anayasa'nın 3'üncü maddesi, 4'üncü maddesi, 6'ncı maddesi, 10'uncu maddesi gibi temel maddelerine aykırılık teşkil ediyor. Bir kez daha görüşünüzü, durumunuzu değerlendirirseniz ülke adına size minnettar kalırız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Değerli Bakanım.

Umuyorum ki madde müzakeresinde bu görüşlerden hepimiz birlikte yararlanacağız.

Ben maddelere geçilmesini yeniden oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde müzakeresine geçilmiştir.

Ara veriyorum arkadaşlar.

Kapanma Saati: 13.32

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.00

BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Harun TÜFEKÇİ (Konya)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, tekrar saygı sunuyorum.

Oturumu açıyorum.

Çalışmaları başlatıyorum.

Arkadaşlardan bir konuda yine Komisyon uygulamamla ilgili bir hususu paylaşıp muvafakatları aldıktan sonra...

Şimdi, biz, komisyonlarda zaman zaman, diğer maddeler var... 1'inci madde tabii öneriler, önerilerin değerlendirilmesi, yeniden belki bir şekil alması bakımından daha ayrıntılı bir değerlendirmeyi zorunlu kılabilir.

İzninizle, ben, 2'nci maddeden başlayayım. Yürütme ve yürürlük maddesine geldiğimiz zaman bırakayım, 1'e geleyim, daha ekonomik.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Olur mu Başkanım?

BAŞKAN – Olur, olur, onu yapıyoruz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Olmaz.

BAŞKAN – Yapıyoruz, yapıyoruz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Niye, neden öyle bir şey yapma ihtiyacı hissettiniz?

BAŞKAN – Şundan diyorum, sizin için diyorum...

Bir, sizin için, şöyle: Dinlenerek öbür maddeleri müzakere... “Olmaz.” dersiniz yapmayacağım zaten.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Olmaz.

Efendim, önemli olan 1'inci madde zaten.

BAŞKAN – Orada vakit kalsın diyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Diğerlerinde belli bir uzlaşma olacak.

BAŞKAN – 1'e çok vakit kalsın diye yapıyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Efendim, sonuna doğru kalır. Artık herkesin ilgisi, enerjisi, hassasiyeti en aza düşer.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bu bizim Komisyonumuzun temel kanunlarda olsun çok kanunlarda olsun yaptığımız uygulama. Bu, iki günde, üç günde geliştirilen bir uygulama değil.

Ne dersiniz, makul mu?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bence olmaz efendim.

BAŞKAN – Peki, tamam.

Dilek Hanım'ın muhalefetiyle yüksek Komisyonumuzun vücut dili...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Hayır...

BAŞKAN – Efendim, bakın, sizin lehinize Dilek Hanım.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Tabii, Komisyon Başkanlığımızın takdirine bırakıyorum da ben şöyle düşünüyorum:

Bu arada belki hem Bakanlık hem...

BAŞKAN – Tabii, müzakere edersiniz yani zaman bulursunuz.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Yeniden gözden geçirme anlamında bir fırsat olacaksa hayhay diyoruz.

BAŞKAN – Belki evet...

Belki Müsteşarımla arkadaşlar, Murat Bey değerlendirirler. Bu ara şey etmeyelim yani.

Bakın, sizin ulaşmanız gereken amaca ben araç...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Hepsini sıralamıştık Sayın Başkanım.

BAŞKAN – O basit, metot o ya.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – O zaman, efendim, bizim 58’ ten itibaren olan önergelerimizi alabilir miyiz?

BAŞKAN – Madde ihdası... Tabii alacağız.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Madde ihdası, 58...

BAŞKAN – Hangi maddeyse o sıra geldiği zaman hemen verin ki dağıtalım.

58 hangi maddeden sonra?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – 58, 67, 204...

BAŞKAN – Tabii, tabii.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – İstedğimiz şeyler var.

BAŞKAN – Anladım, anladım. Yani 1’inci maddeden sonra bir madde ihdası var, onu önerge sahibi açıklayacak, oylayacağız.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Tabii arkadaşların bu arzularını anlayışla karşılamak lazım. Keşke öğleden evvel çok ters...

Bakın, yine ansiklopedi çıktı. Dilek Hanım sonra “Beni arıyor Başkanım.” diyor.

Kaç dakika efendim, bir dakika mı, üç dakika mı?

Biz o faslı bitirdik yani değerli milletvekilim, isminiz geçsin, cümleleriniz geçsin diye... Usule aykırı...

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Beş dakika.

BAŞKAN – Beş dakika.

Tamam, buyurun.

Lütfen beş dakika çünkü Komisyonumuz 1’inci maddeye yoğunlaşacak. Belki orada daha güzel metin çıkabilir.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri; sözlerime başlamadan önce hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, getirilmiş olan bu tasarının masum bir tasarı olmadığını, savunma hakkını ilgilendiren bir tasarı olmadığını, mahkemelerin işlerini kolaylaştıracak bir tasarı olmadığını belirterek sözlerime başlamak istiyorum.

Bu tasarı, yargının veya milletimizin ihtiyaçlarından doğan ve milletimizin bir sorunun çözümüne katkı sağlayacağına inanmadığımız bir tasarı.

Bu tasarı, bölgesel gelişmelere uygun olarak Büyük Orta Doğu Projesi gibi, Arap baharı gibi konjonktürel durumlara uygun olarak hazırlanmış bir düzenlemedir.

Bu tasarı, siyasi bir tasarıdır, Türk milletinin geleceğini ilgilendiren önemli bir düzenlemedir.

Bu tasarı, devletimizin üniter yapısının bozulması sonucunu doğuracak bir düzenlemedir.

“Bu düzenlemeye neden ihtiyaç duyuluyor?” sorusunun cevabına baktığımız zaman da bunun iktidar tarafından izah edilmesine ciddi olarak ihtiyaç vardır. Yoksa Türkçe bilmeyenlerle ilgili Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu’nun 202’nci maddesi zaten bir düzenleme getirmekte, bu düzenlemenin de gerek Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi gerekse de uluslararası bütün düzenlemelere uygun bir düzenleme olduğu da bilinmektedir.

Bu düzenlemenin gündeme getirildiği zamana da dikkat edilmesi gerekmektedir. Bir taraftan PKK ve KCK sanıklarının açlık grevleri, diğer taraftan da teröristbaşının bu görüşmelerle ilgili vermiş olduğu karara denk gelmesi oldukça düşündürücüdür.

Bu düzenleme, Anayasa’nın 3’üncü, 4’üncü, 11’inci, 14’üncü maddesi gibi birçok maddesine aykırılıklar teşkil eden bir düzenlemedir.

Bu düzenleme, yine Anayasa’nın başlangıç maddelerine, hükümlerine de aykırılıklar teşkil etmektedir. Gerçi Anayasa’ya aykırı düzenleme yapma artık klasik bir AKP uygulaması hâline gelmiştir. Gerek Cumhurbaşkanlığı Seçim Kanunu’nda gerekse Büyükşehir Belediye Kanunu’nda olduğu gibi son dönemde çıkarılan kanunların hepsinde bu Anayasa’ya aykırılıkla ilgili kesinlikle bu husus göz ardı edilmekte, normlar hiyerarşisi bir tarafa bırakılmakta, hukuk devleti ilkesi çiğnenmektedir.

Bu düzenleme, binlerce yıllık bu milletin dilini tartışmaya açmaktadır. Tartışmaya açmakla da yetinilmemekte, aynı zamanda bu milletin dilini, bu milletin bütünlüğünü, bu milletin toprağını bölmeye ilişkin bir düzenlemenin başlangıcıdır.

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu’nun 202’nci maddesi meramını anlatacak kadar Türkçe bilmeyenler için zaten tercüman görevlendirilmesi hususunu düzenlediği hâlde, bu uygulamanın da Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 6’ncı maddesine uygun olduğu

bilindiği hâlde, dünyada bu düzenlemeden daha ileri düzenlemelerin olmadığı bilindiği hâlde bugün bu husus sizlerin huzuruna getirilmiştir.

Bu düzenleme savunma hakkına ilişkin olsa zaten tercümanın görevlendirilme mecburiyeti olduğu hâlde tercüman görevlendirme ve ücretinin devlet tarafından karşılanması gibi bir model bir kenara bırakılarak tamamen keyfi bir tercümanlık müessesesi getirilmektedir. Getirilecek olan bu tercümanlık müessesesinin sonuçlarının nerelere varacağı da gerçekten öngörülmemiştir çünkü değerli milletvekilleri, yarın PKK bu tercümanlıkla ilgili müesseseyi tamamen kontrolüne aldığı durumda nelerin yapılacağı belli değildir. Yani savunma hakkının, tamamen bu konularla ilgili olarak, PKK'ya devredilmesi sonucunu ortaya çıkaracak bir düzenlemedir.

Yine mahkeme ve yargılama yetkisinin sadece savunmayla ilgili olmadığı, aynı zamanda yargılamanın bir bütün olduğu ve yargılamanın bütün aşamalarında da bununla ilgili sorunların da gündeme getirileceği bilindiği hâlde böyle bir düzenleme karşımıza çıkarılmaktadır.

Bu tasarıyla, savunma hakkının önünde bir engel varmış da kaldırılmıyormuş gibi bir durum ortaya çıkarılmaktadır. Bu düzenlemeyle savunma dili üzerinden yeni bir millet oluşturulması gibi bir durum ortaya çıkarılmaktadır. Bu düzenleme, Türkçeyi dışlayan, önemsizleştiren ve bölücü bir düzenleme olarak karşımıza çıkmaktadır.

"Bu düzenlemeyi kimler istiyor, kimler istemiyor?" diye baktığımız zaman işte burada bilim adamları konuştu, üniversite hocaları değerlendirme yaptı, bu düzenlemenin doğru olmadığını ifade ediyorlar. Bu düzenlemeyi muhalafet partileri istemiyor. Bu düzenlemeye söz hakkı verdiğiniz Yargıtayın temsilcileri de karşı çıkıyor ama bu düzenlemeyi PKK istiyor, KCK istiyor, açlık grevciler istiyor, BDP istiyor, İmralı istiyor ve maalesef sadece AK PARTİ'liler istiyor.

Değerli milletvekilleri, sonuç olarak, bu düzenlemeye biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak şu gerekçelerle karşı çıkıyoruz: Bu yasaya, resmî dilimiz Türkçeyi zedeleyen, önemsizleştiren, dışlayan bir düzenleme olduğu için karşı çıkıyoruz. Bu yasaya millî birlik ve beraberliğimizi bozar diye karşı çıkıyoruz. Bu yasaya, üniter yapımızı zedeler diye karşı çıkıyoruz. Bu yasaya, milletin tarihine, vizyonuna, karakterine, birlik ve beraberliğine uygun bir yasa olmadığı için karşı çıkıyoruz. Bu yasaya, Türk'üyle, Kürt'üyle, askeriyeye, siviliyle bu milletin kanına giren kiralık, bölücü, hain ve katillerin talebi olduğu için bu düzenlemeye biz karşı çıkıyoruz.

Son sözüm, değerli milletvekilleri, değerli AK PARTİ milletvekillerimize.

Değerli AK PARTİ'li milletvekilleri, siz de bizim gibi muhafazakâr oylarla iktidara geldiniz. Millî hassasiyetler, vatan sevgisi, şehitlerimize saygı noktasında bizden daha geride olmadığınızın inanıyorum. Yarın bu millete ve daha sonra da Allah'ın vereceğiniz hesabı düşünerek bu yasaya geçit vermeyin diyor, hepimize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Hocam, şimdi...

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Beni unutmadınız, değil mi?

BAŞKAN – Emsal oluyor yani şimdi bunlar emsal oluyor ister istemez.

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Ara vermeden önce...

BAŞKAN – Biliyorum, biliyorum.

Kaç dakika şey ediyorsunuz?

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Efendim, yedi dakika filan sürebilir, on dakikayı kesinlikle geçmeyecek.

BAŞKAN - Yok, beş dakikayı geçmeyecek.

Avukatlar ansiklopediden vecize çıkarırlar üstadım. Onun için beş vecize beş dakika.

Buyurun.

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlarım; önce Wilhelm Von Humboldt' un bir sözüyle başlamak istiyorum: "Gerçek vatan aslında dildir. Vatandan en hızlı, en kolay uzaklaşma dil yoluyla oluyor ve hatta en sessizce gerçekleşen yol da budur."

Hiç şüphe yoktur ki tartıştığımız ana dilde savunma konusu hukuksal olmaktan ziyade siyasaldır. Türkiye Cumhuriyeti kurulduğundan bu yana, doksan yıldır, ana dili Türkçe olmayan yurttaşlarımızın yargılanmasında bir çevirmen ile ifadeleri alınmış, savunmaları yaptırılmış ve sonuçta tüm dünyanın saygıyla karşıladığı yüz binlerce karar verilmiştir.

Şimdiye kadar hiçbir sorun olmayan bu uygulama, Adalet ve Kalkınma Partisinin iktidarında, onun oluşturduğu özel mahkemelerde sorun hâline getirilmiştir. Doksan yıllık uygulama devam ettirilseydi hiçbir sorun olmayacaktı. Ancak tekke ve

zaviyelerin açılmasının Başbakan Yardımcısı düzeyinde dile getirilmesi, ilkokullara tesettür uygulamasının sokulmasına ilişkin yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile eş zamanlı olarak ana dilde savunma konusu bilerek ve kasten gündeme getirilmiştir.

Türkiye'de Adalet ve Kalkınma Partisinin çekirdek kadrosu gerçek yüzünü göstermeye başlamıştır. On yıldır halktan gizlenen gerçek yüz artık ortaya çıkmaktadır. Ülkemizde maalesef bir çekirdek kadro irticanın iktidarı durumundadır. Halkın gerçek yüzünü bilmesi hâlinde ancak yüzde 7,5 oy alacak olan bu çekirdek kadro, yüzde 7,5'tan fazla alması mümkün olmayan bu kadro, bilerek engellenen DYP-ANAP birleşmesinin akamete uğratılmasıyla etrafına orta sağ seçmenin oylarını almayı başarmıştır. Bu kadro, Türkiye Cumhuriyeti'ni çağ dışı bir din devletine dönüştürmeyi amaçlamaktadır, cumhuriyetimizin bütün dayanaklarını bir bir yok etmeye çalışmaktadır. Bunun en önemli kanıtı da şimdi Millî Eğitim Bakanı olan Sayın Bakanın aşağıdaki sözleridir: "Cumhuriyet kavramının aslında artık bizim için çok fazla bir mana ifade etmediğini söylememiz de mümkündür" diyor. "Türkiye Cumhuriyeti'nin başlangıçta ortaya koyduğu bütün temel ilkelerin, laiklik, cumhuriyet, milliyetçilik gibi birçok temel ilkenin yerini daha çok katılımcı, daha ademimerkezci, daha Müslüman bir yapıya devretmesi zorunluluğu ve artık bunun zamanının geldiği düşüncesini taşıyorum." diyor Ömer Dinçer. Bu doğrultuda rejimin yeniden tanzimini isteyen bu kişinin bu fikirleri bilindiği hâlde Millî Eğitim gibi bir bakanlığa getirilmesi çekirdek kadronun iç yüzünü açıkça göstermektedir.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Konuyla ne alakası var?

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Geliyor efendim.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Konuyla ne alakası var?

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Geliyor efendim.

Cumhuriyeti çökertme projesi yürütülmektedir.

RECEP ÖZEL (Isparta) - Adalet Komisyonunda...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Müdahale etmeyin lütfen.

GÜRKUT ACAR (Antalya) – İşte geldik.

Cumhuriyeti çökertme projesi yürütülmektedir.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Dilek Hanım, bağır, duymuyoruz!

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Efendim, lütfen o zaman sözümü kesmezsiniz.

Eyalet yasası çıkarılmıştır. Oslo'da ülkede ayrı bir ulus yaratmanın altyapısı kabul edilmiştir. Şimdi de sıra ana dilde savunmaya gelmiştir. Savunma hakkının kutsallığı kullanılarak Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerini oluşturan Lozan Antlaşması ve dil birliğinin yok edilmesi ve dil üzerinden azınlık yaratmak amaçlanmaktadır.

Bu talep, önce Oslo görüşmelerinde dile getirilmiş, sonra da KCK davası sanıklarının açlık grevleriyle kamuoyuna haklılık ve insani bir talebin kabulüymüş gibi gösterilerek, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine taşınmıştır.

Tasarı, Anayasa'nın 3'üncü maddesinde belirtilen "resmî dilin Türkçe olduğu" ilkesine aykırıdır. Her ne kadar dün, Komisyondaki oylamada AKP oylarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığı kabul edilmiş ise de buradan tekrar söylemekte yarar var: Tasarı, bu hâliyle CMK 202'nci maddesinin bugünkü hâlinde daha geri bir uygulamayı getirecektir.

KCK davasında, Türkçe bildiği kesin olan, yıllarca belediye başkanlığı yapmış, yönetici olarak Türkçe konuşmuş sanıkların, şimdi, Türkçe bilmiyormuş gibi "ana dilde savunma" adı altında ikinci bir dili resmî hâle getirmeye çalışmaları iyi niyetten yoksundur. Yargılama dilini değiştirmeye yönelik özel bir amaç vardır. Bu konuda ısrar eden sanıkların, savunma hakkını kötüye kullandığı açık seçik ortadadır. Açıkça hakkın kötüye kullanıldığı durumları hukuk himaye etmez. Böyle bir durumda, sanıkların savunma hakkını kötüye kullandıklarına karar verilerek, dillerini bilen bir avukat vasıtasıyla savunmalarının yaptırılmasına karar verilebilirdi.

Mahkemelerce sorunu çözmek için hiçbir adım atılmayarak, işi Türkiye'nin egemenlik sorunu olan "dil birliğini" bozma noktasına taşınması, belirli bir planın parçası olarak görülmektedir.

Bir toplumu ayakta ve bir arada tutan birkaç unsur vardır, bunun temeli dildir. Dil, ortak tarih, ortak amaçlar, hedefler, toplumu bir arada ve ayakta tutar, ancak böylece bir ulus olunur. Türkiye Cumhuriyeti bir ulus devlettir. Türkiye, çağdaş, güçlü ve onurlu bir ülke olarak yoluna devam edecekse, cumhuriyetin temel niteliklerini koruyarak bunu yapabilecektir. Cumhuriyeti ters yüz ederek varacağımız hiçbir yer yoktur. Türkiye'de ne yazık ki, son dönemde cumhuriyeti ters yüz etmeye dönük adımlar atılıyor.

Bakın, her şey eğitimle başlar. Birleştirici, bütünleştirici olacak olan da eğitimidir, ayrıştırıcı olan da eğitim olacaktır. AKP de öyle yaptı; millî eğitimin görevleri arasından "cumhuriyet", "Atatürk" gibi kavramları çıkarıp, millî ve manevi değerleri yabancı sermayeye iş gücü yetiştirmeyi hedef olarak belirledi.

Şimdi ana dil konusu sürekli gündemde tutuluyor. Ana dilde eğitim öncesinde de, bugün görüşülmekte olan tasarıyla asıl amaca giden yolun taşları döşeniyor. Bizim ayrışmayı değil, bütünleşmeyi savunmamız gerekir.

Pazartesi günü eski YÖK Başkanı Kemal Gürüz Cumhuriyet gazetesine bir yazı göndermiş. Kendisi biliyorsunuz cezaevinde ama yazısında, cezaevi sıkıntılarını, soruşturmanın haksızlığını değil, Türkiye'nin geleceğiyle ilgili düşüncelerini paylaşmış. Yazısının başlığı "Cumhuriyet ve Anadilinde Eğitim Üzerine" Bu yazıda "Milletler Neden Başarısız Olur" adlı kitaptan alıntılar yapmış, Afrikadaki Botswana'dan örnekler vermiş. Bir de ABD'li düşünür Arthur Scheleschinger'in "Amerika'nın Birliğinin Bozulması" yazısından alıntı yapmış. Burada resmî dilin tek olmasının hayati önemini şu iki tespite dayandırıyor ve diyor ki: "Resmî dilin tek olmaması hâlinde tarafsız kamu kurumları kurulamaz, ortak bir kamuoyu oluşmaz."

Sayın Başkan, getirilen tasarıyla kamuoyu kandırılıyor, Türkiye, çağ dışı bir anlayışa teslim ediliyor. Bu tasarı, CMUK 202'nci maddesi metninin daha gerisindedir. Sonuçta, yine her şey özel yetkili mahkemenin takdirine kalmaktadır. Ana dilde savunma gerekçesiyle, Kürt kökenli yurttaşlarımıza sanki onların lehinde bir yasa çıkarılıyormuş gibi kamuoyu oluşturulurken, diğer yanda öncekinden daha kötü bir metinle aynı uygulama daha da kötü bir noktaya getirilmektedir. Bu nedenle biz bu yasaya karşıyız.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Acar, çok sağ olun.

1'inci maddeden sonra bir madde ihdası önergesi var.

Değerli arkadaşlar, görüşülmekte olan Kanun, 87'nci maddede görüşülmekte olan kanundur.

Madde ihdas önergelerinde usulümüz şudur, hem 87'nci maddedeki usul odur hem komisyonlardaki usul o: Önergeyi okutuyorum -önerge sahibi ya "gerekçeyi oku" diyor veya kısa bir konuşma yapıyor gerekçe sınırında- oyluyorum, madde ihdas edilirse müzakere açıyorum, yoksa kalıyor.

1'inci maddesinden sonra, Cumhuriyet Halk Partili arkadaşların bir önergesi var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Tasarısına, çerçeve 1. maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesi ve madde numaralarının buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz. 27/11/2012

Ömer Süha Aldan
Muğla

Ali İhsan Köktürk
Zonguldak

Bülent Tezcan
Aydın

Dilek Akagün Yılmaz
Uşak

Turgut Dibek
Kırklareli

Madde 1 – 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 58. maddesinin 2 ve 3. fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN – İzah mı edeceksiniz, yoksa gerekçeyi mi...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – İzah edeceğim.

BAŞKAN - Şu imkânsızlığı var Dilek Hanım, şunu da arz edeyim: Siz konuşursanız gerekçe zapta girmeyecek; gerekçe eğer ölçülmüş, biçilmişse zapta girmesi bakımından daha sağlıklı olur. Takdir sizin.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ben izah edeyim Başkan.

BAŞKAN – Peki, gerekçeyle sınırlı ama öyle şey değil; yani konuşmanız gerekçeyle sınırlı.

Buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Şimdi, gerekçeyi...

BAŞKAN – Evet, evet, madde gerekçesi. Maddeyi ihdas edersek, müzakereyi sonsuz vereceğiz.

Buyurun gerekçe sınırlıyla.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, benim görüşmelerimle, konuşmalarım ile ilgili sizin bu hassasiyetinizin ve sözlerimin sürekli kesilmesi düşüncesinin doğru olmadığını düşünüyorum.

Şimdi, bakın, telefonda da size söyledim, kırgınlığımı söyledim. Yani sabahtan pek çok arkadaşımız, şimdi de arkadaşlarımız farklı görüşler, yani "202'ye bizi neresi getirdi? Bu tasarımı neler değiştirmemize neden oldu?" diye farklı görüşlerini ileri sürdüler, değişik şekillerde örnekler verdiler. Hiçbir arkadaşımızın sözünü benim kadar kesmediniz Sayın Başkanım. Yani burada, ben şöyle bir rahatsızlık hissettim: Burada konuşan bir tek bayan benim, tek kadın milletvekili; yani İlknur Hanım da var ama konuşan kadın milletvekili benim.

Şimdi, bunu belki kendi açınızdan içselleştirememiş olabilirsiniz ama bir kadının bu kadar konuşma yapması, iddialı olması ya da çok hoşunuza gitmeyen sözlerin söylenmesi gibi bir yaklaşım biçiminin olabileceğini düşündüğüm için rahatsızlığımı söylemek istiyorum. Lütfen, benim sözlerimi kesmemenizi rica ediyorum. Çünkü ben Komisyon üyesiyim, yani burada her arkadaşım kadar konuşmaya hakkım var ve üstelik de yani gereksiz yere ya da Komisyonun konuştuğu şeylerin, görüştüğü şeylerin dışında şeyler konuşmuyorum. Onun için lütfen, bundan sonraki görüşmelerimizde benim sözümün kesilmesini istemiyorum Sayın Başkanım. Diğer arkadaşlarımıza gösterilen saygı kadar ben de bu saygıyı hak ettiğimi düşünüyorum; bu birinci konu.

İkinci konu efendim...

BAŞKAN – Orada bana izin verin.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bir dakika... Bir de onu açıklayayım, ona da siz şey yapın isterseniz.

Şimdi, dün, Sayın Bakanımız bu tasarı getirilirken, düşüncelerini açıklarken Mümtaz Soysal'ın görüşlerinden bahsetti, bir alıntı okudu. Bugün de aynı şekilde o alıntıyı okudu. Ben de bunun üzerine Sayın Mümtaz Soysal'ı aradım -kendisi Ankara'daymış- "Hocam, böyle böyle bir durum var. Lütfen, gelip görüşlerinizi bize açıklar mısınız bu tasarıyla ilgili?" dedim. Mümtaz Hoca "Şu anda bir toplantıdayım ama saat üç buçuk gibi gelebilirim." dedi. Sayın Başkanımıza ilettim, dedim ki: "Mümtaz Sosyal gelip düşüncelerini açıklayabilecek bu tasarıyla ilgili." Sayın Başkanım dedi ki: "Biz geneli üzerindeki görüşmeleri tamamladık; artık böylesi bir şeyi kabul etmiyoruz." Yani Mümtaz Soysal'ın gelip buraya düşüncelerini açıklamasının uygun olmadığını söyledi.

Yani ben onu neden istemiştim Sayın Başkanım? Şimdi, bu tasarı, gelen tasarı o kadar insanların içinini acıtıyor ki, canını acıtıyor ki, büyük ihtimalle Sayın Bakan da bunu çok içselleştirememiş olduğu için Türkiye'nin ulusal çıkarlarının korunmasıyla ilgili ve ulusalcı duruşu nedeniyle herkes tarafından olur gören bir Hocamız olan Mümtaz Soysal'ın görüşlerini daha çok, onları gündeme getirmeye çalışıyor; çünkü Bakan gerçekten çok zor durumda. Böyle bir konuyu açıklayabilmesi kolay olmadığı için Mümtaz Hoca'ya doğrudan doğruya başvuruyor; oysaki Mümtaz Soysal'la da görüştüm. Mümtaz Soysal "Asla benim o söylediklerimden o sözler çıkamaz. Ben, resmî dilin ne anlama geldiğini söyledim. Tüm resmî kurumlarda resmî dil kullanılacaktır. Ancak farklı dilleri konuşan milyonlarca insanımız olduğu için onların da elbette bazı konularda, yani konuşmalarına, yasaklanmalarına karar verilmelidir ama bu, yani resmî kurumlarda, yargıda, kamuda, eğitimde ve sair yerde olmaz böyle bir şey." diye görüşlerini açıkladı ve benim de bu konuda görüşlerini bildirmemi istedi.

BAŞKAN – Burada izin verir misiniz bana Dilek Hanım?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Evet efendim, buyurun.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, insana, belli statüye ulaşmış kişiye veya ulaşmamış kişiye muhteşem bir saygı ve zarif bir nezaket ilişkisi içerisinde bulunuyorum; bu, Dilek kardeşimiz için de öyledir, öbürü için de öyledir. Fakat Anayasa'mızın sanıyorum 95'inci maddesi –Turgutçuğum, belki yanlış bir madde söyleyebilirim- Türkiye Büyük Millet Meclisi faaliyetlerinin İç Tüzük hükümlerine göre yürütüldüğünü amirdir. Bir madde ihdasına ilişkin önerelerde form var, belli bir şekil var. Şu şekil uygulanır: Genel Kurulda da bunun örnekleri var, benim Komisyonumda da örnekleri var. İlk uygulama değil Dilek Hanım, size özgü bir uygulama değil.

Bir; madde ihdası eğer görüşülmekte olan tasarıyla ilgisizse, komisyon başkanı okutmadan, Genel Kurulda Başkan okutmadan -87'nci madde- işleme koymaz. İlgiliyse, önergeyi okutur. Birinci yol, gerekçe okunur. İkinci yol, gerekçe kapsamında önerge açıklanır. Arz ettiğim bu; yoksa ben niye sizin sözünüzü keseyim. Ama usul bu.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ben sabahki usul konusunda söyledim.

BAŞKAN – Onu, tamam, "Üzdüysem özür dilerim." dedim ama oraya dönmek istemiyorum, orada da haksız bir konumda değildim. Çünkü akşam "Anayasa'ya aykırılık" adı altında aslında geneli üzerinde müzakere yapıldı. Sonra, sabahleyin de başladık ve yarım saatte asıl gündeme gelinmeyince bir değerli kardeşime usulü hatırlattım. Ne yapalım?

Mümtaz Sosyal olayına gelince, bugün değerli üyemiz bana telefon açtılar. Mümtaz Soysal'ın kendisine değil, yayınlanmış eserine Bakanımız metin okuyarak atıf yaptı, örneğini de size verdi ve hatta benim burada kütüphanemde olduğu için daha ayrıntılı okuyun diye size verdim. Şimdi denildi ki "Mümtaz Soysal'ı çağıralım. Bunun anlamı ne, bu anlam çıkıyor mu?" Biz burada Mümtaz Soysal'ın kitabını eleştirmiyoruz, Mümtaz Soysal'ın görüşlerini de eleştirmiyoruz. Referansta bulunduk ve değer yargısı olmaksızın bulundu Bakan ama ben şimdi Mümtaz Soysal'a – Saygı duyduğum bir bilim adamı. Anayasa Komisyonunda, Uzlaşma Komisyonunda Hoca'yla beraber çalıştık.- ama ben şimdi, bir eserindeki düşüncesi dolayısıyla, resmileşmiş eser; o eserden dolayı "Hocam, buradaki eser böyle mi, görüşünüz ne?" mi... Bu, şerh usulü. Şerh usulü, efendim, 19'uncu asrın bir bilim usulüydü, geçti gitti. Yani şerhten belki bilimsel sonuçlara ulaşamazsınız ama ulaşılacak bilimsel sonuçlara da veri alabilirsiniz.

Komisyonumuzun rasyonel bir komisyon olduğunu düşünüyorum. Dilek kardeşimin de bu açıklama içerisinde yine önergenin gerekçelerini bizlerle paylaşmasını istiyorum.

Buyurun Dilek Hanım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Teşekkür ederim.

Efendim, şimdi, biz savunma hakkı üzerinde konuşuyoruz. Yani savunma hakkının kutsallığı üzerinde konuşuyoruz. Bu nedenle de bizim Ceza Muhakemesi Kanunu' muzda asıl sorun olan savunma hakkı ihlallerine dönük değişiklik önerlerimiz bu nedenle getiriliyor. Çünkü gerçekten savunma hakkı kutsaldır. Niye öyledir? Çünkü ceza yargılamalarının sonucunda insanların özgürlüklerinin sınırlandırılması söz konusudur. Yani çok açık; hukuk davalarında eğer siz, yani hukuk davalarında da savunma çok önemlidir ama hukuk davalarında hata yaparsa yargıç, avukat ya da bir başkası, bilirkişi hata yaparsa insanlar paralarından olurlar ama ceza yargılamasında savunma hakkı yeterince yerine getirilmez, dikkat edilmezse, o zaman kişiler özgürlüklerinden yoksun kalırlar. Pek çok ülkede şu anda var olan, geçmiş dönemde de bizim ülkemizde var olduğu gibi yaşam haklarından mahrum kalabilirler. Yani iyi ki, yaşam hakkını ortadan kaldıran idam cezası kaldırıldı ülkemizde, çünkü bu kadar adli hatanın, savunma hakkı ihlalinin olduğu bir ortamda, artık, herhâlde o zaman yaşama hakkından bizim konuşabilmemiz neredeyse hiç mümkün olmazdı diye düşünüyorum.

Şimdi, yani Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun 58'inci maddesinde var olan gizli tanık uygulaması şu anda tam bir felakete dönüşmüştür Sayın Başkanım. Özellikle bu özel yetkili mahkemelerde ve şimdi de terör mahkemeleri hâline gelen bu mahkemelerde bu tanıklıkların bu şekilde kullanılması, yani tam bir yargısız infaza dönük bir yaklaşım biçimini gösteriyor. Yani biz ne yaparız duruşmaya girdiğimiz zaman? Yani sanık tanığı görür, mağdur da tanığı görür ve tanık da o insanları görür. Öncelikle, tanığa herhangi bir itirazları varsa, işte “Şöyle bir husümetimiz var, böyle bir husümetimiz var; tanıklık konusundaki şeylerini kabul etmiyorum.” diyebilme hakkı olur insanların ama gizli tanıklıkta böyle bir hakkı var mıdır Sayın Başkanım, insanların? Yoktur. Ne sanığın vardır ne mağdurun vardır. Benimle ne gibi bir husümeti var ya da benim ailemdeki insanlarla ne gibi bir husümeti var? Yani ya da benim çıkar grubumla, örneğin, avukatlarla ne gibi bir husümeti var? Ya da işte, toplumdaki diğer gruplarla ne gibi bir husümeti var, bunu sorgulama şansı yoktur insanların. Ardından hatta şöyle deniyor -ben incelemelerimde bazı şeyleri inceledim- bu tanıkların kim olduğundan zaman zaman zaten hâkimin haberinin olmadığından zaman zaman savcının dahi haberinin olmadığından, kim olduğundan sadece kolluğun haberinin olduğundan bahsediliyor. Şimdi Sayın Yargıçım... Sayın Başkanım... Yani duruşmada zannederek kendimi artık konuşuyorum.

BAŞKAN – Hâkim olmadığım için, keşke olsaydım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Evet, çok özlediğim bir dönem aslında.

Şimdi Sayın Başkanım, böylesi bir şey söz konusu olabilir mi? Yani yargıç bilmiyor kim olduğunu, savcı bilmiyor bu gizli tanığın kim olduğunu, sanık bilmiyor, mağdur bilmiyor ama o gizli tanık oradan ifadeler veriyor yani böyle bir şey olmaz. O tanığa ilişkin itirazlarını insanların doğrudan doğruya söyleme şansı kalmıyor. Hatta bu özel yetkili mahkemelerde tanığa soru sorma hakkı bile engelleniyor insanların. Yani gizli tanıklık bu ülkemizde artık bir felaket hâline dönüşmüştür. Bu özellikle tarafsızlığını ve bağımsızlığını sorguladığımız terör mahkemeleri ve özel yetkili mahkemelerde bir yargısız infaz kılıcı hâline getirilmiştir. Bir kere gizli tanıklık gibi bir kavramın kesinlikle bizim hukukumuzdan, mevzuatımızdan çıkartılması gereklidir. Gerçekten savunma hakkı ihlal edilmek istenmiyorsa... Yani biz sabahki oturumlarla da söyledik ya savunma hakkı ihlali yapılan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin pek çok maddesi var Sayın Başkanım. Burada da aynen şöyle diyor, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi: “İddia tanıklarının sorguya çekmek veya çektirmek savunma tanıklarının da iddia tanıklarıyla aynı koşullar altında davet edilmelerinin ve dinlenmelerinin sağlanmasını istemek.” Şimdi biz bu gizli tanıklıkla ilgili konuyu buraya sığdırabiliyor muyuz Sayın Başkanım? Eğer yani bu konuda bir rahatsızlık varsa asıl buralardan bir rahatsızlık var. Eğer biz savunma hakkını... Hepimiz hemfikiriz “kutsaldır” diyoruz. Savunma hakkı kutsaldır çünkü insanların özgürlüklerini sınırlıyoruz, özgürlüklerini yok ediyoruz. İşte bu anlamda böylesi bir gizli tanıklık kavramının bizim yasalarımızda hâlen daha var olmasından ben bir hukukçu olarak çok büyük bir rahatsızlık duyuyorum. Şimdi bugün belki biz bunu tabii bir savunma hakkı mesajı olarak vermek için de getirdik yani buradaki AKP çoğunluğu arkadaşlarımız madde ihdasını kabul etmezlerse olmayacaktır bu ama ben yani bunun Sayın Bakanlığımız tarafından düşünülp taşınmasını, önümüzde dördüncü yargı paketi geleceği söyleniyor, burada olmasa dahi dördüncü yargı paketinde bu gizli tanıklıkla ilgili mevzuat değişikliğinin mutlaka yapılmasını istiyorum.

Son olarak şunu söylemek istiyorum, biz mesleğimizde de şunu gördük: Elbette tanıklar zaman zaman korumaya ihtiyaç duyuyorlar yani kendilerinin ya da ailelerinin yaşamlarından da tedirgin olabiliyorlar, yaşam tehlikesiyle karşı karşıya da kalabiliyorlar ve hatta tanık bulmakta da zorluk çektiğimiz durumlar olmuştur. O zaman işte tanıkların korunması söz konusu olabilir, kendisinin ve

ailesinin de korunması söz konusu olabilir. Düzenleme bu şekilde yapılmalıdır ama tanığın kimliğinin her türlü yargıçtan, savcıdan, mağdurdan ve sanıktan gizlenmesi ve sorgulanmasının engellenmesi söz konusu olamaz. Bu nedenle bu madde ihdasının komisyonumuz tarafından kabul edilmesini talep ediyoruz efendim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Yeniden okutuyorum önergeyi arkadaşlar:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Tasarısına, çerçeve 1. maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesi ve madde numaralarının buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ömer Süha Aldan	Ali İhsan Köktürk	Bülent Tezcan
Muğla	Zonguldak	Aydın
Dilek Akagün Yılmaz	Turgut DibeK	
Uşak	Kırklareli	

Madde 1 - 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 58. maddesinin 2. ve 3. fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, düşünceniz nedir? Değerli milletvekillerimin önergelerine...

Buyurun.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; tabii böyle bir tasarruf düşünülecekse bunun burada yapılabilmesi mümkün değil. Tanık Koruma Kanunu yürürlükteyken böyle bir şeyin yapılması eksik olur. Kaldı ki Tanık Koruma Kanunu'nda bu konunun disiplin altına alınmasını öngören düzenlemeler de, tedbirler de vardır. Dolayısıyla bu önergeye katılmadığımızı ifade ediyorum.

BAŞKAN – Evet, yürütme organının katılmadığı ve biraz önce okuduğum önergeyi yani madde ihdası istemini kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde ihdası istemi, önergesi kabul edilmemiştir. Onun için madde ihdas edemiyoruz.

Diğer ihdas önergesini okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/708 Esas Numaralı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının 1. Maddesinden sonra aşağıdaki maddenin eklenmesini ve madde numaralarının buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ali İhsan Köktürk	Dilek Akagün Yılmaz	Turgut DibeK
Zonguldak	Uşak	Kırklareli
Ömer Süha Aldan	Bülent Tezcan	
Muğla	Aydın	

MADDE 2- 5271 Sayılı Kanununun 67. Maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiş ve 63. Maddesinin birinci fıkrasında yer alan "verilebilir" ibaresi "verilir" şeklinde değiştirilmiştir.

(7) Bilirkişi raporlarının çelişki içermesi halinde, bu çelişkinin giderilmesi yolundaki taraf talepleri karşılanıp mevcut çelişki giderilmeden söz konusu raporlar hükme esas alınamaz.

BAŞKAN – Gerekçe?

Buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Konuşayım Başkanım.

Şimdi Sayın Başkanım, gerek bu madde yani bu madde ihdasına ilişkin önergemiz gerekse bundan sonraki önergemiz, gerçi Dilek Hanım'ın az önce belirttiği gizli tanıkla ilgili önerge de hep uygulamada karşılaştığımız somut sorunlarla ilgili. Burada da bakın en son hükmü açıklanan bir Balyoz davası var biliyorsunuz. En son olduğu için söylüyorum yani onu özel olarak, spesifik olarak almıyorum. Şimdi orada benim de takip ettiğim, sizlerin de takip ettiğiniz bu bilirkişi raporları, uzman raporları... Gidiyorlar -sanıklar, vekilleri ve işte davada kim varsa- uzmanlardan raporu alıyorlar, bilirkişilerden. Davayla ilgili, iddianamedeki iddialarla ilgili aykırı görüş içeren raporlar da var ama hep şu çıktı karşımıza: "Bu bilirkişi raporları değerlendirilmedi yeterince veya bilirkişi raporları arasında çelişkiler giderilmedi, hükme esas alındı." itirazları vardı. Yani genel olarak âdil yargılama içerisinde bizim bunları aşmamız lazım. O yüzden bir de bakın 63'üncü maddede de bilirkişi atanmasıyla ilgili birinci fıkrada bir açıklama var yani bilirkişi ne zaman gerekir? Tabii ki bir konu uzmanlık gerektiriyorsa ya da teknik bir konuya -şartları belirlenmiş orada zaten- "Bilirkişi atanabilir." diyor,

“verilebilir” diyor, bilirkişi atanmasına karar verilebilir. Yani orada şartları artık açıklandıktan sonra hâlâ “verilebilir” denmesinin doğru olmadığını düşünerek onun “verilir” hâle getirilmesi gerekir, 63’ün birinci fıkrasındaki olayı söylüyoruz. 67’nci maddeyle ilgili olarak da bir fıkra ilave edilsin diyoruz. Yani şimdi bıraktım bilirkişi raporları arasındaki çelişkinin giderilmesini, bilirkişi raporu alınmadan hüküm verilebiliyor olaylarda, davalarda. Şimdi gerçi bir mahkemenin maddi gerçeği bulmak için zaten bilirkişi raporları arasında çelişki varsa yani bir bilirkişi uzman böyle diyorsa diğeri farklı diyorsa o çelişkiyi gidermesi lazım yani uygulamanın böyle olması gerekir ama bu konudaki tereddütleri de ortadan kaldırmak adına ilave fıkrayla bilirkişi raporları arasında çelişki varsa bu çelişki giderilmeden, bu eksiklik tamamlanmadan hükme esas alınamayacağını bilirkişi raporlarının şeklinde bir önerimiz var. Aslında çok makul bir önerge. Uygulamada da sorunlarla karşılaştık yani Sayın Bakanın az önceki gizli tanıkla ilgili itirazının bence burada pek geçerli olmayacağını düşünüyorum. Bu nedenle önergemizin kabulünü talep ediyorum.

BAŞKAN – Yürütme organı hangi görüştedir?

Buyurun Sayın Bakanım.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım,

Şimdi, maddeyi okuduğumuzda burada “Özel veya teknik bilgiyi gerektiren hâllerde” derken zaten hâkime orada bir takdir yetkisi veriliyor. Dolayısıyla bizim onu “verilebilir” yapmamızın çok fazla bir pratiğinin olmadığını düşünüyorum. Diğer yandan bilirkişi raporları arasında mübâyenet varsa mahkeme zaten bu mübâyeneti gidermek zorundadır, esasa müessir bir raporsa. Gidermediği takdirde Yargıtayın yerleşik içtihatları da böyle bir kararı kesinlikle bozmayla sonuçlandıracaktır. Dolayısıyla biz önergenin içeriğine katılmıyoruz efendim.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bitti, diyaletik bitti. Öbür maddede söz alırsanız, bunu şey... Ama diyaletik bitti.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Peki.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Komisyonuza okunan Hükümetin katılmadığı madde ihdası istemini yüksek oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Dolayısıyla madde ihdas edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/708 Esas Numaralı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının 1. Maddesinden sonra aşağıdaki maddenin eklenmesini ve madde numaralarının buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ali İhsan Köktürk	Dilek Akagün Yılmaz	Turgut Dibek
Zonguldak	Uşak	Kırklareli
Ömer Süha Aldan	Bülent Tezcan	
Muğla	Aydın	

MADDE 2.- 5271 Sayılı Kanununun 204. Maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

(2) Bu madde hükmü sadece görülmekte olan oturuma ilişkin uygulanır. Sonraki oturumları kapsayacak şekilde duruşma yasağı getirilemez. Bu yasak müdafiyeye uygulanamaz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Buyurun Dilek Hanım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, yani bu da yaşadığımız bu savunma hakkı ihlallerinin sonucunda gördüğümüz bir sorun nedeniyle gündeme getirilmiş bir konudur. Şimdi hepimiz biliyoruz bu Üçüncü Yargı Paketinde bu özel yetkili mahkemelerle ilgili Ceza Muhakemesi Kanunu 250, 251 ve 252 kaldırıldı. Bunlar kaldırıldı ve bu konuda yalnız bunların kaldırılmasıyla beraber oradaki mahkemelerin görevlerinin o davalar bitinceye kadar devam etmesine karar verildi. Yalnız şu konuldu: Kovuşturma usulleri Terörle Mücadele Yasası 10’uncu maddesine atıf yapıldı. Bu böyle yapılmış olmasına rağmen 252’nci maddede uzun süreli duruşmalardan yasaklamaya ilişkin hem müdafilere hem sanıklara bu düzenleme getirilmişken -ne yazık ki bakın bu başına da yansıdı, biz fiilen de bunu gözlemledik- 18 Eylül 2012 tarihli duruşmada arkadaşlarımızdan bizim milletvekili arkadaşımız Mustafa Balbay yaptığı savunmadan dolayı on altı celse duruşmadan yasaklandı, 18 Eylül. Biz o Üçüncü Yargı Paketini çıkardığımızda temmuzdu Sayın Başkanım, Tuncay Özkan. Yine Erkan

Ünsel ve Oktay Yıldırım'ın on altı celse duruşmalardan yasaklanmasına karar verildi. Aynı zamanda o davada yine yargılanan Doğu Perinçek'in de duruşma sonuna kadar, savunma aşamasına kadar duruşmalardan yasaklanmasına karar verildi. Şimdi avukat arkadaşlarımız bir itiraz dilekçesi yazmışlar. Demişler ki –hem de basına da bilgi veriyorlar- yani Üçüncü Yargı Paketiyle bunlar kaldırılmıştır. Böylesine sanık aleyhine olan bu, üstelik de yürürlükten kaldırılan böyle bir maddeyi siz neye göre düzenliyorsunuz? “Yani böyle bir maddeyi hâlen daha nasıl uyguluyorsunuz?” demişler. Yani o mahkeme yargıcı da yine bu Ceza Muhakemesi Kanunu'ndaki 203 ve 204'te düzenlenen şekilde işte duruşma düzenini bozan kişilerin dışarı çıkartılabilmesiyle ilgili bu konuya değindiğini ve gerekçe olarak da bunu kullandığını söylemişler burada, basın açıklamasında arkadaşlarımız. Şimdi zaten bu hem 203 hem 204'e baktığımızda aslında böyle bir hak vermiyor yargıca ama bu hakkın yani mahkeme yargıcına verilen bu hakkın kötüye kullanılması söz konusu burada. Yani 252 ortadan kaldırdığı hâlde, 203 ve 204'te böyle bir hüküm getirilmediği hâlde on altı celse ve duruşma sonuna kadar böyle cezaların verilebilmesi mümkün olamamalı. Zaten hiçbir, yani gerçekten bir hukuk devletinde yani gerçekten de cezai yargılamasının gerçek anlamda demokratik ilkelere göre, yargının bağımsızlığına ve tarafsızlığına göre düzenlenen hiçbir ülkede böyle bir düzenlemenin olmaması ve uygulamanın da olmaması gerekiyor. Ama ne yazık ki yargıçlar Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi madde 6'da belirtildiği gibi artık bağımsız ve tarafsız niteliklerini kaybettiklerinden böylesine ucube kararlar karşımıza çıkıyor yani sanıklar duruşmalardan çok uzun süre uzak tutulabiliyorlar. Hâlbuki Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda bir hüküm var, hepimiz biliyoruz. Duruşma düzenini bozan kişi -müdafî değil, avukat değil- o celse için çıkartılır hatta eğer bunda çok ileri gidiyorsa yani tazyik hapsine de tabi tutulabilir ama...

BAŞKAN – Tasarıda avukatlar da çıkarılıyordu. Adalet Komisyonu evcilleştirdi o maddeyi.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Çok teşekkür ederiz o zaman avukat arkadaşlarımız adına diyorum.

Yani şimdi burada böyle bir düzenleme varken, hukukumuzun bir başka alanında böyle bir düzenleme varken burada 203'te ve 204'te hem avukat arkadaşların da duruşmadan çıkartılabilmesi hem de çok uzun süre duruşmalardan uzak tutulabilmesi sanıkların savunma hakkından yoksun tutulmaları nedeniyle böyle bir düzenlemenin yapılmasının biz zorunlu olduğunu düşünüyoruz Sayın Başkanım. Yani bunun değerlendirilmesini komisyonunuz tarafından istiyoruz, bu çok önemli bir şey.

Bir de biraz önceki... Yani artık “Usul gereği bitti sözünüz.” dediniz. Birlikçilik konusunda da bir şey söylemek istiyorum. Şimdi Balyoz davasında ne oldu? Yani o hep çok gündemde olduğu için belki şey yapıyoruz. Yani yargıçlarımız bu türden zaman zaman hata yapabiliyorlar. Ne oldu Balyoz davasında? Uydurma dijital veriler olduğu söyleniyor, değil mi? Hiç, aslında, o darbe planlarının yapıldığı iddia edilen günde orada olmayan, ülke dışında olan, farklı yerlerde toplantılarda olan, farklı yerlerde işlemler yapan insanlar o davadan yargılandılar ve ceza aldılar. Yani şu anda Yargıtay safhasında. Aynı zamanda, tarihlerin de hiç uyuşmadığı bazı şeylerin olduğu, özellikle belli cd'lerde uydurma verilerin olduğu belirtiliyor. Bilgisayarlara sonradan enjekte edilmiş, virüs kanalıyla enjekte edilmiş verilerin olduğu belirtiliyor ve bu konuda pek çok üniversitemizden, yanlış hatırlamıyorsam, Yıldız, İTÜ, ODTÜ ve Amerika'dan bir birlikçi kuruluşundan bu verilerin uydurma olduğuna, sonradan enjekte edildiğine dair birlikçi raporları getiriliyor ancak ne yapıyor Balyoz davasına bakan yargıçlar? Ne yazık ki bunu mahkeme olarak –yani savcılık aşamasında demiyorum- yeniden birlikçiye gönderme gereğini bile hiç hissetmiyor. Böyle bir şey olamaz Sayın Başkanım. Yani bizim en saygın üniversitelerimizin, ODTÜ'nün, İTÜ'nün “Bunlar uydurma verilerdir, uydurma dijital verilerdir, sonradan eklenmişlerdir.” dediği ve maddi vakıtlarla onların sonradan eklendiği anlaşılan konularda mahkemenin birlikçiye dahi göndermemesi çok olağanüstü yanlış bir şeydir.

Şimdi, Sayın Bakanımız diyor ki: “Temyiz aşamasında bunlar değerlendirilebilir.” Peki, bu uydurma verilere göre cezalandırılan ve yıllardır orada yatan insanlarımız ne olacak? Yani bir insanın bir günlük özgürlüğü, bir saatlik özgürlüğü, yani hiçbirimizin sorumluluk altına alabileceğimiz, sorumluluk alabileceğimiz bir konu değil. Yani bir kişinin bir gün bile fazladan yatmasının asla hiçbirimiz sorumluluğunu alamayız. Yani zaten yargıçların orada bulunması, özel seçilmiş yargıçların orada bulunması çok ciddi bir hata ama yani bu şekilde biz yasama Medisi olarak onların yapmadıkları konuda eğer bir istifham varsa, yani “Bu konuda şöyle mi olacak, böyle mi olacak?” diye kısmen bir problem bile varsa onu düzelterek o insanların o yaptıkları yanlışlıkları düzeltme konusunda bir çaba sarf etmemiz gerekir diye düşünüyorum. Birlikçilik konusu zaten reddedildi Komisyon tarafından ama özellikle bu sanıkların ve müdafilerin, avukat arkadaşlarımızın da duruşmalardan uzun süreli uzaklaştırılmasına dönük uygulama devam ettiği için, Sayın Bakanımızdan bu konuda bu yanlışlığı yapan yargıçlarla ilgili bir soruşturma yapılması gerektiğini düşünüyorum çünkü bu, görevi kötüye kullanmadır aynı zamanda ama bu konudaki düzenlemenin de Komisyonumuz tarafından kabul edilmesini diliyoruz efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, önergeye Hükümet katılıyor mu?

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Katılmıyoruz, şundan dolayı: 204'üncü maddede değişiklik yapılması isteniyor. 204'üncü madde sanığın duruşmalardan çıkartılmasını düzenleyen madde. Oysa aynı önerge içerisinden müdafinin de duruşmadan çıkarılmasına dair bir talep var. O maddenin 203'te düzenlenmesi gerekiyor. Bu teknik bir eksiklik.

Onun dışında, burada sanığın müdafisiz bırakılması gibi bir durum da söz konusu değildir. 204'üncü maddede, duruşmadan çıkartılan sanığın müdafisi yoksa resen ona müdafî atanması sağlanmak suretiyle müdafisiz yargılamanın yapılmayacağına dair tedbirler de var.

Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, bunlar önemli önergeler hem tutanaklara geçiyor hem ilerideki çalışmalarda değerli bürokrat arkadaşlar tasarı taslağı oluşturma aşamasında yararlanır diye umuyoruz.

Teşekkür ediyorum.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/708 Esas Numaralı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının 1. Maddesinden sonra aşağıdaki maddenin eklenmesini ve madde numaralarının buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 2.- 5271 Sayılı Kanununun 204. Maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

(2) Bu madde hükmü sadece görülmekte olan oturuma ilişkin uygulanır. Sonraki oturumları kapsayacak şekilde duruşma yasağı getirilemez. Bu yasak müdafiyeye uygulanamaz.

Ali İhsan Köktürk	Dilek Akagün Yılmaz	Turgut Dİbek
Zonguldak	Uşak	Kırklareli
Ömer Süha Aldan	Bülent Tezcan	
Muğla	Aydın	

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı yüksek Komisyonumuza okunan madde ihdas önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde ihdası istemi kabul edilmemiştir.

Arkadaşlar, 2'nci madde de zaten 1'inci maddeyle ilgili, müzakere edemeyiz. 3'e geçelim.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bu konuda Sayın Bakanın öğlen öncesi yaptığı açıklamayla ilgili burada bir haber vardı. Yani yanlış mı, doğru mu? Sayın Bakan olmazsa düzeltsin onu.

BAŞKAN – Hangi madde bu, sizin önergeyle ilgili mi?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Değil, değil. Başka bir konu ama kısa hemen bir söz. Burayı açarsanız söyleyeyim.

BAŞKAN – Ben, şu maddeye geçeyim, o madde zımında hemen.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Hayır, Sayın Başkanım, farklı bir şey bu. Habur'la ilgili bir açıklama yapmıştı Sayın Bakan. Sanıyorum, Murat Bey'in de, diğer arkadaşlarımızın da bu konuda, benim de hatta –ben daha çok Oslo'ya girmiştim ama- Sayın Bakanın, burada İnternet sitelerine düşen açıklaması şu şekilde bu, Habur'la ilgili olarak: “Habur fikri yanlış bir fikir değildi ama ilerleyen dönemlerde sabote edilmiştir.” açıklaması vardı biliyorsunuz, öğlenden evvel fakat biz de belki kaçırдық, orada şöyle bir beyanı olmuş Sayın Bakanın, diyor ki: “Sabote edilmiştir. Özü itibarıyla savaşıyor unsurların silahı bırakarak ülkesine gelmesi, adalete teslim olması bizim de nihayetinde varmak istediğimiz noktadır.” şeklinde. Bu “savaşıyor unsurlar” ibaresi, “savaşıyor unsurlar” deyince Cenevre Anlaşması'na göre bu PKK'lı teröristler savaşıyor unsur olarak nitelenirse bunlar terörist olmaktan çıkıyor benim de bildiğim kadarıyla. Yani burada belki biz fark edemedik. Sayın Bakanın bu konuda böyle bir beyanı olduysa düzeltmesi gerekir diye düşünüyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Bakanım, herhâlde bir tavzih edeceksiniz.

Buyurun.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Orada çok net, meramımız açıktır. Elinde silah olan, dağlarda gezen ve bu ülkede terör olgusunun faileri olanlar kastedilmiştir.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Terörist mi değil mi Sayın Bakan?

BAŞKAN – Tamam, açıkladı.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – İzahtan varestedir o, onu açıklamaya...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – O zaman siz teknik olarak bir konuşuyorsunuz, bu lafları kullanmamanız lazım.

BAŞKAN – 3'üncü maddeyi okutuyorum:

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Önergemiz var 3'üncü maddede.

BAŞKAN – 2'yi okumayacağız Dilek, 2, 1'inci maddeyle ilgili olduğu için birlikte müzakere edeceğiz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – 5275 mi efendim?

BAŞKAN – Şimdi, şöyle: Arkadaşlar, alt komisyon metnini gönderdim size. Müzakere edeceğimiz metin alt komisyon metni. Mukayeseli metin var.

3'üncü maddenin karşılığını okuyun:

MADDE 3- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "üçer aylık" ibaresi "bire yıllık" şeklinde değiştirilmiş, dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümleler ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında yer alan suçlardan mahkûm olanlardan kapalı ceza infaz kurumuna girdikten sonra gebe kalanlar hakkında bu fıkra hükmü uygulanmaz. Bu kişilerin cezası, ceza infaz kurumlarında kendileri için düzenlenen uygun yerlerde infaz olunur."

"(5) Maruz kaldığı ağır bir hastalık veya sakatlık nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturmayacağı değerlendirilen mahkûmun cezasının infazı, üçüncü fıkrada belirlenen usule göre iyileşinceye kadar geri bırakılabilir."

BAŞKAN – Evet, maddede önerge var, CHP'nin önergesi dağıtıldı.

Hükûmetin önergesi mi Sayın Bakanım?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – 6'ncı maddede efendim.

BAŞKAN – Yok, onu yaptırıyorum Dilek Hanım.

Arkadaşlar, alt komisyon metninde 3'üncü maddenin şeyi 16'ncı madde olarak.

Değerli arkadaşlar, madde üzerinde söz isteyen var mı yoksa önergeleri işleme koyayım? Söz isteyen yok herhâlde.

Öbür maddelerle ilgili ne kadar önerge varsa dağıtalım...

Dilek Hanımların önergesini okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/708 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı hakkında kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarisına çerçeve 3. maddesiyle değiştirilen 5275 sayılı yasanın 16. maddesinin 3. fıkrasındaki "düzenlenip Adli Tıp kurumunca onaylanan" ibaresinin metinden çıkarılmasını "düzenlenen" ibaresinin eklenmesini 4. Fıkrasına aşağıdaki cümlelerin ve maddeye aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Bülent Tezcan	Ali İhsan Köktürk	Dilek Akagün Yılmaz
Aydın	Zonguldak	Uşak
Turgut Dibek	Ömer Süha Aldan	
Kırklareli	Muğla	

"12.4.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle mücadele Kanunu kapsamında yer alan suçlardan mahkûm olanlardan, üç yılın altında ceza alan mahkûmlar hariç olmak üzere kapalı ceza infaz kurumuna girdikten sonra gebe kalanlar hakkında bu fıkra hükmü uygulanmaz. Bu kişilerin cezası, ceza infaz kurumlarında kendileri için düzenlenen uygun yerlerde infaz olunur"

(5) Maruz kaldığı ağır bir hastalık veya sakatlık nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ya da hayati tehlike içerecek şekilde hastalığının ilerleme riski olan ve hastane koşullarında sıkı takibi gereken ve toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturmayacağı Cumhuriyet Başsavcılığınca değerlendirilen mahkûmun cezasının infazı, üçüncü fıkrada belirlenen usule göre iyileşinceye kadar geri bırakılabilir."

BAŞKAN – Evet, okutayım mı gerekçeyi arkadaşlar?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Hayır efendim.

BAŞKAN – Buyurun Dilek Hanım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, burada biz, alt komisyonda da konuşmuştuk zaten bunları. Özellikle, hasta mahkûmlarla ilgili, ağır hastalığı olan mahkûmlarla ya da tutuklularla ilgili alınan raporlarla ilgili sorunlar var. Adalet Bakanlığının belirlediği tam teşekküllü hastanelerden ya da üniversite hastanelerinden ya da araştırma hastanelerinden rapor alınabiliyor. “Yani iyileşmesi cezaevi koşullarında mümkün değildir, ağır hastadır, vesaire.” falan diye 16’ncı madde kapsamında infazın ertelenmesi, geri bırakılması, yani belli bir süre iyileşinceye kadar infazın ertelenmesiyle ilgili ancak orada şöyle bir sorun oluyor efendim: Ben cezaevlerine, özellikle kadın cezaevlerine gittiğimde de bunu fiilen gördüm oralarda. Şimdi, diğer şeylerden alınan, hastanelerden alınan raporların Adli Tıp Kurumu tarafından onanması istendiği takdirde Adli Tıp Kurumu bu raporları onaylamıyor yani Adli Tıbbın onayladığı raporlar Bakanlık yetkililerinin de farkında olduğu gibi ölümcül nitelikte. Neredeyse komada olursa ancak öyle onaylıyor Adli Tıp. Oysaki buradaki amaç nedir? Ağır hasta olanların yani cezaevi koşullarında -her ne kadar işte “Cezaevi koşullarında da hastaneler var.” dense de- iyileşmesi mümkün olmayan hastaların, daha iyi bakımı yapılması gereken, daha ileri tetkiklerin yapılması gereken hastaların bu hastanelerde tedavisinin yapılması, ardından da iyileşmelerin sağlanması önemli olan şeydir. Ama ne yazık ki Adli Tıp Kurumu bu türden hastaların iyileşmesi koşullarında olabilecek bu raporları dikkate almıyor. Ölümcül olmadıktan sonra, kesinlikle Adli Tıp Kurumu onaylamayınca da bu insanlar tedavilerini dışarıda yaptırıyorlar. Bu nedenle de Adli Tıp Kurumu ve Bakanlığın göstereceği -bakın, yani her tam teşekküllü hastane değil- Bakanlığın işaret edeceği tam teşekküllü hastane, üniversite hastanesi ya da araştırma hastanesi, buralardan verilen raporların da geçerli olabilmesi için bu önergeyi verdik, birinci kısmı onunla ilgili. Bu önemli bir şeydir, insan hayatıyla ilgili bir şeydir diyoruz.

İkinci kısmı da şöyle: Bu özellikle aile görüşmeleri getirildikten sonra cezaevinde olup da hamile kalabilen kadınlarla ilgili bir düzenleme. Bu durumda olan terör mahkûmu kadınların işte hamile kalması ya da doğum yapmaları durumunda infazına ara verilememesi, ertelenememesi gibi bir şey var, burada bir istisnai durum getirilmiş. Oysaki bizim getirdiğimiz önerge şöyle: Üç yılın altında ceza almış terör mahkûmu kadın da olsa yani bu kadınların da anne olması nedeniyle, hamile kalması nedeniyle bu infaz ertelenmesinden yararlanabilmesini öngörüyoruz. Niye böyle öngörüyoruz Sayın Başkanım? Şöyle Terörle Mücadele Yasası’na bir bakarsak, Terörle Mücadele Yasası diğer maddelerle ilgili konularda artırılarak verilen bir düzenlemeyi gerektiriyor. Üç yılın altında olduğu takdirde bu cezalar -bunlar nedir- işte, bildiri dağıtmadır, propaganda yapmadır, basın açıklaması yapmadır, yani bu türden hafif nitelikli suçlar... Böyle olunca da yani hafif nitelikli suçlar... Her “terör suçu” dediğimizde aklımıza silahlı terör örgütü ya da silahlı işlenen suçlar gelmemeli. Üstelik bir de son dönemde, efendim, özellikle pankart asan üniversite öğrencileri -örneğin: “Parasız eğitim istiyorum.”- Terörle Mücadele Yasası’ndan yargılanıyor bu çocuklar ya da işte bildiri dağıtan gençler ya da basın açıklaması yapan, özlük haklarıyla ilgili basın açıklaması yapan memurlar, sendikacılar; bunlar Terörle Mücadele Yasası’ndan yargılanıyor. Hatta cumhuriyet buluşmasında, o yüz binlerce insanın bulunduğu yere bile Başbakan dedi ki: “Bunlar yasa dışı örgüt üyesidirler.” Şimdi, bakın, yani böylesine “terör” kavramının genişletildiği bu ülkede artık, siz bildiri dağıtma, propaganda ve benzeri hafif suçlar niteliğinde olacak üç yıl ve altındaki cezalandırılmış kadınlarla ilgili ayrık bir hükmün konulmasını istemiyoruz. Üç yılın üzerinde ceza almışlar olabilir çünkü daha ağır suçlar söz konusu olabilir ama üç yılın altında Terörle Mücadele Yasası da olsa ondan mahkûm olmuş olan kadınların ve annelerin özellikle, hamile olan kadınların ayrık hükmün dışında bırakılmasını istiyoruz yani infaz ertelenmesinden hamile kaldığında ve doğum yaptığında yararlanabilir.

Bir de efendim şöyle bir durum var. Şimdi, getirilen önergede, getirilen tasarıda -bunlar kabul edilebilecek şeyler- şöyle deniyor: “Maruz kaldığı ağır bir hastalık veya sakatlık nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturmayacağı belirtilen kişilerin infazı iyileşinceye kadar ertelenebilir.” Ama aynı zamanda, hayatını yalnız idame ettirememesi koşulları olmasa da hayati tehlike içerecek şekilde hastalığının ilerleme riski olan ve hastane koşullarında sıkı takibi gereken hastalar da var. Bunlar hangi hastalar? Özellikle kanser niteliğinde hastalıkları olan insanlar ya da işte ağır kalp hastalıkları olan insanlar. Bunların sıkı takibi gerekiyor, hayati tehlikesi var ve hastane koşullarında bunların takibi gerekebiliyor. Yani kanserin hangi koşullarda tedavi edilmesi gerektiğini biliyoruz. Cezaevi koşullarında olan o küçük kliniklerde bunların tedavi edilmesi hemen hemen mümkün değil. Bu nedenle bu türde olan mahkûmlar ve aynı zamanda tutuklular için de -116’ncı maddenin atfı nedeniyle- geçerli olacak şekilde bu tasarının bu şekilde genişletilmesini talep ediyoruz efendim.

Bu kabul edilmeyecek bir şey değil, biraz önce Mevlüt Aslanoğlu da aynı şeyi söyledi. Yani bu konuda zannederim onun bir yakını var cezaevinde kalan, o nedenle biraz da o konuda duygusal. Hayati tehlike içerecek şekilde hastalığının ilerleme riski olan ve hastane koşullarında sıkı takibi gerekenlerin de bu maddeye dercedilmesini istiyoruz.

Önergemizin kabulünü istiyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz Dilek Hanım.

Sayın Bakanım, önerenin birisini de kabul edin yani. Dilek Hanım bir saattir çırpınıyor.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Evet, yani biraz tanesini kabul etsinler artık Sayın Başkan. Burada bir şey yok, insani bir önerge.

BAŞKAN – Bakanlığın görüşü, tabii, temenniyle olmuyor da, hukuk uyumu önemli.

Buyurun efendim.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Sayın Başkanım, özellikle üç yılın altında mahkûm olmuş olan kadınların, üç yılın altında mahkûmiyeti kalmış olan ve doğum yapan kadınların cezaevi dışında olmasını da öngören bir önerge ama şimdi birazdan sizin okuyacağınız bir başka önerge daha var. Orada altı yılın altındakilerin dışarıda kalmasını öngören bir önerge, kadınların daha lehine bir önergedir. O açıdan Sayın Yılmaz'ın önergesine katılmıyoruz.

BAŞKAN – O zaman, Bakanım, ben bunu oylayamam. Bakın, bunu reddedersek 6'yı kabul edemeyiz, çatışıyor. O zaman sizinkini oylayayım, konusu kalmaz diyeyim.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Diğer önergeye bir bakalım.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – İkinci önerge bundan biraz daha kadınların lehine bir önerge.

BAŞKAN – Bu maddeyse bakalım.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Ama sadece onunla mı alakalı Sayın Bakanım? Bizim önergemizde biraz daha farklı unsurlar var.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – O, hastalıkla ilgili bölüme katılmıyorum, onu baştan ifade edeyim.

BAŞKAN – Anladım.

Önergeyi de parçalamıyoruz. Şöyle yapalım o zaman: Bakanın önergesini, yani sizin önergeyi ben oyluyorum, ondan sonra "Şu kabul edilmiştir." derim, öbürü...

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Tasarısının çerçeve 3 üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

İsmail Kaşdemir

Bülent Turan

Çanakkale

İstanbul

Madde 3- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "üçer aylık" ibaresi "birer yıllık" şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

(5) Kapalı ceza infaz kurumuna girdikten sonra gebe kalanlardan koşullu salıverilmesine altı yıldan fazla süre kalanlar ile eylem ve tutumları nedeniyle tehlikeli sayılanlar hakkında dördüncü fıkra hükümleri uygulanmaz. Bu kişilerin cezasının dördüncü fıkrada öngörülen kısmı ceza infaz kurumlarında kendileri için düzenlenen uygun yerlerde infaz olunur.

(6) Maruz kaldığı ağır bir hastalık veya sakatlık nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturmayacağı değerlendirilen mahkûmun cezasının infazı üçüncü fıkrada belirlenen usule göre iyileşinceye kadar geri bırakılabilir."

BAŞKAN – İzah edin Sayın Bakanım veya Kenan Bey, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Sayın Başkanım, saygıdeğer üyeler; şimdi huzurunuzdaki kanun tasarısında zaten alt komisyonda görüşülürken bu maddenin tartışılması esas komisyona bırakılmıştı, önce onu arz etmek isterim. Sebep de şu: Şu anki mevcut düzenleme uyarınca ceza infaz kurumunda bulunan bir bayanın hamile kalması, gebe kalması durumunda bunun infazı doğumdan altı ay sonrasına kadar erteleniyor, dışarıya çıkarılıyor fakat malumu âliniz bu aile görüşmesi sebebiyle bu tür olaylarla karşılaşılması mümkün. Tasarıdaki düzenleme Terörle Mücadele Kanunu kapsamında hüküm giyenlerden infaz kurumuna girdikten sonra gebe kalanların bundan faydalanamaması şeklindeydi fakat süreçteki tartışmalarda bunun da çok adil olmayacağı hususu gündeme getirildi. Şöyle ki: Terörle Mücadele Kanunu'ndan az bir ceza alan faydalanamazken diğer suçlardan yüksek ceza alan faydalanabilecek gibi bir orantısızlık ortaya çıkınca biz buradaki ölçütün koşullu salıverilme süresine bağlı bir şekilde düzenlenmesinin daha uygun olacağını düşündük. "Bu altı yıl nereden bulundu?" diye denebilir. Altı yıl kişilerin en son açığa ayrılabilceği miktarı göstermesi bakımından uygulanan bir ölçüttür. (6)'ncı fıkra tasarıdaki (5)'inci fıkranın tekrarıdır, ayrı bir fıkra olarak düzenlenmiştir.

Arz ederim.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Şunu sorabilir miyim ben: Yani Terörle Mücadele Yasası'ndan yargılananlar da altı yıllık zaman kaldığında açığa ayrılabilirler mi?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Onlar son bir yıl kaldığında faydalanabiliyorlar.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, söz alabilir miyim.

BAŞKAN – Olmuyor bu işte, olmuyor da onun için.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Efendim, Bakanlığın önergesi konusunda düşüncelerimi dile getireceğim.

BAŞKAN – Olmuyor işte, Bakanlık önerge veriyor...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Neden olmuyor?

BAŞKAN – Önerge üzerinde müzakere yok. Dilek Hanım, yok.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ama efendim, düşüncelerimizi belirtmek durumundayız.

BAŞKAN – Böyle yapılmış, reddedersin yani önerge aşamasında ret yetkin var.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Oylayalım efendim.

BAŞKAN – Ben...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bu konuda düşüncemizi bir söyleyelim yani Bakanlık yetkilisine söz verildiği kadar milletvekillerine verilecek mi efendim?

BAŞKAN – Sizininde de başkası konuşmuyor. Bakan yürütme organı olarak konuşuyor. Önergelerde usul bu Dilek Hanım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ama efendim, bu önergeyi oylayacaksınız, kabul edeceksiniz ve biz düşüncemizi söyleyememiş olacağız. Yani biraz da zaman zaman usulü deldiğiniz konular oluyor efendim.

BAŞKAN – Efendim, hayır, Genel Kurulda da öyle önergeler Dilek Hanım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Zaman zaman usulü deldiğiniz oluyor diyorum, burada da delinebilir.

BAŞKAN – İki cümle mi söyleyeceksiniz?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – İki cümle söyleyeceğim efendim.

BAŞKAN – Buyurun Dilek Hanım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Altı yılın altında yani koşullu salıverilmesine altı yıldan fazla süre kalanların yararlanamaması gibi bir şey öngörülmüş. Bu altı yıldan fazla süresi yani altı yıl süresi biraz fazla bir zaman. Bizim önergemiz çok daha makul bu konuda, üç yıllık süre çok daha makuldür çünkü altı yıldan fazla cezası olanlar koşullu salıverilmeyi düşündüğümüzde onların cezası herhâlde -tam hesaplayamam ama- on bir, on iki yıllık bir cezaya tekabül eder yani o da toplumda infial yaratabilir efendim. Üç yıllık süre daha makuldür, onun kabulü gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler, çok sağ olun, mukayeseli şey yaptık.

Tabii, en aykırılığı oylayacağız mecburen. Hükûmete aykırı olduğu için değil, en aykırılığı...

Sayın Bakanım, bir şey mi ifade edeceksiniz?

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Burada bir cümle belki eklemek...

Burada Dilek Hanım "İnfial uyandıracak." ifadesini kullandı.

BAŞKAN – Hayır, önergeye mi eklemek veya...

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Önergedeki hususa açıklama yapayım çünkü üyelerin kanaatini etkileyebilecek bir şey söyledi.

Eğer toplum için tehlike oluşturacak bir durum var ise bu onun dışarıda geçirmesine engel olacaktır, öyle bir sigorta da var metinde.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Efendim, okunan önergeyi, İsmail Kaşdemir ve arkadaşlarının önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

CHP'nin bir önergesi vardır, onu okutuyorum ve oyluyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/708 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin infazı hakkında kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısına çerçeve 3. maddesiyle değiştirilen 5275 sayılı yasanın 16. maddesinin 3. fıkrasındaki

"düzenlenip Adli Tıp kurumunca aylan ibaresinin" metinden çıkarılmasını, "düzenlenen" ibaresinin eklenmesini 4. Fıkrasına aşağıdaki cümlelerin ve maddeye aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Bülent Tezcan	Ali İhsan Köktürk	Dilek Akagün Yılmaz
Aydın	Zonguldak	Uşak
Turgut Dibek	Ömer Süha Aldan	
Kırklareli	Muğla	

"12.4.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle mücadele Kanunu kapsamında yer alan suçlardan mahkûm olanlardan, üç yılın altında ceza alan mahkûmlar hariç olmak üzere kapalı ceza infaz kurumuna girdikten sonra gebe kalanlar hakkında bu fıkra hükmü uygulanmaz. Bu kişilerin cezası, ceza infaz kurumlarında kendileri için düzenlenen uygun yerlerde infaz olunur."

(5) Maruz kaldığı ağır bir hastalık veya sakatlık nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ya da hayati tehlike içerecek şekilde hastalığının ilerleme riski olan ve hastane koşullarında sıkı takibi gereken ve toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturmayacağı Cumhuriyet Başsavcılığınca değerlendirilen mahkûmun cezasının infazı, üçüncü fıkrada belirlenen usule göre iyileşinceye kadar geri bırakılabilir."

BAŞKAN – Okunun önergeyi yüksek oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmedi.

Bir önerge daha var.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

1/708 sıra sayılı kanun tasarısının 3 üncü Maddesi ile madde metninin 4 üncü fıkrasına eklenen cümlelerin madde metninden çıkarılmasını,

Tasarı ile maddeye eklenen 5 inci fıkrasında yer alan "ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturmayacağı değerlendirilen" ibaresinin madde metninden çıkarılmasını,

arz ve teklif ederiz.

Murat Bozlak
Adana

BAŞKAN – Murat Bey?

MURAT BOZLAK (Adana) – Gerekçe okutun Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Gerekçe:

5275 sayılı kanununun 16. maddesinde suç tipine bakılmaksızın gebe kalanlar hakkında infaz rejimi ile ilgili düzenleme bulunmakta idi. Kanun tasarısı ile 3713 sayılı kanun kapsamında yer alan suçlardan hükümlü olan gebe kalanlara negatif ayrımcılık yapılmış ve bu kişilerin ceza infaz kurumunda kalarak geçici de olsa infazlarının ertelenmesi engellenmiştir. Bu durum öncelikle analık hakları ile çocuk hakları bakımından yeni bir ihlal yaratmakta ve açık bir ayrımcı muameleye yol açacaktır.

Bilindiği gibi 3713 sayılı kanundaki terör tanımı oldukça geniş olup, başta ifade özgürlüğü olmak üzere birçok özgürlük alanının sınırlandırıp, yasaklamakta ve cezalandırmaktadır. Dolayısıyla 3713 sayılı kanunun doğrudan doğruya ifade özgürlüğünü sınırlayan 6. ve 7. maddelerinden hüküm giyen kişilerin gebe kalmaları halinde infazlarının cezaevinde devam edeceğinin düzenlenmesi vahim sonuçlara yol açabilecektir. Ayrıca 3713 sayılı kanununun 4. maddesinde belirtilen terör amacı ile işlenen suçların terör suçu olarak tanımlandığı ve TCK'nun 50 değişik maddesini terör suçu olarak tanımlaması, 5 değişik özel yasanın terör suçu olarak tanımlanması karşısında gebe kalanlar bakımından negatif ayrımcılık yapılması kabul edilemez. Tasarı ile getirilen bu değişikliğin tasarı metninden çıkarılması gerekmektedir.

Tasarı metninde maruz kaldığı ağır bir hastalık veya sakatlık nedeni ile ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturmayacağı değerlendirilen mahkûmdan bahsedilmektedir. Madde metni bu hâli ile yasalarsa hiçbir hasta mahpus tahliye edilmeyecektir. Madde metni düzeltilerek sadece maruz kaldığı ağır bir hastalık veya sakatlık ifadesi ile yetinilmelidir. Bilindiği gibi ağır hasta olduğu halde infaz kurumunda yaşamını yalnız idame ettirebilen mahpuslar da vardır. Bu durum gözetilerek ağır hastalık veya sakatlık ifadesi ile yetinilmelidir. Ayrıca toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturma kriterini değerlendirecek olan Cumhuriyet Savcısıdır. Bu tanımlama oldukça muğlaktır. Bir kişinin toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturup oluşturmayacağı gibi ağır bir sorumluluğun Cumhuriyet Savcısına bırakılması karşısında savcılar böyle bir sorumluluk altına

girmeyeceklerdir. Dolayısıyla hiç kimse tahliye olamayacaktır. Bu nedenle bu ibarenin madde metninden çıkartılması gerekmektedir. Kaldı ki bir kişinin toplum güvenliği bakımından tehlike yaratıp yaratmadığına ancak yapılacak bir yargılama sonucunda mahkeme karar verebilir.

BAŞKAN – Sessizliğiniz bir ansiklopedi üretmiş Murat Bey. Yani ben konuşun dedim...

Bakanım, buyurun.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Biz önergeye katılmıyoruz, onu ifade etmek için söz aldım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi yüksek Komisyonun oylarına sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Madde önerge doğrultusunda kabul buyurulmuştur.

Teşekkür ediyorum.

Celal Bey, tabii, bizim müşterek dönemiimizdeki Türkçeyi özlüyor, bir Türkçe programımız vardı.

Evet, buyurun.

MADDE 4- 5275 sayılı Kanununun 17 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 17- (1) Kasten işlenen suçlarda üç yıl, taksirle işlenen suçlarda ise beş yıl veya daha az süreli hapis cezalarının infazı, çağrı üzerine gelen hükümlünün istemi üzerine, Cumhuriyet Başsavcılığınca ertelenebilir.

(2) Ertelene, her defasında bir yılı geçmemek üzere, en fazla iki kez uygulanabilir.

(3) Ertelene süresi içinde, hükümlü hakkında kasten işlenen bir suçtan dolayı kamu davası açılması hâlinde, ertelene karar kaldırılarak ceza derhal infaz olunur.

(4) Birinci fıkrada belirtilen hapis cezalarının infazına başlanmış olsa bile, hükümlünün yüksek öğrenimini bitirebilmesi, ana, baba, eş veya çocuklarının ölümü veya bu kişilerin sürekli hastalık veya malûllükleri nedeniyle ailenin ticari faaliyetlerini yürütülebilmesinin veya tarım topraklarının işlenebilmesinin imkânsız hâle gelmesi veya hükümlünün hastalığının sürekli bir tedaviyi gerektirmesi gibi zorunlu ve çok ivedi hâllerde, cumhuriyet Başsavcılığınca altı ayı geçmeyen sürelerle hapis cezasının infazına ara verilebilir. Ancak bu ara verme iki defadan fazla olamaz.

(5) Ertelene isteminin kabulü, güvence gösterilmesine veya diğer bir şartta bağlanabilir."

(6) Bu madde hükümleri;

a) Terör suçları, örgüt faaliyetleri çerçevesinde işlenen suçlar ve cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan mahkûm olanlar,

b) Mükerrirlere özgü infaz rejimi uygulanmasına karar verilenler,

c) Disiplin veya tazyik hapsine mahkûm olanlar, hakkında uygulanmaz.

BAŞKAN – Kenan Bey, bu "olanlar" diyorsunuz, virgül koyuyorsunuz, bence Türkçede burada bir şey yok. Yani niye koyuyorsunuz ki virgül? Orada sanki virgülü koparmanız gerekmiyor mu? Bütün tasarımlarda bakıyorum o şeyde, bağlaç ama zaten o şey var, en son. Öyle mi yani sizin yazımınız, öyle mi?

Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Sayın Başkanım, bu 6'ncı fıkradaki (c)'nin bitimindeki mi diyorsunuz?

BAŞKAN – Evet, evet, geçiş. Kim şey ediyor? O, dile aykırı.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Vallahi, Başbakanlık, mevzuat biraz bunu zorluyor ama Hikmet Sami Türk Bey Bakanımız iken o özellikle koydurmazdı, ben iyi hatırlıyorum, o sonra...

BAŞKAN – Tabii, koyulmaz ya.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Öyle geçiyordu ama şimdi böyle dönüştü.

BAŞKAN – Kesme yok orada yani anlam devam ediyor, köprü kuruyorsunuz.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – Redaksiyon yetkisiyle Komisyonunuz düzeltebilir.

BAŞKAN – Redaksiyon anlamında değil de tüm şeylerde dikkat ediyorum yani "Niye? Acaba benim bilmediğim bir şey mi var?" diye.

Evet, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

1/708 sıra sayılı kanun tasarısının 4 üncü Maddesinde yapılan değişiklik ile eklenen 6 ıncı fıkrasının madde metninden çıkarılmasını,

arz ve teklif ederiz.

Murat Bozlak

Adana

BAŞKAN – Murat Bey, gerekçe değil mi efendi m?

MURAT BOZLAK (Adana) – Evet.

Gerekçe:

Değişiklik ile birlikte yeni 4. fıkra eklenerek terör suçları, örgüt faaliyetleri çerçevesinde işlenen suçlar ve cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan mahkûm olanlar, mükerrirlere özgü infaz rejimi uygulanmasına karar verilenler, disiplin veya tazyik hapsine mahkûm olanlar hakkında infaz ertelemesinin yapılamayacağı belirtilerek mevcut madde metninden oldukça geriye düşülmüş, yeni bir ayrımcılık maddesi getirilmiştir. Mevcut maddeden geriye gidilmesi infaz rejiminin daha da ağırlaştırılması anlamına gelmektedir. Ayrıca yukarıda da ifade ettiğimiz gibi, 3713 sayılı kanunun geniş terör tanımı ile birlikte ifade özgürlüğünü sınırlayan ve yasaklayan mevcut maddeleri yürürlükte olduğu sürece buna dayanarak yeni hükümler ihdas etmek, infazda ayrımcılığı daha da arttıracak ve temel haklara aykırılık teşkil edecek uygulamalara sebep olacaktır. Kanun tasarısının 5275 sayılı ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazı hakkında kanunda yaptığı değişiklikler, BM Genel Kurulunun 09.12.1988 tarih ve 43/173 sayılı kararı ile kabul edilen Herhangi Biçimde Alıkonulan ya da Hapsedilen Tüm Kişilerin Korunması İçin İlkeler Manzumesi çerçevesinde değerlendirilmeli, mahpusların işledikleri suçlar bakımından farklı infaz rejimine tabi tutulmaması sağlanmalı, infazda eşitliğe azami düzeyde dikkat edilmelidir.

BAŞKAN – Evet, okunan önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Okunan maddeyi yüksek oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Şu ana kadarki bütün maddeler de -zapta geçsin- oy çokluğudur, oy birliği değil.

Evet, buyurun.

MADDE 5- 5275 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(2) Kasten işlenen suçlarda üç yıl, taksirle işlenen suçlarda ise beş yıldan fazla hapis cezasının infazı için doğrudan yakalama emri çıkarılır."

"(3) Adli para cezasından çevrilen hapsin infazında hükümlüye öncelikle çağrı kâğıdı gönderilir."

(Oturum Başkanlığına Başkan Vekili Hakkı Köylü geçti)

BAŞKAN – Önerge? Yok.

Maddede söz isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Bir sonraki maddeyi okutuyorum:

MADDE 6- 5275 sayılı Kanunun 51 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 51-(1) "Hükümlüler kurum içindeki veya dışındaki genel durumları, eğitim ve iyileştirme faaliyetlerine etkin katılımları, kurum düzenine karşı tutumları ve kendilerine verilen işlerdeki gayretleri dikkate alınarak teşvik esaslı ödüllerden yararlandırılabilirler.

(2) Bu madde hükümleri çocuk hükümlüler için de geçerlidir.

(3) Hükümlülere verilebilecek ödüller şunlardır:

(a) "(4) Kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan evli hükümlüler, en geç üç ayda bir kez olmak üzere, üç saatten yirmidört saate kadar eşleri ile kurum ve eklentilerinde ceza infaz kurumu personelinin yakın nezareti olmaksızın mahrem şekilde görüştürülebilir.

(b) Çocuk hükümlülere, en geç iki ayda bir kez olmak üzere, üç saatten yirmidört saate kadar ana ve babasıyla veya vasisiyle kurum ya da eklentilerinde ceza infaz kurumu personelinin yakın nezareti olmaksızın aile görüşmesi yaptırılabilir.

(c) Haftalık ziyaret süresi iki saate kadar uzatılabilir.

(d) Kapalı ziyaret yerine açık ziyaret yaptırılabilir.

(e) Üst üste kullanılmayan en fazla üç haftalık ziyaret süresi toplu olarak kullanılabilir.

(f) Haftalık telefonla görüşme süresi veya sayısı iki katına kadar arttırılabilir.

(g) Sosyal, kültürel veya sportif etkinliklerden öncelikli veya daha uzun süre yararlanması sağlanabilir.

(g) Haftalık harcama miktarı yarı oranında arttırılabilir.

(i) Tek kişilik odalarda televizyon bulundurma imkânı verilebilir.

(j) Hediye verilebilir.

(k) Takdir belgesi veya tavsiye mektubu verilebilir.

(4) Ödüllendirme sisteminin usûl ve esasları ile bu ödüllerden yararlanmanın kapsam ve şartları, suç türleri dikkate alınarak yönetmelikle belirlenir."

BAŞKAN – Evet, söz isteyen?

Buyurun.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ben çok kısa olarak bu 6'ncı maddenin 3'üncü fıkrasının (b) bendiyle ilgili bir şey söylemek istiyordum. Burada, çocuk hükümlülerle ilgili olarak burada "...ana, babası veya vasisiyle görüşebilir." diyor. Yani buradaki amaç eğer insani bir şey ise yani hapse girmiş olan kişilere daha insani davranılması, onların hayatlarının biraz daha rahat hâle getirilmesi, dolayısıyla da topluma geri kazandırılması ise çocuk yetiştirmiş biri olarak şunu söylemek istiyorum ki evet, küçük çocuklar için tamam da daha büyükler, on beş, on altı, on yedi yaşındaki çocuklar için -çünkü onlar da çocuk kategorisinde- arkadaş çevresi bazen anne babadan daha önemli olabiliyor. Hatta bunların birçoğu anne-baba yüzünden de anne-baba kendilerine ihtimam göstermiyor diye ya da işte, sarhoştur, başka bir şeydir falan diye hapse giriyorlar yani aile hayatları zaten kötü olan çocuklar. Dolayısıyla acaba burada "arkadaşlarıyla" gibi bir şey de eklenemez mi diye düşünüyorum. Sayın Bakanın da takdirine sunuyorum. "Sevgilisiyle" falan da dedim çünkü hakikaten de o yaşlarda çocukların sevdiği insanlar da olabiliyor yani neden bunlarla görüştürülemesinler? Gizli olması da şart değil açık görüşme denebilir buna.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Açık görüşte o imkân var ama.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama açık görüş ailedir genellikle değil mi? Açık görüşte evet, o imkân var ama...

BAŞKAN – Cumhuriyet Savcısının izniyle zaten görüşme izni verilebilir bunlara da...

Sayın Bakanım, size söz vereceğim de, yalnız benim bir şey dikkatimi çekti burada. Şimdi ben de (a) bendine takıldım. "Evli hükümlüler, en geç üç ayda bir kez olmak üzere, üç saatten yirmidört saate kadar" diye yazıyoruz. Şimdi, en geç üç ay deyince bu on beş gün olabilir, bir ay olabilir, iki ay olabilir. Burada bir açık bırakmışız.

İkincisi: Üç saat ile yirmi dört saat arası da çok fazla. Bu cezaevi idaresini zora sokmaz mı? Yani idare üzerinde bazı kişiler tarafından baskı uygulanmaya çalışılmaz mı? Böyle bir tehlike söz konusu olabilir. Yani "üç ayda bir" desek belki daha mantıklı olur diye düşünüyorum.

RECEP ÖZEL (Isparta) – En geç üç ayda bir.

BAŞKAN – En geç değil yani üç ayda bir olursa herkes aynı hakka sahip olur yani uygun görülen kişiler ama en geç üç ayda bir deyince birisi on beş günde bir, birisi bir ayda bir bu haktan istifade etmek isteyecektir. Yani orada idareyi zora sokmayacak, idare üzerinde baskı oluşturmayacak ve ayrımcılığa da meydan vermeyecek şekilde bir düzenleme olsa, sabit bir zaman olsa... Diğerinde de "üç saatten yirmi dört saate" çok fazla fark var yani üç saat ile yirmi dört saat arasında. Diyelim ki üç saat olur, beş saat olur ama yirmi dört saat de bana göre fazla bir şey. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; teşekkür ediyorum.

Şimdi, şu anda cezaevlerimizin imkânı, altyapının hazırlanması vesair, bu açıdan "en geç üç ayda bir" dedik. Üç ay dediğimiz zaman bunun altyapısı oturduğunda icap eder ki bizim bunu iki aya çekme ihtimalimiz olabilir süreç içerisinde. Tekrar bir yasa değişikliğine ihtiyaç olmasın. Ancak bu maddenin böyle yazılmış olması keyfi uygulanacağı anlamına gelmeyecektir, ikincil düzenlemede bunların yapılacağına dair yetki de alıyor yasanın maddesinde.

BAŞKAN – Yönetmelik.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Tabii, bu açıdan bu bir ödül. Bu ödül düzenlemesinde her kişinin cezaevi yönetimine sağladığı kolaylıklar, cezaevinde ortak yaşamın daha rahat sağlanabilmesi, asayişin temin edilebilmesi ve sürdürülebilmesi açısından farklı oranlarda katkı sunanlar için bunu farklı uygulayabilecektir ama bunun bir mevzuata dayalı olarak uygulanacağı kesindir. O açıdan bundan altı ay sonra, sekiz ay sonra yeni bir öneriyle, iki aya düşürülsün gibi bir düzenlemeyle gelmemek adına bu şekilde esnek bir düzenleme yapılmıştır.

Komisyonun bilgisine arz ediyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Madde üzerinde önerge? Yok.

Başka söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Bir sonraki maddeyi okutuyorum:

MADDE 7- 5275 sayılı Kanunun 54 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Çocuk hükümlüler bakımından bu fıkranın (b) bendi uygulanmaz."

BAŞKAN – (b) bendi neydi bakalım? Ücret alınması.

Madde üzerinde söz talebi? Yok.

Önerge? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Bir sonraki maddeyi okutuyorum:

MADDE 8- 5275 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde, dördüncü fıkrasında yer alan "Nakil" ibaresi "Görevli nezaretinde yapılan nakiller" şeklinde değiştirilmiştir.

"(3) Çocuk eğitimevlerine nakiller kurum görevlisinin nezaretinde yapılır. Açık ceza infaz kurumlarına nakiller ise kurum görevlisi olmaksızın yapılır. Bu hâlde hükümlünün, aynı il sınırları içinde bulunan ceza infaz kurumları arasındaki nakillerde aynı gün içinde; farklı illerde bulunan ceza infaz kurumları arasındaki nakillerde ise kurum amirinin kırksekiz saati geçmeyecek şekilde belirleyeceği süre içinde, nakledildiği açık ceza infaz kurumuna giriş yapması gerekir."

BAŞKAN – Firara ilişkin bir tedbir var mı burada Sayın Bakanım?

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Hangi madde?

BAŞKAN – 8'inci madde.

8'inci madde üzerinde önerge vardır, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Tasarısının çerçeve 8 inci maddesiyle değiştirilmesi öngörülen 5275 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Bilal Uçar

Harun Tüfekçi

Bülent Turan

Denizli

Konya

İstanbul

"Belirlenen sürelerde açık ceza infaz kurumuna giriş yapmayan hükümlüler hakkında 97 nci madde hükümleri uygulanır."

BAŞKAN – Önergeye Hükümet katılıyor mu?

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önergeyle birlikte maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Bir sonraki maddeye okutuyorum:

MADDE 9- 5275 sayılı Kanunun 83 üncü maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Çocuk hükümlüler için ziyaret süresi bir saatten az üç saatten fazla olmamak üzere belirlenir."

BAŞKAN – Madde üzerinde görüş talebi? Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

10'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 10- 5275 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Hükümlünün, izin süresi içinde gece konaklaması gerektiği takdirde, kendi evi veya (a) bendinde belirtilen bir yakınının evinde, güvenli görülen başka bir yerde ya da gidilen yerde bulunan kapalı ceza infaz kurumunda kalmasına, güvenlik hususu değerlendirilmek ve gerekli güvenlik tedbirleri alınmak suretiyle, gidilen yerin valisi tarafından karar verilir."

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi? Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

11'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 11– 5275 sayılı Kanunun 95 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yılda en çok üç kez olmak üzere her defasında" ibaresi "üç ayda bir," şeklinde değiştirilmiştir.

ADALET BAKANİ SADULLAH ERGİN (Hatay) – Dörde çıkarılıyor.

BAŞKAN – Dört ayda bir verilen izin, üç ayda bire çıkarılıyor değil mi? Evet, iyi bir uygulama bence de.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

12'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 12– 5275 sayılı Kanunun 116 ncı maddesinin dördüncü fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"İkinci ve üçüncü fıkraya göre izin verilen tutuklunun, izin süresi içinde gece konaklaması gerektiği takdirde, kendi evi veya ikinci fıkrada belirtilen bir yakınının evinde, güvenli görülen başka bir yerde ya da gidilen yerde bulunan kapalı ceza infaz kurumunda kalmasına, güvenlik hususu değerlendirilmek ve gerekli güvenlik tedbirleri alınmak suretiyle, gidilen yerin valisi tarafından karar verilir."

"(5) Dördüncü fıkra ile 94 üncü maddenin ikinci fıkrasının uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Adalet ve İçişleri bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak yönetmelikle belirlenir."

BAŞKAN – Bu hükümlüye paralel olarak düzenlenmiş, aynı haklar verilmiş, o değil mi?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım bu konuda bir görüş bildirmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Şimdi, Sayın Başkanım bu, yine bir zorunluluk sonucu getirildi. Fatih Hilmioğlu'nun oğlunun vefatı sonucunda ve bu sıralarda çok sayıda böyle yakınlarını kaybeden tutuklu ve hükümlü oluyor. Yani Fatih Hilmioğlu'nda medyada yansıya bir durum oldu. Oğlunun ölümü durumunda evinde konaklayamaması nedeniyle, eşyle ve yakınlarıyla bu yakınlığı ve acıyı paylaşamaması nedeniyle böyle bir düzenleme getirildiğini düşünüyoruz. Yani, bu düzenleme olumlu bir düzenleme. Ancak bu konuda yani ben tutanıklara geçmesi açısından söylüyorum, yani belli yetkiler tanınmış, işte önce evinde, olmazsa yakınının evinde, uygun görülecek bir yerde, bu konuda valiye yetkiler tanınmış.

İnsan Hakları Komisyonunda arkadaşlarımız şunu söylemişlerdi: "Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından karar verilsin." diye ama alt komisyonda tartıştığımızda şunu söyledi Bakanlık yetkilileri: "Bunun doğru olabileceğini biz de düşündük çünkü o ilin güvenliğini vali sağlar yani işte polisin, jandarmanın nasıl bir durum içerisinde olacağını ve nerelerde güvenliği daha iyi sağlanacağını vali bilebilir." O anlamda onun doğru olduğunu o açıklamalar sayesinde düşündük ama ben tutanıklara özellikle şunun geçmesini istiyorum: Yani gerçekten bu türden izinler verildiği takdirde insanların acılarına saygı çerçevesinde yetkililerin bu konuyu en geniş anlamda yorumlamaları gerekir diye düşünüyorum. Yani işte güvenliği... Vali örneğin "Ben bu sorumluluğu üzerime alamam, güvenliği de sağlayamayacağız hiçbir yerde, kapalı cezaevine gitsin." gibi bir yaklaşım içerisinde olmamalı. Yani yasa koyucunun buradaki amacının ne olduğunun anlaşılması açısından ben bunu koyuyorum. Yani insanların yakınlarıyla acılarını birlikte paylaşabilmeleri amacıyla bu madde getirilmektedir. Bu, acıya saygı anlamında, insanların duygularına saygı anlamında getirilmiştir. Görevlilerin bu konuya uygun olarak yorum yapmaları ve bu saygı çerçevesinde hareket etmelerini biz de temenni ediyoruz, onun için söz aldım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sizin söylediklerinizi kabul ediyorum da, bunun daha öncesi de var yani oraya izinli olarak gidebilmesi için güvenlik açısından valinin sakınca olmadığına dair herhâlde bir yazısının da olması gerekiyor, daha oradan başlıyor valinin görevi ve güvenlik. Tabii ki oradaki görevlilere ait bu. Ümit ederim uygun şekilde bunu uygulatlar.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Geniş yorumlarlar diyelim.

BAŞKAN – Evet. Artık o, onların takdirine kalmış bir şey.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Olacağını temenni edelim yani.

BAŞKAN – Çünkü, güvenlik de onların sorunu olduğuna göre o arada kaçmaması için de gerekeni yapmaları gerekiyor diye düşünüyorum.

Sayın Bakanım, söz istediniz herhâlde.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Bununla ilgili uygulamayı gösterir yönetmelik İçişleri ve Adalet Bakanlığınca müştereken hazırlanacak. Hem adli açıdan hem inzibati açıdan tedbirler alınmak suretiyle bunun da en geniş anlamda uygulanmasını biz de arzu ettiğimiz için zaten bu düzenlemeyi getirmeyi düşündük. Dilek Hanımın temennilerine ben de katılıyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Bir sonraki maddeyi okutuyorum:

MADDE 13- 5275 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"Geçici madde 4 - (1) 105/A maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde ve ikinci fıkrasında belirtilen altı aylık süre şartı ile birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen cezanın belirli bir süre infaz edilmesine ilişkin şart 31/12/2015 tarihine kadar uygulanmaz."

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi? Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Şimdi başa dönüyoruz.

1'inci madde üzerindeki görüşmeler zaten tamamlanmıştı bildiğim kadarıyla.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Hangisinde efendim? 1'inci madde üzerinde söyleyeceğimiz daha var efendim.

BAŞKAN – Başa döndük, evet.

1'inci maddeyi görüşe açıyorum arkadaşlar.

1'inci madde üzerinde söz isteyen?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Arkadaşlarımız önerge vermiş, bize gelmedi.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Veriyoruz, sakın olun veriyoruz.

BAŞKAN – Şu önergeyi dağıtalım, ondan sonra okuyalım, tamam.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Önergeyi dağıtalım, öyle görüşelim.

BAŞKAN – Dağıtalım.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Hemşehrim çok kızılıyorsun ya!

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Kasadan mı çıktı, nereden çıktı? Katlı matlı böyle...

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Hep sizi dinliyoruz, not aldık, ders aldık, tedbir aldık.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yok, fazla saklı yani çok iyi saklamışsınız.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Size ihlamur için diyorum, kızmayın diyorum, sakın olun diyorum sabahdan beri, sorun yok diyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım önerge dağıtılsın... Bir ara verelim mi?

BAŞKAN – Önergeyi dağıtıyorlar şimdi zaten.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bence bir on dakika ara verin, önergeye bir bakalım Sayın Başkan.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bakalım ne anlama geliyor?

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Yok yok Başkanım, ara vermeyin.

BAŞKAN – Önerge gelsin, ondan sonra...

Evet arkadaşlar, 1'inci maddenin müzakerelerine başlıyoruz.

Oktay Bey, buyurun.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Şimdi, tabii maddeyi tartışmaya açtık ama genel olarak düşüncelerimi de ifade etmek istiyorum.

Yürürlükte bulunan Ceza Muhakemesi Kanunu "Tercüman Bulundurulacak Haller" başlıklı 202'nci maddeye tekabül ediyor, burada "Sanık veya mağdur, meramını anlatabilecek ölçüde Türkçe bilmiyorsa; mahkeme tarafından atanan tercüman aracılığıyla duruşmadaki iddia ve savunmaya ilişkin esaslı noktalar tercüme edilir.

2) Engelli olan sanığa veya mağdura, duruşmadaki iddia ve savunmaya ilişkin esaslı noktalar, anlayabilecekleri biçimde anlatılır.

(3) Bu Madde hükümleri, soruşturma evresinde dinlenen şüpheli, mağdur veya tanıklar hakkında da uygulanır. Bu evrede tercüman, hâkim veya Cumhuriyet savcısı tarafından atanır."

Yani, mevcut yasal düzenlemede, meramını anlatabilecek ölçüde Türkçe bilmeyen sanığa ya da mağdura tercüman imkânı açıkça tanınmaktadır.

Peki, tasarıyla getirilmek istenen ilave düzenleme nedir? Biz burada birçok kanunun yetersiz kaldığı noktada ya değiştirdik ya ilaveler yaptık iyileştirmek için.

Şimdi burada yaptığımız da, CMK'nın en sorunsuz maddesini en sorunlu hâle getiriyoruz, uygulamalarda göreceğiz. Bunu insan haklarına vesaireye falan filan sığınarak ifade etmek bize göre hiç anlaşılmasa gereken bir husustur çünkü alakası yoktur. Bu bir zorlama neticesinde ortaya çıkmış bir karardır.

Tasarıya göre mevcut CMK 202 madde dördüncü fıkra olarak "meramını anlatabilecek ölçüde Türkçe bilen sanık", şimdi bunu önergeyle değiştirmeye çalışıyoruz. "İddianamenin okunması, esas hakkındaki mütalaanın verilmesi üzerine sözlü savunmasını..." Şimdi dikkatinizi çekmek istiyorum: "Kendisini daha iyi ifade edebileceğini beyan ettiği başka bir dilde yapabilir." Zaten bunların "Kürtçe ifade etmek istiyoruz." derken, "Türkçe bilmiyoruz" vesaire hikâye... Hepsi ana dili gibi Türkçeyi de biliyorlar...

Şimdi, bakın Erzurum'da bugün neticelenen bir dava var. İğdir'de yakalanan sanıklar, Nevruz kutlamaları sırasında İbrahim Kaya diye bir sanığın ifadesinin bir kısmını okumak istiyorum: "Beni koşullara, örgütün içine gönderdiler. Dört ay siyasi koşušta kaldım. Siyasi koşušta beni özellikle örgütün dağ kadrosundan inen ve ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alanlar 'Kürtçe ifade vereceksin.' diye zorladı. 'Mahkemeyi protesto edeceksin, açlık grevine gireceksin.' dediler. Ben de 'Girmeyeceğim' dedim. Avukatım bana duruşmada Türkçe savunma yapmamı söyledi. Öğrenen örgüt mensupları 'Bu avukatı bırakacaksın ve bize bu avukatın adresini vereceksin.' dediler. Ben de adresini bilmediğimi söyledim. Baktım işler kötüye gidiyor. Bunun üzerine koşuştan çıkmak için cezaevi idaresine başvurduğum ve terör örgütü üyelerinin kaldığı koşuştan çıktım. O koşušta 14 kişi vardı. Bunların içinde birisi sürekli olarak koşušta bulunanlara emir veriyordu." (Gürültüler)

BAŞKAN – Bir dakika... Dinleyin arkadaşlar.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Başkanım bir ikaz ederseniz...

BAŞKAN – Arkadaşlar lütfen...

Buyurun.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) Sayın Bakanım, biz sizi dikkatle ve de özellikle dinliyoruz.

BAŞKAN – Oktay Bey, bir şey söyleyebilir miyim?

Aslında sizden sonra ara vereceğim de... Bir on beş dakika ara vereceğim, bir çay molası vereceğim, bir de Başkan gelecekmış onun için... Aradan sonra devam etsek olur mu sizin için?

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Olur olur.

BAŞKAN – Tamam, aradan sonra devam edelim.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – O zaman şurayı okuyayım, sözüm...

BAŞKAN – Buyurun.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – "Toplu örgütsel ders yaparlardı. Ancak ben bu derslere katılmadım. Beni bunun için de sıkıştırdılar. Verdikleri örgütsel dokümanları okuyup kendimi geliştirmemi istediler. Ben de ısrarla onlara cahil olduğumu, bunlara katılamayacağımı söyledim. Siyasi koşuşlar ve benim kaldığım koşuş, örgütsel açıdan âdeta bir eğitim alanı olarak kullanılan dershane niteliğinde yerler. Örgüt burada her türlü teorik anlamda amacına ulaşmakta ve dersler vermektedir."

Şimdi, hepimiz biliyoruz ki yani "Hapishanedeki şartlar kötü, hapishanenin fiziki şartları kötü." veya "Burada insan olarak veya mahkûm olarak haklarımızı kullanamıyoruz." gibi bir gerekçeyle açlık grevine gitmiş olsaydılar, amenna, biz de gerekeni yapma noktasında elimizden gelen katkıyı verseydik. Yok böyle bir şey, alakası yok, bu zorlama bir karardır.

Aradan sonra kaldığım yerden devam edeceğim efendim.

BAŞKAN – Bu Erzurum Cezaevinde mi oluyor?

OKTAY ÖZTÖRK (Erzurum) – Evet, evet.

BAŞKAN – Eskiden böyle değildi bizim zamanımızda.

OKTAY ÖZTÖRK (Erzurum) – Sayın Başkan, bugün görüştüğümüz konu da eskiden hayal bile edilemiyordu ama bugün gerçek.

BAŞKAN – On beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.47

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.05

BAŞKAN : Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ : Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP : Harun TÜFEKÇİ (Konya)

-----0-----

BAŞKAN – Üçüncü oturumu açıyorum.

Oktay Bey, buyurun.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, değişiklik tasarısıyla devam ediyorduk.

“Meramını anlatabilecek ölçüde Türkçe bilen sanık -bu, önergeyle ayrıca “sanık” diye değiştirildi- iddianamenin okunması, esas hakkındaki mütalaanın verilmesi üzerine sözlü savunmasını kendisini daha iyi ifade edebileceğini beyan ettiği başka bir dilde yapabilir.” Zaten işin sırrı da burada, iyice genişletiyorsunuz. Dert, deva ne? Kürtçe ifadesini vermek istiyor. Onu kaldırmamız bir şey değiştirmiyor. Diyecek ki: “Ben kendimi en iyi bu dilde ifade ediyorum.” Yine Kürtçe verecek.

“Bu durumda, sanık savunma yapacağı oturumda tercümanını hazır bulundurmak zorundadır. Bu imkân yargılamanın sürüncemede bırakılması amacına yönelik olarak kötüye kullanılamaz.” düzenlemesi önerilmektedir. Yani mevcut yasal düzenlemede meramını anlatabilecek ölçüde Türkçe bilmeyen sanığa ya da mağdura tercüman imkânı açıkça tanınmış olduğu hâlde, tasarıyla ilave edilmek istenen fıkrayla meramını anlatabilecek ölçüde Türkçe bilen ya da sanığa kendisini daha iyi ifade edebileceğini beyan ettiği başka bir dilde sözlü savunma yapma imkânı getirilmek istenmektedir.

İşte bu durum, Türk milletinin ve Türkiye Cumhuriyeti devletinin hak ve menfaatlerini her zaman ve zeminde savunmayı ilke edinmiş olan partimiz MHP için kabul edilemez bir durumdur. Şöyle ki: Öncelikle belirtmek isterim ki, savunma hakkı en temel haklardan biridir ve belki de birincisidir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak biz de savunma hakkının en temel ve en kutsal bir insan hakkı olduğunu samimiyetle benimsiyoruz ancak yine belirtmek isterim ki, yargılama yetkisi de devletin en temel yetkisidir. Bu hususun da herkes tarafından tartışmasız olarak benimsenmesi gerekmektedir. Hâl böyleyken, meramını anlatabilecek ölçüde Türkçe bilen sanığa kendisini daha iyi ifade edebileceğini beyan ettiği başka bir dilde sözlü savunma yapma imkânı tanımak, devletin yargı yetkisini sulandırmaktan başka bir sonuç doğurmayacaktır.

Daha açık bir ifadeyle, meramını anlatabilecek ölçüde Türkçe bilen sanığın kendisini daha iyi ifade edebileceğini beyan ettiği başka bir dilde sözlü savunma yapmak istemesi, savunma hakkının daha iyi kullanılması değil, savunma hakkını suiistimal etmesi sonucunu doğuracaktır.

Burada, sırası gelmişken vurgulamak isterim ki, tasarıyla ilave edilmek istenen dördüncü fıkranın son cümlesinde yer alan “Bu imkân yargılamanın sürüncemede bırakılması amacına yönelik olarak kötüye kullanılamaz.” hükmü de esasen pratik hiçbir anlam ve önem arz etmemektedir. Zira, meramını anlatabilecek ölçüde Türkçe bilen sanığın başka bir dilde savunma yapmak istemesi bizatihi hakkın kötüye kullanımı niteliğindedir. Kaldı ki, tasarıda “Kötüye kullanılamaz.” hükmünün herhangi bir müeyyideye bağlanmaması da ayrı bir eksiklik olarak görülmektedir.

Kanunun karşılaştırmalı hukuktaki durumunu da irdelmeden geçemeyeceğim.

Evrensel insan haklarının temel kaynakları arasında bulunan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve BM Kişisel ve Siyasal Haklar Sözleşmesi birbirinin birebir aynısı olan bir hükümle sanıklara mahkemede konuşulan dili anlamıyor veya konuşamıyorsa bir çevirmenin yardımından ücretsiz olarak yararlanma hakkını tanımaktadır. Bu hak, mahkeme dilini konuşamayan sanıklara mahkeme tarafından atanan tercüman aracılığıyla kendilerini mahkemede kullanılan dilin dışında bir dilde ifade etme imkânını sağlayarak savunma hakkının eşit şartlar altında yerine getirmesini sağlamaktadır.

Avusturya hukukuna göre, cezai kovuşturmalarda Almanca bilgisi yetersiz olan sanıkların çeviri hakkı bulunmaktadır. Gerekirse kendilerine tercüman imkânı da sağlanmaktadır. Hükmün mefhumu muhalifinden çıkan sonuç Almanca bilgisi yeterli olan sanığa bu imkânın tanınmadığıdır.

Bulgar hukukuna göre, Anayasa'nın 6'ncı maddesi uyarınca tüm bireyler kanun önünde eşittir, bu amaçla usul kanunları Anayasa'nın 6'ncı maddesi doğrultusunda bir dizi düzenleme getirmektedir. Hükmüler, bu amaçla, Bulgarca bilmeyen bireylerin tercüman hizmetinden yararlanma ve kendilerine yönelik suçlamaların bildikleri bir dilde yapılmasını talep edebilmelerine yönelik olarak düzenlenmiştir. Yine bu hükmün mefhumu muhalifinden çıkan sonuç da Bulgarca bilen sanığın tercüman hizmetinden faydalanamayacağıdır.

Finlandiya hukuka göre, davalarda kullanılan dil Fince ya da İsveççedir. Kişiler Fince ya da İsveççeyi bilmiyorsa devlet tarafından ücretsiz olarak kendilerine çeviri hizmeti verilir. (Dil Kanunu dördüncü paragraf ve Dil Yönetmeliği altıncı paragraf.) Yabancı bir dilde yazılmış olan dokümanlar gönderen tarafından ücreti ödenmek suretiyle mahkeme tarafından tercüme edilir yani Fince ya da İsveççe bilen sanık çeviri hizmetinden faydalanamaz.

Fransız hukukuna göre, yargılama öncesi kullanılacak dil hakkında Anayasa Konseyinin 15 Haziran 1999 tarih ve 99/412 DC numaralı Kararı'yla bireyler kamu hizmetleri ve yönetime ilişkin işlemlerinde Fransızca dışında başka bir dil kullanmakta ısrar edemezler.

Alman hukukuna göre, mahkemelerde kullanılan resmî dil Almancadır. Bu nedenle, her belgenin Almancaya çevrilmesi gerekir. Taraflardan biri, özellikle sanık Almanca bilmiyorsa bütün yargı işlemlerini çevirecek bir tercüman isteme hakkına sahiptir yani Almanca bilen sanık tercüman isteme hakkına sahip değildir.

Yunanistan hukukuna göre, mahkeme dili Yunancadır. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 233-238 arası maddeleri uyarınca Yunancayı bilmediğini iddia eden sanığa ya da tanığa tercüman verilir yani Yunanca bilmediğini iddia etmeyen sanığa tercüman verilmez.

İrlanda hukukuna göre, Anayasa'nın 8'inci maddesi uyarınca yasal işlemlerde her iki tarafa da resmî diller olan İngilizce ve İrlandacadan birini kullanma hakkı tanınmıştır. Ayrıca mahkemeler, adil yargılama hakkının sanığın yargılama dilini bilmemesi hâlinde tercümandan yararlanma hakkı olduğunu ifade etmiştir yani yargılama dilini bilen sanığın, tercümandan yararlanma hakkı yoktur.

İtalyan hukukuna göre, mahkeme dili İtalyancadır. İtalyanca konuşamayan ya da anlayamayan kişiler için tercüman tahsis edilir yani İtalyanca konuşabilen ya da anlayabilen kişiler için tercüman tahsis edilmez.

İngiliz hukukuna göre, gözetiminde tutulup İngilizce anlamayan insanlar için uygun nitelikte tercüman veya çevirmen ulaştırılabilir olmalıdır yani İngilizce anlayan insanlar için tercüman yükümlülüğü yoktur.

Portekiz hukukuna göre, sözlü ve yazılı davalar Portekizce dilinde yapılır ancak Portekizcesi yeterli olmayanlar ve yargılamaya katılmasına ihtiyaç duyulanlar yabancı dil kullanabilirler yani Portekizcesi yeterli olanlar, yabancı dil kullanamazlar.

Görüldüğü üzere, uluslararası sözleşmelerde "ana dilde savunma hakkı" adında bir hak olmadığı gibi, Avrupa Birliği üyesi ülke uygulamalarına bakıldığında, bu ülkelerde de böyle bir hakkın verilmesi söz konusu değildir.

Örneğin, mahkemelerde Almancanın kullanıldığı Avusturya ve Almanya'da bu dili anlamayanlara tanınan hak sadece tercümanlık hizmetidir; sanıkların istediği bir dili kullanma hakkı söz konusu olmamaktadır. Bu uygulama, neredeyse tüm AB üyesi ülkelerde de geçerlidir.

Avrupa Birliği ülkelerinin neredeyse tamamında devletin resmî dilinde yürütülen mahkemelerde resmî dili bilmeyenlere ücretsiz tercüman atanmaktadır.

Romanya'da ise diğer ülkelerden kısmen farklı bir düzenleme getirilmiş ulusal azınlıklara kendi ana dillerini kullanabilme hakkı tanınmıştır, ulusal azınlıklara.

Polonya'da Lehçe bilmeyenlerin ana dillerinde konuşarak tercümandan yararlanabileceği şeklinde bir düzenleme mevcuttur.

Daha açık bir ifadeyle, karşılaştırmalı hukukta da devletin dilini bilen, anlayan, konuşan sanığın başka bir dilde savunma hakkı ya da imkânı yoktur.

Bu bilgiler ışığında, savunmanın hangi dilde yapılacağına dair ilke, kural şudur: Resmî dili bilenler herhangi bir tercümana gerek olmadan o dilde konuşmak durumundadır. Resmî dili bilmeyenler ise ücretini devlet hazinesinin karşıladığı tercüman hizmetinden faydalanmalıdır.

Kuralın bu olduğu dikkate alındığında, Türkiye'deki yasal düzenleme ve uygulamanın bu kurala uygun olduğu ve gündemdeki tasarının hukuken anlamsız ve gereksiz olduğu ortaya çıkmaktadır.

Öyleyse hiçbir makul hukuk sisteminde kabul edilmeyen bir düzenlemenin Türk hukuk sistemine âdetâ dayatılmak istenmesinin bir nedeni olmalıdır. Bize göre bu neden terörle ve terörizmle mücadele edemeyip müzakere etme acziyetine düşmüş olan AKP Hükûmetinin ne yazık ki köşeye sıkışmışlık ve çaresizlik hâlinin bir dışa vurumudur.

Ülkemizde yürürlükte bulunan CMK'nın 202'nci maddesi, uluslararası sözleşmelerden kaynaklanan yükümlülüklerimizi karşılamakta bu yükümlülükleri de aşar şekilde yapılmak istenen değişikliğin ne anlam ifade ettiğini değerlendirebilmek için öncelikle konuya ilişkin süreci hatırlamakta fayda vardır.

AKP'nin 30 Eylül 2012 tarihinde düzenlenen kongresinde ilan edilen 2023 Siyasi Vizyonu'nda "Millî Birlik ve Kardeşlik Süreci" başlığı altında "Ana dilde savunma konusunu yasal bir düzenleme ile sorun olmaktan çıkaracağız." şeklinde ifade edilen bir taahhüdün yer aldığı ve bu belgenin ilan edildiği tarihte açlık grevlerinin 18'inci gününde olduğu hatırlanırsa kanun değişikliği girişiminin siyasi bir saikle hazırlanmış olduğu biraz daha netlik kazanmaktadır.

Devletin dilini anlayan ve konuşan sanığın başka bir dilde savunma hakkının olmaması gerekirken benzeri olmayan bu uygulamanın hayata geçirilmeye çalışılması etnik temelde siyaset yapmanın bir tezahürüdür.

05/11/2012 tarihinde gerçekleştirilen Bakanlar Kurulu toplantısının ardından, Başbakan Yardımcısı ve Hükûmet Sözcüsü Sayın Bülent Arınç yaptığı basın açıklamasında, tasarının bugünkü yani o gün itibarıyla 5 Kasım'daki Bakanlar Kurulu toplantısında görüşüldüğünü, Başbakanın, Adalet Bakanına tasarımı geliştirmesi talimatı verdiğini söyleyerek gerçekleri çarpıtmıştır. Buna müteakip, aynı günün akşam saatlerinde, Hükûmetin açlık grevini ilk kez masaya yatırdığı, Başbakanın ilk kez adım atarak ana dilde savunmaya ilişkin düzenleme yapılması için Adalet Bakanına talimat verdiği doğrultusunda haberler medyada yer almıştır. Oysa Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan tasarının Başkanlığa arz yazısı, Hükûmetin çok daha öncesinde bu konuda çalışmalara başlamış olduğunu ve bu haberlerden iki hafta öncesinde, 22/10/2012 tarihinde tasarının Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edilmesi kararını aldığı ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, Hükûmetin bu konuya ilişkin çalışmalarda bulunduğu iki hafta boyunca kamuoyundan gizlendiğini söylemek de mümkündür.

Burada önemle altını çizmek gerekir ki süreç bu yönde işlerken cezaevlerinde tutuklu ve/veya hükümlü olarak bulunan terör örgütü PKK ve KCK mensuplarının ana dilde savunma talebiyle açlık grevine başlaması ve BDPLi milletvekillerinin de bu eyleme bilfiil destek vermesi manidardır. Daha açık bir ifadeyle, AKP'nin kongresinde verilen mesaj, PKK/KCK/BDP tarafından alınmış ve böylece yasal değişiklik için uygun ortam hazırlanmıştır.

Hükûmetin, devlet otoritesini kullanarak sona erdirmesi gereken açlık grevi eylemini, söz konusu kanun tasarısıyla terör örgütünün taleplerini karşılamak suretiyle bitirebilmiş olması, Hükûmetin içine düştüğü aczi göstermesi bakımından ayrıca önem arz etmektedir.

Terör örgütü mensuplarının ana dilde savunma gibi ana dili Türkçe olmayan herkesi içine alacak bir kapsamda değil de sadece Kürtçe savunma özelinde bir talepte bulunmaları, eylemlerdeki talebin bir hak talebi olmayıp etnik imtiyaz talebi olduğunu ortaya koymaktan ibarettir. Bu durum, eşitlik ve demokrasi bahanesiyle ırk, dil ve din ayrımı olmaksızın insanların eşit şartlarda yaşamasını öngören demokratik düzenin bizzat kendisi ile çelişmektedir. Öte yandan, söz konusu tasarıya ilişkin basına yansıyan haber ve yorumlarda, Türkçenin yanı sıra Kürtçe savunmanın da artık mümkün olduğu ve bunun demokratikleşme yönünde atılmış bir adım olduğu dile getirilmektedir. Ne var ki değişiklik tasarısı ne "ana dil" ne de "Kürtçe" ifadesini barındırmaktadır. Hâl böyleyken tasarının belli bir dile mahsus bir düzenleme olarak öne çıkarılması aslında ciddi bir yanıltır ancak tasarının Kürtçe kullanımına yönelik bir düzenlememiş gibi algılandığı da ortadadır. Hükûmetin, bu düzenlemeyi, Kürtçe savunma hakkı isteyen mahkûmların açlık grevi eylemini sona erdirmek için kaleme almış olması, doğal olarak, düzenlemenin Kürtçenin mahkemelerde kullanılması için bir düzenleme yapıldığı imajını ortaya çıkarmıştır.

Bir başka açıdan, tasarıda yer alan "Sanık savunma yapacağı oturumda tercümanını hazır bulundurmak zorundadır." ibaresi daha önemli bir gizli tehlike barındırmaktadır. Zira, uygulamada, bu hüküm sayesinde tercümanların terör örgütü tarafından atanması ve böylece tüm PKK/KCK mensubu sanıkların yapacakları savunmaların terör örgütünün kontrol ve yönlendirmesi altında olacağı aşikârdır. Çok şükür, alt komisyonda bu zannediyorum izale edildi.

Nitekim, bu gizli tehlike, evet, alt komisyondan önce Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda fark edilmiş olmalı ki tercüme hizmetlerinin adli yargı adalet komisyonlarıncı düzenlenen listeden sanığın seçeceği tercüman tarafından yerine getirilmesine ilişkin bir cümlenin eklenmesi yönünde değişiklik öngörmüştür.

Konunun bir başka önemli boyutu da tasarıyla getirilmek istenen düzenlemenin Anayasa'ya açıkça aykırı olmasıdır. Bu konunun üzerinde durmayacağım çünkü Anayasa'ya aykırılığı vesairesi hikâye, hiç kimseyi de ilgilendirmiyor, zaten çatır çatır buradan geçiyor ancak sonuç olarak baktığımız vakit Hükümetin yanlışları bir acı meyvesini daha vermek üzere ve umutların üzerini örtmüş durumda. Maalesef, AKP bölücülerin oyununa gelmiş, dayatılan ihanet taleplerini karşılamak için her bahaneye sığınmaya başlamıştır.

Cinayet örgütü PKK, AKP'den ne istediye almış, neyi umduysa elde etmiştir. PKK, sözde Kürt sorununun kabul edilmesini ve bu çerçevede adımlar atılmasını beklemiş, amacına ulaşmıştır. PKK, sözde inkâr, asimilasyon politikalarının bitirilmesini beklemiş, ziyadesiyle memnun edilmiştir. PKK, devlet eliyle ana dilde televizyon kanalı açılmasını ısmarlamış, emeline muvaffak olmuştur. PKK, ana dilde eğitim için zorlamış, büyük oranda hedefine ulaşmıştır. PKK, çözüm adresi olarak gösterdiği İmralı'nın tecrit şartlarının düzeltilmesini, müzakerelerin başlatılmasını talep etmiş, tehditleri işe yaramıştır. PKK, üniter yapının gevşemesini, federasyon yolunun açılmasını ısrarla ileri sürmüştü, bu konuda, özellikle yeni Büyükşehir Kanunu'yla, hiç olmadığı kadar vaat alarak teskin edilmiştir. PKK, demokratik özerkliğin tesis edilmesini, ihanetin çözüm ve çare kılıfına saklanmasını hararetle vurgulamış ve bunda da umut ışığını almıştır.

Bölücü örgüt taleplerinin karşılanması, iddia edildiğinin aksine, ne çözümü ne de huzuru sağlamıştır. Bilinmelidir ki, Başbakan Erdoğan'ın valilerin seçimle işbaşına gelmeleri konusundaki yaklaşımı PKK'nın tezlerine yaldızlı cevaptır, PKK'nın gökte ararken yerde bulunduğu altın fırsattır.

Sayın Başbakan Erdoğan acilen cevap vermelidir ki, üniter devlet yapısının neresinde seçilmiş valiye yer ve ihtiyaç vardır? Her şey halledilmiştir de, geriye bir tek valilerin seçimle işbaşına gelmeleri mi kalmıştır? Valiler seçimlerle göreve gelecekse, Kandil kontenjanından kaç militanın bu makama oturması düşünülmüş ve kaç canıyla ilgili pazarlık yapılmıştır?

Sözün kısası, şu anda tartışmakta olduğumuz yasa tasarısı, ne hazindir ki Oslo'da verilen -bize göre yoklukla malul- sözlerden birini daha tutma gayretkeşliğinden başka bir şey değildir. Burada alınan kararların altına Meclisin, komisyonun imza atmasını sağlamaktan öteye bir şey değildir.

Biz, oynanan bu oyunların farkındayız, Milliyetçi Hareket Partisi olarak tüm bu oyunların farkındayız ama Allah'ın izniyle, bu oyunun son perdesinin oynanmasına da fırsat vermeyeceğiz.

Saygılarımla Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Buyurun Turgut Bey.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Başkanım, gerçi benden önce Sezgin Bey'e söz verin diye işaret etmiştim ama...

BAŞKAN – Sezgin Bey'e mi vereyim sözü?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Ama kısa konuşacağım, benden sonra konuşabilir.

Şimdi, Sayın Başkanım, uzun uzun konuşmaya gerek yok, zaten söyleyeceklerimizi söyledik, iki gündür konuşuyoruz. Şuna üzülüyorum tabii yani iki gündür söylediklerimizin, gelip gelip gelip, en sonunda bu önergeye geldiyse yani üslubumu da korumak istiyorum burada yani biraz saf mı hissettim kendimi nedir yani ben hâlâ arkadaşlarımızdan biraz umutluydum yani bir şeyler bekliyordum bu kadar konuşmadan sonra ama bunlar tarihsel konuşmalar, bunlar tutanaklara geçiyor, mutlaka bunların bir karşılığı olacaktır bu konuşmaların, burada anlatılanların diye düşünüyorum.

Şimdi, bizim önergemiz birazdan okunacak yani biz iyi niyetle, hiç sorumluluktan kaçmadan -Cumhuriyet Halk Partisi olarak İnsan Hakları Komisyonunda da bu önergeleri vermiştik- yani bu konuyu biraz daha... İşte "Ortada bir sorun var." deniliyor, bu sorunu da görüyoruz, öyle veya böyle gelmiş, karşımıza bu sorun dayanmış bir şekilde yani bir mahkeme heyetinin belki uygulamalarından çıkmış ama "Bir sorun var." deniliyor. Şimdi, en azından bundan sonra bu sorun bu şekilde ortaya çıkmasın, yine benzer sorunlar oluşmasın diye bir önerge verdik, orada çok net bir şekilde söylüyoruz, "Aslında 202 yetiyor, her şeyi karşılıyor." bunu

da söylüyoruz ama artık mahkemeler bu konuyu takdir içerisinde bırakıp, daha doğrusu hâkimler değerlendirme isterken “Yeterince Türkçe bilmeyen sanık veya mağdura.” diye devam ediyor, işte “Mahkemece tercüman atanır.” diyor. Yani burada artık gelen kişi “Ben Türkçe bilmiyorum, kendimi ifade edemiyorum.” dedikten sonra sorun çözülecek. Biz, bunu biraz daha anlayışlı hâle getiriyoruz, iyi niyetle bunu getirmeye çalışıyoruz ama görünen o ki -iki günün sonunda şunu söyleyeyim- emir büyük yerden. Yanlış anlaşılmasın yani “Büyük yerden.” derken farklı bir şey düşünülmesin yani Başbakan’dan, artık arkadaşlar kendi arasında “Patron.” diyor ona AKP’li milletvekilleri “patron böyle istedi.” diyorlar. Ben de öyle değerlendiriyorum yani burada kim ne söylese söylesin emir büyük yerden diye düşünüyorum. Çok konuşmayacağım, sözümü de bitireceğim. Yalnız, bir önerge getirildi iki gün sonra.

Değerli arkadaşlar, yani “Acaba alay mı ediliyor?” diye kendi içimden düşündüm. Burada konuşurken arkadaşlar diyorlar ki: “Önerge dağıtılıyor ama merak etmeyin, işte bu önergeyle sizin de kaygılarınız, milletimizin kaygıları giderilecek, işte konuyu toparlayacağız. Bak önerge birazdan gelecek, okuyacaksınız.” Meğer kafa buluyorlarmış biziyle, ben öyle değerlendirdim.

BAŞKAN – Yapmayın ya.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yani bu önergede ne var? Mevcut yasaya dördüncü fıkrayla ilave edilmek istenen tasarıdaki bir söz... Konuşmalarımızdan şundan rahatsız olunmuş anladığım kadarıyla yani bu Türkçe bilme yani söylüyoruz, bir kişi Türkçe biliyorsa, bunu ifade ediyorsa artık başka bir dilde kendisini ifade etmesinin bir anlamı var mı, gereği var mı? Bu hangi devlette var, hangi ülkede var? Bunu ısrarla söyledik. Bu rahatsız etmiş arkadaşları anladığım kadarıyla. “Ya, şu Türkçeyi çıkaralım biz buradan ya...” Şu Türkçeden rahatsız olmuş arkadaşlarımız. Düşünebiliyor musunuz, bir devletin resmî dilinden arkadaşlarımız rahatsız olmuşlar, “Ya, biz Türkçeyi çıkarırsak bu işi bağlayacağız...” Amiyane oluyor belki ama öyle düşünmüşler.

Şimdi, arkadaşlar yani meramını anlatabilecek ölçüde “Türkçe bilen sanık” dışında şu önergede ne fark var? O çıkmış, “Türkçe” önerge dışına atılmış, resmî dil çıkmış yani Türkçe bilip bilmemesiyle ilgili de herhangi bir ihtiyaca gerek olmadan, kişi mahkemede belli aşamalarda -onu da orada sıralamışlar arkadaşlarım, zaten yasada var ya- istediği dille, istediği gibi “Ben çıkar konuşurum.” diyor. Hangi ülke bu hakkı kime vermiş, hangi vatandaşına vermiş? Çıksın arkadaşlardan biri, bana bunu söylesin lütfen.

Söyleyeceğim bunlar. Bu saatten sonra da o iyi niyetli düşüncelerimi yani “Arkadaşlarımızdan iyi şeyler bekliyorum.” düşüncelerimi de geri alıyorum Sayın Başkanım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sezgin Bey, siz mi, müzakereyi izlemek mi istiyorsunuz yoksa bir başkasına sıra geldi...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, ben bir söz almak istiyorum. Ben İnsan Hakları Komisyonunda toplantıya -mazeretim vardı- katılamamıştım, başka toplantılarım vardı ama burada kişisel görüşlerimi aktarmak istiyorum.

BAŞKAN – Zamanınız varsa sırası gelince vereyim yoksa öncelik şeyiniz var mı, bir ihtiyaç var mı, bir yere gidecek misiniz?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Görüşlerimi söyleyip ayrılmak istiyorum.

BAŞKAN – Peki, onun için diyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – İnsan Hakları Komisyonu tali komisyon olarak bu tasarıyı gördü. Ben, İnsan Hakları Komisyonunun üyesiyim ancak o gün, daha önceden kararlaştırılmış randevularım olduğu için katılamadım toplantıya ama burada da kişisel görüşlerimi, bu konudaki tecrübemi Komisyonla paylaşmak istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Şimdi, öncelikle, bu meseleye bir savunma hakkı ve hak temelli bakılması lazım. Ben, bu konuyla ilgili ilk makalem 1989 yılında Adımlar Dergisi’ne yazdım.

BAŞKAN – Hangi dergi efendim?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Adımlar Dergisi. Kutlu ve Sargın Türkiye’ye getirdikten sonra çıkan, haftalık çıkan bir dergiydi. O dergiye yazdım, bu konuyu da içeriyordu ve makalemin başlığı “Resmî Dil Devlet İçin, Ana Dil Yurttaşlar İçindir.” Ve duruşmada tercüman atanması, atanmaması gibi sorunlar o zaman da yaşanıyordu. Bunu irdelleyen, diğer dil yasaklarını eleştiren bir makaleyi o zaman yazmıştım. 1991 yılında da Türkiye’den yapılan ilk başvurulardan olan “Zana-Türkiye” dosyasını -ki bu ortamda çok konuşulmuş- o dosyayı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine götürülen avukat da benim. Zana, Diyarbakır Belediye Başkanlığı yapmıştı. Diyarbakır Belediye Başkanlığı yaptıktan sonra, 12 Eylül faşist darbesinden sonra tutuklandı, ağır işkenceler gördü

falın ve 1987 yılında ilk defa Diyarbakır Askerî Cezaevi gazetecilerin denetimine açıldı. Cumhuriyet gazetesinden Fusun Özbilgen'e verdiği bir mülakat nedeniyle hakkında yeni bir dava açıldı. O dava nedeniyle 7. Kolordu Mahkemesinde, daha sonra Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesinde, en son da Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemelerinde yargılandı. Yargılandığı zaman da 12 Eylül döneminin büyük bir şaheseri olan 2932 sayılı Yasa'yı da protesto etmek amacıyla Türkçe konuşmama kararı aldı. 2932 sayılı Yasa'yı da hatırlatmak isterim; Türkçeden başka bir dille konuşmayı, her alanda konuşmayı yasaklayan bir yasaydı ve şöyle, o zamanki yasama mühendislerince şu şekilde kaleme alınmıştı: Türkiye Cumhuriyeti devletinin tanıdığı devletlerin birinci resmî dilleri dışında başka hiçbir dille yayın yapılamaz, konuşulamaz, gezilemez, evde bile konuşmayı neredeyse yasaklayan bir yasaydı, Türkiye Cumhuriyeti devletinin tanıdığı devletlerin birinci resmî dili dışında. Yani Kürtçeyi yasaklayacaksınız açıkça ama adının içinde Kürtçe olmayacak. Şimdi, böyle bir yasa çıkmaz çünkü Irak'ta ikinci resmî dil Kürtçe. O zaman bu şekilde çıkmıştı ve Mehdi Zana da bu Yasa'yı protesto etmek amacıyla bütün mahkemelerde Türkçe konuşmama kararı almıştı, 7. Kolordu Mahkemesinde kendisine soru sorulduğu zaman cevap vermiyordu; sopalarla, dayaklarla dışarı çıkarılıyordu ve konuştuğu Kürtçe de "Anlaşılmaz sesler çıkardı." diye zabıtlara geçiyordu.

1991 yılında Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6/3 (c)'yi de kapsayacak şekilde bir başvuru yaptım. Adil yargılanma, ifade özgürlüğü ve aynı zamanda da insanın kendisini en iyi ifade edebileceği bir dilde savunmasını yapma sanığın kendi takdirinde olabilir gerekçesiyle 1991 yılında böyle bir başvuru yaptım. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bununla ilgili kısımda "Kabul edilmezlik." kararı verdi ancak kendisini de savunmamış olmasından dolayı da Türkiye'yi mahkûm etti, böyle bir çelişkili karar verdi.

O zamandan bu zamana, bu sorun belki buralarda çok hissedilmiyor ama bütün bölgede, Doğu ve Güneydoğu'da, Diyarbakır'da, Van'da ve Türkiye'nin her yerinde bir sorundur. Zaman zaman siyasallaşmıştır ama esas itibarıyla bir savunma hakkı sorunudur ve savunma hakkı ekseninde bu soruna bakmak lazım. Eğer bu hak ekseninden çıkarırsak, işte bugün burada yapıldığı gibi veya kamuoyunda tartışıldığı gibi başka şekilde tartışılır.

Ben bir insan hakları savunucusu olarak savunma hakkının kutsallığına inanırım. Her ne kadar insanlar resmî dili veya işte hâkim dili çok iyi biliyorlar ise de, eğer kendisini daha iyi ifade edebileceği bir dil varsa veya Türkçeyi veya resmî dili çok da iyi kullanamıyorsa veya Türkçe de düşünmüyorsa, bilebilir ama düşünmüyorsa -kişi olarak eğer yargılayacak ve ceza vereceksek ki o hakkı yurttaşlar devretmiş devlete- onun o devrettiği hakkına saygı duymalıyız. Kendisi eğer "Ben bu dili daha iyi biliyorum." diyorsa eğer, buna saygı göstermemiz lazım, yani bunu başka bir ekseninde tartışmanın doğru olmadığı düşüncesindeyim. Dolayısıyla, eğer bu ekseninde bakarsak soruna daha doğru çözümler üretebiliriz, yani hak temelli olması lazım.

Bir de, şunu gerçekten kabul etmiyorum: Öteden beri ben bütün görüşmelerimde -geçmişte de bakanlarla Baro Başkanı olarak yaptığım görüşmelerde- Türkiye'nin bu yargı ortamı içerisinde yargıya güvenden daha çok yurttaşlara güvenmenin esas olması gerektiğini düşünüyorum. Yani bizim asıl güvenmemiz gereken yurttaşlardır, bütün yurttaşlardır; kimliği, dili inancı ne olursa olsun yurttaşlardır. Yurttaşlar bu hakkı kötüye kullanır, Türkiye başka bir yere gider falan düşüncesi dikkate alınır ama doğru bir düşünce değil bana göre. Esas olan yurttaş olmalıdır, yurttaşın kendisi olmalıdır. Yani hak temelli baktığımız zaman da bu şekilde anlaşılmalıdır. Ben bu, önerilen metinlerde yargıya takdir hakkı bırakacak düzenlemelerin doğru olmadığı düşüncesindeyim. Yargıya eğer bir takdir hakkı bırakırsa yargı bu takdir hakkını, bugüne kadar olduğu gibi, sanıkların aleyhine kullanmıştır ve sanıkların aleyhine kullanmaya devam edecektir. Bu yargı zihniyeti ortamında bunu yapacaktır. Dolayısıyla, bir sorunu çözerken de başka sorunlar çıkarmayalım. Yargıya takdir hakkı bırakmayacak ölçüde kesin, net, anlaşılır ve yurttaşları esas alan, savunma hakkını esas alan bir düzenleme yapmamız gerektiği düşüncesindeyim.

Şunu da en son olarak söylemek durumundayım: Dil yasakları Türkiye'yi ayrışma noktasına getirmiştir. Türkiye'de esas itibarıyla ayrışma yurttaşlarımızın dillerinin yasaklanmasıyla ve tanınmamasıyla doğmuştur. Dil yasakları toplumu böler ama özgürlükçü bir yaklaşımla yurttaşlarımızın dillerine saygı toplumu bütünleştirir. O nedenle, biz toplumu bölen değil ama yurttaşlarımızın diline inancına saygı gösteren bir tarzda bu yasayı ele almalıyız, bu şekilde yaklaşmalıyız diye düşünüyorum.

Bütün yurttaşlarımızın gözü de -bunu bilin- gerçekten buradaki tartışmalarda. Toplum çok politik bir hâle gelmiş, buradaki tartışmalarda ve sözlerde yurttaşlarımızı inciten, rencide eden sözler kullanılmamasını da özellikle temenni ediyorum.

Teşekkür ederim.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Resmî görüş mü?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Kişisel görüşlerimi ifade ettim.

RECEP ÖZEL (Isparta) – CHP'nin görüşü değil mi bu?

BAŞKAN – Efendim, yapmayın. Arkadaşlar Komisyon üyesi değil, bırakın. Komisyon üyesi değil kişisel görüşü.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Kişisel görüşlerini ifade ettiğini söylüyor kendileri.

BAŞKAN – Pardon, siz Murat Bey...

Arkadaşlar bir dakika.

Buyurun, Murat Bey, bir şey mi dediniz?

Dilek Hanım, bir dakika.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Demek ki Genel Başkan Yardımcısı ve MYK'yı ikna edememiş Sezgin Bey. Bizim görüşümüz böyle.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Sezgin Bey çok da farklı bir şey söylemedi hemen hemen bir noktada bir fark...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Ben öyle anlamadım.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Savunma hakkı ekseninde söylüyor, bir şey demiyor.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Tamam, bu bizim sorunumuz zaten, kimseyi ilgilendirmez.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bir defa, bakın, demokrasi aykırı düşüncelere tahammüldür, hoşgörüdür. Bu arkadaşım kendi görüşünü ortaya koydu, kurumsal görüşü Komisyon üyeleri temsil ediyor. Bunu yorumlamaya gerek yok.

Teşekkürler Sezgin Bey.

Binnaz Hocam, buyurun.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Başka ülkelerde böyle bir hak var mı, yok mu konusunda epey bir tartışma çıktı. Sayın Bakanın bana ilettiği bir nottan okumak istiyorum. Bu, Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü'nün ABD ve bazı AB ülkelerinde mahkemelerde sunulan tercüme hizmetlerine ilişkin bilgi notu. Şimdi, orada Amerika için diyor ki, bu ABD Ceza Muhakemesi Kanunu bölüm 119, paragraf 1827: "Sanık İngilizce konuşsa fakat ilk dil olarak öğrenmiş olduğu bir başka dilde kendisini daha rahat ifade edebiliyorsa yine tercüman yardımından faydalanabilir." İsveç'te; İsveç'in kuzeyindeki Fince, Fincenin başka bir lehçesi -yani mesela, Kürtçe yanı sıra Zazaca gibi bir şey- ve Sami dillerinin kullanımına izin veriliyor. Almanya'da "Almanca bilenler kendini daha iyi ifade edebilecekleri bir dilde savunma yapabilirler, buna hâkim karar verir." Alman Ceza Mahkemeleri Teşkilat Yasası. Hollanda'da Friesland'de Friezler kendi ana dillerinde gene konuşabiliyorlar, ceza davalarını yerel dilde görebilmekteler; bilsin veya bilmesinler Türk ve Faslılar için de mahkemelerde tercüman temin ediliyor. Sonra, Belçika'da sanık kovuşturmanın tüm evrelerinde kendi seçeceği bir dilde kendini savunma hakkına sahiptir.

Yani bu bilinsin diye söyledim çünkü epeyce bir ülkede var. Bunun yanı sıra Avrupa Bölgesel ve Azınlık Dilleri Şartı; bu, 1998'de yürürlüğe girmiş, 24 ülke imzalamış, 11 ülkede uygulanıyor; Türkiye bu Şartı imzalamamış. Ama bu Şart'ta gene, yani bunu kabul eden ülkeler azınlık dillerinin, ülkelerinde konuşulan farklı dillerin; tarihi, bölgesel veya azınlık dillerinin Avrupa'nın kültürel zenginliğine ve geleneklerini sürdürüp geliştirmesine katkıda bulunduğunu düşünerek bunları geliştirmek için hem özel hayatta hem de kamusal hayatta bu dilleri kullanma hakkını kabul ediyorlar.

Şimdi, bunu söyledikten sonra şunu söylemek istiyorum: Bu, dünden beri tartışılan meselede Avrupa mevzuatındaki 6'ncı madde, yani bir kişi o mahkemenin dilini bilmiyorsa kendisine tercüman verilmesi hakkı, zaten benim kanaatime göre malumun ilanı. Yani ben bir mahkeme karşısına çıksam ve deseler ki: "Almanca konuşacaksın çünkü buradaki resmî dil Almanca." Boynuma iplik geçirseler bile konuşamam, bilmediğim bir dili konuşamam çünkü, yani o açıdan malumun ilanı. Tabii ki bana tercüman verilecek. Şimdi, dolayısıyla, o 6'ncı maddenin ötesinde bir şart düzenlemesini konuşuyoruz burada, benim anladığım o. Hem bizim, Cumhuriyet Halk Partisinin önerisini göz önüne alarak hem de Bülent Turan ve bir başka arkadaşın -ismini okuyamıyorum- önerdikleri "Adalet Komisyonu Başkanlığına" diye sanıyorum AKP'nin önerisi var, düzeltilmiş şekliyle. Şimdi, aslında ben bunların birbirine yakın olduğunu ve bir orta yol bulunabileceğini de düşünüyorum. Çünkü aslına bakarsanız, Cumhuriyet Halk Partisinin önerisinde "Yeterince Türkçe bilmediğini beyan eden sanık" diyor, burada ise "Kendisini daha iyi ifade edebileceği bir dilde savunma yapabilir." diyor. Yeterince Türkçe bilmemek ne demek? Yani Türkçeyi biliyor ama kendini yeterince iyi ifade edemiyor demek. Aslında, bu iki şey de birbirinin çok benzeri.

Şimdi, dünkü konuşmalarda en tartışmalı meselelerden bir tanesi, bu tür bir şeye izin verildiği takdirde bunun Türkçenin resmî dil olmaktan çıkarılmasına yol açacağı idi. Belki bu sakıncayı da -veya dile getirilen sakıncayı diyeyim- göz önüne alarak acaba şöyle bir şey ekleyemez miyiz, yani bu, AKP'nin önerisine? Başında şöyle bir şey deyip veya belki de bu Ceza Muhakemesi Kanunu'nun çünkü işte "Bilmeyene tercüman verilir." diye bir maddesi var ya, onun başına eklenebilir. Şöyle bir şey: "Mahkemelerde

resmî dil olan Türkçe kullanımı esastır. Ancak esas hakkındaki mütalaanın verilmesi üzerine sözlü savunmasını sanık kendisini daha iyi ifade edebileceği...” falan diye gidiyor. Yani böylece hem o sakınca ortadan kalkmış olur, “Eyvah, Türkçe resmî dil olmaktan çıkıyor mu?” sakıncası, o açıkça belirtilmiş olur hem de başka bir dilde de savunma yapabilmesine, kendini daha iyi ifade edebileceksene izin verilmiş olabilir diye düşünüyorum, yani böyle bir orta yolu... Ben bu Komisyon üyesi değilim, önerge vermem söz konusu değil ama belki tartışılır ümidiyle böyle bir orta yola arkadaşlarımız ne derler, kabul görür mü onu belirtmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Hocam.

Siyasette bu tebensümlü konuşmalar ve ilişkiler hakim olsa sanıyorum Türkiye tüketmek zorunda kalacağı enerjinin onda 1’yle fırlar.

Teşekkür ediyorum.

Buyurun Üstadım.

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım; müsaade ederseniz ben çok kısa konuşup gitmek zorundayım, altıda bir toplantım var.

BAŞKAN – Aslında konuştun üstat. Teknik mi?

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Başkanım çok kısa, çok teknik.

Bakınız, burada bir noktaya dikkatinizi çekmek istiyorum.

BAŞKAN – Aslında sizin önergeyle bizim önerge arasında büyük fark yok.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Çok fark var Sayın Başkan.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Çok fark var.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Hiç alakası yok. Çok fark var.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Anlatacağımız şimdi yani.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Nasıl “Fark yok.” diyorsunuz Sayın Başkanım. Okuyun şu önergeleri.

Hiç olmazsa siz söylemeyin ya.

BAŞKAN – Demem, doğru.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bizim önergeyle AKP’nin önergesi 180 derece; biri buraya bakıyor, biri buraya bakıyor.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Son önergeyi görmediniz ama siz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Nereye benziyor, yapmayın.

BAŞKAN – Tamam, tamam.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bari siz yapmayın yani.

BAŞKAN – Buyurun üstat.

GÜRKUT ACAR (Antalya) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, sayın Komisyon üyeleri; bakınız, burada savunma hakkı konusunda... Hepimiz hukukçularız yani ben otuz dokuz yıldır avukatlık yapan, kırk yıllık bir avukatım. Bir senem... Şu anda parlamenter olarak buradayım ve kırk yıllık bir avukatım. Yani burada savunma hakkının kutsallığı konusunda hiçbirimizin şüphesi yok Sayın Başkanım. Biz de savunma hakkının ne kadar kutsal olduğunu, adaletin ne olduğunu bilen insanlarız. Burada temel konu şudur: Bakınız, öyle bir yol açılıyor ki eğer bu yol bir defa açılırsa bir iğne deliği kadar delerseniz bu, ileride muazzam büyük bir delik olarak ortaya çıkar ve yargılamanın tümüyle başka dilde yapılmasını talep hakkını beraberinde getirir. Burada biz elimizi verirse kolumuzu kurtaramayız.

Burada şuna dikkatinizi çekmek istiyorum Sayın Bakanım: Sayın Bakanım, bakınız, bu, Anayasa’nın 6’ncı maddesindeki egemenlik hakkıyla ilgili bir olaydır aynı zamanda. Biz burada devletin devamlılığı konusunda hassasiyetimiz nedeniyle bunu yapıyoruz. Biraz önce Sezgin Tanrikulu arkadaşımız burada Kürtçe yaşağından dolayı bu noktaya geldiğini söyledi. Gerçekten de 12 Eylül 1980 darbesi bir Amerikan darbesiydi. Onlar bir darbeyi yaparken beraberinde getireceklerini de hesaplayarak o dil yaşağını bizzat koydurdular. Yabancıların tavsiye ve telkinleriyle ileride böylesine bir tepkinin doğacağını hesaplayarak o yasaktan bu noktaya geldik ve şimdi biz burada bunu tartışıyoruz çünkü devletin temel dayanaklarından bir tanesini tartışmış oluyoruz. O nedenle buradaki olayda yapılacak yanlış, bizatihi Türkiye’nin Anayasa’nın 6’ncı maddesinde yazılı egemenlik hakkından vazgeçmesi anlamına gelecektir. O nedenle...

Bakın, bu konular, bu adalet konusu sadece bizim meselemiz değil. Bu ana dilde savunma olayıyla ilgili Yargıtayımız yıllardan beri kararlar veriyor. Bakınız, Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 23/06/2011 tarihli, 3883-3498 sayılı kararı; Yargıtay 5. Ceza Dairesinin 13 Haziran 2011 gün, 3885-4674 sayılı kararı ve bütün bu tartışmalardan sonra Yargıtay Ceza Genel Kurulunun kararını söylüyorum. Sayın Bakanım, müsaade ederseniz... Bunlar, bu insanlar da Yargıtay Ceza Genel Kurulunda herhâlde sanık düşmanı, herhâlde o sanıkların canına okumak, onları bilmedikleri bir dilde yargılayarak onların haklarını gasp etmek için bu kararları vermediler. Bu, yıllardır, doksan yıldır tartışılan bir noktadayız, uygulamanın bir noktasındayız.

Bakınız, ne diyor Yargıtay Ceza Genel Kurulu, özetini okuyorum, tercüman yardımından yararlanma, özet: “Soruşturma veya kovuşturma sırasında çeşitli adli makamlar önünde yapılan işlemlerde Türkçe bildiği hususu hiçbir kuşkuya yer vermeyecek biçimde anlaşılan şüpheli veya sanıkların daha sonradan Türkçe bilmediklerini ileri sürerek tercüman görevlendirilmesini istemeleri hâlinde bu kişilerin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve ceza yargılaması yasası bağlamında tercümandan yararlanma hakları bulunmadığı gibi, bu tür davranışların savunma hakkının kötüye kullanılması kapsamında değerlendirilmesi lazım.”

Değerli arkadaşlarım, mesele bundan ibarettir. Burada Türkçe dışında bir dilde yargılamayı yaptıracak mıyız, yaptırmayacak mıyız? Tartıştığımız konu budur ve bu getirilmiş olan konu, bu noktada Lozan Antlaşması'yla da bağlantılıdır. Lozan Antlaşması'nda azınlıklar konusu tartışılmıştır uzun süre, arkadaşlarımız söylediler, çok fazla uzatmak istemiyorum ama Lozan Antlaşması'nda da bu konuyla ilgili “Ana dilde savunma yapılacaktır.” diye bir hüküm asla yoktur, Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli olan bir yasanın, bir antlaşmanın uygulamasıyla ilgili de bu konuda dikkatinizi çekmek istiyorum.

Sonuç şudur: Burada egemenlik hakkını tartışıyoruz, Türkçe dil konusunu tartışıyoruz. Burada Türkiye Cumhuriyeti'ni var eden Lozan Antlaşması'nı tartışıyoruz ve bu, kesinlikle bu biçimde çıkarsa bütün bu temel kurallara aykırı bir uygulama olacaktır. Burada Türkçenin bu metinden çıkarılması... Açık söylüyorum AKP'li –“AKP'li” deyince bunu hakaret gibi kabul ediyorlar, onun için tam ismini söyleyeyim- Adalet ve Kalkınma Partisinden olan arkadaşlarıma şunu söylüyorum: Değerli arkadaşlar, yarın bunu izah edemezsiniz. Türkiye'de Türkçe konuşmayı böyle bir metinden çıkardığınızı Türkiye'de bu halka anlatamazsınız, biz de buna sonuna kadar muhalifiz. Bu maddenin yeniden düzenlenmesini talep ediyorum. Hepinize çok saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Acar, sağ olun, teşekkür ediyorum.

Evet, buyurun Murat Bey, kusura bakmayın.

MURAT BOZLAK (Adana) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım; iki gündür ciddi, hararetle bir tartışma yaşıyoruz. Tasarı iki kanunda düzenleme getiriyor. Biri, Ceza Muhakemeleri Usulü Yasası'nda, bir de İnfaz Yasası'nda olmak üzere düzenleme getiriyor. Usul Yasası'nda sadece bir maddede değişiklik öngörülüyor ama İnfaz Yasası'nda birden fazla maddede değişiklik öngörülüyor. Her ne hikmetse öbürlerine hiç değinilmiyor yani herkes genel olarak... Bir saat içerisinde tartışıldı ve geçildi ama iki gündür bizim, esas itibarıyla Komisyonumuzun tartıştığı Ceza Usul Yasası'na getirilen değişikliktir, 202'nci maddeye getirilen değişikliktir.

Şimdi, kıyamet koparmanın bir anlamı yok. Bu ülkenin bir Kürt meselesi var -demin Sezgin Bey de belirtti- insanlarımızın ciddi anlamda sorunları var, “Kürt meselesini kamuoyu Parlamentonun gündemine getirsin ve Parlamento çözsün.” diyor. Bugün Kürt meselesinin çözümünü biz tartışmış olsaydık -ki çünkü Kürt meselesinin çözümü gerçekten, Anayasa'da başta olmak üzere, değişiklik gerektiren bir meseledir, ciddi bir meseledir. Politik çözüm istiyor, siyasi açılım isteyen bir meseledir -böyle bir tartışmayı, Kürt meselesini enine boyuna masaya koyup çözmek konusunda yaşamış olsaydık “Eyvallah, doğrudur, yapılan doğrudur, önemlidir.” diyebilirdik ama şimdi bu tartışmaları görünce işin doğrusu, ben Anayasa Uzlaşma Komisyonunun fiilen görevinin bittiğini düşünüyorum. Çünkü Anayasa Uzlaşma Komisyonu, Uzlaşma Komisyonunu oluşturan bütün partilerin oy birliğini getiriyor. Şimdi, burada oy birliği olmayacak demektir, orada boşuna bir çalışma yürütülüyor.

İkincisi, en vahim olanı da kamuoyunun özellikle istediği “Bu meseleyi Türkiye Büyük Millet Meclisi çözer.” noktasına geldiğimiz zaman da bu görüntüyü görünce orada da ciddi anlamda umutsuzluğa kapılıyorum.

Şimdi, burada yapılan bir Anayasa değişikliği falan değil, Anayasa'ya aykırılık değil. Somut bir sorun çıkmış. Nerede? Diyarbakır'da devam eden KCK davasında somut bir olay çıkmış. Üç yılı aşkın bir süredir insanlar ana dillerinde savunma yapmak istiyorlar, mahkeme de buna izin vermiyor. “Elimdeki yasalara göre böyle bir hakkınız yok, ben böyle bir yetkiyi kullanamam.” Diyor, dolayısıyla dava da uzayıp gidiyor.

Şimdi, bunun çözümünü için bir adım atılıyor. Bir de, ayrıca, yine, açlık grevlerinde açlık grevi eylemcilerinin de bu konuda bir talepleri vardı. Şimdi, bu tasarının açlık grevlerinin devamı süreci içerisinde getirilmiş olması gerçekten, belki ülkeyi çok üzecek sonuçlar doğuracak bir grevin bitirilmesine katkı sunmuştur ve özellikle de ben Sayın Bakanımıza açlık grevleri süresi içerisindeki insani yaklaşımından ve açlık grevlerinin olaysız bitmiş olmasına koyduğu katkıdan dolayı da teşekkür ediyorum.

Şimdi, burada Usul Yasası'nın 202'nci maddesi, gerçekten oradaki düzenleme, son yapılan düzenleme Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne uygun bir düzenleme. Artı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin bu konuda verdiği herhangi bir ihlal kararı da yok ama hepimiz biliyoruz ki -bütün hukukçular bilir, uzman arkadaşımız da dün çok güzel bir şekilde belirtti- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi asgari hakları belirtiyor, en az olması gerekenleri belirtiyor, en az, asgari standartları belirtiyor. Bu standartların üstüne çıkabilirsiniz, bunu engelleyen bir durum yok. Dolayısıyla, yani şöyle bir zehaba kapılıyor insan: Uluslararası anlaşmalara göre yükümlük altına eğer girmemişsek, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi herhangi bir ihlal kararı vermemişse durup dururken niye kanun düzenliyoruz, kanun değişikliğine gidiyoruz? E, sorun var. İçeride bir sorun varsa bu sorunun çözümünü biz, onlar bize böyle bir mecburiyet yüklemiyor diye çözmeyecek miyiz?

Bu anlamda, işin aslı şu: Somut bir olayın aşınması konusunda gelen bir tasarı var ve bu tasarı bize göre son derece yetersiz, sadece, böyle "İşte getirdik ya, işte izin veriyoruz." gibi bir tasarı. Böyle bir, ana dilde savunma şeyi filan olmaz.

Şimdi, özellikle de "Efendim, tasarının dayandığı uluslararası bir sözleşme yok, böyle bir uygulama dünyada hiçbir devlette yok." deniliyor. Demin Sayın Binnaz Toprak bu konuda Avrupa'daki uygulamaları belirtti, doğru. Ben özellikle Lozan Antlaşması'na değinmek istiyorum. Lozan Antlaşması'nın 39'uncu maddesi, izinizle Sayın Başkan, bunu okumak istiyorum:

"Madde 39: "Müslüman olmayan azınlıklara mensup Türk uyrukları, Müslümanların yararlandıkları aynı yurttaşlık, medeni haklarıyla siyasi haklardan yararlanacaklardır. Türkiye'de oturan herkes din ayrımı gözetilmeksizin, kanun önünde eşit olacaktır."

Yine, üçüncü fıkrasında: "Din, inanç ya da mezhep ayrılığı, hiçbir Türk uyruğunun yurttaşlık haklarıyla, medeni haklarla, siyasi haklarından yararlanmasına, özellikle kamu hizmet ve görevlerine kabul edilme, yükseltilme, onurlanma ya da çeşitli mesleklerde ve iş kollarında çalışma bakımından bir engel sayılmayacaktır."

Şimdi, dördüncü fıkrası ve beşinci fıkrası, bizim konumuzla ilgili olan fıkralar. Burada da deniliyor ki dördüncü fıkrada: "Herhangi bir Türk uyruğunun, gerek özel gerekse ticaret ilişkilerinde din, basın ya da her çeşit yayın konularıyla açık toplantılarında, dilediği bir dili kullanmasına karşı hiç bir kısıtlama konulmayacaktır."

Beşinci fıkrada da, devamında: "Devletin resmî dili bulunmasına rağmen, Türkçeden başka bir dil konuşan Türk uyruklarına, mahkemelerde kendi dillerini sözlü olarak kullanabilmeleri bakımından uygun düşen kolaylıklar sağlanacaktır." Lozan Antlaşması'nın 39'uncu maddesi bu.

Şimdi, maddenin ilk üç fıkrası Müslüman olmayan azınlıklara ilişkindir ama dördüncü ve beşinci fıkra Müslüman olup olmama gibi bir ayrıma gitmiyor. Türk uyruğunda olmayı yeterli görüyor. Eğer uluslararası bir anlaşma isteniyor ise Lozan Antlaşması, cumhuriyetin kuruluşunda barış anlaşması olarak ülkemiz adına imzalanan bir anlaşmadır. Bu anlaşmanın 39'uncu maddesi bugüne kadar Türkiye'de Kürtçeyi yasaklamak adına uygulanmamıştır, ihlal edilmiştir, 39'uncu madde konusunda sürekli bir ihlal yaşanmıştır.

Yine -dün Sayın Bakanımız da belirtti, Binnaz Hanım da belirtti- bu konuda uluslararası ikinci bir belge, Avrupa Bölgesel Diller ve Azınlık Dillerini Koruma Anlaşması'dır. Bu anlaşma da 1998 itibarıyla yirmi dört Avrupa Konseyi üyesi -ki Türkiye de Avrupa Konseyi üyesidir- ülke tarafından kabul edilmiş bir anlaşmadır. Bu anlaşmayı imzalayan ülkelerden on bir tanesinde resmî diller dışında diller de mahkemelerde kullanılmaktadır.

Şimdi, yasa konusunda bizim itirazlarımız var yani düzenlemeye ilişkin kimi itirazlarımız var. Bilindiği gibi, yargılama soruşturma ve kovuşturma evrelerinden oluşuyor. Soruşturma evresi dediğimiz, savcılık ve polisçe yürütülen evredir, bir de mahkemedeki kovuşturma evresidir. Kovuşturma mahkeme tarafından, bizzat hâkim tarafından sürdürülen yargılama bölümüdür.

Tasarıda sadece kovuşturmayla ilişkin olarak, o da kovuşturmanın tamamında değil, sadece iki safhada... Bir: Savcı iddianamesini okuduktan sonra "İddianameye karşı ne diyorsun?" diye sana sorulduğu zaman ilk savunmasını iyi bildiği bir dille yapacak. Bir de delillerin tamamı toplandı, tanık dinlendi, bilirkişi raporu varsa onlar getirildi, bütün deliller toplandıktan sonra ne yapılıyor? Savcı esas hakkında mütalaada bulunuyor, o mütalaya karşı sanık son savunmasını yaparken "En iyi bildiğim dil şudur." deyip o dilde savunmasını yapacak.

Şimdi, bu, önümüzdeki süreçte benzer sıkıntıları yeniden yaşattıracaktır. Bununla, bu düzenlemeyle belki mevcut olan iddianamenin okunması safhasına gelmiş davaları aşabiliriz ama bu yeni bir sıkıntıyı da beraberinde getirir. Onun için diyoruz ki:

Yargılama bir bütündür, yargılamanın başından sonuna kadar bu hak verilmelidir. Bu hak yargılamanın başından sonuna kadar verildiği zaman mahkemenin, yargılamanın dili değişmiyor. Yargılamanın dili gene Türkçe olarak devam ediyor. Yani savcı da ifade alsın tercüman vasıtasıyla alacak, bütün tutanaklarını Türkçe düzenleyecek yazarken; mahkeme de tutanaklarının tamamını Türkçe düzenleyecek.

Tanık ifadeleri son derece önemlidir. Eğer bu hakkı son savunmada veriyorsak tanık ifadesine karşı beyanda da verilmelidir. “Bilirkişi beyanına karşı ne diyorsun?” denildiği zaman da verilebilirdir.

Artı, Ceza Muhakemesi Kanunu esas itibarıyla sözlü savunmayı esas alıyor ancak hepimiz de biliyoruz ki birçok davada sanıklar yazılı savunmayı da tercih eder durumdadır. Şimdi, burada, yazılı savunma da yasaklanmış durumda.

Bunun dışında “Yargılanmayı sürüncemede bırakamaz.” diye bir hüküm konuluyor. Burada da kim takdir edecek bunu? Hâkim takdir edecek. Bu, eğer uygulamada gördüğümüz tarzda, sürekli şikâyetlendiğimiz benzer bir hâkime dava düşer ise bu hakkın hiç kullanılmamasını da beraberinde getirebilir. Bu anlamda diyoruz ki: Eğer bir şey olacaksa tercüman vasıtasıyla kişinin en iyi bildiği dilde, ki bu ana dil de zaten dâhildir buna, o zaman yargılamanın tüm safhalarında ve uygun olan bir biçimde verilsin.

Bir diğer şey, dün yine uzman arkadaşımız şey etti, birçok mahkemelerde zaten bu hak tanınmıyor. Sadece demin belirttiğim son kavuşturma safhasında tanınıyor. Bu konuda verilen iki önerge var. AKP'nin verdiği önergede fazla bir değişiklik yok, sadece tercüman parasının devlet tarafından karşılanmayacağı vurgulanmış. O da -dün yine uzman arkadaşımız belirtti- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesinin (3)'üncü fıkrasına aykırıdır. Eğer bu hak veriliyorsa tercüman parasının da devlet tarafından karşılanması gerekiyor.

Şimdi, özellikle, CHP'nin önergesini şey ediyorum. CHP'nin verdiği önergede deniliyor ki: “Sanık Türkçeyi yeterince bilmiyorum derse...” Şimdi, adam üniversiteyi bitirmiş. Nerede okumuş? Ankara'da Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesini bitirmiş, Siyasal Bilgiler Fakültesini bitirmiş veya bizim gibi işte Ankara Hukuk Fakültesini bitirmiş. Şimdi, bu kişinin Türkçeyi yeterince bilmediğini söyleyebilir miyiz? Hayır. Peki, niye söylettiriyoruz? Sanığa bir hak verirken onu yalancı konuma, yalan söylemeye niye mahkûm ediyoruz?

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Hakkın kötüye kullanılmayacağı var ama devamında. Onu da söylerseniz...

MURAT BOZLAK (Adana) – Şimdi, hakkın kötüye kullanılması zaten söz konusu değil. Esas itibarıyla, böyle bir hak, ana dil...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ya, anladım, bizim önergemiz...

MURAT BOZLAK (Adana) – Tamam, anlaşıldı. Ben kendi düşüncemi söylüyorum.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Biz sizin önergenize bir şey demiyoruz, kendi önergemizi söylüyoruz.

MURAT BOZLAK (Adana) – Ana dili kullanma herhangi bir başka kurum, kuruluş, devlet veyahut da kişi tarafından hak olarak verilmez, bu doğal bir haktır, insan olmadan kaynaklı bir haktır. Bu doğal bir haktır, yaşama eş değerinde bir haktır.

Bu anlamda, biz, tasarının 1'inci maddesinin –önerge verdik, o önerge doğrultusunda- değiştirilmesini istiyoruz. Bütün itibarıyla ihtiyaçlara cevap vermeyeceği kanısındayız. Ancak, küçücük de olsa, küçük bir problemi de olsa çözmeye yönelik olduğu için de karşısında değiliz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sağ olun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) - Lozan kanalıyla kazanılmış bir dava var mıdır?

MURAT BOZLAK (Adana) – Kimse buna dayanarak dava açmamış.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – 2004'ten bu yana...

MURAT BOZLAK (Adana) – Ben şimdi söyledim, kimse şey etmemiş çünkü o kadar çok ihlal hakkı var ki.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani hiç kimse açmamış. Demek ki yok.

MURAT BOZLAK (Adana) – Ben tespit yapmadım. Açıp açmamaya gerek yok. Bu metin doğru değil dersiniz o ayrı.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ama onu ilk azınlık deyince çok açık seçik...

BAŞKAN – Arkadaşlar, diyalog değil monolog. Tek şey... Komisyona hitaplı maalesef bu diyalektiğin yöntemi bu.

Buyurun efendim.

MURAT BAŞESGİ OĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, çok kıymetli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yargı reformu adı altında bugüne kadar -4'üncüsü gelecek- yeni düzenlemelere Komisyonumuz muhatap oluyor. Asla yapılanları küçümsemek adına söyleyemiyorum ancak Sayın Başkanım, ceza muhakemesi sistemimizin hâlâ çok önemli sorunları var. Özellikle, tutuklamaya ilişkin, tutuklamaya itiraza ilişkin, tahliye taleplerine ilişkin çok ciddi sıkıntılar var. Siyasi mahiyetteki davalarda bu sıkıntılar çok önemli boyutlarda. Her hafta bize tutuklulardan veyahut da hükümlülerden adil yargılanmadıkları konusunda şikâyet dilekçeleri geliyor. Özellikle, dijital verilerin hukukumuzda nasıl delil olacağı konusunda çok büyük bir tartışma var. Yani bundan sonra gelecek paketlerde, ricamız, bu saydığım ve sizce de malum olan konulara bir öncelik verilirse bundan memnun oluruz. Hâlâ bu Parlamento tutuklu milletvekilleri konusunda bir çözüm üretebilmiş değil. Bu ülkenin Genelkurmay Başkanlığını yapmış bir zat hâlâ tutuklu. Diğer taraftan, bölücü örgüt başının tecridinin kaldırılması yahut da açlık grevleri konusunda, muhatap olma konusunda bir meşruiyet yaratma gibi bir hususu yaşıyoruz. Bunlar çok önemli şeyler. Onun için önümüzdeki süreçte komisyonumuza gelecek tasarılar hakkında bu öncelikler yer alırsa bundan memnun oluruz.

Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar, Sayın Bakanım; iki gündür tartışıyoruz. Hepimiz hukukun, hukuk felsefesinin bir tarafından emek vermişiz. Ne söylediğini biliyoruz, okuduğumuzu da anlayabiliyoruz. Onun için bu tartışmalar sonunda şöyle kesin, tartışmasız konular ortaya çıktı. Bir, bu 1'inci maddenin kastettiği anlam şu: Sanık Türkçe bildiği hâlde mahkeme heyetine "Sayın heyet, ben Türkçe biliyorum, Türkçe'yi ifade etme konusunda da bir sıkıntım yok ama savunmamı ana dilimde yapacağım." diyor, talep budur. Tasarıya bu talebin yansması da bu şekilde redakte edilmiştir. Şimdi, uzun uzun örnek vermeyeceğim, iç hukukumuzda 202'nci madde, Yargıtay kararları, özel daire kararları, ceza genel kurulu kararları, Türk doktrini, Adalet Bakanlığının -taa geriye gidin- 1996 yılındaki genelgesi; bütün bunlar 202'nci maddenin uygulamasını bir içtihat hâline koymuştur. Yani, Türkçe meramını anlatabilen kişi 202'nci madde çerçevesinde tanımlanan şekilde savunmasını yapacaktır. Uluslararası uygulama, uluslararası sözleşmeler... Bir kere Lozan'ı sabahlara kadar tartışabiliriz vaktimiz olursa. Lozan hiçbir şekilde burada Türkçe bildiği hâlde savunmasını başka bir dilde yapmaya imkân vermiyor. Bunu sabahlara kadar tartışırız. Ve lütfen -öbür komisyonda söyledim bu hassasiyetimi, komisyonda da dikkate alınacağına inanıyorum- yani Lozan Anlaşması'nın 39/5'ini bu tasarı metnine referans göstermeyin. Bu çok tehlikeli bir gelişmedir, bundan uzak durmamız lazım. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler Sözleşmesi, komite kararları... Burada örnekler veriliyor. Tabii, yani bu uluslararası hukuku çok iyi bilmemiz lazım, hiçbirimizin bu konuda... Kimsenin bilgisini küçümsemek istemiyorum ama bir örnek veriyoruz mesela, bir ülke ama o ülke Bölgesel ve Azınlık Diller Sözleşmesi'ni imzalamış bir ülke. O zaman yani ben bu sözleşmeyi imzalamamışım, bir angajmanım yok, oradaki kıyaslamayı bize yapamazsınız. Mesela, Belçika, diyor ki sanığa, Sevgili Başkanım: "3 tane resmî dilim var, hangisini seçiyorsan seç." Almanca, Fransızca, ne ise... Kanada: "2 tane resmî dilim var, bunlardan birini seçebilirsin." diyor.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Almanya...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Almanya hiç Sayın Hocam... Alakası yok. Almanlar o kadar katı ki bu konuda, nefes aldirmiyorlar yani. Amerika federal bir ülke, zerre zerre her yerde İngilizce'yi hâkim kılıyor. Bırakın sanığı, Amerika'da federal mahkeme tercümanı olabilmek için İngilizce ve İspanyolca'dan 100 kişi sınava girerse ancak 4 kişi geçebiliyor, 4 kişi başarılı olabiliyor. Yani sanığı bırakın, tercümanı bu derece sıkı bir denetime tabi tutan bir federal sistemde bir şey var. Üniter devlette bunun yansımalarını daha farklı görmek lazım.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Almanya'da yok.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Hakan kardeşimiz Macaristan örneği verdi. Mesela, Macaristan Anayasası'nda 13 tane resmî azınlık kabul etmiş, resmî azınlığa da eğitim dilinde, yargılama dilinde hâliyle hak veriyor. Türkiye'de kimlerin azınlık olduğu belli. Belli olmasa bile biz Kürt kardeşlerimizi, başkalarını asla ve asla bu ülkede azınlık olarak kabul edemeyiz. Yani bu ülkenin 1'inci sınıf vatandaşları, bu ülkenin asli unsurları... Yani böyle bir şeyin bizden sâdir olması mümkün değil. Romanya örneği veriyor, Romanya'da ulusal azınlıklar söz konusu, Slovakya aynı şekilde. Yani tartışırız, konuşuruz ama şu durumda "Ben resmî hukuk dilini biliyorum -Türkiye'yi örnek vermeyelim- ama savunmamı ana dilde yapacağım." diyen bir talebe hem kendi ulusal hukukunda hem de uluslararası hukukta bir koruma yok Sevgili Başkanım. Bir kere burada mutabık kalmamız lazım.

Ha, bir parti, bir heyet, bir parlamento diyebilir ki: "Kardeşim, ben bir siyasal hak bahşetmek istiyorum." Bu ayrı mevzu, ki geldiğimiz nokta odur. Yani bu, bir savunma hakkı ve bir adil yargılanma hakkı kapsamında değildir. Ben söyleyemiyorum bunu, uluslararası mahkemeler söylüyor; işte, Mehdi Zana davasında söylüyor, başka davalarda söylüyor. Bu tamamen siyasal bir taleptir, kültürel bir taleptir. Ve bunun karşılığı bu madde değildir. Bunun karşılığı, bunun norm olarak düzenleme platformu anayasadır. Peki, bir siyasal iktidar bir egemenlik hakkı konusunda bu şekilde bir hak bahşetmeye yetkili midir? Değildir. Ki Anayasa'nın değiştirilmez

3'üncü maddesi ve ilgili maddeler var. Ha, bunu söylerken ya insanın doğuştan geldiği hakları var, yani bunları inkâr etmek mümkün değil. Yani, günlük yaşamda insanların ana dilde konuşmasına karşı çıkmak mümkün değil. Ben 1991'de Parlamento'daydım, bahsettikleri o kanunda ben "evet" verdim yani Türkçe'den başka dillerin 12 Eylül rejimiyle gelen, o yasaklanan kanunu kaldırmasına hep beraber oy verdik. Onun dışında, TRT'de kanal açılıyor, enstitüler kuruluyor, efendim, bir sürü yapılmış işlemler var. Yani bu, ana dilin geliştirilmesi, korunması konusunda devletin gösterdiği, toplumun gösterdiği bir hoşgörüdür ama bunun ötesinde bizi kavga ettirecek... Bir arkadaşımız dedi ki: "Dil yasakları böldü." dedi. Şimdi, eğer biz bu ülkede 2 dilli veyahut da çok dilli bir sisteme gidersek esas bölünme o zaman... Yani 2 dil 2 millet demek, bunu bilmemiz lazım. Biz anlaşıyoruz şu anda da bizim çocuklarımız anlamaz Sevgili Başkanım, çocuklarımız anlamaz. Düşünün, bir ülkede Başbakan konuşacak, o Başbakanın konuşmasını ülkenin vatandaşlarının üçte 1'i anlamayacak.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) - Kimse Türkçe öğrenmesinler demiyor ki...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Hocam, ben sizi dinledim. Niye bana itiraz ediyorsunuz? Bir özel muhabbetimiz mi var?

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Özür dilerim ama konuşacağız.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Ben sizin öğrenciniz filan da olmadım da bilmiyorum yani.

BAŞKAN – Peki. Murat' cığım buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) –Latife yaptım, önemli değil.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Çift dilli eğitim istiyorlar, eğer eğitim söz konusuysa.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Hassasiyetimiz bundan, yoksa, savunma babından yani hepimiz meslekten geldik, savunmanın ne kadar kutsal olduğunu biliyoruz. Çoğumuz savunma verilmediğinden mağdur olduk, 12 Eylül'de hepimiz nasibimizi aldık. Yani bir gece nezarette kalmanın, suçsuz nezarette kalmanın bedelini, biliyoruz biz, ailemizle, çoluğumuzla çocuğumuzla. Yani bunları bedenimizde, bünyemizde yaşamış insanlarız. Onun için yani savunma hakkının kutsallığı asla tartışılmaz ama burada daha başka bir şey var. Yani, bizi iki dilli bir etnik azınlık yaratmaya götürecek bir kapı açılıyor. Arkasından ne gelecek? Kamu hizmetlerinde ana dilde hizmet. Yani burada ben şöyle düşünüyorum: Evet, yargıda, işte, iddianamenin okunması ve esas hakkındaki mütalaların verilmesi.

Arkadaşlar, eğer bir savunma hakkına saygı varsa verecekseniz, kökünden verin bir şeyi de adam gibi olsun, yani Murat Bey'in dediği gibi. Adam, şimdi yakalandı örgüt mensubu, karakola geldi, güvenlik... Ne ifade verecek? Türkçe ifade verecek. Gözaltına alınmaya itiraz etti, sorgu hâkimine çıkacak, nasıl ifade verecek? Türkçe ifade verecek. Geldik, mahkemeye; efendim, kimlik tespiti Ananın adı ne, babanın adı ne, gelirin ne, evli misin, bekâr mısın? Nasıl yapacak? Türkçe yapacak. Onlar bitecek, iddianameyi okuyacak reis bey "Haydi, kardeşim şimdi, 202'ye göre hangi dili biliyorsun?" "Şunu biliyorum." "O yetmedi, hangi lehçeyi biliyorsun, o yetmedi hangi ağız biliyorsun?" Bu gelecek. Onu yaptıktan sonra kesilecek, tanık dinlenecek. Ne diyorsun tanığa? Yine Türkçe beyanda bulunacak, bilirkişi raporu gelecek, başka belgeler gelecek, Türkçe verecek. Esas hakkındaki mütalaa.

Peki, bunları geçtik. Temyiz edecek vatandaş, kani olmadı, murafaalı, duruşma olacak. Orada nasıl olacak savunma? İstinaf mahkemelerinde ne olacak? Yani, bu savunma hakkını savunanlar adına bu bir eksiklik. Yani, bunu eğer tam anlamıyla düşünüyorsanız, kolluktan başlayıp temyize kadar verilmesi gerekir. Yani, biz bunu tabii, dil açısından üniter yapımız açısından sakıncalı görüyoruz. Zaten hadisenin bu problem hâline gelmesi belli davalarda söz konusu olmuştur. Tabii, o zaman tutuklama bu tür siyasi davalarında bir maliyeti var. Yani, bunları da iyi hesap etmek lazım. Bunlar üzerine dikkatle gitmek lazım.

Yani, zannediyorum, meramız anlaşıldı Sevgili Başkan, değerli arkadaşlar. Bir kez daha son olarak şu önergeden de tatmin olmak mümkün değil. Hakikaten, bu yani biraz... Zaten önergenin gerekçesinin de iddiası yok. Ne diyor? "4'üncü fıkrasında redaksiyon yapmak suretiyle ifade düzgünlüğü..." "Yani yeni bir açılım getirmiyorum, burada bir ifade kargaşalığı var, onu düzeltmek istiyorum, diyor. Burada daha genişlemiş yani "Sözlü savunmasını" diyor, iddianamenin okunması yok, esas hakkındaki mütalaa yok.

BAŞKAN – Var, var. Acaba yanlış metne mi bakıyorsunuz?

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Var, onun altında Başkanım.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Var mı yine, pardon aynı şekilde. Tamam.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Hayır, hayır önerge hep aynı, madde metniyle hep aynı.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Türkçe lafı çıkmış, Turgut Bey gibi. Yani, biz oylarınızı değiştirin, demiyoruz ama meselenin ciddi olduğunun, meselenin geleceği bizim açısından önemli olduğunun altını çizmek istiyoruz. Derdimiz bu Sevgili Başkanım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sağ olun efendim.

Bu demokratik anlatımınıza çok teşekkür ediyorum Sevgili Bakanım.

İhsan Bey buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Değerli arkadaşlar, dün den bu yana yaptığınız tartışmalarda konunun yeterince aydınlandığını düşünüyorum ben de o nedenle çok uzun konuşmayacağım. Ancak diğer tüm arkadaşlarımızın da ifade ettiği gibi, konunun bundan sonraki süreçte çok önemli sorunları beraberinde getireceği düşüncesiyle bu maddeyle ilgili Komisyon üyesi olarak konuşmalarımın, düşüncelerimin zapta geçmesi amacıyla söz almış bulunuyorum, o nedenle özet olarak beyanlarımın zapta geçmesini istiyorum.

Resmî dili yani Türkçeyi yeterince konuşamayan, yeterince anlamayanlar için tercüme hizmetleri eşitlik ilkesi bağlamında ve savunma hakkı kapsamında bir zorunluluktur. Ancak resmî dili yeterince konuşan ve anlayanlar için tercüme hizmetleri sadece iç hukukta değil, evrensel hukukta da kabul edilen bir hak değildir. Bu durum, açıkça ana dil üzerinden yürütülen politikaların hukuki değil siyasi bir sürecin sonucudur. Hükûmet tasarısıyla AKP tarafından önerilen teklif de bu mahiyettedir. Böyle bir teklifin Anayasa'mızın 3'üncü maddesi uyarınca himayesi mümkün değildir. Tasarı ve teklif bundan sonraki süreçte yargılamalarda ve diğer resmî alanlarda daha ciddi sorunları beraberinde getirecektir. Bizler, savunma hakkının en geniş biçimiyle sonuna kadar tanınmasının yanındayız ancak Hükûmet tasarısı ve AKP teklifinde yer aldığı üzere, savunma hakkının siyasallaştırılmasına ve yargının adaleti gerçekleştirme hedefinden uzaklaşıp siyasi hedeflerin arenasına dönüştürülmesine karşıyız.

Ayrıca, AKP önerisiyle CHP önerisinin hiçbir şekilde benzerliği yoktur, tamamen farklı mahiyettedir. Bizim önerimiz yeterince Türkçe bilmeme üzerine kuruludur. Önerimizin gerekçesinde Türkçeyi yeterince bilen sanık ya da mağdurun Türkçe dışında bir dilde ifade verme hakkına ya da imtiyazına sahip olmadığı özenle vurgulanmıştır. Oysaki AKP'nin önerisinde ve Hükûmet tasarısında böyle bir kriter söz konusu değildir. O nedenle, biz, Hükûmet tasarısına ve Hükûmet tasarısıyla aynı mahiyette olan AKP teklifine karşıyız.

BAŞKAN – Buyurun Dilek Hanım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, biraz önce Sezgin Bey konuşurken ve Binnaz Hanım konuşurken bazı AKP milletvekili arkadaşlarımızın çok memnun ve mutlu olduğunu gözlemledim hatta Sayın Bakanın dahi çok memnun ve mutlu olduğunu gözlemledim.

Şimdi, bu mutluluk ve memnuniyet yani onlar açısından çok haklı ve yerinde değil. Cumhuriyet Halk Partisi... Arkadaşlar, sözümü kesmeyin.

BAŞKAN – Arkadaşlar, dinleyin lütfen.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Cumhuriyet Halk Partisi demokrasiyi içselleştirmiş bir partidir. Cumhuriyet Halk Partisi içerisinde farklı düşünceleri olan arkadaşlarımız vardır, onlara saygımız vardır. Ancak bu konu gündeme geldiğinde hem Merkez Yönetim Kurulumuz bu konuyu tartıştı hem de grubumuzda, kapalı grup toplantımızda bunu tartıştık. Ve onun sonucunda vardığımız kanaat çerçevesinde önerimiz hazırlandı ve bu önerimiz bu çerçevede verildi.

Ben bir de Sayın Genel Başkanımızın bu konu daha tam olarak dillendirilmediği zaman bile 9 Ekim 2012 tarihli Ahmet Hakan'la olan bir söyleşisine değinmek istiyorum. Orada Ahmet Hakan aynen şunu söylüyor: "AKP kongresinde alınan kararlar içerisinde Kürtçe ifade ve savunma hakkı mahkemelerde yasal bir düzenleme ile yapılacak. Destekler misiniz bunu?" diyor. Sayın Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu ise aynen şöyle söylüyor: "Şimdi, bakınız, bir insan Türkçe bilmiyorsa veya yeteri kadar Türkçeyi anlamıyorsa ona tercüman tutulması, onun kendi dilinde derdini anlatması kadar doğal bir şey olamaz. Altına imza attık –Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nden bahsediyor- sözleşmenin 6'ncı maddesinin 3 numaralı bendinde diyor ki hakları sayılıyor, onun (e) fıkrası: 'Mahkemede kullanılan dili anlamıyor ya da konuşamıyorsa bir çevirmenden ücretsiz olarak yararlanma hakkı vardır.' Eğer bir insan üniversiteyi bitirmiş, Türkçeyi çok iyi biliyor, konuşuyorsa hayır, ben Türkçe anlatmayacağım başka bir dilde anlatacağım diyorsa bu sözleşmenin kapsamında değil, gerçekleri söyleyelim." Aynen bu şekilde söyledikten sonra "Mahkemede kullanılan dili anlamıyor ya da konuşamıyorsa bir çevirmenden ücretsiz olarak yararlanma hakkı vardır. Bu şu anlama geliyor: Kendisine suç isnat edilen herkes mahkeme dilini anlayamadığı ya da konuşamadığı durumlarda çevirmenden yararlanma hakkına sahiptir." diyor.

Şimdi, Sayın Genel Başkanımızın sözleri bizim için son sözlerdir. Yani bu sözler çerçevesinde biz grubumuzda görüşmemizi yaptık ve en son noktada da bu önerimizi getirdik. Onun için arkadaşlarımızın kişisel düşüncelerini açıklamasına saygı duyuyorum ama

Cumhuriyet Halk Partisinin düşünceleri yani gerçek grubumuzun düşüncesi ya da resmî düşüncemiz diyelim, bizim bu anlattığımız, verdiğimiz önergemiz çerçevesindedir. Onun için bu konunun daha fazla istismar konusu yapılmasını istemiyorum.

Yani bizim önergemize baktığımızda ne var Sayın Başkanım? Yeterince Türkçe bilmediğini beyan eden...

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Anlattıklarınızla çelişiyor önergeniz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani lütfen müdahale etmeyin, gayet net bir şekilde...

BAŞKAN – Arkadaşlar, yapmayın şunu ya. Bir müzakere yapıyoruz lütfen.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Anlatmak için söylüyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Müdahale etmezseniz arkadaşlar, bakın siz kurtulamayacaksınız bu vebalden. Bana müdahale etmeyin lütfen.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Önergenizi anlamak için soruyorum. Bir şey soracağım.

BAŞKAN – Ya Bülent Bey...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Anlatacağım ben, anlatacağım devam ediyorum Sayın Başkanım.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Önergenizi sorabilir miyim?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Efendim, sabote edilmemi engeller misiniz? Lütfen...

“Yeterince Türkçe bilmediğini beyan eden sanık ve mağdura bedeli devlet tarafından karşılanmak üzere mahkemeye tercüman tayin edilir, bu hak kötüye kullanılamaz.” Çok açık seçik efendim. Birinci unsur nedir burada? Yeterince Türkçe bilmemektedir efendim. Resmî dile koşut başka bir dili öngörmüyoruz. Yeterince Türkçe bilmemesi esas olan konudur. Diyelim ki sanık: “Yeterince Türkçe bilmiyorum.” diye beyanda bulundu ve ardından da yani başka bir dilde savunmasını yapmaya çalıştı. O arada Türkçe bildiği anlaşıldığı takdirde bu hakkın kötüye kullanılmamasını işte, burada mahkemelere takdir hakkı vererek, mahkemelerce bunun göz önünde tutulmasını ve bu hakkın kötüye kullanılmaması çerçevesinde bu hakkın yani bu şekilde tercüman hakkı kötüye kullanılıyorsa bunun içinde ne vardır? Tercümanın geri alınması. Yani eski hâlde normal Türkçe savunmasının yapılması sağlanması; bunlar vardır, bu hakkın kötüye kullanılmamasından anlaşılan şey gayet açık seçiktir. Hepimiz hukukçuyuz, bunun ne anlama geldiğini hepimiz biliyoruz.

Yani mahkemeye şöyle deyip de ben yine Hatip Dicle'nin sözlerini okumak istiyorum, Türkçe dilini anladıkları ve konuşabildikleri hususunda hiçbir tereddüt bulunmamaktadır gerekçesiyle bir mahkemede bahsedilen şeyinden bahsetmek istiyorum, Hatip Dicle'nin savunması bu. “Mahkemede Kürtçe kullanımın yasaklanması gibi tavırlarla karşılaşmıştır. Zaten kimlik tespitinin yapılmasından önce Mehmet Hatip Dicle, sanıkların tümü adına söz alarak Türkçe konuşabildiklerini, Türkçeyi iyi bildiklerini ve Türkçe konuşmak konusunda fikren ve fiilen bir sorunlarının bulunmadığını ancak savunmalarını kendi ana dilleri olan Kürtçe yapmak istediklerini, bu hakkı kendilerine tanıyan yasa maddeleri ve Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalar çerçevesinde beyan etmiştir.” diyor.

Şimdi, yani bizim önergemiz hiçbir şekilde resmî dilin delinmesi anlamına gelecek, resmî dile başat olabilecek şekilde başka bir dilde savunmayı asla onaylamıyor Sayın Başkanım. Gerekçemizde de bunu çok açık seçik belirledik.

BAŞKAN – Önergeyi müzakere ettik.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bu çerçevede bizim önergemiz bu doğrultudadır. Yani AKP'li arkadaşlarımızın kendilerini kurtarmak amacıyla yani bu önergedeki “Sizin önergemizle bizim önergemiz arasında hiçbir fark yoktur.” gibi bir beyanda bulunmaları gerçeği yansıtmamaktadır.

Şimdi, AKP'nin önergesine baktığımız takdirde, Bakanlık tarafından verilen önergeye baktığımız takdirde, ne diyor? Yani, ben aslında tamamını okumak istiyorum.

BAŞKAN – Dilek Hanım, hiç müdahale etmek istemiyorum da.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ama ediyorsunuz efendim.

BAŞKAN – Önergenin müzakeresinde değiliz, madde müzakeresindeyiz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ediyorsunuz efendim. Bakın, hiç kimseye müdahale etmediniz, yine bana müdahale ediyorsunuz, lütfen.

BAŞKAN – Etmeyorum, yok; ya madde müzakeresindeyiz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Lütfen. Yapıyorum efendim.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Fark yok.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bunu yapıyorum zaten. Madde müzakeresini yapıyorum.

BAŞKAN – Öyle mi? Peki. Ben önerge okuyorsunuz zannettim.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Şimdi, arkadaşlar, maddenin ilk hâliyle birlikte bakacak olursak ne diyorsunuz siz sevgili arkadaşlar? “Sanık veya mağdur meramının anlatılabilecek ölçüde Türkçe bilmiyorsa mahkeme tarafından atanan tercüman aracılığıyla duruşmadaki iddia ve savunmaya ilişkin esaslı noktalar tercüme edilir.”

4' üncü fıkrada ne diyorsunuz? “Ayrıca, sanık iddianamenin okunması, esas hakkındaki mütalaanın verilmesi üzerine sözlü savunmasını kendisini daha iyi ifade edebileceğini beyan ettiği başka bir dilde yapabilir.” Bu aynen bu söyleniyor.

Şimdi, burada olan şey nedir? Yani Türkçenin dışında ne dil olursa olsun, o “Türkçe meramını anlatabiliyorsa bile” sözcüğü arkadaşlarımızı rahatsız etti demek ki çünkü-kamuoyuna doğrudan doğruya bir mesaj veriliyor orada. Onu çıkardığınız takdirde bile istediği dilde savunma yapabilme hakkını getirdiğiniz zaman, işte, orada yine resmî dile başat bir dil öngörüyorsunuz siz. Resmî dilin dışında da yargılama dilini bu istenilen dilde yeniden yapılabileceğini, savunmanın o şekilde yapılabileceğini öngörüyorsunuz ve Anayasa'ya aykırılık iddiasını yine yineliyoruz bu verilen önergeyle de ilgili.

Şimdi, biz hep şunu söyledik, dünden itibaren şunları söylüyoruz, diyoruz ki: “Efendim, siz, aslında Anayasa değişikliğini gerektiren bir konuda, kanuna karşı hile yaparak değiştirilemez olan bir maddeyi şu anda gündeme getiriyorsunuz ve bunu değiştirmeye çalışıyorsunuz bir kanun teklifiyle, bir maddeyle.” Şimdi, bu sadece, bakın, Sayın Başkanım, burada söz konusu olmuyor, aynı şekilde yani şimdi, Millî Eğitim Bakanlığının hazırlamış olduğu kıyafetlere dair yönetmelikte de bırakın yasayla, yönetmelikle bizim Anayasa'mızın laiklikle ilgili maddesi bir kere ortadan kaldırılmaya çalışılıyor. Ne yapılıyor? Daha önceki yönetmeliklerde ne vardı Sayın Başkanım? İmam-hatiplerde, Kur'an derslerinde -hepimizin saygısı var elbette- kız çocuklarımız başını örtüyordu ama onun dışındaki yerlerde başını açık tutuyordu. Şimdi getirilen şey de imam-hatip ortaokullarında ve liselerde tümüyle başını kapatması söz konusu, diğer şeylerde de, Kur'an derslerinin okutulduğu şeylerde de yine Kur'an derslerinde başının kapatılabilmesi söyleniyor. Şimdi, bu laiklik ilkesinin aşındırılması demektir. (“Ne alakası var” sesleri) Bırakınız yasayı, yönetmelikle böylesi bir Anayasa'mızda belirtilmiş olan laiklik ilkesi deliniyor. “AKP'nin çalışma tarzı aynen bu şekildedir.” diyorum ve bir de onun da ötesinde devrim kanunlarıyla düzenlenmiş olan tekke ve zaviyelerin kapatılmasına ilişkin devrim kanunları dahi yok sayılarak tekke ve zaviyelerin açılmasıyla ilgili -Bekir Bozdağ'dı zannederim- bunları dillendiriyor. Şimdi, bu hem devrim kanunlarına aykırı hem Anayasa'mızdaki laiklik ilkesini aşındıran bu türden konuların, yönetmelikle aşılabilmeye çalışılması, AKP'nin bu konudaki çalışma tarzını, yaklaşım biçimini veriyor diye düşünüyorum.

Bunun yanında Sevgili Başkanım, biraz önce Murat Bey yine ısrarla Lozan'dan bahsetti, Lozan'da kendilerine yani daha doğrusu Türkçe dışında başka dil konuşan kişilere bazı haklar tanıdığını söyledi. Daha önce de Murat Bey -zannederim- bizi dinleme zahmetine katlanmadığı için... Yani biz açık seçik söyledik, Lozan'da 37 ve 45 maddeleri arası gayrimüslim azınlıklar için düzenlenmiştir. Yani bir madde tümüyle bir başlık altında değerlendirilirken maddedeki belirli sözcükleri çekip de işte “Bu Türkçe dışında diller konuşanlara bazı haklar veriyor.” diye bir şeyi iddia etmek, işin özünü ortadan kaçırmak demektir. Lozan, çok açık seçik yani bütün bilim adamları tarafından da kabul edildiği şekilde orada, mahkemede, eğitim kurumlarında verilen haklar azınlıklara, gayrimüslim azınlıklara verilen haklardır. Ancak Sevr'den bir madde okuyorum Sayın Başkanım, bugün getirilmek istenen şeyin aslında bir Sevr maddesi olduğunun anlaşılmasını istiyorum çünkü orada aynen şöyle deniyor, Sevr Anlaşması'nın 145'inci maddesinin fıkralarını okuyorum: “Osmanlı Hükûmeti, işbu anlaşmanın yürürlüğe girmesinden itibaren iki sene içinde, etnik azınlıkların orantılı bir şekilde temsili esasına dayanan bir seçim teşkilatı sisteme tasarısını müttefik kuvvetlere takdim edecektir.” Yani neymiş bu? Etnik azınlıklarla ilgiliymiş. “Bütün Osmanlı vatandaşlarının özel veya ticari münasebetlerde olsun, din, basın ve her türlü neşriyat konusunda ve umumi toplantılarda olsun herhangi bir dili serbestçe kullanmalarına karşı hiçbir kısıtlama getirilmeyecektir. Türkçeden başka dil kullanan Osmanlı vatandaşlarına mahkeme önünde lisanlarını sözlü veya yazılı olarak kullanabilmeleri için özel kolaylıklar tanınacaktır.” Buradan çok açıkça anlaşılıyor Sayın Başkanım, bugün getirilmek istenen yani AKP Grubunun getirdiği metin aslında bir Sevr metnidir, Lozan metni kesinlikle değildir, bir Sevr metnidir, bunu da bütün kamuoyunun dikkatine sunmak istiyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, bir de ben bu arada şundan bahsetmek istiyorum ki yani Adalet Bakanlığının yazılı emir yoluyla bozmak istediği kararlardan bir tanesini aldım, onu anlatmak istiyorum. Şimdi, Yüksekova'da mahkeme şuna karar vermiş, sanıklar demişler ki: İşte “Kürtçe konuşmak istiyoruz, biz Türkçeyi ifade edebiliyoruz, Türkçeyi biliyoruz ama Kürtçe konuşmak istiyoruz.” Yüksekova 1. Asliye Ceza Mahkemesi bu taleplerini reddetmiş. Bu talebin reddine karşı sanıklar Hakkâri Ağır Ceza Mahkemesine itiraz etmişler. Hakkâri

Ağır Ceza Mahkemesi bunu kaldırmış, demiş ki: “Tamam, sanıklar Kürtçede konuşabilirler, Türkçe biliyorlarsa bile Kürtçe savunmalarını verebilirler.” Yani Adalet Bakanlığı bu konuda başvurmuş, demiş ki: “Böyle bir Şey olmaz yani bu konudaki kararın kaldırılması gerekiyor.” Yazılı emir yoluyla bozma talebinde bulunmuş. Ne zaman? 05/04/2011 tarihinde ve Yargıtayın 9. Ceza Dairesi tarafından, Hakkari Ağır Ceza Mahkemesi tarafından verilen kararın kaldırılmasına karar verilmiş yani denmiş ki: “CMK 202 erevesinde Türkçe biliyorsa Kürtçe savunma yapamaz. Ey Hakkari Ağır Ceza Mahkemesi sen de bunu yapamazsın.” Bu nasıl verilmiş? Adalet Bakanlığının müdahil olmasıyla, yazılı emir yoluyla, bozma yoluyla verilmiş Yargıtay 9. Ceza Dairesi tarafından, 6 Ekim 2011 yani bundan bir yıl kadar önce. Yani Sayın Bakanlığın grş demek ki bir yılda o kadar çok yol katetti ki Şimdi böyle bir tasarıyla karşımıza Sayın Bakanlık geliyor.

Bir de ben son olarak Sayın Mümtaz...

ADALET BAKANI SADULLAH ERĐİN (Hatay) – Tamamen farklı bir Şey var orada. Bitirin.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Her neyse, ben bir konuşmalarımı bitireyim.

BAŞKAN – Efendim, bu son olarak...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Mümtaz Soysal’ın bu konudaki görüşlerine değinmek istiyorum yani bu konudaki ilgili maddeyi yani görüşlerini okumak istiyorum. Sayın Mümtaz Soysal diyor ki, bana da sözlü olarak beyan ettiği çerçevede: “Demek ki dil ayrılığı bir azınlık statüsü doğurmadığı gibi dil ayrılığı yüzünden vatandaşların farklı işlemlere tabi tutulmaları da yanlıştır. Tam tersine devlet böyle bir farklılığın doğmaması için ana dili Türkçe olmayan vatandaşlarına yardımcı olmak, onların bu engel dolayısıyla zarar görmelerini önlemek durumundadır. Dilin bir bölücülük unsuru olmak yerine ulus bütünlüğü içinde bir renklilik unsuru olması ancak böyle başarılı olabilir.” Sayın Mümtaz Soysal’ın görüşleri bu çerçevede efendim.

Şimdi, efendim, son olarak...

BAŞKAN – Bak, 3 defa “son olarak...”

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bir dakika efendim...

BAŞKAN – Bir cümle o zaman, lütfen Dilek Hanım, bakın, haklı...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Hayır, efendim, yani benim görüşmemi neden kesiyorsunuz Başkanım?

BAŞKAN – Kesmiyorum efendim, kesmiyorum, siz diyorsunuz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ben en baştan söyledim yani lütfen benim konuşmamı kesmeyin.

BİLAL UÇAR (Denizli) – Hakkı kötüye kullanıyorsunuz Dilek Hanım.

BAŞKAN – Kesmiyorum Dilek Hanım.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Bir tercüman verelim yanlarına.

BAŞKAN – Bir dakika... Siz diyorsunuz “son olarak” 3 defadır...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Efendim, “son olarak” diyebilirim...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – ...ama burada koyduğum ve konuşmak istediğim bir başka konu daha var. (Grller) Arkadaşlar, çok rahatsız oluyorsunuz, haklısınız rahatsız olmakta...

BAŞKAN – Rahatsız olmuyoruz Dilek Hanım. Niye rahatsız olalım Dilek Hanım?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – ...nk sizin de iinize sinmeyen bir tasarı burada görüşülüyor.

BAŞKAN – Yapmayın efendim.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – O nedenle rahatsız oluyorsunuz, ben onu anlıyorum ama beni dinlemek durumundasınız.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Hiç rahatsız değiliz, aynı Şeyi tekrar...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Tahammül etmek durumundasınız sevgili arkadaşlar. Ben konuşmalarıma devam etmek istiyorum.

BAŞKAN – Ama kardeşim, son sağhaya geldik, lütfen arkadaşlar ya.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Siz tekrar tekrar dönüp aynı yerde...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Tamam arkadaşlar, tamam, rahatsız değilseniz o da sizin vicdanınızla ilgili bir Şey.

Şimdi, sevgili arkadaşlar...

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Bizim niyetimiz...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bir dakika İlknur Hanım, bana müsaade edin.

Şimdi, biz diyoruz ki: “Türkiye’de Kürtçe ya da bir başka dilin Türkçenin dışında ikinci bir resmî dil olarak tanınması, bir egemenlik hakkının yani bir başkasına, bir başka gruba, bir başka etnik kimliğe verilmesi anlamına gelir.” Ancak bunu söylerken biz, diğer dillerin geliştirilmemesi, kültürel farklılık olarak ya da kültürel zenginlik olarak bu dillerin geliştirilmemesi anlamına gelmeyeceğini söylüyoruz.

Şimdi, bakın, Sayın Başkanım, 2932 sayılı Yasa Kürtçenin ya da Türkiye’de kullanılan diğer dillerin kullanılmasını yasaklayan, 12 Eylül darbesinin ürünü olan bir yasadır ve 1983 yılında çıkmış -Sayın Bakanım da aynı şekilde söylüyor- 1991 yılında da SHP’nin hükümet ortağı olduğu bir dönemde bu kaldırılmıştır. Yani Kürtçe ve ülkemizdeki diğer etnik kimliklere ilişkin ya da kültürel zenginliğe ilişkin dillerin normal yaşamda kullanılmasının engellenmesi kaldırılmıştır yani Cumhuriyet Halk Partisi bu konuda yasakçı, özgürlüklere karşı olan bir parti değildir. Ben, şimdi, o dönemde Sayın Deniz Baykal ve 38 arkadaşının vermiş olduğu bir yasa teklifinin ana konularını okuyacağım, ondan sonra bitireceğim çünkü bu çok önemli bir şey.

BAŞKAN – Efendim, ismini okuyun, ne olur, biliniyor bunlar.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Hayır, efendim, lütfen, lütfen... Bakın, bu çok önemli. Aynı şekilde bana tavrınız devam ediyor Sayın Başkan.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Bunu protesto edelim, ortalık dışarıya Başkanım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yani bunu asla kabul etmiyorum, affetmiyorum sizi.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Çıkalım efendim.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Özürlerinizi de bundan sonra kabul etmeyeceğim Sayın Başkanım. (Gürültüler)

Bakın, bu kanun... (“Sadece size karşı o zaman” sesi)

Evet, sadece bana karşı çünkü yani belki dalınıza daha çok basan insan benim de onun için böyle oluyor sevgili arkadaşlar.

BAŞKAN – Arkadaşlar, dinleyelim Dilek Hanım, lütfen, dinleyelim.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Şimdi, bu kanun -kanun teklifinden bahsediyorum- “Türkçe dışındaki dillerin konuşulması, yazılması, öğretilmesi, bu dillerde yayın yapılması, basılı eser çıkarılması, değişik etnik kültürlerin araştırılması, dünya ve Anadolu kültürlerinin bir parçası olarak bu kültürlerin geliştirilmesi, bu yolla evrensel kültüre katkıda bulunmaya dönük, bilimsel inceleme ve araştırma yapılması ile ilgili esas ve usulleri düzenler.” demiş efendim ve 6’ncı maddesinde de şunu söylüyor: “19/10/1983 tarih ve 2932 sayılı, Türkçeden başka dillerde yapılacak yayınlar hakkında kanun yürürlükten kaldırılmıştır.” diyor, çok açık seçik. Cumhuriyet Halk Partisi 1991 yılında nasıl böylesi bir kanun teklifi verdiyse 1989 yılında, kimsenin dile getirmeye cesaret edemediği bir dönemde yani bu farklı dillerde konuşan insanların kültürel kimliklerinin tanınması konusunda çok büyük bir riski göze alarak 1989 raporunu yayınladıysa ve 1991 seçimlerinde ülkede savaşın sona erdirilmesine dönük yani gelip insanlarımız bu ülkede, o dönemde, 1991 yılındaki terörü sonlandırmak amacıyla, şiddeti sonlandırmak amacıyla bazı milletvekillerini, Kürt kökenli milletvekillerini Parlamente’ye soktu ise, ancak o dönemde Parlamente’ye giren Kürt milletvekilleri bu konuyu istismar ettiler ve SHP’yi o dönemde -Sosyaldemokrat Halkçı Partisi- çok zor duruma düşürdülerse bu bizim cesaretimizi, özgürlükler konusundaki yaklaşımımızı ve Kürt meselesi konusundaki yaklaşımımızı, cesaretimizi, özgürlük fikrimizi anlatıyor ama bugün ne yazık ki biz şununla karşı karşıya bırakıyoruz: “Efendim, işte, AKP özgürlüklerden yana, Cumhuriyet Halk Partisi de özgürlüklerden yana değil.” Hayır, Cumhuriyet Halk Partisi özgürlüklerden yana, kültürel kimliklerin geliştirilmesinden yana ama Cumhuriyet Halk Partisi bu ülkenin bölünmesinden yana asla bir tavır takınmaz, kurucu felsefenin sahibi olarak bu ülkenin...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Kurucu felsefenin sahibi hepimizdir.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – ...üniter yapısının ortadan kaldırılmasına dönük, resmî dilin herhangi bir şekilde yok edilmesine, bu ülkenin bölünmesine dönük herhangi bir yasa teklifine ya da tasarıya ya da bir Anayasa değişikliğine asla “evet” demez, bunun da böyle bilinmesini istiyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Kabul etmiyorum.

BAŞKAN – Bir dakika Bakan...

Değerli arkadaşlar, bir defa -bakın, vurguyla söylüyorum- ben bütün konuşmalarda milletvekilimizin, Cumhuriyet Halk Partimizin Komisyondaki resmî görüşü, Cumhuriyet Halk Partisini temsil eden arkadaşlarımızın görüşüdür yani bunun üzerinde tereddüt

duymaya, yorum yapmaya hiçbirimizin hakkı yok. Bizim partide olabilir, başka partide olabilir bir başka arkadaşın farklı görüş ileri sürmesi benim terimimdir her zaman. Bizde partiler sistemi var yani parlamenter sistemde disiplinli partiler sistemi var, bir de demokratik cesaret var, o farklı yani bu noktada ben Dilek Hanım'ı olumluyorum yani partinin resmî görüşüdedir, öngelerle ortaya çıkmıştır, beyanlarda ortaya çıkmıştır, partinin kendi içinde oluşturduğu görüşü elbette ki eleştirebilirsiniz, muhakeme edebilirsiniz ama "O değil, bu değil." gibi farklı bir yorum yapmaya gerek yok.

Buyurun Sayın Bakanım.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, burada Dilek Hanım uzun uzun izahlar yaptı ama Adalet Bakanlığının yazılı emir yoluna gitme kararını burada taşıyır etme durumunda değil, buna ihtiyaçları da yok aslında. Adalet Bakanlığının yazılı emre gittiği konu, usule ilişkindir, esasa müessir değildir.

BAŞKAN – Evet, tabii.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – O karar okunursa bunu anlayabilecek durumdadır Sayın Yılmaz. Lütfen, bu tür şeylere tevessül etmeyelim.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Lütfen, karar var, kararı aldık, okuyoruz...

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Karar önümde, kararda söylenen şudur...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – ...hep birlikte almıyoruz.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – ...deniyor ki bakınız, Ceza Muhakemesi Yasası'nın 267'nci maddesinde: "Hâkim kararları ile kanunun gösterdiği hâllerde mahkeme kararlarına karşı itiraz yoluna gidilebilir." hükmünün yer aldığı, anılan madde hükmü uyarınca "Hâkim kararlarının tamamına, mahkeme kararlarına karşı ise kanunun açıkça gösterdiği hâllerde itiraz yolunun açık olması öngörülmüştür." Olayımızda "Yüksekova 1. Asliye Ceza Mahkemesince verilen 21 Aralık 2010 tarihli ve 2010/309 esas sayılı ara kararının bir mahkeme kararı niteliğinde olup kanunda açıkça itiraza tabi olduğunun öngörülmesi durumunda, itirazın kanun yoluna tabi olacağı, oysa mahkemece ret kararının dayanağı olan 5271 sayılı Kanun'un 202'nci maddesinde herhangi bir kanun yolunun öngörülmediği, bu durumda alınan kararın kesin nitelikte bir karar olduğu, söz konusu ara kararının bu niteliği itibarıyla 5271 sayılı Kanun'un 287'nci maddesi uyarınca esas kararla birlikte temyiz incelemesinde değerlendirilebileceği, dolayısıyla Hakkâri Ağır Ceza Mahkemesince işin esasına girilmeden dosyanın iadesine karar verilmesi gerektiği gözetilmeksizin hüküm tesisi yasaya aykırıdır." denilmiştir.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Evet, efendim, 21/12/2012 tarihli kararın esas nedir?

BAŞKAN – Şimdi, Bakanım, bu burada bitsin.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Mesele odur efendim.

BAŞKAN – Bakanım, bitsin.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Bu tamamen "Esas kararla birlikte temyize gidilebilecek bir karara karşı siz itirazın bozma veremezsiniz." şeklindeki usuli bir yazılı emirdir.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yanlış yapmışınız.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Bunu, lütfen, başka savunmalarınıza müstenidat yapmayınız.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, tamam, teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, yine Komisyonumuzun değerli üyeleriyle bir düşünceyi paylaşmak istiyorum. Yasama organı Yargıtayın kararlarından, Anayasa Mahkemesinin kararlarından birinden yararlanarak onlarla bağlı olmaksızın yasama yetkisini kullanarak kural oluşturur yani "Yargıtay öyle dedi, böyle karar çıkarmak durumundayım." gibi bir anlayış bir defa yasama organını yargı organıyla sınırlandırmak anlamına gelir. Yargı elbette ki karar verecektir, somut sorun düzenleyecektir. Yasama organı o somut sorunla ilgili bağlıdır ama yasama organı Anayasa çerçevesi içerisinde toplumsal kabulleri esas alarak bir düzenleme yapabilir, onu bilhassa şey yapalım.

Celal Bey, buyurun.

CELAL ADAN (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; şimdi, Sayın Bakan, Türkiye'ye bir meydan okuma var. Bu meydan okumayı Sayın Başbakan şöyle açıklıyor, bu bölücü unsurların yani Barış ve Demokrasi Partisinin milletvekillerine şöyle sesleniyor: "Eğer silahlı bir örgüt olmasa siz bu kadar oy alabilir miydiniz?" diyor. Geçmişte bu ifadeleri kulağımızla duyduk yani "Silahlı bir örgüt var, Doğu ve Güneydoğu'daki vatandaşlarımız bu silahlı örgütten korkarak bir siyasi harekete

oy veriyor.” ifadesini kullanıyor. Daha sonra Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanına “Türk bayrağıyla Hakkâri’ye girebilir misin?” diye bir ifade kullanılıyor. Dolayısıyla, bazı yerlere Türk bayrağıyla girilemediğini, silahlı, bölücü, ırkçı bir hareketin baskısıyla Güneydoğu’da siyasetin şekillendiğini bizatihi Başbakan tarif ediyor. Bütün bu gelişmelerin yanı sıra bir devlet yapılanmasıyla karşı karşıyayız, bu devlet yapılanması “KCK” diye karşımıza çıkıyor. Cumhuriyet tarihinde yapılmış en doğru sorgulamadır KCK tutuklamaları, bunu çok samimi bir şekilde ifade ediyorum.

Şimdi, bizim coğrafyamıza baktığınız zaman, bizim tarihimize baktığınız zaman bizim coğrafyamızda, bizim tarihimizde gelişen olaylara göre eğer karar verirsiniz Türkiye’yi çok zarara sokarsınız çünkü bu gelişen olaylara göre biz bir tarif yapma şansına sahip değiliz. 1900 ile 1920’yi önünüze koyduğunuz zaman, bugün sizlerin birçoğunun kullandığı dille bir sürü ülkeyi kaybettiğimize, bir sürü toprağı kaybettiğimize şahit olursunuz. Dolayısıyla, o sürece baktığınız zaman Türkiye’den ne istendiğini de anlamamak mümkün değil. Şimdi, geçen gün söyledim, İspartalı Recep kardeşim, Milletvekilimiz diyor ki: “Masum tutuklular var, onlar bu hak konusunda talepte bulundular.” Şimdi, bu “masum” dediklerinizi bir daha dile getiriyorum huzurunuzda, “masum” dedikleriniz tam 150 vatandaşımızı öldürmüşler, tek tek olaylar önümüzde..

RECEP ÖZEL (İsparta) – “Masum” diye bir laf çıkmadı ki.

BAŞKAN – O zaman düzeltilsin.

CELAL ADAN (İstanbul) – ...veya bazıları hak talebinde... Doğru, masumu geri alıyorum.

BAŞKAN – Evet, tamam.

CELAL ADAN (İstanbul) – Şimdi, 150 askerimizi, polisimizi, vatandaşımızı vuranlar, şehit edenler ölüm orucuna yattılar. Bir sürü profesör, bir sürü akli başında olduğu iddia edilen insanlar televizyonlara çıktılar “Bu açlık grevi insanlık hakkı.” dediler ama o ölen 120 kişiye bir Fatıha bile okumadılar, o çocuklarla ilgili bir tek laf kullanmadılar. Bak, Sayın Bakan, siz bir Anadolu çocuğusunuz, bunu tekrar not düşün diye söylüyorum -biraz evvel Milletvekili açıkladı- bu bunları tatmin etmeyecek, hiçbir konuda tatmin etmeyecek. Eğer iddianız şuydu: “Biz birtakım haklar verdim, dağa çıkışları durduralım.” diyorsanız, size samimi söylüyorum, bu alacağınız kararlar dağa çıkacakların oranı bin misli artacak, 10 bin misli artacak çünkü her yaptığınızla nihai, sonunda gelip çatığınız nokta şu olmadı mı: Ölüm oruçlarını “eşkiyabaşı” diye bildiğimiz bir vatansız, bir milliyetsiz durdurdu; bundan da Başbakan yani Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin başbakan yardımcılarını, bakanları şükranlarını belirttiler, ifadeler kullandılar. Siz bölücübaşını bu noktaya getirirseniz Kürtçülüğü nasıl durdurabilirsiniz? Siz 150 tane askeri vuranların ölüm orucunu kutsallaştırırsanız bölücüyü nasıl durdurabilirsiniz?

Sayın Bakan, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; üç Türkiye kadar toprak kaybettiğimiz günlerde Şırnaklıyla Yozgatlıyı eşitlemiş biz, Yozgatlıyla Diyarbakırlıyı eşitlemişiz. Diyarbakırlının Cumhurbaşkanına Yozgatlı hiç isyan etmemiş, Sivaslı hiç isyan etmemiş. Bu kardeşliği bozanlara fırsat vermeyin. Bu dil mil safсата, bir askere üç yüz mermi sıkılır mı? Yirmi yaşında çocukların arabalarının altına bomba konulup 20’si birden şehit edilir mi? Bunların altında yatan şey şu: “Bağımsız Kürdistan devleti.” Ölümüne bunun için uğraşıyorlar.

Şimdi, Türkiye’de, dün söyledim, arkadaşlarımızın bir kısmının tam şey yaptıkları kanaatinde olmamakla birlikte, “Müslümanım” diyen, “Muhafazakârım” diyen bir kadronun işbaşında olduğu bir dönemde bu milletin sessizliğine sığınmayın. Bu millet bu ülkeyi böldürmez Allah’ın izniyle. Ama şu istenen şey Kandil tarafından takip ediliyor. Buradan çıkacak kararı Kandil zaferle kutlayacak. Bu, dağlara çıkışı engellemeyecek, daha fazla çıkışları zorlayacak. İşte, demin Milletvekili açıkladı, “Bu ne ya, bunlar hikâye mi?” dedi. Yarın öbür gün göreceksiniz, KCK’nin uzantıları, Barış ve Demokrasi Partisinin milletvekilleri bu yasayla alay edecekler. Dolayısıyla, bu yasa Adalet ve Kalkınma Partisinin demokrasiye olan bağlılığının bir unsuru olarak buraya gelmedi, bu yasa KCK’nin ölüm orucuyla geldi. Bir tarafta silah, bir tarafta pazarlığa müsaade etmeyin. Türkiye bu silahı susturur, Türkiye’nin bu kardeşliğini bozacak, bu kardeşliği daha çok tehlikeye sokacak bir yasanın çıkmasına mâni olun. Şu 1’inci maddeyi çıkaralım veya en azından Türkçe bilmeyenlerin istifade edebileceği bir şarta dönüştürerek bu milletin içerisindeki nifakın biraz daha gelişmesine müsaade etmeyelim.

Hepinize saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Oktay Bey’e söz veriyorum.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Sayın Başkanım, Sayın Bakan; şimdi, tabii, zehirlerini kusup ondan sonra çekip gidiyorlar. Söylediklerinin gerçeğe alakası olmadığını ifade edeceğimiz noktada da sırtlarını dönüp gidiyorlar. Her safhada, her adımda bu

uygunsuzluğu yapıyorlar. Âdeta Bektaşî'nin fıkrası gibi, ortasından bir yerden giriyor, ne başını okuyor ne sonuna bakıyor, "namaza yaklaşmayın" hikâyesine benzetiyor. Şimdi, bölücülüklerini, hainliklerini meşrulaştırmak için meşru kanunlara, hiç de bunların söylediği anlama gelmeyecek kanunlara atıflar yapıyorlar. Bundan sonra her türlü melanetliklerini de bu şekilde yorumlayıp karşımıza çıkaracaklar. Onun için, bir ilim adamının makalesinden ara ara birkaç satırı okumak istiyorum. Lozan Antlaşması madde 37, 45 -ona dayanıyorlar ya- hükümler "ekalliyetlerin himayesi" başlığını taşımaktadır. Bu fasılda yer alan hükümler azınlıklar için getirilmiştir. Bir hukuki metin lafzı ve ruhiyle iyi niyet kurallarına göre yorumlanmalıdır. Dolayısıyla, uzun tartışmalardan sonra kabul edilen "gayrimüslim azınlık" kavramı bu fasılda yer alan bazı kelimelere dayandırılarak yok sayılamaz ve farklı kriterlerle yeni azınlık türleri yaratmak için zorlama yorum yapılamaz. Lozan Antlaşması'nın 37, 45 hükümleri azınlıklarla ilgilidir ve azınlıklar da gayrimüslim olarak belirlenmiştir. Tutanaklar da açıkça göstermektedir ki Türkiye'de Müslüman azınlık yoktur ki yani yüzde 90'ı Müslüman olan bir ülkede Müslüman azınlıktan bahsedilebilir mi? Böyle bir akıl tutulması olabilir mi? Ama yanlışlarına bütün bunları alet etmeye gayret ediyorlar çünkü alıştılar, alıştılar vurdukça almaya, aldıkça da vurmaya ihmal etmiyorlar. Nereye kadar gidecek? Göreceğiz, elbette ki sabrın da bir sonu var.

BAŞKAN – V ar.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Lozan Antlaşması'nda bazı maddelerinde "herkes" veya "bütün Türk uyrukları" gibi terimlerle başlayan hükümler vardır. Bu kurallar herkesin inanç özgürlüğü, yaşama özgürlüğü olduğunu, ilişkin temel insan haklarının garanti altına alındığı hükümlerdir. Azınlık vatandaş olduğu için bu temel haklardan o da her vatandaş gibi yararlanacaktır. Dolayısıyla, azınlık diğer vatandaşlarla eşit muameleyle tabi tutulacak ve ayrımcılık yapılmayacaktır. Azınlık haklarının kullanılmasıyla ilgili olan bu fasıldaki hükümlerde "gayrimüslim azınlık" teriminin her defasında tekrar edilmesine gerek yoktur, baştan tarifi yapmış zaten. Her satırda da tekrar etmediği için onlar aradan bir yerden giriyorlar, kendilerine göre yorumlamaya çalışıyorlar. Bu nedenle azınlık haklarının kullanılmasına ilişkin hükümlerden yeni azınlık tanımları çıkarılamaz. Azınlık tanımı çok açık bir şekilde Türkiye'de gayrimüslimleri, Yunanistan'da Müslümanları kapsayacak şekilde belirlenmiştir, Lozan'da belirlenmiştir. Lozan Antlaşması'nda azınlık hakları onların diğer vatandaşlarla eşit işlem görmesi ve ayrımcılığa uğramaması için düzenlemeler getirmiştir. Bu noktada atıf yaptıkları madde 39 tabii ki önem arz etmektedir, maddenin anlamının doğru ortaya konması gerekmektedir. Söz konusu hüküm, gayrimüslim azınlıkların Müslümanlarla aynı haklardan yararlanmalarını garanti altına almaktadır. Bu amaçla Türkiye'de oturan herkesin eşit olacağı, din ve inanç farklılığının yurttaşlık ve siyasi haklardan yararlanmada, kamu hizmetlerinde çalışmada engel oluşturmayacağı belirtilmiştir. Güncel tartışmaların konusu olan madde 39'un son fıkrası şöyle: "Resmî dil mevcut olmakla beraber Türkçeden başka dil konuşan Türk vatandaşlarına mahkeme önünde kendi dillerini sözlü olarak kullanabilmeleri hususunda kolaylık gösterilecektir." Bu fıkra Türkiye'de mahkeme önüne çıkan Türk vatandaşlarının Türkçe dışında kendi ana dilleriyle savunma yapacağı anlamına gelmemektedir. Madde 39 azınlıkların haklarının kullanılmasıyla ilgili bir hüküm olduğu için maddede yazılı olan her hak kullanımı azınlık statüsünde olanlar için geçerlidir. Azınlıkların kendi dillerinde ilköğretim hakkı olduğu için eğitimini kendi dillerinde yapan azınlıkların Türkçeye yeterince vâkıf olmamaları ihtimali mevcuttur, adil yargılanma hakkı mahkemede ilgilinin dinlenilmesini zorunlu kılmaktadır ve bu böyle devam ediyor.

Önümüzdeki günlerde de göreceğiz, şimdi, bir hakkı aldılar ya arkasından diğerlerini sıraya koyacaklar, belki bu sefer de başka insan vücudunu başka şekilde kullanacaklar, açlık grevinin yerine eğer talepleri yerine gelmezse başka birtakım adımlar atacaklar. Oralarda da hep bu maddelere sığınacaklar. Dolayısıyla bunların derdi devası, her zaman söylediğimiz gibi, hiç kimse "Mahkemede ben kendimi iyi ifade etmek için Kürtçe kullanacağım." falan filan değil. Bu milletin içerisinde yeni bir millet inşa etmenin mücadelesini veriyorlar. Millet olmanın unsurlarını tek tek Hükümetin yumuşak karnını da dikkate alarak anayasal metinler içerisinde kanunlarda geçirmeye çalışıyorlar. Bunu Anayasa Uzlaşma Komisyonunda da yapmaya çalışıyorlar, burada da yapmaya çalışıyorlar ama bizler bu milletin mukadderatı üzerine, istiklali üzerine, istikbali üzerine yemin etmiş insanlarız, kürsüde yemin etmiş insanlarız. Ya yeminlerimizi inkâr edeceğiz ya da onun gereklerini yerine getireceğiz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Çok sağ olun Oktay kardeşim.

Değerli Milletvekilim, Sayın Valim, buyursunlar.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, tabii ki...

BAŞKAN – Valim, bizim madde müzakeresi yöntemi, maddeyle ilgili... Madde... Tamam... Yani bir madde metniyle ilgili...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Tabii ki yani şimdiye kadar başka bir hikâye okuyan olmadı burada.

BAŞKAN – O anlamda demiyorum. Yok, geneli üzerindeki müzakereleri bitirdik, yani madde...

Tamam, buyurun.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi bu üzerinde konuştuğumuz... (Gürültüler)

BAŞKAN – Yapmayın...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani hepinizi önce ciddiyete davet ediyorum. Türkiye'ye getirdiğiniz bu kadar ihanet kanunlarının içerisinde bir de burada...

BAŞKAN – Yapmayın efendim...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Hayır, lütfen ama yani...

BAŞKAN – Buyurun... Değerli Milletvekilim, buyurun.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani sanki ilk defa biz... Komisyona geçen hafta geldik. Artık herkes milletvekilliğinin süresini yarı etti arkadaşlar. Lütfen birbirimize davranırken biraz daha...

BAŞKAN – Peki, buyurun Sevgili Milletvekilim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, bu üzerinde konuşulan madde, bir defa, bu milletin içerisinde yeni bir milleti çıkaracak bir metin. Şimdi bu aşama aşama yapılıyor.

Siz öyle bir şey yaptınız ki bu ustalık döneminde, hani meşhur kurbağa hikâyesi var: Kurbağayı kazana koyuyorsunuz, altına ateşi yakıyorsunuz, yaktığınız ateş kurbağayı zaman içerisinde haşlayıp götürüyor ama kurbağayı kaynar suya attığınız zaman kurbağa zıplayıp çıkıyor. Şimdi siz bu milleti kazanın içerisine koyup kaynatmaya uğraşıyorsunuz. Belki bunun farkındasınız, belki değilsiniz.

Şimdi, bu maddeyle bu işin aşamaları var. Elbette ki bu iş bir anda olacak bir şey değil. Birileri gidiyor, vuruyor, vurdukça alıyor, aldıkça daha fazla vuruyor. Bu, bugünün hadisesi değil ama bu dönemde vurmanın karşılığı, saldırganın karşılığı çok çabuk alınıyor. Bu, bizim ülkemizin gidişatını çok yakından ilgilendiriyor.

Şimdi bu maddeden öncekine ve sonrakine de bakmak lazım, "Şimdiye kadar ne yapıldı, bundan sonra ne yapılacak..." Ama bu dönem, bu yasama yılı, bakınız, ikinci adım oldu bu. Birincisini Büyükşehir Yasası'yla aldılar, şimdi bununla ikincisini ama bu görüşülürken üçüncüsü de konuşuluyor. Ama bunları kamufle etmek için de bu yapılanları kamufle etmek için de Hükümetin her bakanı her gün farklı bir açıklama yapıyor, insanların kafasını karıştırıyor. Dolayısıyla, kamuoyunda olaylar, burada görüştüğümüz şekliyle tartışılmıyor arkadaşlar.

Şimdi bu maddede, bir vatandaş Türkçe bilmiyorsa -zaten şu andaki hâliyle- bir İngiliz'se, bir yabancıysa... Tabii ben yirmi beş yıl da idarecilik yaptım, ona da bakalım. Yani şimdi bölgede ben görev yaptım. Bölgede şimdiye kadar Türkçe bilmeyen yaşlı, kadın, çoluk çocuk, insan yok muydu? Vardı. Bu insanlar kamunun hizmetini şimdiye kadar alamadılar mı? Bu insanlar şimdiye kadar mahkemeye gittiklerinde işlerini göremediler mi? Böyle bir sorun var mı Türkiye'de? Önce bir buna bakalım. Böyle bir sorun yok. Şimdi, Türkiye'de bir Kürtler var, bir bölücüler var. Burada, bu maddede ayırt edilemeyen, bölücülerle Kürtleri ayıramıyorsunuz arkadaşlar.

Kürt vatandaşları da aynen benim taşıdığım kimliği taşıyan, benim sahip olduğum haklara sahip olan insanlar ve biz, ne idarecilik yaptığımız dönemde devlet memuru olarak ne bugün Milliyetçi Hareket Partisinin bir milletvekili olarak ne de bir Türk vatandaşı olarak bugüne kadar kimsenin Kürtlüğünü, Türklüğünü, Çerkezliğini, Lazlığını sorgulamadık, kamu hizmetlerinden faydalanırken, mahkeme önünde hakkını ararken kimsenin birbirinden farklı olmasını istemedik. Bizim istediğimiz neydi? Kanunlar herkese şamil olsun, herkes bu kanunlardan eşit miktarda yararlansın, bu haklardan ve şimdiye kadar bu hakların kullanımında da kimsenin birbirine bir üstünlüğü ya da birbirinden... Kürt olduğu için mahkemeden kovulan bir vatandaş, ben hiç duymadım. Varsa... Kürt olduğu için Adalet Bakanlığında kovulan birisi var mı? Kürt olduğu için Tarım Bakanlığında kovulan birisi var mı? Kürt olduğu için Cumhurbaşkanlığında kovulan birisi var mı arkadaşlar? Ben kaymakamlık sınavına girdim de bana farklı bir soru, öbürüne farklı bir soru mu soruldu? Böyle bir şey var mı? Şimdi burada farklılaştırıyorsunuz. Neyi farklılaştırıyorsunuz? Kürt olanla Kürtçülük yapanı. Kürt vatandaşın zaten böyle bir sıkıntısı ve böyle bir talebi yok çünkü o dil bilmiyorsa oradaki hâkim bunu bir şekilde çözdü, şimdiye kadar çözdü. Bu, bugünün meselesi değil ama şimdi birileri kendileri her yerde Türkçe konuşuyorlar, Türkçe haberleşiyorlar, Türkçe yazıyorlar ama bölücülüğü dayatıyorlar.

Şimdi, biz Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak, bu devletin Parlamentosu olarak bu dayatmaya buradan karşılık veriyoruz, bu dayatmayı kabul ediyoruz.

Şimdi, bir kere, burada itiraz edilmesi gereken temel husus, bu dayatmaya karşı biz "Dur." mu diyeceğiz yoksa bu dayatmayı kabul edip bu kanunu bu şekliyle çıkaracak mıyız?

Şimdi bu kanun bu şekilde çıkarsa, bu talep burada duracak mı? Duracak mı? Yani iktidar partisindeki arkadaşlara soruyorum. Yani "Bu talep duracak ve bu talep bu millete hiçbir şekilde zarar vermeyecek." Ya, siz buna inanabiliyorsanız, o zaman oturup bir defa daha kendimizi bir millet olarak sorgulamamız lazım. Bu milleti ayrıştıracak her şeyde dikkat etmemiz lazım.

Şimdi, bu madde, bu milletin ayrışmasına bir kürek daha harç atacak bir unsurdur ve bu ayrışma -ben bunu sabah geneli üzerinde konuşurken de söyledim- bugün sadece Kürtler ve Kürtçe üzerinden yapılıyor olabilir ama bu ayrışma bundan sonra artık durdurulamaz hâle gelir ve yeniden bu milletin önüne başka sıkıntılar getirirsiniz. Afganistan'da yaşananı, Suriye'de yaşananı, Irak'ta yaşananı, Allah korusun, bu millete yaşartırsınız. Bu ülkede dökülecek bir gram kanın hesabını hiç kimse veremez; ne Adalet ve Kalkınma Partisi verebilir ne Hükümet verebilir ne de başka bir kimse verebilir. Böyle bir gidişatın önünde herkes ortak akılla durmak zorunda.

Dolayısıyla, Türkiye'nin istikbaline sıkıntı getireceği açık olan ve burada bir hakkın ötesinde bir dayatma olan... Hak olsa, kimsenin hakkıyla bizim bir sorumlumuz yok, herkesin hakkını veririz ama bu bir hak meselesi değil, bu bir dayatmadır, bu bir bölücülük dayatmasıdır ve bu yaz onlarca askerimizi şehit edenlerin, bu son aylarda birtakım eylemlerle Hükümeti köşeye sıkıştırdığını sananların yarın bunu kazanım olarak ortaya koyması ve bu eylemleri şiddetlendirerek bundan sonraki taleplerin de daha hızlı karşılanmasını sağlayacak şekilde bizim askerimizi, polisimizi, öğretmenimizi, hâkimimizi, hekimimizi daha çok baskı altına almaya bundan sonra meydan verecek bir yanıştır.

Şimdi, zaman varken bunu buradan, bu metinden çıkartıp bu millete bu şekilde bir hizmet etmek bu Komisyonadaki herkesin görevidir.

Ben bu Meclisten bunun geçmemesini diliyorum ve hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Biz de saygı sunuyoruz Değerli Milletvekilim Mehmet Bey, sağ olun.

Buyurun efendim; bir arkadaşımız daha, Adıyaman Milletvekilimiz...

SALİH FIRAT (Adıyaman) – Öncelikle baştan belirteyim, konuşacaklarım kendi kişisel düşüncemdir, partiyi bağlayan bir düşünce değildir.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir konuda şey yapayım: Müzakere büyük ölçüde tamamlandı.

SALİH FIRAT (Adıyaman) – Madde üstünde...

BAŞKAN – Yok, "Tamamlandı." diyorum. Muhtasar, özet bir beyanda bulunursanız çünkü aşağı yukarı aydınlandı en geniş şekilde. Tüm uyumlu, aykırı, karşıt değerlere saygılı bütün konuşmalar yapıldı.

Buyurun.

SALİH FIRAT (Adıyaman) – Teşekkür ederim, sağ olun efendim.

Şimdi, öncelikle tabii şunu belirtmek istiyorum: Hak ve hukuk, adalet, herkese lazımdır. Hiçbir insanın anasını ve ana dilini seçme özgürlüğü yoktur. İnsanlar doğarken bir anneden doğar ve ana dilini de annesinden öğrenir. Ben Kürt kökenli bir arkadaşınızm. Sekiz yaşında Türkçeyi ilkokulda öğrendim. Ana dilim Kürtçe. Dolayısıyla, insanları ana dilinden mahrum etmek kimsenin de hakkı değildir. Kişilerin kendilerini ana dillerinde savunmaları, ana dilde konuşmaları, ana dillerini öğrenmeleri, öğretmeleri en doğal haklarıdır, insani bir haktır.

Bir kanun yapılırken de şöyle düşünmek gerekir diye düşünüyorum: Önce "Bu yasalar bana karşı uygulandığında kendimi nasıl hissederim?" diye düşünmek gerekiyor, ondan sonra, başkası için düşünmek gerekir diye düşünüyorum. Yıllarca ülkemizde yasalar yapılırken, Terörle Mücadele Yasası, özel güvenlik mahkemeleri, devlet güvenlik mahkemeleri, özel yetkili mahkemeler, şimdi terörle mücadele mahkemeleri, bunlar hep yapılırken bazı insanlar hedef alınarak çıkarıldı bunlar. Zaman zaman "terörist" denildi, zaman zaman solcular, zaman zaman sağcılar, zaman zaman irticacılar göz önüne alınarak bu takım, bu mahkemeler kuruldu.

Özellikle Terörle Mücadele Kanunu çıkarılırken, bakın bugün gazetelerde gördük, Kürecik Radar Üssü kurulurken pankartına "Kürecik'e radar kalkanı değil, demokratik lise istiyorum." diyen öğretmen ve öğrenci bugün ceza almış, altı yıl sekiz ay. Ne istemiş? "Biz Kürecik'e kalkan istemiyoruz, demokratik bir lise istiyoruz." demiş ve bundan dolayı "terör" ve "örgüt" kelimesi yerleştirilerek, örgüt üyeleri olmadıkları hâlde örgüt adına eylem yaptıklarından dolayı bu cezayı almışlar.

Dolayısıyla, biz de kanunları çıkarırken sürekli bunu göz önüne almışız ve bugün o kanunları çıkaran insanların çoğunluğu -bir kısmı dışarıda, bir kısmı da içeride- o kanunlarla şu anda yatıyorlar. Başına bir “örgüt” kelimesi konuluyor, başına bir “terör” kelimesi konuluyor ve bunlar cezaevlerinde yatıyorlar. Üç yıldır, dört yıldır, tutuklanan insanların yargılanıyor.

O yüzden, bu kanun görüşülürken özellikle bu maddede “Türkçeyi bildiği hâlde veya az bildiğinde, bildiği başka bir dilde - burada ‘ana dil’ kelimesi de geçmiyor- daha iyi ifade edeceği bir dilde kendisini ifade edebilir, savunmasını yapabilir.” deniyor. Gayet insani bir yaklaşımdır.

Hatta bunda eksiği ben şöyle görüyorum: Tercümanın bizatihi sanık veya tutuklu tarafından karşılanması bence olmamalı, tercümanı da devlet karşılamalı diye düşünüyorum. İnsanların ana dili önündeki engelleri kaldırmak, o ülkeyi bölünmeye götürmez, tam tersine, birleşmeye götürür.

Türkiye’de bu Kürt meselesi, PKK meselesi niçin gelişti? 12 Eylül’den sonraki yasaklardan gelişti. Binlerce, yüzlerce köyün ismi değiştirildi, insanların isimleri değiştirildi, Kürtçe konuşma yasağı konuldu ve bu yüzden insanlar silah alıp dağa çıkmayı kendilerine bir çıkış olarak gördüler. O meşhur kişi bugün yatağında ifade verebiliyor. 12 Eylül yasasını... 12 Eylül’ü getirenler o referandumda “Hesap sorulacak.” dediği zaman, o insanlar mahkeme huzuruna bile getirilemiyor. Binlerce insanın katli üstünde olan insanlar mahkeme huzuruna getirilemiyor, yatakta ifade verebiliyor.

O ki eğer biz demokrasiyi istiyorsak, artık darbelerin olmasını istemiyorsak bunda suçu olan herkesi adaletin önüne getirmemiz gerekiyor, yargılamamız gerekiyor.

Ben tekrar söylüyorum, ana dilde savunma bir haktır, ana dilin öğrenilmesi bir haktır, ana dilin konuşulması bir haktır, bunlar insani haktır, insan olarak bakmak gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Türkiye’de bunlar serbestçe konuşuluyor ve demokrasinin varlığı ortaya çıkıyor. Tabii, karşı görüşler en etkili şekilde ortaya kondu.

Değerli arkadaşlar, ben maddeyi okuyarak önerileri okuyacağım çünkü müzakerenin başında madde kayda geçmedi, kayda geçmesi lazım. Yokluğum da müzakere başlamış.

Buyurun:

CEZA MUHALEMESİ KANUNU İLE CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 202 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “Bu madde hükümleri,” ibaresi “Birinci ve ikinci fıkra hükümleri,” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(4) Meramını anlatabilecek ölçüde Türkçe bilen sanık,

a) İddianamenin okunması,

b) Esas hakkındaki mütalâanın verilmesi,

üzerine sözlü savunmasını, kendisini daha iyi ifade edebileceğini beyan ettiği başka bir dilde yapabilir. Bu durumda tercüme hizmetleri, beşinci fıkra uyarınca oluşturulan listeden, sanığın seçeceği tercüman tarafından yerine getirilir. Bu imkân, yargılamanın sürüncemede bırakılması amacıyla yönelik olarak kötüye kullanılamaz.

(5) Tercümanlar, il adli yargı adalet komisyonlarınca her yıl düzenlenen listede yer alan kişiler arasından seçilirler. Cumhuriyet savcıları ve hâkimler yalnız buldukları il bakımından yapılmış listelerden değil, diğer illerde oluşturulmuş listelerden de tercüman seçebilirler. Bu listelerin düzenlenmesine ve listelerde yer alanların çıkarılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.”

BAŞKAN – Aykırılık sırasına göre önerileri okuyalım, ondan sonra...

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının 1. maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Murat Başesgioğlu

Celal Adan

Oktay Öztürk

İstanbul

İstanbul

Erzurum

BAŞKAN – Bakanım, gerekçe mi okuyalım?

MURAT BAŞESGİ OĞLU (İstanbul) – Sizce ne yapalım?

BAŞKAN – Takdir sizin efendim.

MURAT BAŞESGİ OĞLU (İstanbul) – Gerekçe okunsun.

BAŞKAN – Peki, çok sağ olun.

Buyurun:

Gerekçe:

Gerek ulusal hukukumuz, gerekse uluslararası sözleşme ve uygulamalar, resmi dili hiç konuşamayan ya da anlamayanlar için tercüme hizmetlerini bir zorunluluk olarak görmüş ve bu konudaki ihlaller adil yargılama hakkı kapsamında değerlendirilmiştir.

Ancak, kişilerin resmî hukuk dilini bildikleri halde, anadillerinde savunma yapmak istemelerinin uluslararası hukukta, sistemli, istikrara kavuşmuş bir hukuk normuna ve uygulamasına rastlamak mümkün değildir.

BAŞKAN – Arkadaşlar, okunan önergeyi Yüksek Komisyonun oylarına arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge oy çokluğuyla reddedilmiştir. Kabul edilmediği yani o anlamda.

Buyurun:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/708 Esas Numaralı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının 5271 Sayılı Kanunu değiştiren 1. Maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bülent Tezcan

Ömer Süha Aıdan

Ali İhsan Köktürk

Aydın

Muğla

Zonguldak

Turgut Dibek

Dilek Akagün Yılmaz

Kırklareli

Uşak

Madde 1- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 202 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 202 - 1) Yeterince Türkçe bilmediğini beyan eden sanık ve mağdura bedeli devlet tarafından karşılanmak üzere mahkemece tercüman tayin edilir. Bu hak kötüye kullanılamaz.

2) Engelli olan sanık ve mağdur hakkında yargılama sürecini anlayabilmesini sağlayacak önlemler bedeli devlet tarafından karşılanmak üzere mahkeme tarafından alınır.

3) Bu madde hükümleri soruşturma evresinde şüpheli, mağdur ve tanıklar hakkında da uygulanır."

BAŞKAN – Evet...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Gerekçe okunsun.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Gerekçe:

Savunma hakkı kutsal olup, AİHS'nin 6. Maddesinde düzenlenen adil yargılama hakkının ayrılmaz bir parçasıdır. AİHS'nin 6/3. Maddesinin e fıkrasında "Duruşmada kullanılan dili anlayamadığı veya konuşamadığı takdirde bir tercümanın yardımından para ödemeksizin yararlanmak" hükmü yer almakta ve bu hüküm adil yargılama hakkı ile savunma hakkının önemli unsurlarından biri olarak vurgulanmaktadır. Dolayısıyla yeterince Türkçe bilmediğini ifade edenlere tercüman sağlanması taraf devletlerin yükümlülüğüdür. Ancak savunma hakkının kapsamını aşan hakkın kötüye kullanımı kabul edilemez. Çünkü, Anayasamıza göre devletin resmî dilinin Türkçedir ve resmî dilden kastedilen de yasama, yürütme ve yargı işlemlerinin Türkçe gerçekleştirilmesidir. Bu hüküm karşısında Türkçeyi yeterince bilen sanık ya da mağdur Türkçenin dışında bir dilde ifade verme hakkı ya da imtiyazına sahip değildir. Mahkeme tercümandan yararlanma hakkının kötüye kullandığını tespit eder ise, tercüman görevlendirmesi yapmayabilir veya yapılmış olan görevlendirmeyi kaldırabilir. Bu hakkın kötüye kullanılmayacağı da önerge ile hüküm hâline getirilmiştir. Hakkın kötüye kullanılması yasağı; davanın sürüncemede bırakılmasını, yeterli Türkçe bilmediği ifadesinin samimiyezsizliğini ve diğer gerçekleşme biçimlerini kapsamaktadır. Tasarı metni AİHS ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi uygulamalarını aşan, adil yargılama ve savunma hakkı kapsamında değerlendirilemeyecek, toplumu ayırıştırarak ifadeler içerdiğinden söz konusu öneri getirilmiştir. Ayrıca engelli sanık ya da mağdurların savunma haklarını en iyi şekilde kullanabilmeleri konusunda da değişiklik önerilmektedir. Düzenleme ile AİHS'nin uygulanmasında tereddüde yer vermeyecek şekilde paralellik sağlanması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, hem oylanması tamamlanan Murat Bey ve arkadaşlarının önergesine –geciktik çünkü o anda sormadım, biz de yorulduk- hem de Cumhuriyet Halk Partili arkadaşlarımızın önergesine katılıyor musunuz efendim?

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Her ikisine de katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Okunan önergeyi yüksek oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir; oylama yapısı, oy çokluğu.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

1/708 sıra sayılı kanun tasarısının 1 inci maddesinin 1 inci fıkrasının "04.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 202 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir" şeklinde değiştirilmesini,

Tasarının 1 inci Maddesi ile eklenen 4 üncü fıkrasının "Meramını anlatabilecek ölçüde Türkçe bilip bilmemesine bakılmaksızın, sanığa, yargılamanın soruşturma ve kovuşturma aşamalarında savunmaya yönelik hususlar, tercüman vasıtasıyla tercih ettiği dilde anlatılır ve kişi yargılamanın tüm aşamalarında savunmasını tercih ettiği dilde sözlü ve yazılı olarak yapar." şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Murat Bozlak

Adana

Gerekçe:

"Dil"; genelde toplumların, özeld bireylerin varoluşlarından gelen tabii hakkıdır. Hiçbir makam, bu hakka keyfi, yasal olmayan, adaletsiz bir biçimde müdahale edemez. Dilsel farklılık, dünyanın kültürel mirasının bir elementi ve geleceğidir. Anadilde eğitim ve anadilde savunma hakkı da bu kapsamda büyük önem arz etmektedir. Anadilde savunma hakkı Lozan Anlaşması ile tanınan ve önünde Anayasal bir engel bulunmayan meşru bir haktır. Ancak Ceza Muhakemesi Kanunundaki mevcut düzenleme bu hakkı engeller niteliktedir. Tasarı ile bu engel aşılmış olmasına rağmen, düzenleme sadece iddianamenin okunması ve esas hakkındaki mütalaa aşamalarını kapsamaktadır. Oysa yargılama bir bütündür ve soruşturma ve kovuşturma aşamalarının tümünde kişi savunmasını tercih ettiği dilde yapabilmelidir. Aksi halde savunma eksik kalır ve yargılama sağlıklı ilerleyemez.

Yine düzenlemede yer alan bir diğer eksik husus da sadece "sözlü savunma"ya yer verilerek etmekte "yazılı savunma"ya cevaz verilmemiş olmasıdır. Bu durum ise; savunmanın kısıtlanmasına yol açacaktır. Zira sanığın kendini daha iyi ifade ettiği dilde yapmış olduğu savunma tutanaklara geçmeyecek, yine kendini daha iyi ifade ettiği dilde yazılı savunma veremeyecek olması yargılamada en önemli husus olan savunma hakkını zedeleyecektir. Savunma hakkının tam olarak kullanılmasını sağlamak adına bu değişiklik önerilmiştir. Yine, sanığın temin ettiği tercümanın ücretinin sanıktan alınması ceza yargılamaları usulüne aykırılık teşkil etmektedir. Ceza yargılamaları kamu davası niteliğinde olup mahkeme masrafları hazine tarafından karşılanmakta olup, bu yükümlülüğün sanığa yüklenmesi anayasaya da aykırılık teşkil etmektedir.

BAŞKAN – Bakanım?

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Okunan önergeyi Yüksek Komisyona sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Anlayamadık, pardon Sayın Bakan.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Katılmıyoruz.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul sayısı sıfır; ret.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Bu hangi önerge?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Murat Bozlak'ın önerisi.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Sayın Bakan, aldıkları yetmiyor bir de önergeyle pekiştirecek.

BAŞKAN – Peki, Başkanım.

Buyurun:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Tasarısının çerçeve 1 inci maddesiyle değiştirilmesi öngörülen 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 202 nci maddesinin dördüncü fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"(4) Ayrıca, sanık,

- a) İddianamenin okunması,
b) Esas hakkındaki mütalaanın verilmesi,

üzerine sözlü savunmasını, kendisini daha iyi ifade edebileceğini beyan ettiği başka bir dilde yapabilir. Bu durumda tercüme hizmetleri, beşinci fıkraya uyarınca oluşturulan listeden, sanığın seçeceği tercüman tarafından yerine getirilir. Bu tercümanın gideri Devlet tarafından karşılanmaz. Bu imkân, yargılamanın sürüncemede bırakılması amacına yönelik olarak kötüye kullanılamaz."

BAŞKAN – Evet, gerekçe mi, konuşma mı Bülent?

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Gerekçe okunsun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Gerekçe var mı?

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Var. Siz aranızda anlaşın.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Bizde problem yok, siz kendi aranızda anlaşın.

BAŞKAN – Buyurun:

Gerekçe:

Önergeyle, maddenin dördüncü fıkrasında redaksiyon yapmak suretiyle ifade düzgünlüğü sağlanmakta ve sanığın duruşmada sözlü savunmasını, kendisini daha iyi ifade edebileceğini beyan ettiği başka bir dilde yapması halinde tercümanın giderinin Devlet tarafından karşılanmayacağı yönünde düzenleme yapılmaktadır.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bir açıklama yapın.

BAŞKAN – Yürütme organı, buyurun Bakanım.

ADALET BAKANİ SADULLAH ERGİN (Hatay) – Katılıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Peki.

Yüksek Komisyona okunan, yürütme organının katıldığı önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda okunan maddeyi yüksek oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Değişiklik doğrultusunda madde kabul edilmiştir. Kabul, oy çokluğu.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 5271 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun 202 nci maddesinin beşinci fıkrasında öngörülen yönetmelik, Adalet Bakanlığınca bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde çıkarılır. Bu yönetmelik uyarınca tercüman listeleri oluşturuncaya kadar bu Kanunun 202 nci maddesinin dördüncü fıkrasında düzenlenen tercüme hizmetleri sanığın kendi getireceği tercüman tarafından verilir."

BAŞKAN – Önerge? Yok.

Söz? Yok.

Kenan Bey, "oluşturuncaya" değil, öznesi yok çünkü, "oluşturuluncaya kadar" olacak, doğru mu? Bir bakın.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI KENAN ÖZDEMİR – "oluşturuluncaya kadar" olması lazım.

BAŞKAN – Tamam.

Maddeyi yüksek oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Yürütme ve yürürlük maddesi...

MADDE 14- Bu Kanunun 6 nci maddesi yayımı tarihinden iki ay sonra, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Söz? Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul; oy çokluğu.

BAŞKAN – Madde 15...

MADDE 15- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Söz? Yok.

Önerge yok.

Maddeyi Komisyona, oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir. Kabul yapısı, oy çokluğu.

Tasarının tümünü oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Tasarı kabul edilmiştir. Kabul, oy çokluğu. Değerli arkadaşlar, şimdi aşağıda Komisyonumuzu temsilen, İç Tüzük'ümüzün ilgili maddesine göre sözcüler kim olsun?

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Dilek Hanım olsun.

BAŞKAN – Ya, bu şakaya gerek yok. Yani Dilek Hanım'ı zaten üzdük.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sağ olun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Kabul ediyoruz.

BAŞKAN – Bakın, bunların şakası yok arkadaşlar.

Recep Özel...

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Sayın Başkan, “Son söz milletvekilidir.” değil mi?

BAŞKAN – Başkanım, şimdi o bitti, o geneli üzerinde; oylama bitti, vereceğim.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Bitti nasıl olsa. Sayın Bakana bir teşekkür etmek istiyorum.

BAŞKAN – Başkanım, şu bölümü bitireyim de öyle. Yani şunları, oylamayı bir bitirelim ondan sonra.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Tamam, bekliyorum.

BAŞKAN – Tamam, sağ ol.

Recep Özel, Hakan Çavuşoğlu, Bülent Turan, Yılmaz Tunç.

Oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Komisyon özel sözcüsü Genel Kurulda temsilen bunlardır. Arkadaşlar, redaksiyon yetkisini divana... Onu oy çokluğuyla değil, oy birliğiyle veriyorsunuz.

Teşekkür ediyorum, tamam.

Muhalefet şerhleri için yarın öğleyin yeter mi arkadaşlar?

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Yarın olur mu? Olmaz.

BAŞKAN – Söyle o zaman.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Önümüzdeki haftaya.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Evet, önümüzdeki haftaya efendim.

BAŞKAN – Yok, yok...

Arkadaşlar, muhalifat şerhleri teşekkür etti, ben cuma günü öğlene kadar isteyeyim.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Efendim, pazartesi.

BAŞKAN – Ben cuma günü diyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Pazartesi efendim, biz pazartesi'yi rica ediyoruz, lütfen.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ben yağum, Almanya'ya gidiyorum.

BAŞKAN – Ali İhsan Bey, ben cuma günü diyorum ama arkadaşlarım pazartesi gününe getirirlerse ona ben...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkanım, bu konu önemli...

BAŞKAN – Biliyorsun zaten, yeti şemezseniz tolere ederim.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Pazartesi efendim...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Pazartesi günü beşte getiririz.

BAŞKAN – Beşte değil abi ya...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Başkanım, biz Almanya'ya dayız diyorum.

BÜLENT TURAN (İstanbul) – Almanya'da İnternet vardır ya.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkan, yarın Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yönelik yasa Medise geliyor. Biz şimdi Adalet Komisyonu olarak aşağıya ineceğiz ve bitimine kadar. Biz belki bir dahaki sabah gideceğiz...

BAŞKAN – Bak, benim dediğim olsun o zaman Ali İhsan Bey. Ben pazartesi günü öğleye kadar bekliyorum.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Başkanım, pazartesi günü beşe kadar biz vereceğiz, beşte vereceğiz, beşten önce veremeyiz...

BAŞKAN – Peki. Ben cuma günü diyorum, gelmezse bekliyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ne zaman?

BAŞKAN – Pazartesi bekliyorum, tamam.

Teşekkür ediyorum arkadaşlar.

BAŞKAN – Bakanımız herhâlde teşekkür konuşması yapar, bilmiyorum.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Sayın Başkan, söz verecek misiniz?

BAŞKAN - Buyurun Değerli Başkanım.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Sayın Bakanım, sizi sevdiğimizi biliyorsunuz ama şu andan itibaren, önce çocuklarımıza isminizi ezberlettireceğiz, sonra onlara vasiyette bulunacağız, onlar da çocuklarına isminizi ezberlettirecek; “Bu Mecliste, üç buçuk eşkıyanın tıksıra tıksıra yiyerek açlık grevi yapıp kanun çıkmasına sebebiyet veren Bakan.” olarak sizi ezberlettireceğiz.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, buna cevap değil, bir sadece... Buyurun, kısaca...

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Tarihî bir şey; Sayın Bakanın yedi sülalesini tanıyacaklar.

BAŞKAN – Bakanım, bakın, Türk siyasetinin hoşuma gitmeyen şeyi, taze ve sıcak diyalektiktir; politikayı en fazla bozan odur.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Bakanın şahsi bir şeyi değil, AK PARTİ'nin...

BAŞKAN - Buyurun Bakanım.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu Komisyonda değerli görüşleriyle tasarının olgunlaşması için katkı sunmaya çalışan her siyasi partiden arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Elbette ki Hükümetin getirmiş olduğu tasarımı benimsemeyebilirler, farklı görüşleri ileri sürebilirler, en tabii haklarıdır, en demokratik haklarıdır, bunları da kullanmışlardır ancak tasarı görüşülürken bir yerinde ifade etmeye çalışmış idim. Bu masanın etrafında oturan hiç kimse bir diğerinden daha fazla vatanperver falan değildir, hiç kimse kendini bu pozisyona koymasın lütfen.

Her milletvekili arkadaşımız kendi seçim bölgesinde bu milletin evlatlarının oyunu alarak buraya gelmiştir ve bu Hükümet, bu milletin seçtiği çoğunluk içerisinde Anayasa'mızın öngördüğü yöntemlerle güvenoyu alarak işbaşına gelmiştir.

Tekrar ifade ediyorum: Her iki yılda bir bu politikalar milletimiz tarafından onaylanmaktadır ya da tecziye edilmektedir. Bizim partimiz de bu denetime tabidir. 2002'den bugüne kadar da bu denetimin içerisinde süzülerek geldik. Yaptığımız tasarrufun hesabını milletimize vermeye hazırız.

Bu ülkede onlarca yıldır devam eden kavganın, terör illetinin ve bu milletin başına musallat olan dertlerin giderilmesi, bizim amacımızdır. Bu amaca ulaşmak için farklı siyasi partilerin mensuplarının farklı yöntemleri olabilir, bunlara saygı duyarım ama AK PARTİ'nin de kendi yöntemleri vardır ve bu yöntemlerini topluma deklare etmiştir. En başta milletimizin, 74 milyonun her bireyinin can, mal emniyetini, nesil emniyetini sağlamak için terör unsurlarına karşı her türlü mücadeleyi yapmak Hükümetimizin birinci önceliğidir ama onun ötesinde, bu problemin ortadan kalkması için varsa sosyolojik, ekonomik, kültürel sorunların artmasına, yoğunlaşmasına neden olan hadiseler, bunları tespit edip bu Parlamente'ye getirip çözüm bulmak da yine bu siyaset kurumunun görev alanına girmektedir. Yapmaya çalıştığımız şey budur.

Arkadaşlarımızın kendi takdirleridir. Üslup kişinin kendisine aittir. Ben bu üslubu tercih ettim.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok sağ olun Bakanım, teşekkürler.

Kapanma Saati: 19.32